

2017

VUOSIKERTOMUS

HKSCAN

SISÄLLYSLUETTELO

Liiketoiminta	6
HKScan lyhyesti	6
Markkina-alueet	7
Toimintaympäristö	9
Avainluvut	12
Toimitusjohtajan katsaus	16
Strategia	20
Vastuullisuus	24
Vastuullisuus HKScanissa	24
Vuoden 2017 kohokohdat ja haasteet	26
Olennaisuusanalyysi	27
Tavoitteet ja saavutukset	28
Arvoketju	32
Kiertotalous	33
Sidosryhmäyhteistyö	35
Yritysvastuun organisointi	41
Arvot ja toimintaperiaatteet	43
Taloudellinen vastuu	45
Sosiaalinen vastuu	50
Vastuulliset tuotteet	52
Henkilöstö	57
Vastuulliset ja eettiset hankinnat	63
Tuottajayhteisö	66
Eläinten terveys ja hyvinvointi	67
Broilerinlihan tuotanto	70
Naudanlihan tuotanto	73
Sianlihan tuotanto	76
Lampaanlihan tuotanto	79
Ympäristö	81
Energiatehokkuus	82

Kasvihuonekaasupäästöt	85
Vedenkulutus ja jätevesi	90
Materiaalitehokkuus ja jätteet	93
Ympäristötyö tiloilla.....	100
Raportointiperiaatteet.....	102
GRI-indeksi	103

Toimintakertomus ja tilinpäätös..... 110

Hallituksen toimintakertomus	110
Viisi vuotta numeroin.....	124
Tunnuslukujen laskentakaavat.....	126
Tilinpäätös	128
Konsernin tuloslaskelma 1.1.-31.12.	128
Konsernin laaja tuloslaskelma, 1.1.-31.12.	130
Konsernin tase, 31.12.....	131
Konsernin rahavirtalaskelma	133
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	135
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot.....	136
Tuloslaskelman liitetiedot	151
1. Toimintasegmentit.....	151
2. Liiketoiminnan muut tuotot.....	154
3. Materiaalit ja palvelut.....	155
4. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	155
5. Poistot ja arvonalentumiset	160
6. Liiketoiminnan muut kulut.....	161
7. Rahoitustuotot ja -kulut.....	162
8. Tuloverot.....	163
9. Osakekohtainen tulos	164
Taseen liitetiedot	165
10. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	165
11. Liikearvo	165
12. Aineelliset hyödykkeet	167
13. Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	169
14. Rahoitusvarat ja rahoitusvelat	170

15. Laskennalliset verosaamiset ja -velat	173
16. Vaihto-omaisuus	174
17. Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset saamiset	174
18. Rahavarat.....	176
19. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot	176
20. Eläkevelvoitteet	178
21. Varaukset.....	181
22. Vieras pääoma	182
23. Rahoitusriskien hallinta.....	185
24. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot	193
25. Muut vuokrasopimukset.....	196
26. Ehdolliset velat ja varat sekä hankintasitoumukset.....	197
27. Lähipiiriliiketoimet.....	198
28. Katsauskauden jälkeisiä tapahtumia	201
Emoyhtiön tilinpäätös	202
Emoyhtiön tuloslaskelma 1.1.-31.12.	202
Emoyhtiön tase, 31.12.	203
Emoyhtiön rahavirtalaskelma	205
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	206
Emoyhtiön tuloslaskelman liitetiedot.....	209
Liitteet 1-7	209
Emoyhtiön taseen liitetiedot	213
8. Pysyvät vastaavat	213
9. Pitkäaikaiset saamiset	216
10. Lyhytaikaiset saamiset	216
11. Oma pääoma.....	217
12. Tilinpäätössiirtojen kertymä	218
13. Pakolliset varaukset.....	219
14. Pitkäaikainen vieras pääoma	219
15. Lyhytaikainen vieras pääoma.....	220
16. Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	222
17. Johdannaispimukset.....	224
Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset	227

Tilinpäätösmerkintä.....	228
Tilintarkastuskertomus	229
Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista	237
Hallinto	252
Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä	252
Palkka- ja palkkioselvitys	263
Riskienhallinta	269
Konsernin johtoryhmä.....	273
Hallitus.....	279
Sijoittajat	284
HKScan sijoituksena	284
Osakkeet ja osakkeenomistajat.....	285
Tietoa osakkeenomistajille	290
Analyytikot	292

HKSCAN LYHYESTI

HKScan on johtava pohjoismainen ruokatalo, jolla on yli sadan vuoden kokemus vastuullisesta lihantuotannosta ja laadukkaan raaka-aineen tuotteistamisesta. Noin 7 300 ammattilaisesta koostuvan tiimimme tehtävänä on palvella maailman vaativimpia kuluttajia ja mahdollistaa heille entistä maistuvampi arki.

Myymme, markkinoimme ja valmistamme korkealaatuista ja vastuullisesti tuotettua sian-, naudan-, siipikarjan- ja lampaanlihaa sekä niistä valmistettuja tuotteita, kuten aterioita ja leikkeleitä. Kuluttajat tunnistavat tuotteemme ikonisista tuotemerkeistämme, joihin kuuluvat muun muassa HK®, Scan®, Rakvere®, Kariniemen®, Rose® ja Tallegg®.

Asiakkaamme toimivat vähittäiskauppa-, food service-, teollisuus- ja vientisektoreilla. Kotimarkkinamme kattavat Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Baltian maat. Lisäksi viemme tuotteita lähes 50 maahan.

Olemme strategiassamme ja toiminnassamme sitoutuneet taloudelliseen, sosiaaliseen ja ympäristövastuuseen sekä edistämään eläinten hyvinvointia. Tarjoomaamme sisältyy lupaus maistuvasta ruuasta sekä pohjoismaisesta puhtaudesta, laadusta ja vastuusta. Lupaus koskee jokaista vaihetta ruokaketjussa ja jokaista prosessiin osallistuvaa henkilöä – pellolta pöytään asti.

MARKKINA-ALUEET

HKScanin kotimarkkinat ovat Suomi, Ruotsi, Tanska ja Baltia. Pääkonttorimme on Suomessa, Turussa. Lisäksi meillä on myyntikonttorit Saksassa ja Hongkongissa sekä edustusto Venäjällä, Pietarissa.

HKScanilla on asiakkaita ympäri maailmaa, Yhdysvalloista Uuteen Seelantiin. Aasia on meille merkittävä ja kasvava vientimarkkina. Tuotteistamme valmistettuja aterioita nautitaan kaiken kaikkiaan lähes 50 maassa - niin kodeissa, kouluissa, työpaikoilla kuin ravintoloissa.

Tuotantoyksikkömme sijaitsevat Itämeren alueella, mikä mahdollistaa tuotantokapasiteetin tehokkaan ja joustavan käytön sekä synergiat tuotetarjoaman kehittämiseksi.

HKScanin omista Englannin myyntitoiminnoista luovuttiin helmikuussa 2018.

VUOSI 2017 MARKKINA-ALUEITTAIN

RUOTSI	
LIKEVAIHTO	759 MEUR
LIKEVOITTO *	9 MEUR
HENKILÖSTÖ	2 139
ELÄINLAJI	

SUOMI	
LIKEVAIHTO	742 MEUR
LIKEVOITTO *	-9 MEUR
HENKILÖSTÖ	2 964
ELÄINLAJI	

TANSKA	
LIKEVAIHTO	148 MEUR
LIKEVOITTO *	-3 MEUR
HENKILÖSTÖ	663
ELÄINLAJI	

BALTIA	
LIKEVAIHTO	159 MEUR
LIKEVOITTO *	4 MEUR
HENKILÖSTÖ	1 527
ELÄINLAJI	

* Vertailukelpoinen

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Maailmanlaajuiset trendit vaikuttavat HKScanin toimintaympäristöön ja liiketoimintaan. Suoraan ja välillisesti HKScanin ja sen asiakkaiden liiketoimintaan vaikuttavia trendejä ovat esimerkiksi kuluttajiin ja talouteen liittyvät trendit. Trendien seuraaminen ja tulkitseminen sekä niihin pohjautuvat innovaatiot ja tutkimus- ja tuotekehitys ylläpitävät kilpailuetuamme. Pidämme yhteyttä kuluttajiin ja panostamme näkemykselliseen tietoon ymmärtääksemme tämän päivän ja tulevaisuuden liiketoimintaympäristöä. Tiivis yhteistyö asiakkaiden, toimittajien ja muiden sidosryhmien kanssa auttaa meitä ennakoimaan esimerkiksi kuluttajien, elintarvikkeiden vähittäiskaupan, ruokateollisuuden ja food service -sektorin kehitystä, ja ohjaa kehittämään kaupallisesti menestyviä tuotevalikoimia.

LIHANKULUTUKSEEN LIITTYVÄT TRENDIT

Lihankulutus on pysynyt ennallaan HKScanin kotimarkkinoilla. Yli 90 prosenttia väestöstä kotimarkkinoillamme kertoo syövänsä lihaa. Maailmanlaajuisesti mitattuna lihankulutus jatkaa kasvuaan. On arvoitu, että kasvu jatkuu vielä ainakin seuraavan vuosikymmenen ajan. Euroopassa lihankulutus kasvaa muutaman prosentin vuodessa. Kasvu tulee ensisijaisesti broilerinlihasta.

KULUTTAJATRENDIT

Ruoka on noussut aiempaa keskeisemmäksi osaksi elämää ja näkyväksi osaksi kuluttajien identiteettiä. Ruuasta keskustellaan paljon niin mediassa kuin sosiaalisissa verkostoissa. Terveysten, ravitsemuksen ja ruuan välinen yhteys on hyvä esimerkki näkyvästi mediassa esillä olevasta teemasta. Myös lihantuotannon ympäristövaikutukset kiinnostavat kuluttajia. Seuraavassa on joitakin esimerkkejä kuluttajatrendeistä, jotka vaikuttavat HKScanin ja myös muun elintarviketeollisuuden liiketoimintaan.

KÄSITYS ATERIASTA MUUTTUU - VÄLIPALAKULTTUURIN NOUSU

Yhä useampi ateria - etenkin arkisin - muuttuu niin sanotuksi miniateriaksi: aterian korvikkeeksi tai välipalaksi. Tämä kehitys liittyy uuteen urbaaniin elämäntapaamme, jossa niin työmatkat kuin harrastukset vievät paljon aikaa. Välipalakulttuuri linkittyy myös kotitalouksien pieneen kokoon. Pohjoismaissa yhden aikuisen taloudet ovat edelleen yleistymässä. Kuluttajat haluavat yhä enemmän vaihtoehtoja, pienempiä pakkauksia ja laadukkaita tuotteita. Myös kodin ulkopuolisen syömisen trendi on tullut jäädäkseen.

RUOKA RAKENTAA IDENTITEETTIÄ

Nykykuluttajat kaipaavat uusia elämyksiä – sekä aitoja paikallisia tuotteita että uusia ja inspiroivia kansainvälisiä makuja. Ruokaan ja ruuanlaittoon liittyy myös vahvasti yhteisöllisyyden kokemus. Kiireettöminä hetkinä ruuanlaitto- ja ateriahetkiin kokoonnutaan yhteen läheisten kanssa. Ruoka ja ruuanlaitto ovat yhä useammalle harrastus, elämyksiä jaetaan usein myös sosiaalisessa mediassa. Monet viikonloppuisin ruuanlaittoon panostavat kuluttajat hakevat arjen kiireeseensä helppoutta. Ruuan laadusta tai vastuullisuudesta ei kuitenkaan haluta tinkiä. Pienten paikallisten tuottajien sekä erikoistuneiden niche-toimijoiden määrä lisääntyy ja niiden aseman arvioidaan vahvistuvan.

OMAA HYVINVOINTIA JA SUORITUSTA MITATAAN

Tämän päivän kuluttajaa kiinnostavat itsestään huolehtiminen ja hyvinvointi. Hyvinvointia ja siihen vaikuttavia tekijöitä, kuten liikuntasuorituksen kestoa, sykettä, unta ja palautumista mitataan entistä useammin. Monet terveystietoiset kuluttajat hakevat terveellisiä proteiinin lähteitä, haluavat vähentää suolan käyttöä ja suosivat lisäaineettomia tuotteita (clean label range). Myös rasvan ja sokerin käyttöä pyritään vähentämään. Vegaanisten tuotteiden sekä luomutuotteiden valikoimat ovat kasvaneet.

VASTUULLISUUDESTA ON TULLUT VALTAVIRTA

Kuluttajat edellyttävät vastuullisuutta sekä tuotteilta että niiden valmistajilta. Kaikkien ketjun toimijoiden odotetaan noudattavan vastuullisia toimintaperiaatteita. Tuottajien, teollisuuden, kaupan ja HoReCa-alan toimijoiden sekä julkishallinnon tulee huomioida toiminnan ympäristö- ja ilmastovaikutukset. Myös koko hankintaketjun sosiaalinen ja taloudellinen vastuullisuus, tuotteiden jäljitettävyyden sekä eläinten hyvinvointi ovat tärkeitä kuluttajille.

PAKKAUSTEN TULEE SUOJATA, VIESTIÄ JA OLLA EKOLOGISESTI KESTÄVIÄ

Uuden sukupolven älykkäät ja aktiiviset pakkaukset yleistyvät. Uusien pakkausmateriaalien ja -ratkaisujen avulla voidaan pidentää tuotteiden käyttöikää ja vähentää samalla ruokahävikkiä. Kuluttajat odottavat pakkausten olevan mahdollisimman ympäristötehokkaita. Materiaalien käytön optimointi ja uusiutuvista raaka-aineista valmistetut pakkaukset ovat yleistyneet. Pakkausmerkinnät ovat entistä tärkeämpiä; kuluttajat toivovat selkeitä, informatiivisia merkintöjä. Myös tuotteen elinkaaresta halutaan saada mahdollisimman paljon tietoa. Yhden hengen talouksien kasvun myötä pienten pakkauskokojen merkitys korostuu.

ASIAKASTRENDIT

Kauppa on murroksessa. Kaupan ja ravintoloiden raja hälvenee, mikä muuttaa ostokäyttäytymistä. Kiihtyvä kaupungistuminen on positiivinen indikaattori kivijalkakaupoille, etenkin jos ne onnistuvat räätälöimään asiakaskunnalleen sopivat palvelut ja valikoiman.

Kansainvälinen kilpailu ja digitalisoituminen haastavat perinteisiä, maakohtaisia vähittäiskauppaketjuja ja lisäävät hintakilpailua. Kaupan omat merkit ovat kasvattaneet osuuttaan ja vahvistaneet asemaansa myös tuoreen lihan osalta. Samalla kun sähköisten palvelujen lisääntyminen on uhka perinteiselle kivijalkakaupalle, tarjoaa verkko myös paljon mahdollisuuksia. Digitalisoituminen avaa kaupalle uusia tilaisuuksia kuluttajien kohtaamiseen, palvelemiseen ja vuorovaikutukseen. Ruuan laadusta, terveellisyydestä, alkuperästä ja vastuullisuudesta voidaan viestiä entistä nopeammin ja avoimemmin.

Elintarvikkeiden osalta verkkokauppa on HKScanin kotimarkkinoilla edelleen suhteellisen pienimuotoista. Elintarviketeollisuuden on kuitenkin löydettävä uusia tapoja työskennellä lähempänä avainasiakkaitaan, lisätä innovaatioita ja brändiensä näkyvyyttä sekä hakea kasvua kaupan omien merkkien rinnalla. Yksi vähittäiskaupan tärkeistä kilpailutekijöistä on sen tuoretuoteosastojen tarjoama laatu ja valikoima.

Lämmitettävät ruuat (ready to heat) kasvattavat suosiotaan suurkeittiöasiakkaiden keskuudessa. Myös valmiiksi kypsytetyt sous vide- ja hitaasti kypsytetyt slow cooked -tuotteet ovat kysytyjä. Food service -toimialan trendit vastaavat pitkälti vähittäiskaupan kehitystä: mukaan otettavat (on the go) ruuat ovat entistä suosittuimpia, ja paikallista, pelloilta pöytään jäljitettävää lihaa suositaan.

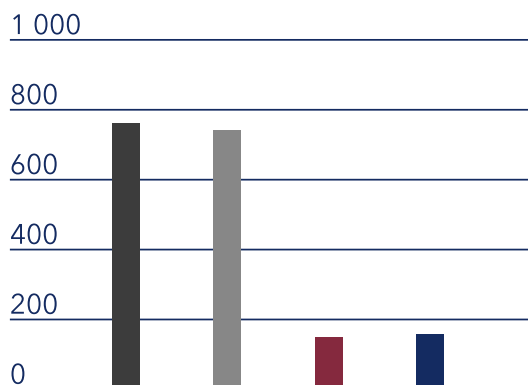
AVAINLUVUT

AVAINLUVUT

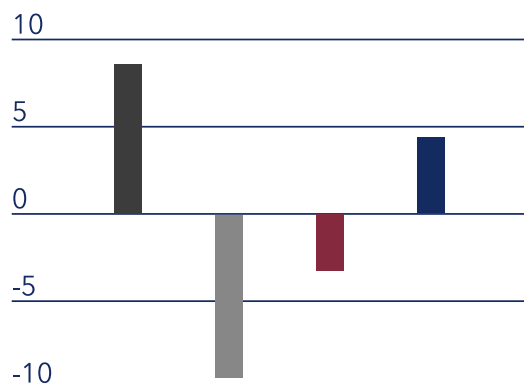
	2017	2016
Liikevaihto, milj. euroa	1 808,1	1 872,9
Liikevoitto, milj. euroa	-40,3	9,7
% liikevaihdosta	-2,2	0,5
Voitto ennen veroja, milj. euroa	-49,2	0,9
% liikevaihdosta	-2,7	0,0
Sitoutuneen pääoman tuotto (ROCE) ennen veroja, %	-6,3	2,1
Omavaraisuusaste, %	36,9	47,9
Nettovelkaantumisaste, %	59,3	33,5
Bruttoinvestoinnit, milj. euroa	125,5	97,6

**LIIVEVAIHTO 2017
MARKKINA-ALUEITTAIN
MEUR**

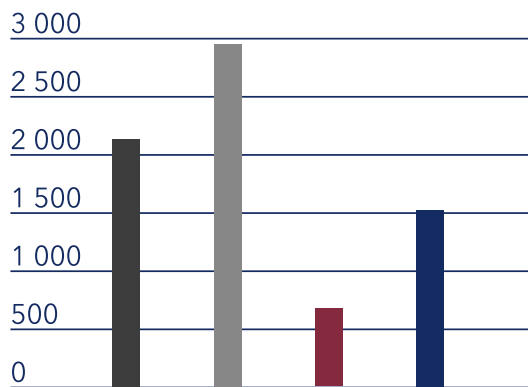
759,4 Ruotsi
 742,2 Suomi
 147,8 Tanska
 158,7 Baltia
 1 808,1 Yhteensä

**LIIKEVOITTO 2017
MARKKINA-ALUEITTAIN¹⁾
MEUR**

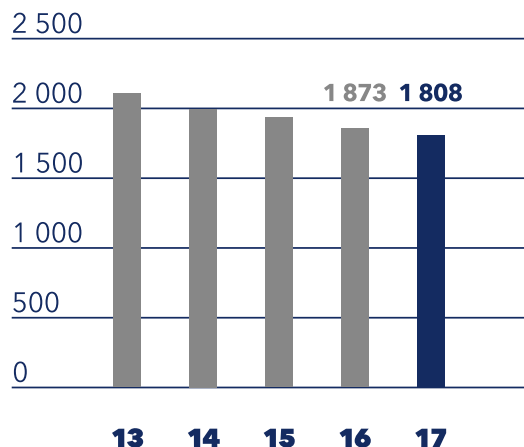
8,6 Ruotsi
 -9,3 Suomi
 -3,2 Tanska
 4,4 Baltia
 -17,6 Yhteensä

**HENKILÖSTÖ 2017
MARKKINA-ALUEITTAIN
KESKIMÄÄRÄINEN LUKUMÄÄRÄ**

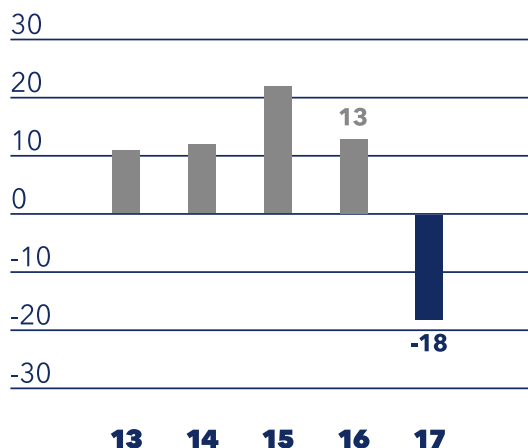

2 139 Ruotsi
 2 964 Suomi
 663 Tanska
 1 527 Baltia
 7 292 Yhteensä

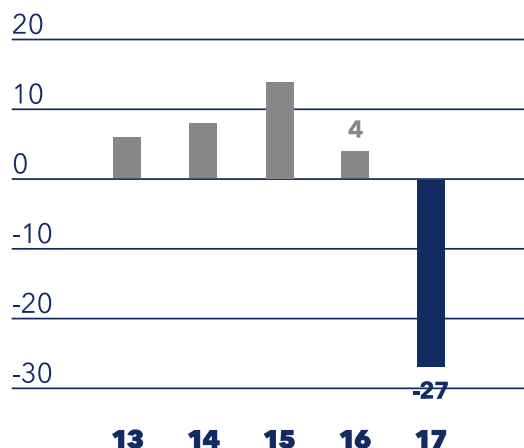
**LIIVEVAIHTO
MEUR**

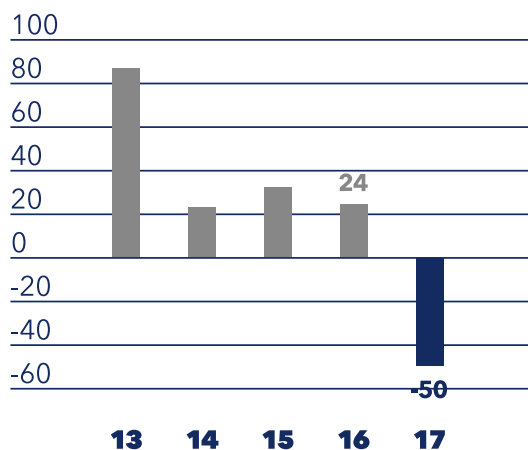
**LIIKEVOITTO¹⁾
MEUR**

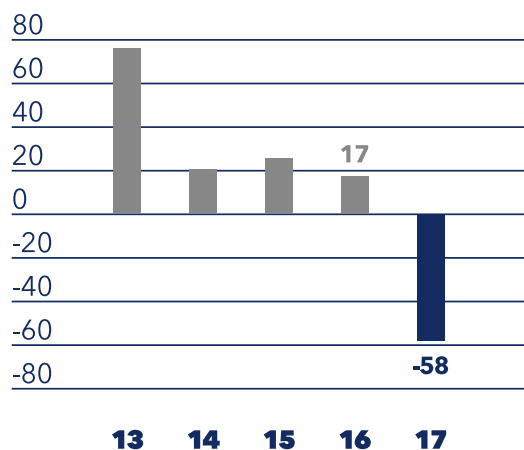
**VOITTO ENNEN VEROJA¹⁾
MEUR**

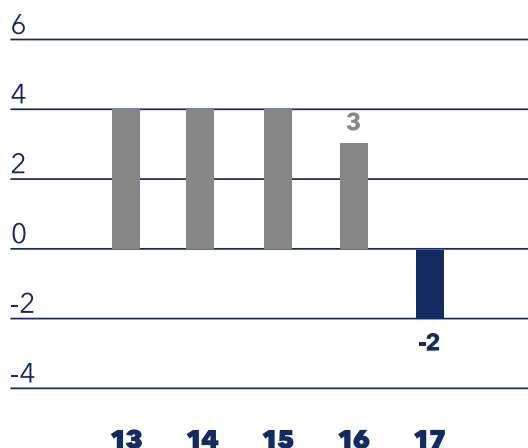
**RAHAVIRTA ENNEN
RAHOITUSKULUJA
MEUR**

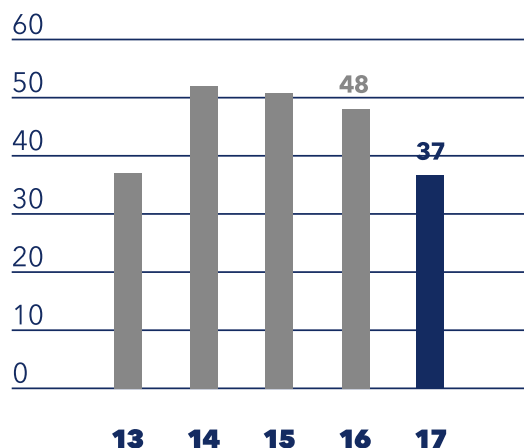
**RAHAVIRTA ENNEN
RAHOITUSTA
MEUR**

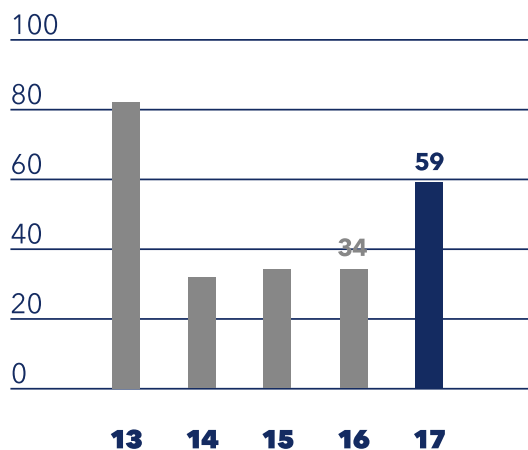
**SIJOITETUN PÄÄOMAN
TUOTTO (ROCE)¹⁾**
%

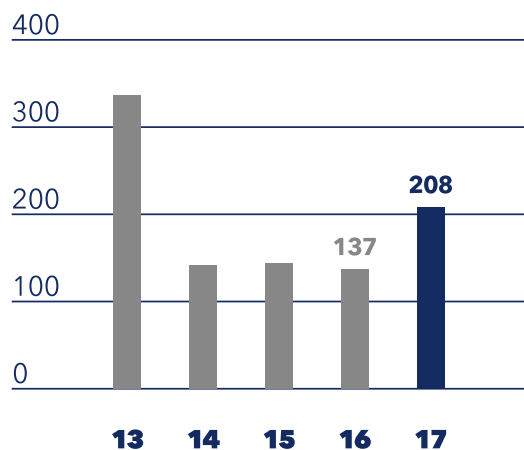
OMAVARAISUUSASTE
%

NETTOVELKAANTUMISASTE
%

NETTOVELKA
MEUR

¹⁾ Vertailukelpoinen

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Ruoka on trendikkäämpää kuin koskaan ennen. Ruokateollisuus, vähittäiskauppa ja HoReCa-sektori käyvät läpi mielenkiintoista murrosta, joka tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden uudistua. Toimintaamme vaikuttavat globaalit megatrendit, kuten väestönkasvu, kaupungistuminen, tietoyhteiskunnan kehittyminen ja huoli ilmaston lämpenemisestä. Myös muutokset maailmantaloudessa ja -politiikassa heijastuvat toimintaamme. Vuonna 2017 kuluttajien luottamus talouden elpymiseen vahvistui HKScanin kotimarkkinoilla pitkän laskusuhdanteen jälkeen ja kulutuskysyntä kääntyi kasvuun. Myös kuluttajien kiinnostus vastuullisesti tuotettuja ja terveellisiä elintarvikkeita kohtaan vahvistui. Kehitys tukee HKScanin strategian tehokasta toimeenpanoa.

Samaan aikaan kun kysyntä elpyi, kilpailu vähittäiskaupassa jatkui tiukkana. HKScanin kotimarkkinoiden vähittäiskauppaa haastavat kansainvälinen kilpailu, digitalisoitumisen tuomat muutokset sekä vähittäiskaupan ja HoReCa-sektorin välisten lainalaisuuksien muutokset. Kuluttajat ruokailevat entistä useammin kodin ulkopuolella, ruokaostoksia tehdään yhä enemmän verkossa ja aterioita ostetaan kotiin myös ravintoloista.

Edellä kuvatut muutokset haastavat kaikkia ruokaketjun toimijoita vastaamaan kuluttajien tarpeisiin aiempaa reaaliaikaisemmin ja läpinäkyvämmiin. Me HKScanissa haluamme olla kuluttajien luottamuksen arvoisia myös tulevaisuudessa, ja siksi arvioimme kriittisesti toimintatapojamme, tehokkuuttamme ja vastuullisuuttamme.

KANNAMME VASTUUMME KESTÄVÄN KEHITYKSEN EDISTÄMISESTÄ

Johtavana ruokatalona HKScanilla on tärkeä rooli ilmastonmuutoksen torjumisessa, luonnonvarojen vastuullisessa käytössä ja sosiaalisen vastuullisuuden – kuten ihmisoikeuksien edistämisessä. Kestävän kehityksen edistäminen myös kansallisella tasolla on tärkeää, sillä toiminnallamme on huomattava vaikutus kotimarkkinoidemme kansantalouteen muun muassa viennin edistämisen, työllisyyden turvaamisen ja kotimaisen alkutuotannon elinvoimaisuuden tukemisen kautta.

Vastuullisuus ja sen edistäminen ovat tärkeä osa HKScanin strategista kivijalkaa. Olemme määritelleet konsernin vastuullisuuden [painopistealueet](#) sekä liiketoiminnallemme olennaisimmat [vastuullisuusteemat](#).

Yksi yritys vastuutyömme keskeisistä tavoitteista on pienentää ympäristöjalanjälkeämme. Parannamme muun muassa energiatehokkuuttamme, investoimme uusiutuvaan energiaan, pienennämme teollisen raaka-ainehävikin määrää ja pyrimme vaikuttamaan myös asiakkaidemme ja kuluttajien ruokahävikin vähentämiseen. Hyödynnämme myös tuotannon eläinperäisen raaka-aineen sivuvirrat tehokkaasti osana kiertotaloutta.

Kuluvana vuonna jatkamme vastuullisuustyötämme muun muassa täsmentämällä edelleen koko konsernille yhteisiä lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin vastuullisuustavoitteitamme ja määrittelemällä niihin liittyvät toimenpiteet. Käymme tiivistävää vuoropuhelua sidosryhmiemme kanssa, ja lisäämme toimintamme läpinäkyvyyttä entisestään.

TILALTA HAARUKKAAN -STRATEGIAMME TOTEUTUS KÄYNNISTYI

Elokuussa kerroimme uudistetusta ['From Farm to Fork' -strategiastamme](#), jonka keskiössä on kuluttaja. Johdamme ruoan arvoketjua aktiivisesti ja uudistumiskykyisesti tilalta haarukkaan saakka. Tavoitteenamme on parantaa kilpailukykyämme ja kannattavuuttamme sekä parantaa suorituskykyämme vastuullisuuden kaikilla osa-alueilla. Strategian ansiosta HKScanin asema vastuullisena ja kestävästä kehitystä edistävästä pohjoismaisena yhteiskuntatoimijana vahvistuu entisestään.

HKScanin 'From Farm to Fork' -strategia todentaa missiotamme. Perustehtävämme on mahdollistaa niin kuluttajille kuin asiakkaille entistä maistuvampi arki – tänään ja huomenna. Visiomme mukaisesti haluamme tarjota vastuullisesti tuotettua, korkealaatuista ja terveellistä ruokaa palvellaaksemme maailman vaativinta haarukkaa.

Muutoksen nopeuttamiseksi ja varmistamiseksi aloitimme strategian toteutuksen samanaikaisesti kaikilla strategisilla painopistealueillamme, joita ovat: Fokus lihassa, Johtajuus siipikarjassa, Aterialiiketoiminnan kasvattaminen, Tiivis yhteistyö tuottajien kanssa sekä Tuottavuuden ja kustannuskilpailukyyn parantaminen. Osana strategista muutosta uudistimme niin asiakassegmentointiamme kuin brändistrategiaamme.

Painottamalla korkeaa laatua ja vastuullisuutta kaikessa toiminnassamme rakennamme kilpailuetua sekä pohjoismaisilla kotimarkkinoilla että kansainvälisillä vientimarkkinoilla. Kehitämme liiketoimintaamme ja toimimme arjessamme konsernin arvojen – Inspire, Lead, Care – mukaisesti ja uskomme vahvasti, että tuotteemme säilyttävät vahvan asemansa osana kuluttajien kokonaisvaltaista ja terveellistä ruokavaliota.

MUUTOSPROSESSIA JOHDETAAN MÄÄRÄTIE TOISESTI

Teimme vuoden 2017 aikana useita toimenpiteitä, joiden tavoitteena on saada aikaan käänne sekä tukea kilpailukykyämme ja kannattavuuttamme pitkällä aikavälillä. Uudistimme konsernin toimintamallin ja virtaviivaistimme organisaatiota. Myös johtoryhmän kokoonpanoa tarkasteltiin ja strategian toteuttamista tukevaa osaamista vahvistettiin. Uusi toimintamalli vahvistaa uudistumiskykyämme ja tehostaa tapaamme toimia yhtenä pohjoismaisena tiiminä.

Olemme strategisen muutosprosessin alkuvaiheessa, eikä suorituskykymme ole vielä tavoitetasolla. Siitä huolimatta näemme positiivista kehitystä kotimarkkinoillamme ja tunnistamissamme tuotekategorioissa. Esimerkiksi Ruotsissa, joka on markkina-alueistamme suurin, markkinaosuutemme kääntyi kasvuun. Myös aterialiiketoiminnassa myynti ja katteet kehittyivät hyvin kaikilla kotimarkkinoillamme läpi koko vuoden. Kasvatimme myös brändituotteiden ja uutuusien osuutta myynnistämme erittäin kilpaillulla vähittäiskauppasektorilla, jossa kaupan omien merkkien osuus on kasvanut.

Parantaaksemme tuotantoyksiköidemme tehokkuutta ja kehittääksemme tuotantokapasiteettimme käyttöasteita lanseerasimme tuotannon tehostamisohjelman, jonka ensimmäiset tulokset Vantaan yksikön pilottivaiheesta olivat lupaavia. Kehitysohjelma etenee samanaikaisesti useissa tuotantoyksiköissä ja tehostamistoimia edistetään kaikissa toimintamaissamme.

Kannattavuutta on pystytty parantamaan jo usealla eri osa-alueella, mutta sen eteen on tehtävä edelleen paljon työtä. Kannattavuuden parantaminen on kuluvanakin vuonna ensisijainen tavoitteemme.

INVESTOINNIT KASVAVIIN TUOTERYHMIIN VAHVISTAVAT TULOSENTEKOKYKYMME

HKScanin historian suurin ja strategisesti merkittävin edistysaskel vuonna 2017 oli investointi täysin uuteen siipikarjaysikköön Raumalla. Investointihanke toteutui aikataulussa, mutta tuotannon käynnistäminen oli ennakoitua haasteellisempaa, mikä painoi myös tulostamme. Pitkällä aikavälillä Rauman yksikkö parantaa merkittävästi sekä tehokkuuttamme että kilpailukykyämme ja mahdollistaa uusien innovatiivisten konseptien lanseeraamisen siipikarjanlihakategoriassa.

Yksi strategisista tavoitteistamme on vahvistaa asemaamme kiinnostavassa ja kasvavassa aterialiiketoiminnassa. Korkealaatuiset valmisruuat ja puolivalmiit raaka-aineet kasvattavat suosiotaan. Vastaamme trendiin muun muassa premium-lihavalikoimilla, paikallisilla artesaanituotteilla sekä uutuuskonsepteilla. Vahvistamme ateriatarjoamaamme kaikilla markkinoillamme, ja päätimme myös investoida aterioihin liittyvän tuotantokapasiteetin kasvattamiseen Viron Rakveressa.

TUOTTAJAYHTEISÖMME MAAILMANLUOKAN TYÖ ON KILPAILUVALTTI

Pitkäjänteinen työ koko ruoan arvoketjun laadun ja vastuullisuuden kehittämiseksi palkittiin, kun saimme vahvistuksen Kiinan ja Suomen elintarvikeviranomaisten allekirjoittamasta vientiä koskevasta sopimuksesta. Forssan yksikköemme hyväksyttiin suomalaisen sianlihan vientiyksiköksi. Valmistaudumme käynnistämään suomalaisilla perhetiloilla kasvatetun sianlihan viennin Kiinaan vuoden 2018 alkupuoliskon aikana.

Vuonna 2017 käynnistimme yhdessä tuottajiemme kanssa useita strategisia toimenpiteitä turvataksemme vastuullisesti tuotetun, kotimaisen, korkealaatuisen lihan saatavuuden kaikilla kotimarkkinoillamme. Yksi hankkeista on pitkän aikavälin kehitysohjelma, jonka tavoitteena on lisätä nautanlihan tuotantoa Suomessa. Otimme käyttöön myös ainutlaatuisen kananpoikien kasvatusmallin, joka mahdollistaa kasvatuksen samalla tilalla kuoriutumisen alkaen. Tämän lisäksi olemme kehittäneet täysin antibioottivapaaseen kasvatukseen pohjautuvia sian-, siipikarjan- ja nautanlihatuotteita. Kasvatusmenetelmä on tärkeä kilpailuetu myös vientimyyntissämme.

RUOKA ON KIINNOSTAVAMPAA KUIN KOSKAAN ENNEN

Näemme tulevaisuudessa kasvumahdollisuuksia. Ruoka on kiinnostavampaa kuin koskaan ennen ja tärkeä osa ihmisten elämäntapaa. Yhä useammalle meistä ruokavalinnat, ruuanlaitto ja kokoontuminen ruokapöydän ääreen läheisten kanssa ovat tärkeä osa identiteettiämme. Ruoka viestii arvoista, asenteista ja elämäntavoista. Useat kuluttajien mieltymykset tukevat vastuullisesti tuotetun korkealaatuisen ruoan kysynnän kasvua.

Luotamme siihen, että kehittämällä innovatiivisia tuotteita ja konsepteja vahvistamme brändejämme ja edistämme

kategorian kasvua. Haluamme johtaa ruoka-alan muutosta ja kehittää elintarviketeollisuudesta yhä dynaamisempaa ja vastuullisempaa liiketoimintaa.

Kiitän lämpimästi henkilöstöämme, joka on osallistunut aktiivisesti HKScanille tärkeiden strategisten uudistusten läpivientiin kuluneen vuoden aikana. Välitän suuret kiitokseni myös kuluttajille, asiakkaille, yhteistyökumppaneille, tuottajille sekä omistajille, joiden kanssa olemme saaneet jakaa myös viime vuoden aikana yhteistä matkaamme tilalta haarukkaan. Jaetaan yhdessä sitä ruokailoa, jonka puhdas, pohjoismainen, ja siten ainutlaatuinen ruoantuotantomme mahdollistaa.

Jari Latvanen
toimitusjohtaja

STRATEGIA

HKScanin strategian keskiössä on kuluttaja, jota palvellaksemme johdamme ruoan arvoketjua tilalta haarukkaan saakka. Vuonna 2017 uudistettu strategiamme asemoi HKScanin ainutlaatuisella tavalla pohjoismaisessa elintarviketeollisuudessa.

From Farm to Fork -strategialla johdamme ruoan arvoketjua aktiivisesti ja uudistumiskykyisesti. Korostamme innovaatioita, kustannuskilpailukykyä ja vastuullisuutta kuluttajalähtöisesti.

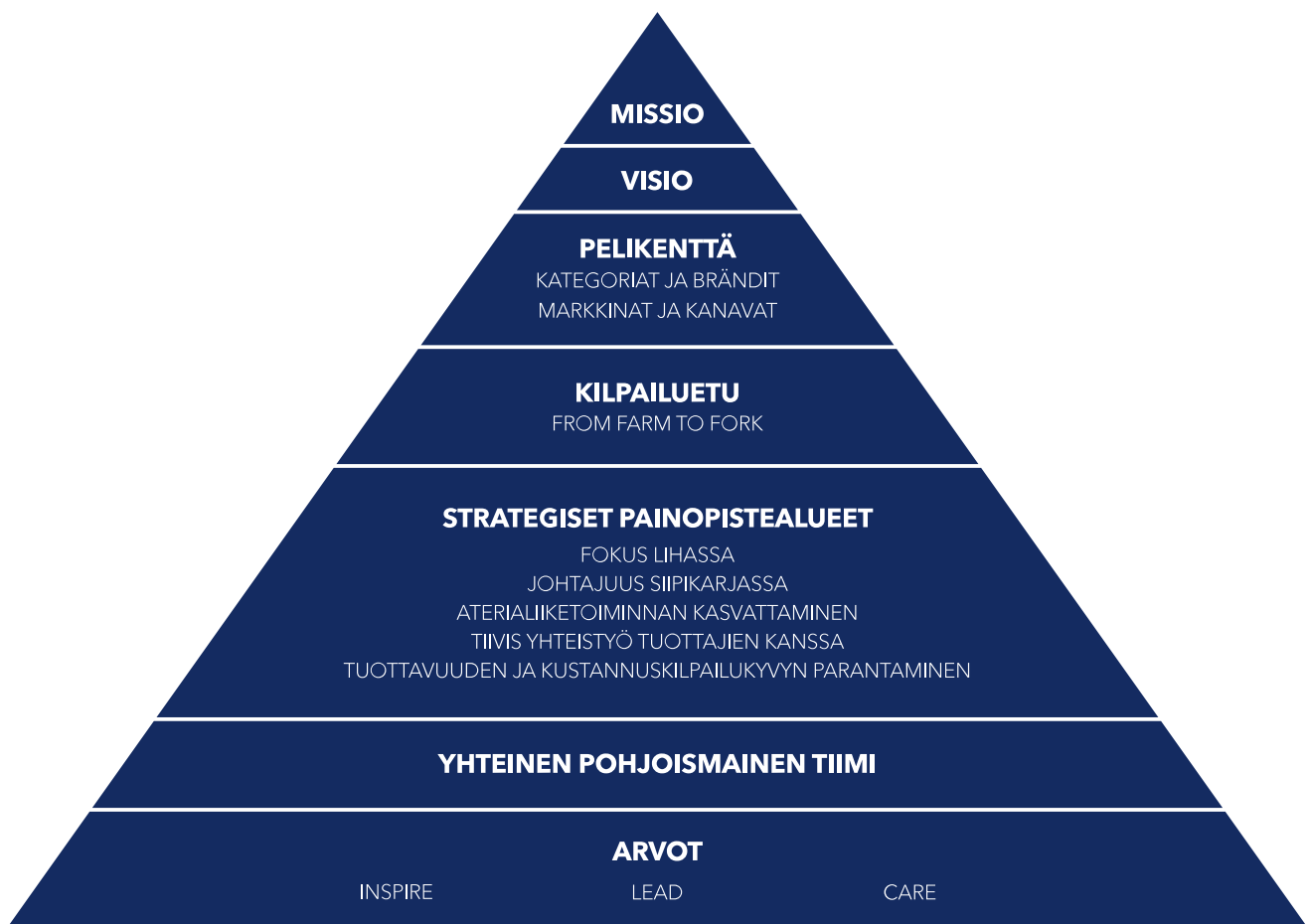
Linjaukset HKScanin strategiassa vahvistavat yhtiön asemaa ympäristö- ja sosiaalisesti vastuullisena sekä kestävästä kehityksestä edistävänä pohjoismaisena yhteiskuntatoimijana entisestään.

VASTUULLISUUS JA KORKEA LAATU LUOVAT KASVUMAHDOLLISUUKSIA

Näemme tulevaisuudessa kasvumahdollisuuksia. Useat kuluttajien mieltymykset tukevat vastuullisesti tuotetun korkealaatuisen ruoan kysynnän kasvua. Luotamme siihen, että kehittämällä innovatiivisia tuotteita ja konsepteja vahvistamme sekä brändejämme että edistämme koko lihatuotekategorian kasvua.

Painottamalla korkeaa laatua ja vastuullisuutta kaikessa toiminnassamme rakennamme kilpailuetua sekä pohjoismaisilla kotimarkkinoilla että kansainvälisillä vientimarkkinoilla.

MISSIO

HKScanin missio on mahdollistaa niin kuluttajille kuin asiakkaille entistä maistuvampi arki – tänään ja huomenna. Useilla markkinoilla toimivana ja merkittävänä pohjoismaisena ruokatalona vaikutamme monien ihmisten arkeen. Tunnettuamme kuluttajamme ja tarjoamme laajan valikoiman tuotteita niin arkeen kuin juhlaan. Maistuva arki tarkoittaa ruuan hyvän maun lisäksi ruokailijan hyvää mieltä vastuullisista valinnoista.

VISIO

Visiomme on palvella maailman vaativinta haarukkaa.

Yli 100 vuoden kokemus antaa meille tarvittavat taidot vastuulliseen työhön ketjumme jokaisessa vaiheessa. Haluamme olla maailman parhaita sekä eläinten hyvinvoinnin kehittämisessä että ympäristövaikutusten vähentämisessä. Välitämme kumppaneidemme ja henkilöstömme hyvinvoinnista. Olemme ylpeitä pohjoismaisista juuristamme ja pitkästä historiastamme.

Uskomme, että sopivassa määrin nautittu ja valituilla tiloilla tuotettu liha on tärkeä osa tasapainoista ja terveellistä elämää. Tämä innoittaa meitä tarjoamaan kuluttajille maukkaita yhdessäolon hetkiä myös tulevaisuudessa. Katsomme innostuneina eteenpäin. Olemme valmiita palvelemaan maailman vaativinta haarukkaa ylpeydellä myös seuraavat 100 vuotta.

STRATEGISET PAINOPISTEALUEET

Tavoittelemme johtavaa markkina-asemaa ja läsnäoloa keskeisissä myyntikanavissa pohjoismaisilla kotimarkkinoillamme sekä kansainvälistä kasvua erityisesti Aasiassa.

Ydinliiketoimintaamme ovat liha ja ateriat. Olemme läsnä kaikissa hintaryhmissä, mutta tavoittelemme entistä vahvempaa asemaa premium-kategorioissa.

Olemme määritelleet viisi strategista painopistealuetta tavoitteiden saavuttamiseksi ja strategian tehokkaaksi läpiviemiseksi.

- Fokus lihassa. Vastaamme kuluttajien kysyntään innovoimalla ja investoimalla uusiin konsepteihin ja tuotteisiin. Painotamme korkeaa laatua ja vastuullisuutta erottavana kilpailutekijänä.
- Johtajuus siipikarjassa. Tavoittelemme johtavaa markkina-asemaa siipikarjanlihassa Rauman uuden, huippunykykaikaisen tuotantolaitoksen avulla.
- Aterialiiketoiminnan kasvattaminen. Investoimme kasvaviin ja korkean jalostusarvon potentiaalia omaaviin tuoteryhmiin.
- Tiivis yhteistyö tuottajien kanssa. Vastuullisen ja korkealaatuisen alkutuotannon kehittäminen yhteistyössä sopimustuottajiemme kanssa mahdollistaa kaupalliset innovaatiot ja tuotteiden erilaistamisen.
- Tuottavuuden ja kustannuskilpailukyyn parantaminen. Parannamme tuotantolaitosten tehokkuutta ja tuotantoverkostomme kapasiteetin käyttöastetta. Kesäkuun alussa käyttöön otettu uusi toimintamallimme vahvistaa uudistumiskykyämme, tehostaa tapaamme toimia yhtenä pohjoismaisena tiiminä ja edistää strategiamme kustannuskilpailukyistä toteuttamista.

FOKUS LIHASSA	JOHTAJUUS SIIPIKARJASSA	ATERIA- LIIKETOIMINNAN KASVATTAMINEN	TIIVIS YHTEISTYÖ TUOTTAJIEN KANSSA	TUOTTAVUUDEN JA KUSTANNUS- KILPAILUKYVYN PARANTAMINEN
Investoimme uusiin konsepteihin ja tuotteisiin sekä vastuullisuuteen. Eri-laistamme korkealla laadulla ja arvoketjun hallinnalla. Olemme lähellä kuluttajaa.	Hyödynnämme siipikarjalihan kasvutrendiä, koko arvoketjun hallintaa ja Rauma-investoinnin tuomia mahdollisuuksia. Kehitämme uusia konsepteja erottuaksemme kilpailevalta massatuotannolta.	Investoimme kasvaviin, korkean jalostusarvon potentiaalia omaaviin, korkeakatteisiin tuoteryhmiin. Parannamme resurssi- ja kustannus-tehokkuutta virtaviivaistamalla toimintaamme.	Turvaamme korkealaatuisen raaka-aineen saannin. Mahdollistamme kaupalliset innovaatiot ja erilaistamisen.	Parannamme tuotanto-tehokkuuttamme (esim. Benchmarking, parhaat käytännöt). Kehitämme tuotantoverkostoamme ja käyttöasteitamme.

ARVOT

Konsernin yhteiset arvot toimivat oppainamme päivittäisissä kohtaamisissa ja kaikessa mitä teemme – niin meillä sisäisesti kuin yhteistyössä kumppaneidemme ja muiden sidosryhmiemme kanssa.

INSPIRE

- Olemme ylpeitä siitä mitä teemme "Tilalta haarukkaan". Kannustamme toisiamme ja työskentelemme tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Opimme kuluttajilta ja huolehdimme, että he jatkossakin nauttivat herkullisesta ruoasta.

LEAD

- Hyvällä joukkueella saamme asioita aikaan ja teemme asiat tärkeysjärjestyksessä.
- Kannamme vastuun siitä, mihin olemme sitoutuneet ja siitä miten toimimme.

CARE

- Luomme ilmapiirin, jossa turvallisuus, luottamus ja kunnioitus korostuvat. Tartumme ongelmiin ja ratkaisemme ne ripeästi.
- Pidämme lupauksemme ja varmistamme laadun kaikessa, mitä teemme – tilalta haarukkaan.

PITKÄN AIKAVÄLIN TALOUDELLISET TAVOITTEET

HKScanin pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet ovat:

- Liikevoitto: yli neljä prosenttia liikevaihdosta
- Sijoitetun pääoman tuotto: yli 12 prosenttia
- Nettovelkaantumisaste: alle 100 prosenttia
- Osingonjako: yli 30 prosenttia nettotuloksesta

VASTUULLISUUS HKSCANISSA

HKScanissa vastuullinen tapa toimia kattaa koko arvoketjun, tuotantoeläinten rehusta ja genetiikasta lähtien aina kuluttajan lautaselle asti. Johtavana pohjoismaisena ruokatalona meillä on mahdollisuus ja positiivinen velvollisuus näyttää esimerkkiä valmistamalla, myymällä ja markkinoimalla lihaa ja lihatuotteita, jotka on valmistettu vastuullisesti.

Ruuan ja sen raaka-aineiden alkuperä, tuotantotapojen vastuullisuus sekä ravitsemusnäkökulmat vaikuttavat kuluttajien ruokavalintoihin. Eläinten hyvinvoinnin lisäksi viime vuosina on puhuttu paljon myös lihantuotannon ilmastovaikutuksista. HKScanissa näihin asioihin on kiinnitetty paljon huomiota. Pohjoisen ruoantuotantomme vahvuuksia ovat muun muassa runsaat ja puhtaat vesivarat, puhdas maaperä ja ilma sekä ympäristötehokas maataloustuotanto. Osaamisestamme kumpuaviin vahvuuksiin kuuluvat esimerkiksi terveet ja hyvinvoivat eläimet sekä korkea hygienia ja tuoteturvallisuus.

VASTUULLISUUDEN PAINOPISTEALUEET JA OLENNAISET VASTUULLISUUSTEEMAT

HKScanin vastuullisuustyö keskittyy neljään painopistealueeseen: taloudellinen vastuu, sosiaalinen vastuu, eläinten terveys ja hyvinvointi sekä ympäristövastuu.

Taloudellinen vastuu

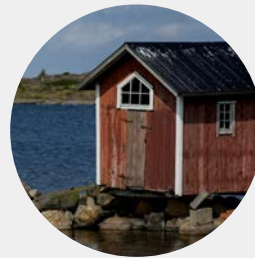
Sosiaalinen vastuu

Eläinten terveys ja hyvinvointi

Ympäristövastuu

Kestävä & läpinäkyvä toimitusketju

Sidosryhmäyhteistyö & viestintä

Olellisuusanalyysin perusteella HKScanin vastuullisuusteemat ovat:

Lue lisää HKScanin tekemästä [olellisuusanalyysistä](#).

VASTUULLISUUDEN RAPORTOINTI

HKScan raportoi nyt ensimmäistä kertaa yritysvastuustaan maailman laajimmin käytössä olevan Global Reporting Initiative -yritysvastuuraportointiviitekehyksen mukaisesti. Lue lisää [raportointiperiaatteistamme](#).

VUODEN 2017 KOHOKOHDAT JA HAASTEET

KOHOKOHDAT 2017

Noin **16 %**ssa lanseeratuista tuotteista innovaatio tai tuoteparannus liittyi tuotteen **ratsumukselliseen kehittämiseen**.

100 % vastuullisesti tuotetun soijan käyttöön siirryttiin vuonna Suomen toiminnoissa 2017 ja Ruotsin toiminnoissa 2015.

Tuotantolaitoksissa on **tuoteturvallisuuksertifikaatit**.

Laajaan **arvoihin ja johtamiseen** liittyvään online-kyselyyn osallistui **90 %** kyselyn saaneista.

Kasvihuonekaasupäästöt ovat **pienentyneet 46 %** vuodesta 2014 vuoteen 2017.

Kaatoaikkajätteen määrä on **pienentynyt 98 %** vuodesta 2012 vuoteen 2017.

Uusiutuvan sähkön osuus on **67 %** HKScanin sähkönkulutuksesta.

100 %ssa HKScanin teurastamoista on **tallentavat valvontakamerat**.

SUOMI

- Raumalla otettiin käyttöön **uusi yksikkö**, jossa huomiota on kiinnitetty erityisesti **broilereiden hyvinvointiin**.
- Suomessa **antibioottivapaasti** kasvatetun "No antibiotics ever" -sianlihan **viennin aloittaminen**.
- Suomessa otettiin käyttöön ensimmäisten joukossa maailmassa kananpoikien hyvinvointia parantava kasvatustapa, jossa **kananpojat kuoriutuvat kanalassa**, mikä vähentää eläinten siirtoja.
- Rypsiporsas** sai Euroopan osuustoimintajärjestö Cogecan **innovaatiopalkinnon** koko ruokaketjulle lisäarvoa luovana tuotteena.

RUOTSI

- Kaikki tuotantolaitokset on sertifioitu energiaohtamisen **ISO 50001-standardin** mukaisesti.
- Scanin Gårdsfärs-jauheliha lanseerattiin uudessa **rullapakauksessa**. Tuotteen **käyttöikä pidentyi 16 päivään** yhdeksästä ja **ympäristövaikutukset** ovat 39 % rasiapakkausta **pienemmät**.
- Linköpingin teurastamossa investoitiin Ruotsissa ainutlaatuisen eläinten liikumista rajoittavaan **laiteistoon**, mikä **lievittää merkittävästi lampaiden stressiä** ennen tainnutusta.

VIRO

- Tallegg-tuotemerkin **uudella pakkauslinjastolla on merkittäviä ympäristövaikutuksia**: pakkausvalmistukseen kuluu 71 % vähemmän materiaalia, pakkaus vie 96 % vähemmän tilaa tehtaalle toimitettuna pienentäen hiilidioksidipäästöjä ja pidempi säilytysaika pienentää ruokahävikkiä. Uusi pakkauslinja toimii myös 50 % tehokkaammin.

TANSKA

- Kaikkien työntekijöiden yhteinen työpaja**, jonka tavoitteena oli hyvän työilmapiirin luominen. Painopisteenä oli menettelytapojen läpikäynti tilanteessa, jossa työntekijä joutuu todistamaan työpaikalla epäasiallista käytöstä.
- Työturvallisuuskampanjoiden toteuttamista jatkettiin, minkä ansiosta Tanskan **työturvallisuusluvut paranivat 28 %** vuoteen 2016 verrattuna.

NÄISSÄ EMME ONNISTUNEET:

- Energiatohokkuusprojektin tulos jäi saavuttamatta, vaikka kolmen vuoden aikana saatiinkin aikaan pieniä parannuksia tehtyjen energiakatselmuksien pohjalta. Nyt olemme tehneet suunnitelmat jatkotoimenpiteistä, jotta projektin tulokset konkretisoituvat tulevina vuosina.
- Elokuussa 2017 HKScanin Viron hautomotoiminnassa ilmeni vakava poikkeama elinkyvyttömiä untuvikkojen ja kuoriutumattomien munien käsittelyssä. Tapaus tutkittiin välittömästi ja korjaavat toimenpiteet toteutettiin. Lisäksi henkilöstölle järjestettiin asiaan liittyvää koulutusta ja ohjausta. Ulkopuolinen asiantuntija myös auditoi hautomon toiminnan.
- Vuonna 2017 HKScan teki 16 takaisinvetoa, mikä on liikaa. Takaisinvedon tekeminen virheen sattuessa on osa vastuullista toimintaa, eivätkä takaisinvedoista aiheutuvat mahdolliset maineeseen vaikuttavat tekijät tai kustannukset ole koskaan sen esteenä. Takaisinvetojen syynä olivat allergenivirhe, väärä ainesosa tai virhe ainesosan annostelussa, virheet pakkausmerkinnöissä tai parasta ennen päivämäärässä tai epäily vierasesineistä. Syyt takaisinvetoihin on tutkittu ja korjaavat toimenpiteet tehty. Takaisinvetojen kustannukset ovat suuret, joten taloudellisesta näkökulmasta jokainen takaisin veto vaikuttaa negatiivisesti yhtiön tulokseen.

OLENNAISUUSANALYYSI

HKScanin vastuullisuuden painopistealueet sekä vastuullisuusteemat pohjautuvat vuonna 2014 toteutettuun laajaan sidosryhmätutkimukseen. Tutkimukseen osallistui 1 200 vastaajaa HKScanin kaikista toimintamaista. Vastaajat edustivat kattavasti HKScanin tärkeimpiä sidosryhmiä. Olennaisuusanalyysin perusteella muodostettiin olennaiset näkökohdat, jotka HKScan on nimennyt vastuullisuusteemoiksi. Vastuullisuusteemat validoitiin sisäisesti eri maiden johtoryhmissä vuonna 2015. Vuonna 2017 toteutettiin laajamittainen kuluttajatutkimus, jonka tulokset vahvistivat, että vastuullisuusteemat ovat edelleen ajankohtaiset.

Katso vastuullisuusteemat sivulta [Vastuullisuus HKScanissa](#).

TAVOITTEET JA SAAVUTUKSET

KPI:T	TAVOITTEET	SAAVUTUKSET 2017
TURVALLISET JA TERVEELLISET TUOTTEET		
Sertifioidut tuotantolaitokset Takaisinvetojen määrä Tuotelanseerukset, joissa ravitsemuksellinen näkökulma	Kaikki tuotantolaitokset sertifioitu Nolla takaisinvetoa Vaikuttaa positiivisesti ravitsemukseen ja kansanterveyteen	Tuotantolaitoksemme on sertifioitu tuoteturvallisuusstandardien mukaisesti. Kahden uuden tuotantolaitoksen sertifiointi aloitettiin vuonna 2017, joista toinen myös sertifiointiauditointiin silloin. Toisen sertifiointiauditointi on vuoden 2018 puolella. 16 tuotteiden takaisinvetoa. Noin 16 prosentissa tuotelanseeruksista innovaatio tai tuoteparannus liittyi tuotteen ravitsemukselliseen kehittämiseen.
ELÄINTEN TERVEYS JA HYVINVOINTI		
Eläinten hyvinvointi yleisesti ja Welfare Quality Principles -hyvinvoinnin laatuperiaatteiden noudattaminen tavoitteena parantaa eläinten terveyttä ja hyvinvointia tiloilla, kuljetusten aikana ja teurastamoissa	Lakien ja säädösten noudattaminen Olla toimialan paras yritys eläinten hyvinvointiin liittyvissä asioissa Parantaa eläinten terveyttä ja hyvinvointia varmistamalla eläinten asianmukainen käsittely ja elinolosuhteet tiloilla, kuljetusten aikana ja teurastamoissa Säilyttää antibioottien alhainen käyttötaso ja saavuttaa vielä parempia tuloksia - vaarantamatta eläinten hyvinvointia	Korkea eläinten hyvinvointitaso: "No antibiotics ever" -sianlihatuotteita lanseerattiin vientimarkkinoille. Eläimet ovat olleet terveitä koko elämänsä ajan eikä niitä ole tarvinnut hoitaa antibiooteilla. HKScanin tuotantoketjussa antibiootteja käytetään eläinten lääkitsemiseen huomattavasti vähemmän kuin Euroopan maissa keskimäärin. Mikäli eläimen sairautta on hoidettu antibiooteilla, varoaikojen noudattamisen ansiosta HKScanin lihatuotteissa kuluttajalle päätyessään ei ole jäämiä antibiooteista. Sianlihatuotannossa lanseerattiin uusi Opti-Pekoni rehukonsepti, joka edesauttaa porsaiden hyvinvointia. Uusi kananpoikien kasvatustapa otettiin käyttöön ensimmäisten joukossa koko maailmassa. Uuden menetelmän ansiosta broilerit eivät kuoriutumisensa jälkeen muuta, mikä parantaa eläinten hyvinvointia entisestään. Eläinkuljettajia koulutettiin ja viranomaiset ja eläinlääkärit valvoivat eläinkuljetuksia säännöllisesti. Yksi HKScanin yhteistyökumppaneista otti Suomessa käyttöön uudenaikaisen, erityisesti porsaskuljetuksiin suunnitellun puoliperävaunuyhdistelmän. Myös nautojen ja ternivasikoiden kuljetuksiin otettiin käyttöön uutta kalustoa. Eläinkuljetuksissa käytettävällä kalustolla on suuri merkitys eläinten hyvinvoinnille. HKScanin teurastamot yhtiön kaikissa toimintamaissa ovat kameravalvonnan piirissä. Kamerat on sijoitettu teurastamoilla eläinten hyvinvoinnin kannalta kriittisille alueille.
HENKILÖSTÖ		
Poissaolot (%) Tapaturmataajuus (Lost	Yleinen tavoite: terveet työntekijät,	Poissaoloon johtaneiden työtapaturmien taajuus 44,3 (2016: 40,6) (tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohden).

Time Injury - LTI)	turvallinen työympäristö, tyytyväiset työntekijät Asetetaan numeeriset konsernitavoitteet tapaturmataajuuteen ja poissaoloihin	Poissaolojen osuus työajasta 6,2 prosenttia (2016: 6,3 prosenttia). Vuonna 2017 yhtiössä toteutettiin myös laaja 405:lle osallistujalle arvoihin ja johtamiseen liittyvä online-kysely, jonka tavoitteena oli syventää ymmärrystä ja määrittää vaatimukset niin arvojen mukaiselle johtamiselle kuin strategian toteuttamista tukevalle johtamiselle. Vastausprosentti kyselyyn oli 90 prosenttia.
YMPÄRISTÖ		
Energiakulutus Kasvihuonekaasupäästöt Veden käyttö Jätteen määrä lajeittain ja käsittelytavan mukaisesti Materiaalitehokkuus	Ympäristövaikutusten pienentäminen Energiakulutuksen vähentäminen 10 prosentilla vuosina 2014–2017 liikevaihtoon suhteutettuna Asetetaan numeeriset konsernin laajuiset KPI:t Kestävien pakkausmateriaalien ja pakkausratkaisujen edelleen kehittäminen Eläinraaka-aineen tehokas hyödyntäminen – kiertotalousnäkökulma	Kokonaisenergiankulutus GWH:ssa mitattuna laski kolme prosenttia vuodesta 2014 vuoteen 2017. Vuonna 2016 kokonaisenergiankulutus laski viisi prosenttia vuoteen 2014 nähden. Energiatohokkuusprojektin tulos oli -0,29 prosentin energiakulutus suhteutettuna liikevaihtoon, tavoite -10 prosenttia. Kasvihuonekaasupäästöt pienivät 46 prosenttia vuodesta 2014 vuoteen 2017. HKScanin toiminnoissa käytetystä sähköstä 67 prosenttia oli uusiutuvista lähteistä ja 33 prosenttia uusiutumattomista. HKScanin toiminnoissa kulutetusta kokonaisenergiasta 42 prosenttia oli uusiutuvista lähteistä ja 58 prosenttia uusiutumattomista. HKScanin vedenkulutus lisääntyi 0,4 prosenttia vuodesta 2016 vuoteen 2017. Viimeisen viiden vuoden aikana HKScan on pienentänyt vedenkulutustaan 11 prosenttia. Kaatopaikkajätteen määrä on pienentynyt 98 prosenttia vuodesta 2012 vuoteen 2017. Uusiutumattomista lähteistä olevan neitseellisen materiaalin (pakkaukset, kuljetusratkaisut) määrä oli 57 prosenttia vuonna 2017. Tämä sisältää muovin, alumiinin ja teräksen käytön pakkausratkaisuissa. Uusiutuvista lähteistä (kartonki, paperi) olevan materiaalin määrä oli 38 prosenttia, mistä 16 prosenttia oli neitseellistä alkuperää ja 22 prosenttia oli kierrätysmateriaaleista.
PAIKALLISET TUOTTAJAYHTEISÖT		
HKScanin toiminta maaseudun elinkeinoelämän ja elinympäristön edistämiseksi, paikallisten sijoitusten lisäämiseksi, osaamisen ja ammattitaidon kehittämiseksi ja tuottajien hyvinvoinnin edistämiseksi	Myönteisen vaikutuksen lisääminen tilojen talouteen, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin Kansallisen ruokavarannon huoltovarmuuden tukeminen mahdollisten kansallisten	Sopimustuottajille tarjottiin koulutusta ja neuvontaa muun muassa eläinten ruokinnan suunnittelussa (linkki ruotsiksi), eläinten terveydenhuollossa sekä uusien tuotantotilojen suunnittelussa. Sopimustuottajille järjestettiin seminaareja ja hyvinvointitapahtumia. Vuoden tuottajat palkittiin Suomessa ja Ruotsissa.

	hätätilanteiden sattuessa Paikallisen maaseudun elinvoimaisuuden turvaaminen	
VASTUULLISET JA EETTISET HANKINNAT		
Vastuullisesti tuotetun soijan hankinta Ostot lähimarkkinoilta (%) Ostot toimittajilta, jotka täyttävät HKScanin vaatimukset	Vastuullisesti tuotetun soijan osuus 100 % v. 2018 Eettisten liiketoimintariskien välttäminen 100 % toimittajista allekirjoittanut HKScanin eettisen toimintaohjeiston	Vastuullisesti tuotetun soijan 100 prosentin osuus saavutettiin Suomessa 2017. Ruotsissa osuus saavutettiin vuonna 2015. HKScan on asettanut tavoitteekseen, että vuoteen 2020 mennessä Supplier Guidelines -eettinen toimintaohjeisto on kaikkien toimittajasopimuksien liitteenä sataprosenttisesti. Vuonna 2017 HKScanin palveluiden, tavaroiden ja raaka-aineiden vuotuisesta hankintakustannuksista 65 prosenttia kohdistui toimittajiin, jotka olivat sitoutuneet noudattamaan HKScanin eettisiä toimintaohjeita ja ostokäytäntöjä. Prosenttiosuus nousee sopimusten päivittämisen myötä. HKScanin elävien eläinten hankinnoista lähes 100-prosenttisesti on hankittu paikallisilta markkinoilta. Lihan alkuperä ja olosuhteet, joissa eläimet ovat kasvaneet, tunnetaan. HKScan ostaa myös muut käyttämänsä raaka-aineet, tuotteet sekä palvelut pääsääntöisesti paikallisilta kotimarkkinoiltaan. Näistä hankinnoista noin 70 prosenttia on paikallisia suhteessa konsernin kokonaishankintoihin.
ARVOKETJUN TALOUDELLINEN ELINKELPOISUUS		
HKScanin neljä pitkän aikavälin taloudellista tavoitetta Ei erityisiä vastuullisuuteen liittyviä KPI:tä	Edistää myönteisiä vaikutuksia arvoketjussa Liikevoitto >4 % liikevaihdosta Sitoutuneen pääoman tuotto >12 % Nettovelkaantumisaste <100 % Osakekohtainen tulos >30 % liikevoitosta	HKScan luo sekä taloudellista arvoa että aineetonta lisäarvoa laajasti eri sidosryhmilleen läpi arvoketjun kaikissa toimintamaissaan. Vuonna 2017 yhtiön liikevaihto oli 1 808,1 miljoonaa euroa, josta bruttoinvestointien osuus oli 6,9 prosenttia eli 125,5 miljoonaa euroa. Osinkoja maksettiin omistajille 9,0 miljoonaa euroa. Palkkoja ja niihin liittyviä sosiaalimaksuja maksettiin henkilöstölle 328,4 miljoonaa euroa. Raaka-aineiden, energian ja palveluiden toimittajille maksettiin 1 520 miljoonaa euroa, luotonantajille 11 miljoonaa euroa ja julkiselle sektorille tuloveroina 2 miljoonaa euroa.
MÄÄRÄYSTENMUKAISUUS		
Ei vastuullisuusteemoihin kohdistuvia rikkomuksia	Lakien ja säädösten noudattaminen	Viron hautomotoiminnassa ilmeni vakava poikkeama elinkyvyttömien untuvikkojen ja kuoriutumattomien alkioiden käsittelyssä. Tapaus tutkittiin välittömästi ja korjaavat toimenpiteet toteutettiin. Ympäristöön liittyviä vakavia lainsäädännön rikkeitä ei tapahtunut. Fair Way -kanavan tai muiden kanavien kautta tuli kolme ilmoitusta koskien epäilyksiä ihmisoikeuksien rikkomuksista. Näiden epäilyjen sisäiset tutkinnat ovat

		edelleen kesken. • HKScan pyysi vuonna 2017 Viron viranomaisia selvittämään, onko HKScanin Baltian toiminnoissa syyllistytty rikoksiin, ja keskeytti samalla oman vuoden 2016 lopulla aloitetun sisäisen selvityksensä. Viron syyttäjäviranomainen julkaisi marraskuussa 2017 rikosepäilyihin liittyvän tiedotteen.• Ruotsissa HKScan tuomittiin yhteisöosakkoihin puutteellisesta turvavarustuksesta. Tapauksessa leikkaamon työntekijä ei käyttänyt työtehtävään vaadittavaa metallipaitaa.

ARVOKETJU

HKScanilla on ainutlaatuinen asiantuntemus ruuan tuotantoketjusta, ja olemme sitoutuneet toimimaan vastuullisesti läpi koko arvoketjun - tilalta haarukkaan. Kaikki arvoketjun vaiheet, asiakkaiden ja kuluttajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä eläin- ja rehuntuotantoon, kuuluvat konsernin päivittäiseen liiketoimintaan.

Kun vastaamme proaktiivisesti ja innovatiivisesti markkinoiden muuttuviin tarpeisiin ja odotuksiin, voimme kehittää toimintojamme vastuullisesti ja parantaa niin kilpailukykyämme kuin kannattavuuttamme. Näin tuotamme lisäarvoa oman liiketoimintamme lisäksi myös lihantuottajille, asiakkaille, kuluttajille, kumppaneille sekä yhteiskunnalle, jossa vaikutamme.

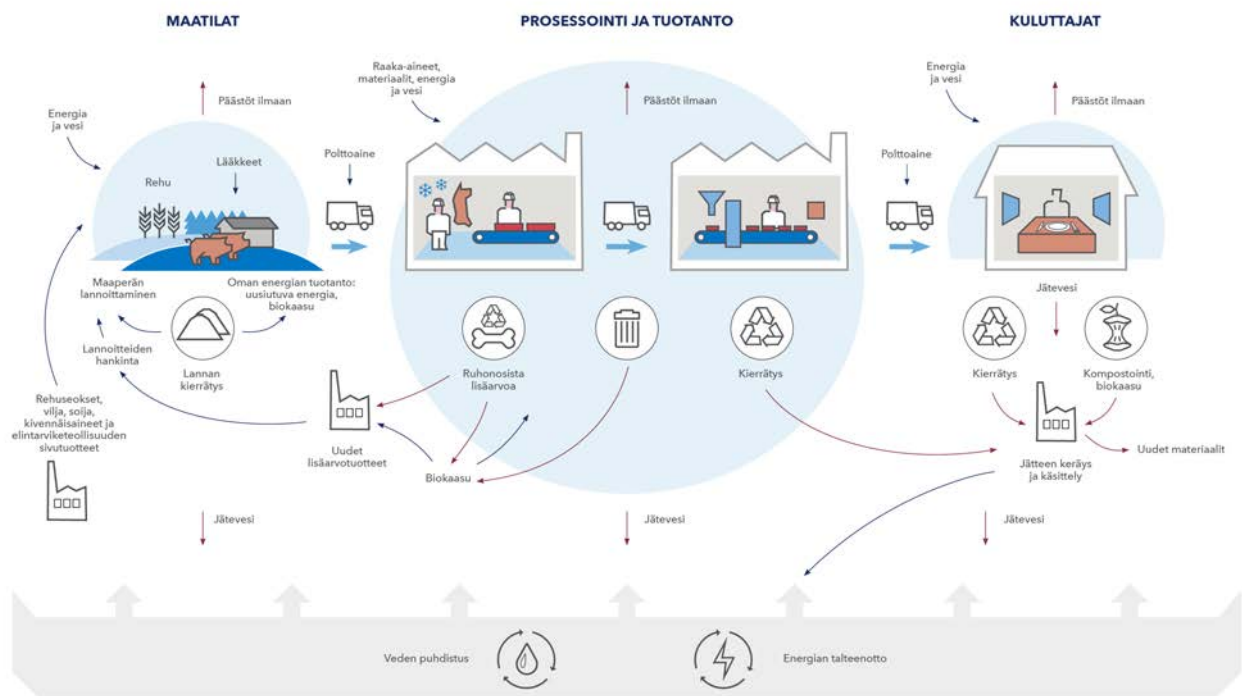
PALVELEMME MAAILMAN VAATIVINTA HAARUKKAA

KIERTOTALOUS

HKScan toimii laajan kiertotalousjärjestelmän osana. Yhtiön tavoitteena on säilyttää tuotannossa käytettävien resurssien arvo mahdollisimman pitkään tuotanto- ja kulutusketjussa. Tällaisia resursseja ovat esimerkiksi raaka-aineet, vesi ja energia. Tavoitteena on myös tuottaa uutta tai tukea olemassa olevaa liiketoimintaa ketjun eri osissa.

Tässä raportissa kuvataan HKScanin toimintaa osana mainittua kokonaisuutta. Esimerkiksi resurssi- ja materiaalitehokkuuteen liittyvät toimet on kuvattu [ympäristöosiossa](#) ja kestävät hankinnat [vastaulliset ja eettiset hankinnat](#) -osiossa.

TIEMME KIERTOTALOUTEEN

RAVINTEET JA SIVUVIRRAT KIERTÄVÄT TEHOKKAASTI MAATILOILLA

Maatilat ovat kiertotalouden malliesimerkkejä. Esimerkiksi eläinten lannassa olevat ravinteet hyödynnetään pelloilla, joilla kasvatetaan muun muassa viljaa eläinten rehuksi tai elintarviketuotantoon. Eläinten ravinnosta merkittävä osa onkin paikallisesti tuotettua viljaa tai esimerkiksi sikojen ruokinnassa elintarviketeollisuuden sivuvirtoja, jotka päätyisivät muuten jätteeksi.

Maatiloilla käytetään yhä enemmän uusiutuvia energianlähteitä, kuten puuhaketta, tuuli- tai aurinkovoimaa sekä biokaasua.

ELINTARVIKETUOTANTO - MATERIAALIT KIERTÄVÄT ALKUTUOTANNOSTA KULUTUKSEEN

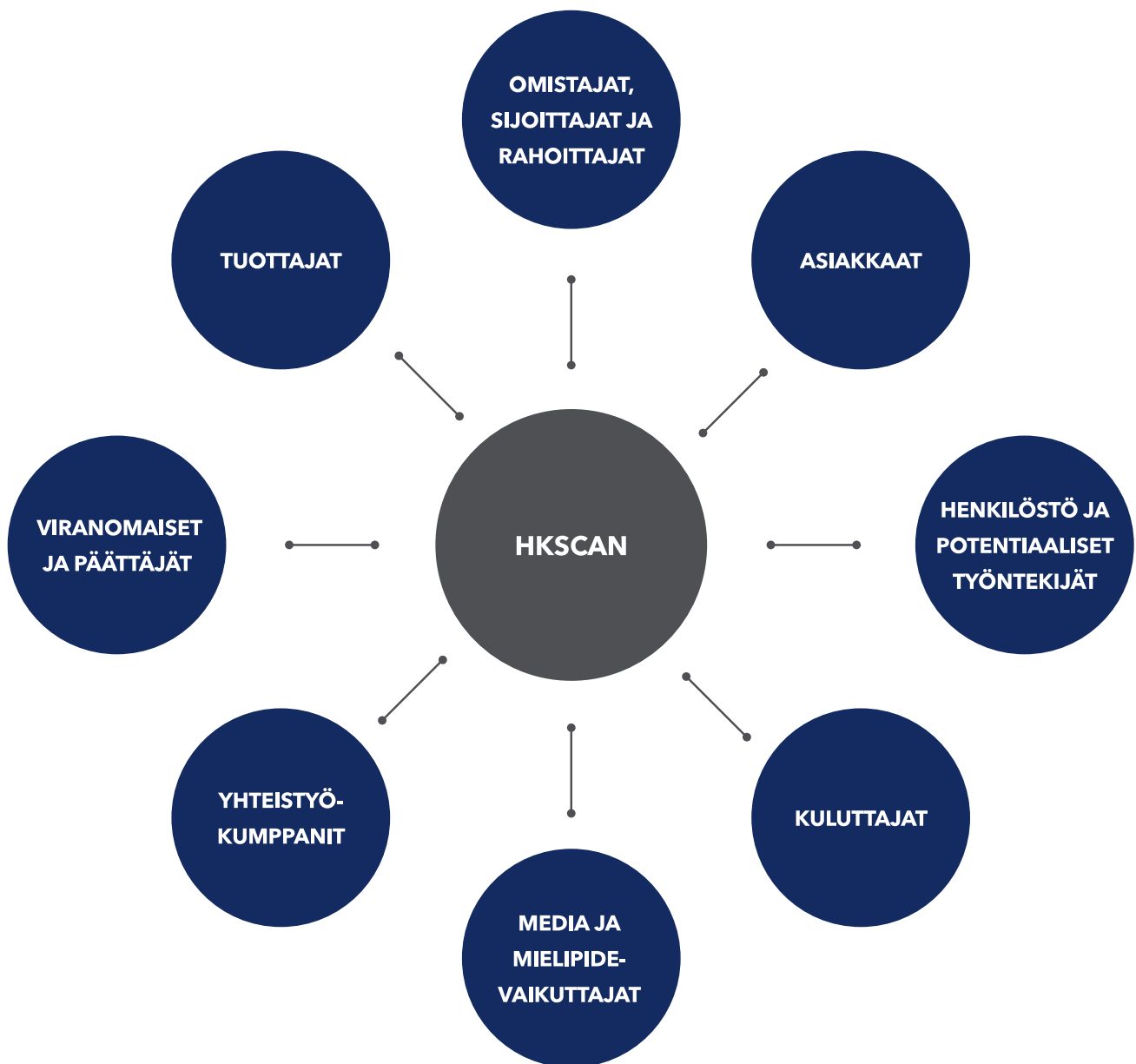
HKScanin tavoitteena on hyödyntää teurastetun eläimen ruho ensisijaisesti elintarviketuotannossa. Sivuvirrat, joita ei hyödynnetä elintarvikkeisiin, ohjataan tehokkaasti muille teollisuudenaloille, kuten nahka- ja rehuteollisuuteen tai lemmikkieläinten ruokiin. Jäljelle jäävä hyödyntämätön eläinperäinen aine ohjataan biokaasutuotantoon tai jalostetaan esimerkiksi lannoitteiksi. Tuotannosta syntyvät jätejakeet kiertävät jätehierarkian mukaisesti.

Energia- ja materiaalitehokkuuden parantaminen on HKScanin ympäristötyön tärkeä painopistealue. Tehostamisella on suora, positiivinen ilmastovaikutus.

Elintarvikkeiden tuotanto alkutuotannosta kulutukseen tuottaa päästöjä sekä ilmaan ja veteen. Tässä ketjussa suurimmat vaikutukset tulevat lihantuotannosta. HKScanin ympäristötyö tähtää ympäristövaikutusten minimoimiseen sekä yhtiön omassa teollisessa tuotannossa että lihantuottajien kanssa tehdyssä työssä. HKScanin tuotantomaissa on korkeatasoiset ja tehokkaat maatalouskäytännöt ja tuotantotavat. Ympäristövaikutusten pienentämiseksi tehdään jatkuvaa kehitystyötä. Siksi HKScan osallistuu aktiivisesti yhteistyöhön tutkimuslaitosten kanssa.

Lue lisää toiminnastamme osana kiertotaloutta: [tuotantolaitokset](#) ja [eläintuotanto](#).

SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖ

HKScan haluaa tehdä aktiivista yhteistyötä sidosryhmiensä kanssa ja toimia läpinäkyvästi. Avoimen vuoropuhelun ja viestinnän avulla saamme tietoa sidosryhmiemme odotuksista ja osaamme tarjota heille ajantasaista ja olennaista tietoa toiminnastamme. Vuoropuhelu sidosryhmien kanssa auttaa HKScania kehittämään myös yhtiön tuotetarjoomaa ja toimintatapoja.

HKScanin merkittävimmät sidosryhmät on kuvattu yllä olevassa kaaviossa. Yhtiön sidosryhmiä tarkasteltiin muun muassa vuonna 2014 toteutetun HKScanin yritysbrändin uudistamisen yhteydessä. Konsernin johtoryhmä ja hallitus vahvistivat HKScanin sidosryhmät osana hyväksymäänsä brändiuudistusehdotusta.

Pitkäaikainen yhteistyö tärkeimpien sidosryhmiemme, kuten kuluttajien, asiakkaiden, tuottajien, muiden liiketoimintakumppaneiden, viranomaisten ja tutkimuslaitosten kanssa on syventänyt HKScanin näkemystä yhtiön olennaisimmista vastuullisuusteemoista. Vastuullisuusteemat ovat läsnä myös päivittäisessä vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa.

HKScanilla on vakiintuneet käytännöt, joiden avulla se käy vuoropuhelua sidosryhmiensä kanssa. Käytännöt mahdollistavat sidosryhmien edustajille helpon tavan esittää kysymyksiä, ja antaa ehdotuksia tai palautetta yhtiölle. Esimerkkejä vuorovaikutuskanavista ovat maakohtaiset kuluttajapalvelutoiminnot, joihin kuluttajat voivat ottaa yhteyttä puhelimitse, sähköpostitse tai sosiaalisen median kanavien kautta. HKScan saa arvokasta tietoa myös maakohtaisista asiakastytyväisyyksistä ja mainetutkimuksistaan. Yhtiöllä on myös käytössään eettinen kanava, jonka välityksellä niin sisäiset kuin ulkoiset tahot voivat ilmoittaa havaitsemastaan tai epäilemästään epäeettisestä tai sääntöjen vastaisesta toiminnasta.

Seuraavassa on esimerkkejä sidosryhmäyhteistyöstä vuonna 2017.

SIDOSRYHMÄVUOROVAIKUTUS 2017

KULUTTAJAT

Yksi HKScanin tärkeimmistä sidosryhmistä ovat kuluttajat, jotka viime kädessä päättävät, mitkä tuotteet päätyvät ostoskoriin. Kuluttajien tarpeet ja odotukset ohjaavat vahvasti tuotetarjooman kehittämistä. Kuluttajille tärkeitä vastuullisuusteemoja ovat tuotteiden laatu, vastuullisuus, toiminnan läpinäkyvyys, tuotevalikoima, ravitsemus- ja terveellisyysnäkökohdat sekä eläinten hyvinvointi.

VUOROVAIKUTUSESIMERKKEJÄ

- 1. HKScan jatkoi Suomessa Kariniemen® [kanapartiotoimintaa](#) kuluttajien kanssa avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisäämiseksi.**
- 2. HKScan haki [Innoday](#)-innovointitapahtumassa syvällistä tietoa nuorten lempiruuista Suomessa.**
- 3. Ruotsissa noin 100 henkeä osallistui HKScanin järjestämille [päivällisille mautiloilla \(Gårdsmiddag\)](#) (linkki ruotsiksi). Vierailta oli mahdollisuus tutustua mautilan toimintaan käytännössä ja nähdä eläimiä niiden luonnollisessa ympäristössä.**
- 4. HKScan oli aktiivisesti mukana [Suomi 100](#) -juhlavuoden tapahtumissa, mm. järjestämässä [40 000 liikuntatilaisuutta](#) lapsille osana [Lasten liike](#) -kampanjaa.**

ASIAKKAAT

HKScanin asiakkaita ovat muun muassa vähittäiskaupat, HoReCa-sektorin toimijat sekä ruokateollisuus Pohjoismaissa, Keski-Euroopassa ja Aasiassa. Tiivis yhteistyö, trendien luotaaminen, tiedon jakaminen ja yhteiset kehityshankkeet ovat tärkeitä sekä HKScanille että asiakkaille. Asiakkaille tärkeitä teemoja ovat tuotevalikoimat, hinnat, tuoteturvallisuus, tuotantoketju ja sen läpinäkyvyys sekä yhteiset kehityshankkeet, joilla edistetään vastuullisuutta.

VUOROVAIKUTUSESIMERKKEJÄ

- 1. Ruotsissa HKScan ja päivittäistavaraketju Coop vastasivat ruotsalaisen lampaanlihan kasvavaan kysyntään (linkki ruotsiksi).**
- 2. Ruotsissa HKScan teki tunnetuksi sianlihan tuotantoketjua AfH-asiakkailleen ”Grisakademi”-koulutuksessa.**
- 3. Virossa HKScan järjesti asiakkailleen ensimmäistä kertaa Business Forum -tapahtuman.**

TUOTTAJAT

HKScanin tuotteiden hyvä saatavuus ja korkea laatu ovat riippuvaisia hyvästä yhteistyöstä lihantuottajien kanssa. Tuottajat ovat avainasemassa myös eläinten hyvinvoinnin ja tuoteturvallisuuden varmistamisessa. Tuottajille tärkeitä teemoja ovat pitkäaikaiset ja sopimuksiin perustuvat liikesuhteet, tuottajien neuvonta- ja muut tuottajapalvelut, oikeudenmukainen hinnoittelu sekä lihantuotannon jatkuvuuden turvaaminen.

VUOROVAIKUTUSESIMERKKEJÄ

- 1. Suomen ja Ruotsin sopimustuottajille järjestettiin yhteinen verkostoitumisristeily, joka tarjosi mahdollisuuden verkostoitumiseen ja parhaiden käytäntöjen jakamiseen naapurimaan tuottajien kanssa.**
- 2. Vuoden 2017 parhaita tuottajia palkittiin Suomessa ja Ruotsissa:**
 - **Broilerituottajat:** Juha ja Kyösti Kaarlonen, Salo, Suomi.
 - **Nautatuottajat:** Jarmo ja Anne Sisso, Kiuruvesi, Suomi. Therese Nilsson ja Morgan Karlsson, Rockneby, Ruotsi.
 - **Sikatuottajat:** Reijo ja Liisa Keskinen, Pälkäne, Suomi. Dag ja Mark Bergsland, Eskilstuna, Ruotsi.
 - **Lammastuottajat:** Anne ja Carl Dufwa, Askersund, Ruotsi.
 - **Eläinkuljetusryttäjät:** Åkeri Walléns, Björkvik, Ruotsi.
 - **Ympäristöpalkinto:** Lammastuottajat Anna ja Tomas Olsson, Ruotsi.
- 3. Suomessa ja Ruotsissa innovaatioita luodaan aiempaa tiiviimmässä yhteistyössä tuottajien kanssa.**
- 4. HKScan julkaisi sopimustuottajille suunnattua Kotitalalta -lehteä Suomessa ja HKScan Agri -lehteä Ruotsissa.**

HENKILÖSTÖ

Henkilöstön työpanos, osaaminen ja sitoutuminen ovat olennaisia tekijöitä HKScanin menestykselle. Työhyvinvoinnin edistäminen, osaamisen kehittäminen, yhtenäiset toimintatavat ja vahva yrityskulttuuri tukevat henkilöstön sitoutumista myös tulevaisuudessa. Henkilöstölle tärkeitä teemoja ovat työsuhteiden jatkuvuus, oikeudenmukainen palkkaus, työn arvostus, oikeudenmukaisuus, henkilökohtaiset kehittymismahdollisuudet sekä työturvallisuus ja -hyvinvointi.

VUOROVAIKUTUSESIMERKKEJÄ

1. Koko HKScanin laajuinen tuottavuuden parantamiseen tähtäävä hanke käynnistettiin alkusyksyllä. Työ aloitettiin pilottiprojektilla Vantaan yksikössä, jonka toteuttamiseen osallistui yli 100 työntekijää.

2. Yhtiössä toteutettiin laaja sisäinen kysely, jonka avulla määriteltiin, miten konsernin arvojen tulee näkyä konsernin arjessa ja sen myötä myös johtamisessa.

OMISTAJAT, SIOITTAJAT JA RAHOITTAJAT

Omistajat, sijoittajat ja rahoittajat varmistavat HKScanin toiminnan jatkuvuuden. He edellyttävät puolestaan yhtiöltä kannattavaa ja lisäarvoa tuottavaa liiketoimintaa sekä tuottoa sijoitukselleen osinkojen ja myönteisen kurssikehityksen muodossa. Tärkeitä teemoja ovat kannattavuus, tuotto, vastuullisen liiketoiminnan menestys ja jatkuvuus.

VUOROVAIKUTUSESIMERKKEJÄ

1. Yhtiökokous

2. Sijoittaja- ja rahoittajatapaamiset

YHTEISTYÖKUMPPANIT

Pitkäaikaiset suhteet alihankkijoiden ja toimittajien, liiketoimintakumppaneiden, tutkimus- ja koulutuslaitosten sekä paikallisyhteisöjen kanssa tarjoavat uusia näkemyksiä ja vahvistavat asiantuntijuutta, joiden avulla HKScan kehittää toimintaansa. Liiketoimintakumppaneille tärkeitä teemoja ovat muun muassa taloudellinen vastuullisuus, kannattavuus, toiminnan vaikutus kansantalouteen, eläinten terveys ja hyvinvointi, kansanterveys ja ravitsemus, nuorten osallistaminen, työterveys ja -turvallisuus sekä ympäristökysymykset.

VUOROVAIKUTUSESIMERKKEJÄ

1. HKScan oli yksi MTK 100 vuotta kasvua -juhlavuoden pääyhteistyökumppaneista Suomessa.

2. HKScan on tehnyt Suomen kestävän kehityksen "Sitoumus 2050" -yhteiskuntasitoumukseen ravitsemussitoumuksia, jotka ohjaavat tuotteiden kehittämistä eri kategorioissa.

3. HKScan ja MTK kutsuivat koululaisia tutustumaan emolehmätilaan Suomessa.

4. Suomessa HKScan osallistui SuomiAreenalle heinäkuussa 2017 sekä MTK:n että lihaviestinnän yhteistyön kautta.

5. HKScan osallistui Ruotsissa Almedalen-viikolle (linkki ruotsiksi). Gotlannissa, Ruotsissa vuosittain heinäkuussa

pidettävässä tapahtumassa keskitytään poliittisiin ja yhteiskunnallisiin aiheisiin. Viikon järjestäjinä toimivat Ruotsin eduskuntapuolueet. Vuoden 2017 Almedalenissa HKScan järjesti seminaarin teemalla ”Liha on tulevaisuus - ruokailoa ja vastuullisuutta”.

6. HKScan osallistui yritysten välisen Haga Initiativet -yhteistyöverkoston toimintaan Ruotsissa. Verkoston tavoitteena on pienentää yritysten tuottamia kasvihuonekaasupäästöjä. [Haga Initiativet](#) (linkki englanniksi) haluaa nostaa ilmastokysymykset esiin osoittamalla, että yritysten ilmastostrategiat edistävät liiketaloudellisia hyötyjä ja parantavat kannattavuutta.

7. HKScan kehittää [tulevaisuuden sikatiloja](#) (linkki ruotsiksi) Ruotsissa yhdessä Abetongin kanssa.

8. [Eläinlääkäriopiskelijat](#) tutustuivat broilerituotantoon Suomessa. He vierailivat marraskuussa Rekikosken broileritilalla ja HKScanin Rauman yksikössä.

9. [Teholanta](#) luo ratkaisuja lannan hyödyntämiseen. HKScan on mukana siipikarjanlannan käytön tehostamishankkeessa Suomessa.

10. Suomen Luonnonvarakeskus ja HKScan tutkivat yhdessä, mitä elintarviketeollisuuden sivutuotteita voitaisiin käyttää [sulolan korvikkeena](#).

11. HKScan on mukana hankkeessa, joka tutkii mahdollisuuksia [hyönteisten hyödyntämiseen](#) suomalaisessa ruokaketjussa.

12. Opiskelijoita Aalto-yliopistosta ja Helsingin yliopistosta osallistui ryhmätyöskentelyyn yhdessä HKScanin kanssa, jossa ideoitiin tulevaisuuden trendejä ruokakehityksessä.

13. HKScan on Soijadialogi-verkoston jäsen Ruotsissa. Vuonna 2014 perustettu Soijadialogi on laaja-alainen aloite, jonka kautta jäsenet vapaaehtoisesti edistävät vastuullisen soijantuotannon kehittymistä ja lisääntyvää kysyntää. Soijadialogi-verkoston jäsenet ovat rehuryityksiä, elintarviketuottajia, yhdistyksiä ja kauppatuottajia kattaa koko arvoketjun. Jäsenet vastaavat toiminnassaan käytetyn soijan vastuullisuudesta. Käytettyjen soijavolyymien tulee olla sertifioitu uskottavan standardin mukaisesti ja täyttää niiden kriteerit. Vastaavasti HKScan on soijasitoumuksen jäsen Suomessa.

14. HKScan on Kestävä elintarvikeketju -verkoston jäsen Ruotsissa. 14 elintarvikeyhtiöiden ja vähittäiskauppioiden verkosto perusti WWF Ruotsin kanssa vuonna 2015 aloitteen vastatakseen arvoketjun merkittäviin kestävän kehityksen haasteisiin sekä kannustaakseen kestävien ratkaisujen ja kunnianhimoisten tavoitteiden luomista. Tavoitteena on edistää huomattavasti kestävämpää elintarviketuotantoa ja kulutusta ruotsalaisessa elintarvikeketjussa vuoteen 2030 mennessä.

VIRANOMAISET

Kiinteä yhteistyö valtion hallinnon ja paikallisten viranomaisten kanssa varmistaa HKScanin luvanvaraisen ja häiriöttömän toiminnan sekä toiminnan kehittämisen. Viranomaisille tärkeitä teemoja ovat eläinten terveys ja hyvinvointi, kansanterveys ja ravitsemus, tuoteturvallisuus, ympäristökysymykset sekä lakien ja säädösten valmisteluun osallistuminen.

VUOROVAIKUTUSESIMERKKEJÄ

- 1. HKScan tekee kaikilla kotimarkkinoillaan viranomaisyhteistyötä uusien vientilupien saamiseksi.**
- 2. HKScanin sopimustiloilla, teurastamoissa ja tuotantolaitoksissa tehdään päivittäistä elintarviketurvallisuusyhteistyötä.**
- 3. Afrikkalaisen sikaruton leviämisen ehkäisemiseksi tehtiin työtä Virossa, Suomessa ja Ruotsissa.**
- 4. Lintuinfluenssan leviämisen ehkäisemiseksi tehtiin työtä Tanskassa, Suomessa ja Ruotsissa.**

MEDIA- JA MIELIPIDEVAIKUTTAJAT

Medialla, poliittisilla toimijoilla, etujärjestöillä ja kansalaisjärjestöillä on merkittävä vaikutus toimialan kehitykseen, sääntelyyn sekä julkisuuskuvaan – myös kansainvälisesti. Avoin ja totuudenmukainen viestintä on tärkeää kaikille sidosryhmille. Esimerkkejä tärkeistä teemoista ovat toiminnan vastuullisuus ja läpinäkyvyys, eläinten terveys ja hyvinvointi, kansanterveys ja ravitsemus sekä ympäristökysymykset.

VUOROVAIKUTUSESIMERKKEJÄ

- 1. HKScan osallistui Ruotsissa Almedalen -viikolle (linkki ruotsiksi). Gotlannissa, Ruotsissa vuosittain heinäkuussa pidettävässä tapahtumassa keskitytään poliittisiin ja yhteiskunnallisiin aiheisiin. Viikon järjestäjinä toimivat Ruotsin eduskuntapuolueet. Vuoden 2017 Almedalenissa HKScan järjesti seminaarin teemalla "Liha on tulevaisuus - ruokailoa ja vastuullisuutta".**
- 2. HKScan osallistui yritysten välisen Haga Initiativet -yhteistyöverkoston toimintaan Ruotsissa (linkki englanniksi). Verkoston tavoitteena on pienentää yritysten tuottamia kasvihuonekaasupäästöjä. Haga Initiativet haluaa nostaa ilmastokysymykset esiin osoittamalla, että yritysten ilmastostrategiat edistävät liiketaloudellisia hyötyjä ja parantavat kannattavuutta.**
- 3. Suomessa HKScan osallistui SuomiAreenalle heinäkuussa 2017 sekä MTK:n että lihaviestinnän yhteistyön kautta.**
- 4. HKScan tekee mediayhteistyötä konsernin merkittävien tapahtumien yhteydessä, joista esimekkejä ovat investoinnit, muut strategiset hankkeet ja merkittävimmät tuotelanseeraukset.**

JÄSENYTYDET JÄRJESTÖISSÄ JA EDUNVALVONTAORGANISAATIOISSA

HKScan osallistuu kaikilla kotimarkkinoillaan – Ruotsissa, Suomessa, Tanskassa ja Virossa – liiketoiminnan kannalta olennaisimpien järjestöjen ja edunvalvontaorganisaatioiden toimintaan. Näistä esimerkkejä ovat elintarviketeollisuuden yritysten työmarkkina- ja elinkeinopoliittiset edunvalvontaorganisaatiot, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin erikoistuneet järjestöt sekä maataloustuotantoon erikoistuneet järjestöt. Yhtiötasolla HKScan kuuluu European Meat Network -verkostoon.

YRITYSVASTUUN ORGANISOINTI

Yritysvastuu on erottamaton osa HKScanin liiketoimintaa ja yksi yhtiön Tilalta haarukkaan -strategian perusteista. Työntekijät ovat tärkein voimavaramme. Haluamme myös olla maailman johtava yhtiö eläinten terveyden ja hyvinvoinnin edistäjänä sekä pienentää ympäristövaikutuksiamme ja auttaa kuluttajia tekemään terveellisiä valintoja.

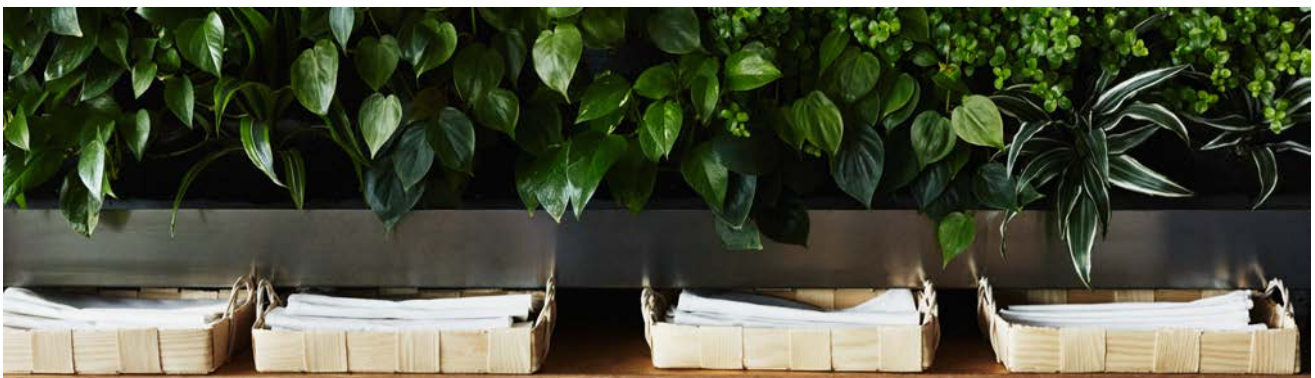
Olemme sitoutuneet noudattamaan yritysvastuun tiukimpia vaatimuksia. Haluamme huolehtia velvollisuuksistamme sidosryhmiämme kohtaan ja luoda arvoa pitkäjänteisesti ja kestäväen kehityksen mukaisesti. Meille yritysvastuu on jatkuvaa parantamista: haluamme saada aikaan muutoksia ja tarjota kaikille maistuvia elämyksiä nyt ja tulevaisuudessa. Tämä koskee kaikkia sidosryhmiämme, kuten kuluttajia ja asiakkaita. Haluamme, että kuluttajat voivat nauttia hyvästä ruoasta hyvillä mielin.

HKScanin yritysvastuutyö keskittyy neljään alueeseen: taloudelliseen vastuuseen, sosiaaliseen vastuuseen, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin sekä ympäristö vastuuseen. Kyseiset painopistealueet ja niihin liittyvät teemat perustuvat vuonna 2014 toteuttamaamme laajaan sidosryhmätutkimukseen. Olennaisia teemoja arvioidaan säännöllisesti, viimeksi vuonna 2017. HKScanin vastuullisuusteemat on esitetty tämän raportin kappaleessa [Vastuullisuus HKScanissa](#). HKScan luo arvoa sidosryhmilleen koko arvoketjussa keskittymällä konsernin sidosryhmien kannalta olennaisen osa-alueiden kehittämiseen.

HALLITUS

HKScanin hallitus on hyväksynyt konsernin strategian, vision, mission ja arvot, ja tukee niitä. Hallitus vastaa yhtiön hallinnosta ja sen toimintojen asianmukaisesta järjestämisestä. Hallituksen velvollisuudet ja vastuut on määritetty ensisijaisesti yhtiöjärjestyksessä ja Suomen osakeyhtiölaissa. Hallituksen tehtävät on kuvattu tarkemmin vuoden [2017 hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevassa selvityksessä](#).

Hallitus tukee yhtiötä yritysvastuun tavoitteiden ja puiteiden määrittämisessä ja valvonnassa. Tähän työhön kuuluvat esimerkiksi arvoketjuamme koskevat asiat sekä talouteen, ympäristöön, yhteiskuntaan ja eläinten hyvinvointiin liittyvät vastuut. Hallitus hyväksyy konsernin toimintaperiaatteet ja arvioi merkittävät yritysvastuuseen liittyvät prosessit ja sitoumukset. Hallitukselle raportoidaan edistymisestä yritysvastuuseen liittyvillä keskeisillä kehitysalueilla sekä olennaisista tapahtumista. Lisäksi hallitus hyväksyy HKScanin selvityksen muista kuin taloudellisista tiedoista.

KONSERNIN JOHTORYHMÄ

HKScanin johtoryhmä valvoo ja johtaa konsernin Tilalta haarukkaan -strategian toteutusta. Johtoryhmän työtä ohjaa konsernin toimitusjohtaja. Johtoryhmään kuuluu kymmenen johtajaa eri aloilta, mukaan lukien markkina-alueet (Suomi, Ruotsi, Baltian maat, Tanska, International & Biotech), kategoriat ja konseptit, talous, henkilöstö, tuotanto, eläinten hankinta ja alkutuotanto, viestintä ja yritysvastuu. Viestintäjohtaja vastaa yritys vastuuseen liittyvistä asioista.

Johtoryhmä tukee toimitusjohtajaa konsernin johtamisessa ja liiketoimintasuunnitelmien, strategian, toimintaperiaatteiden ja muiden merkittävien asioiden valmistelussa sekä strategisten ja operatiivisten tavoitteiden toteuttamisessa myös yritys vastuun osalta.

YRITYSVASTUUTIIMI

Yritysvastuutiimi kehittää konsernin johtoryhmän toimeksiannosta yritys vastuuseen liittyviä ohjelmia ja menettelytapoja, edistää jatkuvaa parantamista ja varmistaa yritys vastuuseen liittyvän mittaroinnin toteutuksen. Yritysvastuutiimin työtä ohjaa viestinnästä ja yritys vastuusta vastaava johtaja. Yritysvastuuseen liittyvää työtä tehdään tiiviissä yhteistyössä muiden toimintojen ja markkina-alueiden kanssa, mikä tukee konsernin strategian ja tavoitteiden mukaista yritys vastuutyötä.

HKSCANIN ARVOT JA TOIMINTAPERIAATTEET

Painottamalla korkeaa laatua ja vastuullisuutta kaikessa toiminnassamme rakennamme kilpailuetua sekä pohjoismaisilla kotimarkkinoilla että kansainvälisillä vientimarkkinoilla. Vastuullista toimintaa tukevat arvomme: Inspire, Lead, Care.

HKScan-konserni on sitoutunut strategiassaan ja toiminnassaan vastuullisen liiketoiminnan jatkuvaan ja määrätietoiseen kehittämiseen. HKScanin toimintaa ohjaavat seuraavat ulkoiset politiikat ja eettiset periaatteet:

- [Code of Conduct eli eettiset toimintaperiaatteet](#)
- [HKScan-konsernin laatupolitiikka](#)
- [HKScan-konsernin tuoteturvallisuuspolitiikka](#)
- [HKScan-konsernin eläinten hyvinvointipolitiikka](#)
- [HKScan-konsernin ympäristöpolitiikka](#)
- [HKScan-konsernin eläinhankintapolitiikka](#)

Lisäksi HKScanin liiketoimintaa ohjaavat useat sisäiset politiikat ja toimintaohjeet.

KORRUPTION JA KILPAILUN VASTAINEN TOIMINTA SEKÄ IHMISOIKEUDET

HKScanin eettisessä Code of Conduct -toimintaohjeessa todetaan, ettei HKScan hyväksy korruptiota, ja että yhtiö on sitoutunut noudattamaan kansainvälisiä ihmisoikeusperiaatteita. Nämä toimintaohjeet koskevat jokaista HKScan-konsernin työntekijää.

Lisäksi HKScan velvoittaa kaikki tavarantoimittajansa sitoutumaan eettiseen toimintaohjeistoon (Supplier Guidelines) ja allekirjoittamaan sen. Tämän myötä toimittajat sitoutuvat noudattamaan ihmisoikeusperiaatteita ja olemaan maksamatta tai vastaanottamatta lahjuksia tai muita sopimattomia etuja. HKScan uudistaa parhaillaan HKScanin ja eläintuottajiensa välisiä sopimuksia. Uudistuksen myötä tuottajat allekirjoittavat sitoutuvansa myös HKScanin eettisiin toimintaohjeisiin (Code of Conduct) sekä julkisiin politiikkoihin.

Syksyllä 2017 HKScan järjesti konsernin johtoryhmien jäsenille koulutuksen, jossa käsiteltiin Code of Conduct

-toimintaohjeen periaatteita ja muita hallintoon liittyviä aiheita (muun muassa kilpailun vastaisen toiminnan sääntöjä ja tietosuojaa). Vuoden 2017 loppuun mennessä seitsemän konsernin yhdestätoista johtotiimistä oli saanut vastaavan koulutuksen. Koulutukset jatkuvat vuonna 2018 ja tavoitteena on kouluttaa konsernin kaikki johtotiimit. Syksyn 2017 ja talven 2018 aikana koulutetaan yhteensä 128 henkilöä.

HKScan uudistaa parhaillaan eettistä Code of Conduct -toimintaohjettaan. Tavoitteena on kuvata entistä tarkemmin HKScanin korruption vastaisen toiminnan periaatteet ja antaa työntekijöille aiempaa parempi ohjeistus siitä, etteivät mitkään korruptioon liittyvät toimet ole sallittuja. Uusiin eettisiin toimintaohjeisiin kirjataan myös aikaisempaa yksityiskohtaisemmat kuvaukset sitoutumisesta ihmisoikeusperiaatteiden noudattamiseen. Uusi Code of Conduct kommunikoidaan jokaiselle HKScanin työntekijälle kaikissa konsernin toimintamaissa.

HKScan ei ole tehnyt erillistä riskiarviota korruptiosta, mutta konsernin vuosittainen riskienhallintaohjelma (Enterprise Risk Management, ERM) kattaa sen yhtenä osa-alueenaan. HKScan ei ole tunnistanut nimenomaisesti korruptioon liittyviä merkittäviä riskejä.

Raportointikaudella HKScan ei ole havainnut työntekijöihin tai liikekumppaneihin kohdistuvia korruptiotapauksia, eikä yhtiötä vastaan ole nostettu korruptioon tai ihmisoikeuskysymyksiin liittyviä oikeustoimia. Raportointikaudella yhtiötä vastaan ei ole myöskään käynnistetty kilpailulainsäädännöllisiä oikeustoimia tai toimia, jotka liittyisivät kilpailunvastaiseen menettelyyn.

HKScan ei ole tähänastisessa toiminnassaan tehnyt ihmisoikeuksiin liittyviä vaikutusarviointeja tai muita ihmisoikeusselontekoja.

TALOUDELLINEN VASTUU

HKScanille taloudellinen vastuu tarkoittaa liiketoiminnan kannattavuuden ja kilpailukyvyn turvaamista lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Vakaa taloudellinen perusta on tärkeä myös muille vastuullisuuden osa-alueillemme, joita ovat sosiaalinen vastuu, ympäristövastuu sekä eläinten terveys ja hyvinvointi. Lisäksi se antaa meille mahdollisuuden kehittää arvoketjua pitkällä aikavälillä. Toimintamme luo myös laajaa taloudellista arvoa eri sidosryhmille suoraan ja epäsuorasti.

HKScan noudattaa toiminnassaan ja liiketoimissaan EU:n lainsäädäntöä ja paikallisia lakeja. Konsernin taloudellista vastuuta ohjaavat seuraavat sisäiset toimintapolitiikat: rahoituspolitiikka, hallintopolitiikka, talouspolitiikka ja riskienhallintaa kuvaava politiikka. Konsernin toimitusjohtajan ja hallituksen vastuut jakautuvat lainsäädännön mukaisesti. Konsernin johtoryhmä on vastuussa taloudellisesta tuloksesta ja siihen liittyvästä työstä.

SIDOSRYHMILLE LUOTU TALOUDELLINEN ARVO VUONNA 2017

HKScan on Pohjois-Euroopan suurimpia elintarvikealan yrityksiä. Toiminnallamme on merkittävä taloudellinen vaikutus useille eri sidosryhmille. Tästä esimerkkejä ovat palkat henkilöstölle, osingot osakkeenomistajille ja verot toimintamaidemme valtioille. Toiminnallamme on myös merkittävä vaikutus sopimustuottajimme ja alihankkijoihimme sekä raaka-aineiden, tuotteiden ja palvelujen toimittajiiimme.

Työllistämme suoraan yli 7 000 ihmistä. Ostamme eläimiä lähes 10 000 paikalliselta sopimustuottajalta kotimarkkinoillamme ja mahdollistamme siten paikallisen liiketoiminnan alkutuotannossa. Lisäksi HKScan on merkittävä palvelujen ostaja esimerkiksi siivouksessa, kunnossapidossa, logistiikassa, kiinteistöhuollossa, terveydenhuollossa ja ruokalapalveluissa. Siksi HKScanin epäsuora työllisyysvaikutus on merkittävä etenkin alueilla, joilla tuotantoyksikkömme sijaitsevat.

HKScan luo taloudellista arvoa sidosryhmilleen seuraavan taulukon mukaisesti.

Taloudellisen arvon jakautuminen sidosryhmittäin 2017

LIIKEVAIHTO

1 808,1
milj. euroa**TAVARANTOIMITTAJAT
JA TUOTANTO:**raaka-aineiden, energian ja
palveluiden ostot sekä poistot**1 520**
milj. euroa**HENKILÖSTÖ:**

palkat ja sivukulut

328,4
milj. euroa**LUOTONANTAJAT:**

nettorahoituskulut

11
milj. euroa**OMISTAJAT:**

osingot

9,0
milj. euroa**INVESTOINNIT:****125,5**
milj. euroa**JULKINEN SEKTORI:**

tuloverot

2
milj. euroa

ESIMERKKI

HKScan tarjosi yli 1 300 kesätyöpaikkaa, joista 750 oli Suomessa ja 580 Ruotsissa.

VEROT OVAT OSA TALOUDELLISTA VASTUUTA

HKScanin merkittävimmät veroerät ovat työntekijöiden palkkojen ennakonpidätykset, arvonlisävero ja tulovero. Yhtiö on sitoutunut noudattamaan toimintamaidensa verolakeja ja verotuskäytäntöjä. Se tarkoittaa myös kaikkien olennaisten tietojen ja olosuhteiden ilmoittamista veroviranomaisille. Konsernin yksiköiden sijaintiin vaikuttavat liiketoimintaan liittyvät tekijät, kuten asiakkaiden, toimittajien, raaka-aineiden ja osaamisen sijainti.

Kaikilla taloudellisilla toimilla on oltava vahva liiketoiminnallinen peruste, joka on verolakien ja verotuskäytäntöjen mukainen. Liiketoimintamme laajuuden ja verovelvoitteidemme suuren määrän vuoksi altistumme ajoittain väistämättä riskeille, jotka liittyvät seikkaperäisten verolakien tulkintaan. Pyrimme aktiivisesti tunnistamaan, arvioimaan, seuraamaan ja hallitsemaan riskejä, jotta toimintamme ei poikkea tavoitteistamme. Hyödynnämme ulkopuolista asiantuntemusta, jos riskiin liittyy merkittävää epävarmuutta tai monimutkaisuutta.

Konsernin talousjohtaja vastaa veroriskien ja muiden taloudellisten riskien hallinnasta. Veroriskejä tunnistetaan, arvioidaan, hallitaan ja seurataan osana konsernin riskinhallintaprosessia. Korostamme läpinäkyvyyttä kaikessa toiminnassamme, myös suhteessamme veroviranomaisiin. Teemme yhteistyötä paikallisten veroviranomaisten kanssa paikallisten lakien ja käytäntöjen mukaisesti. Yhteydenpitoimme paikallisiin veroviranomaisiin perustuu rehellisyyteen, kunnioitukseen, oikeudenmukaisuuteen ja avunantoon. Veroriskien minimoimiseksi pyrimme pitämään yhteyttä viranomaisiin reaaliaikaisesti mahdollisuuksien mukaan.

INVESTOINNIT JA VIENTI TUKEVAT ARVONLUONTIA

HKScan toteuttaa strategiaansa muun muassa investoimalla kasvaviin tuotekategorioidiin, kuten siipikarjanlihaan ja aterioihin. Investoinneilla voidaan kehittää uusia brändituotteita kasvavissa tuotesegmenteissä ja lisäarvotuotteiden luokissa. Lisäksi investoinneilla voidaan parantaa tuotelaatua, työturvallisuutta ja työoloja sekä pienentää ympäristövaikutuksia. HKScan tehostaa toimintaansa myös yksinkertaistamalla tuotantorakennettaan ja keskittämällä tuotantoteknologioitaan.

HKScan vie lihaa lähes 50 maahan. Yhtiö vie sianlihaa moniin Euroopan unionin maihin sekä kaukomarkkinoille, kuten Uuteen-Seelantiin ja Japaniin. Lisäksi HKScan valmistautuu viemään sianlihaa Suomesta Kiinaan. Lue lisää [täältä](#).

ESIMERKKEJÄ

- 1. HKScan teki yhtiön tähän saakka merkittävimmän tuotantolaitosinvestoinnin Raumalle. Yksikkö keskittyy siipikarjatuotteisiin ja korvaa Euran tuotantolaitoksen. Sen rakentaminen aloitettiin vuonna 2016 ja saatiin päätökseen vuoden 2017 lopussa. Uusi tuotantolaitos tukee elintarvikealan työpaikkojen säilymistä Länsi-Suomessa.**
- 2. HKScanin päätti sijoittaa kasvavaan aterialiiketoimintaan kehittämällä Rakveren yksikköä Virossa. Kahdeksan miljoonan euron investointi sisältää yksikön paisto-osaston uudistamisen, uusien kypsennys- ja pakkauslinjojen asennuksen sekä rakennuksen laajentamisen. Uudistusten myötä Rakveressa voidaan ottaa käyttöön uusia teknologioita ja pakkausratkaisuja, jotka vahvistavat HKScanin asemaa aterialiiketoiminnassa. Rakennustöiden on tarkoitus alkaa toukokuussa 2018.**
- 3. Konserni investoi alkutuotantoon muun muassa Virossa, jossa se kunnosti Tallegg Rannamöisan broileritilaa yli kahdella miljoonalla eurolla. Investointi pienentää tuotannon ympäristövaikutuksia. Parannettu ilmanvaihto, valaistus sekä ruokinta- ja juottojärjestelmät kohentavat lintujen elinoloja ja edistävät niiden hyvinvointia. Lisäksi tilalle asennetaan tietojärjestelmät sisäilman reaaliaikaiseen seurantaan. Uudella teknologialla HKScan voi myös seurata ja analysoida tilan ruokinta- ja lämmityskuluja, mikä puolestaan tehostaa tuotantoa ja pienentää tuotantokuluja. Myös tilan tautisuojaus paranee huomattavasti, mikä auttaa ehkäisemään eläintauteja, kuten lintuinfluenssaa.**
- 4. Vuonna 2017 Kiinan ja Suomen elintarvikeviranomaiset allekirjoittivat sopimuksen, jonka myötä HKScanin Forssan tehdas voi käynnistää tuotteiden vientiin Kiinaan. Viennin on tarkoitus alkaa vuoden 2018 alkupuoliskolla. Kiinaan vietävät HKScanin tuotteet suunnataan vähittäiskauppaan, teollisille asiakkaille sekä HoReCa-sektorille.**
- 5. HKScan aloitti suomalaisen siipikarjanlihan viennin Japaniin. Vientiasiakkaat arvostavat vastuullisesti tuotettua, "No antibiotics ever" -lihaa.**

TUOTTAJAT JA HKSCAN TEKEVÄT YHTEISTYÖTÄ TUOTTAVUUDEN PARANTAMISEKSI

HKScanin eläinhankinta perustuu pitkäaikaisiin sopimuksiin ja läheiseen yhteistyöhön tuottajien kanssa. Virossa yhtiöllä on omia maatiloja. Vastuullinen ja läpinäkyvä toimitusketju sekä tehokas ja laadukas alkutuotanto saavutetaan vain saumattomalla yhteistyöllä tuottajien kanssa.

Yhteistyötä tehdään monella tasolla: alueelliset eläinhankinnan tiimit ja tuottajapalvelujen asiantuntijat ovat suoraan yhteyksissä tuottajien kanssa tilan operatiivisiin asioihin liittyen, kun taas strategisissa yhteistyöryhmissä käsitellään yhtiön ja tuottajien yhteisiä asioita yleisemmällä tasolla.

ESIMERKKEJÄ

1. Vastuullisesti tuotetun laadukkaan naudanlihan kysyntä on kasvanut. Samalla omavaraisuus naudanlihan suhteen on heikentynyt merkittävästi esimerkiksi Suomessa. HKScan vahvisti asemaansa Suomen naudanlihamarkkinassa käynnistämällä naudanlihan kehitysohjelman. Sen tavoitteena on lisätä nautakarjan kasvatusta Suomessa ja varmistaa laadukkaan kotimaisen naudanlihan saatavuus myös tulevaisuudessa. Tavoitteena on saada tuotantoketjuun 3 200 uutta emolehmää vuoden 2025 loppuun mennessä, mikä tarkoittaa 15 prosentin lisäystä HKScanin emolehmäkantaan ja viiden prosentin lisäystä valtakunnallisesti. Ohjelmaan osallistuvat tuottajat saavat investointitukea nautojen hankintaan.

2. HKScan on sitoutunut tukemaan alkutuotantoa pitkällä aikavälillä. Tätä sitoumusta ilmentää se, että HKScan oli yksi MTK:n 100-vuotisjuhlavuoden pääyhteistyökumppaneista.

3. HKScan tarjoaa tuottajille kannattavuutta ja kilpailukykyä tukevia palveluja. Niitä ovat esimerkiksi eläinten ruokintaa ja terveyttä koskevat neuvontapalvelut. Lisäksi HKScan konsultoi tuottajia uusien tuotantotilojen suunnittelussa ja rakentamisessa (lue lisää HKScan Agri -lehdestä täältä ja täältä ruotsiksi) ja tuotannon aloittamisessa. Yhtiö tarjoaa myös rahoitusneuvontaa ja -palveluja.

4. Yksi HKScanin naudanlihan tuottajista tuo laajennusinvestoinnillaan nautaketjuumme 800 uutta kasvatuspaikkaa.

SOSIAALINEN VASTUU

Sosiaalinen vastuu on merkittävässä roolissa HKScanin vastuullisessa tavassa toimia. Sosiaaliseseen vastuullisuuteen liittyviä näkökulmia ovat muun muassa laadukkaat ja turvalliset tuotteet, terve ja hyvinvoiva henkilöstö sekä vastuulliset hankinnat.

HKScanin toiminnan perustana ovat [turvalliset, terveelliset ja laadukkaat tuotteet](#). Tuotteiden valmistuksessa noudatetaan tiukkoja tuoteturvallisuusstandardeja ja vastuullisia toimintatapoja. Kuluttajien terveystietoisuus näkyy vahvasti myös yhtiön tuotelanseerauksissa. Tuotteiden koostumusta on muutettu esimerkiksi lisäämällä kasvisten määrää aterioissa. Kuuntelemme kuluttajien mieltymyksiä ja odotuksia tarkasti myös uusien tuoteinnovaatioiden ja makumaailmoiden kehittämiseksi.

Henkilöstön työturvallisuudesta ja -terveydestä huolehtiminen on yksi keskeisimmistä [henkilöstöön](#) kohdistuvista työnantajavastuista HKScanissa. Haluamme tarjota henkilöstöllemme turvallisen ja motivoivan työympäristön, jossa he pääsevät kehittämään taitojaan ja osaamistaan. Kehitämme myös johtajuutta systemaattisesti. Tasa-arvoinen ja monimuotoinen työympäristö on lähtökohtamme.

HKScan kantaa vastuuta koko [hankintaketjustaan](#). Yhtiö haluaa toimia läpinäkyvästi ja vastuullisesti kaikissa töissä ja toimissaan ja asettaa vaatimukset myös toimittajilleen osana HKScanin eettistä toimintaohjeistoa (Supplier Guidelines). Hyvin ja vastuullisesti johdettu toimitusketju varmistaa tehokkaan ja sujuvan yhteistyön raaka-aineiden ja palveluiden hankinnasta aina kuluttajan ostoskoriin saakka.

Osana uutta "Tilalta haarukkaan" -strategiaa HKScanin tavoitteena on olla aktiivisesti mukana kehittämässä paikallisia [tuottajayhteisöjä](#) muun muassa edistämällä tuottajien hyvinvointia sekä ammatillista osaamista, liiketoimintaa maaseudulla sekä paikallisia investointeja.

HKScan on mukana tukemassa vahvasti myös paikallisyhteisöjä erilaisten hyväntekeväisyysprojektien kautta. HKScan tukee kotimarkkinoillaan ensisijaisesti hankkeita, jotka liittyvät lapsiperheiden arkeen, edistävät elämisen laatua ja kestäväää kehitystä. Vuonna 2017 HKScan tuki muun muassa rintasyöpätutkimusta edistävää Roosa Nauha -kampanjaa Tanskassa ja solmi kolmivuotisen yhteistyösopimuksen kouluikäisten lasten liikuntaa edistävän Lasten liike -hankkeen edistämiseksi Suomessa. Lisäksi HKScan lahjoitti ruoka-apua vähävaraisille perheille useissa toimintamaissaan ja teki konserninlaajuisen lahjoituksen Punaisen Ristin katastrofirahastoon. Hyväntekeväisyyttä tehtiin kaikissa HKScanin toimintamaissa, joista edellä kuvatut hankkeet ovat yksittäisiä esimerkkejä.

HKScan Tanskassa jatkoi syyrialaisien pakolaisten palkkaamista vuonna 2017 ja tarjosi osalle myös pysyviä työpaikkoja.

Yhtiö on lisäksi mukana useissa yhteiskunnallisissa hankkeissa ja aloitteissa, ja osallistuu avoimesti toimipaikkojensa paikallisyhteisöihin liittyvien asioiden kehittämiseen.

VASTUULLISET TUOTTEET

Vastuulliset tuotteet ja terveelliset elämäntavat ovat tärkeitä asioita yhä useammalle kuluttajalle. HKScanin tavoitteena on vastata kuluttajien tarpeisiin tarjoamalla monipuoliseen ruokavalioon soveltuvia tuotteita, jotka ovat terveellisiä, turvallisia ja vastuullisesti valmistettuja. Turvalliset ja terveelliset tuotteet kuuluvat HKScanin vastuullisuustyöhön olennaisesti, koska ruualla on merkittävä vaikutus kuluttajien terveyteen ja hyvinvointiin.

TURVALLISET TUOTTEET

Tuoteturvallisuus ja kuluttajan terveyden turvaaminen ovat HKScanin toiminnan perusta. Elintarviketurvallisuus toteutuu pitkässä ketjussa aina tilalta kuluttajan haarukkaan saakka. Jokainen ruokaketjun vaihe on olennainen, kun kyseessä on tuotteiden turvallisuus ja laatu. HKScan on koonnut yhteen tuoteturvallisuutta koskevia vastuullisuusfaktoja, joihin voit tutustua tämän [linkin](#) kautta.

Tuoteturvallisuuden ja -laadun toteutumista ohjaavat HKScanin politiikat. Konsernin [laatupolitiikassa](#) määritellään yhtiön laadunhallinnan periaatteet sekä toiminnassa noudatettavat säädökset, ohjeet ja viiteasiakirjat. Laatupolitiikkaa noudatetaan koko konsernissa, ja se kattaa tuotteiden koko elinkaaren ja prosessit läpi koko toimitusketjun.

HKScan-konsernin [tuoteturvallisuuspolitiikassa](#) määritellään konsernin tuoteturvallisuuden hallinta ja vastuut sekä säädökset, standardit, ohjeet ja asiakirjat, joita tulee noudattaa aina. Tuoteturvallisuuden hallinta perustuu tuotteiden ja niiden valmistusprosessien riskiarviointeihin ja niiden perusteella tehtyyn hallintajärjestelmään. Kaikissa HKScanin tuotantolaitoksissa on sertifioidut tuoteturvallisuuden hallintajärjestelmät, kts. Sertifioitua toimintaa 2017 -taulukko alla, joiden toimivuus varmistetaan sisäisissä ja kolmannen tahon tekemisissä ulkoisissa auditoinneissa. Henkilöstön koulutus on oleellinen osa tuoteturvallisuuden varmistamista ja siihen kuuluvat muun muassa hygienian ja tuotantoprosessien hallinta sekä mahdollisten tuotannossa syntyvien poikkeamien hoitaminen.

Vuoden 2017 aikana HKScan hankki Suomessa Paimion teurastamon koko osakekannan ja käynnisti uuden siipikarjatuotantolaitoksen toiminnan Raumalla. Paimion teurastamossa on tehty FSSC 22000 -tuoteturvallisuusstandardin mukainen toiminnan esiauditointi. Varsinainen sertifiointiauditointi tehdään vuoden 2018 puolella. Rauman uuden siipikarjatuotantolaitoksen sertifiointiauditointi tehtiin vuonna 2017.

Tuoteturvallisuudesta ja -laadusta vastaa laatujohtaja (VP Quality), joka raportoi tuotannosta vastaavalle johtajalle (EVP Operations).

HKScanin tuoteturvallisuuden johtamisjärjestelmään kuuluu tuotteiden jäljitettävyyden varmistaminen. Jäljitettävyydsjärjestelmän avulla varmistetaan oikea-aikaiset toimenpiteet mahdollisissa takaisinvetotilanteissa, jotta kuluttajan terveydelle ei aiheudu riskiä. HKScan on asettanut tavoitteekseen, ettei takaisinvetoja tapahtuisi lainkaan. Takaisinvedon tekeminen virheen sattuessa on osa vastuullista toimintaa ja takaisinvedoista aiheutuvat mahdolliset maineeseen vaikuttavat tekijät tai kustannukset eivät ole koskaan esteenä takaisinvedon tekemiselle. Vuonna 2017 HKScan teki 16 takaisinvetoa. Takaisinvetojen synyksiä oli allergeenivirhe, väärä ainesosa tai virhe ainesosan annostelussa, virheet pakkausmerkinnöissä tai parasta ennen päivämäärässä tai epäily vierasesineestä. Syyt takaisinvetoihin on tutkittu ja korjaavat toimenpiteet tehty.

ESIMERKKEJÄ

1. HKScanin tuotantolaitokset Suomessa ovat olleet sertifioituja jo kahdenkymmenen vuoden ajan. Syksyn 2017 ulkoisten auditointien tuloksena HKScan Suomen toimintoihin myönnettiin päivitetty ISO 9001:2015 ja 14001:2015 sertifikaatit. Ne kattavat Vantaan, Mikkelin, Forssan ja Outokummun toimipisteet, hankinnan, teurastuksen ja lihan leikkuun sekä lihan, lihavalmisteiden ja valmisruokien tuotekehityksen, materiaalihankinnat, valmistuksen, myynnin, markkinoinnin, viennin ja kuljetuksen. Näiden lisäksi Suomen kaikissa tuotantolaitoksissa on FSSC 22 000 -sertifioidut tuoteturvallisuuden johtamisjärjestelmät.

2. HKScan tekee yhteistyötä tutkimuslaitosten kanssa ja osallistuu erilaisiin projekteihin tuoteturvallisuuden kehittämiseksi. Vuonna 2017 Tanskassa käynnistettiin yhteistyöprojekti, jossa HKScanin yhteistyökumppaneina ovat FoodSafe sekä Erhvervsakademi Sjøælland. Noin vuoden kestävässä projektissa testataan uutta tuotantotilojen ja laitteiden puhdistamiseen tarkoitettua menetelmää.

3. HKScan on mukana myös tuoteturvallisuuteen liittyvissä akateemisissa tutkimuksissa. Vuoden 2017 aikana HKScan osallistui muun muassa Helsingin yliopiston tutkimushankkeisiin.

4. Lisäksi yhtiö on mukana Euroopan komission rahoittamassa Marie Skłodowska-Curie Actions -ohjelmassa, johon osallistuu kahdeksan yliopisto- tai yrityslaboratoriota Euroopassa. Ohjelmassa koulutetaan 15 lupaavaa nuorta tutkijaa, joiden mikrobiologian tohtoriopintoja rahoitetaan kolmen vuoden ajan.

SERTIFIOITUA TOIMINTAA 2017

	Tuotanto- laitokset	ISO 9001	ISO 14001	OHSAS 18001	ISO 50001	ISO 22000	FSSC 22000	IFS	BRC	Huom.
Suomi	Vantaa	X	X				X			
	Forssa	X	X				X			
	Mellilä	X	X				X			
	Eura	X	X				X			
	Outokumpu	X	X				X			
	Mikkeli	X	X				X			1)
	Paimio						X			2)
	Rauma						X			
Baltia	Tabasalu, Viro		X	X		X				
	Rakvere, Viro		X	X		X				
	Viiratsi, Viro	X	X							
	Jelgava, Latvia		X				X			
Ruotsi	Kristianstad	X	X		X		X			3)
	Linköping	X	X		X		X			3)
	Skara	X	X		X		X			3)
	Halmstad	X	X		X		X			3)
Tanska	Vinderup							X	X	
	Skovsgaard							X	X	
Puola	Świnoujście		X			X			X	

¹⁾ Suomen luomusertifiointi

²⁾ Esiauditoitu 2017, sertifiointiauditointi 2018.

³⁾ Krav - Ruotsin luomusertifiointi

TERVEELLISET TUOTTEET

Kuluttajien terveystietoisuuden kasvu ja ravitsemusnäkökohdat ovat tärkeitä lähtökohtia HKScanin tuotekehitykselle, jonka taustalla on kuluttajien tarpeiden syvälinen ymmärtäminen. Tuotekehitystä HKScanilla vauhdittaa osaltaan Kategoriat ja konseptit -toiminto sekä useiden kumppaneiden kanssa tehtävä tutkimustyö.

Tuotekehityksessä huomioidaan trendit sekä pohjoismaiset ja kansalliset ravitsemussuositukset. Niiden mukaan liha on osa ravitsemussuositusten mukaista ruokavaliota yhdessä kasvisten, täysjyväviljan ja kasvirasvojen kanssa.

Ravitsemussuositukset ohjaavat ruokatottumuksia väestötasolla. Myös HKScanin tavoite on vaikuttaa kansanterveyteen positiivisesti kehittämällä ja tarjoamalla monipuolisia ja ravitsemuksellisesti hyvälaatuisia tuotteita kuluttajille. Vuonna 2017 noin 16 prosentissa HKScanin lanseeraamista tuotteista taustalla ollut innovaatio tai tuoteparannus liittyi tuotteen ravitsemukselliseen kehittämiseen.

Tuotteiden sisältämän rasvan määrään ja laatuun sekä suolan määrään on kiinnitetty huomiota. Esimerkiksi Rypsiporsas®-tuotteiden sisältämän pehmeän rasvan osuus on ravitsemussuositusten mukainen. Suolan määrää on vähennetty noin 10 prosentissa tuoteuudistuksista. Tuotteiden koostumusta on muutettu esimerkiksi lisäämällä kasviksia. Kasvisten osuus lihavalmisteissa vaihtelee 21–50 prosentin välillä. Markkinoille on tuotu myös kasvisruokavalioon soveltuvia aterioita ja leikkeleitä.

Ravitsemuksellisesti korkealaatuisten tuotevalikoiman kehittämisosaamisesta vastaa HKScanin ravitsemusasiantuntija sekä tuotekonseptien kehittämisestä ja johtamisesta Kategoriat ja konseptit -toiminnon johtaja.

HKScanilla on tuotteita, jotka täyttävät kansallisten sydänmerkkien vaatimukset Suomessa (Sydänmerkki), Ruotsissa ja Tanskassa (Nyckel sekä Ruotsissa että Tanskassa). Sydänmerkki osoittaa, että kyseinen tuote tai ruoka-annos on terveyden kannalta parempi vaihtoehto.

HKScan on koonnut tiiviin tietopaketin lihasta ja ravitsemusnäkökohdista. Tutustu lihaan liittyviin [ravitsemusfaktoihin](#).

ESIMERKKEJÄ

1. Rypsiporsas® sai Euroopan osuustoimintajärjestö Cogecan innovaatiopalkinnon koko ruokaketjulle lisäarvoa luovana tuotteena. Lue lisää [täältä](#).

2. HKScan on mukana Suomen luonnonvarakeskuksen (Luke) [tutkimushankkeessa](#), jonka puitteissa elintarviketuotannon sivuvirroista kehitetään komponentteja, joilla voidaan korvata osa elintarvikkeiden suolasta. Muun muassa verenpainetaudin riskitekijänä tunnetun suolan korvaaminen peptideillä saattaisi olla kansanterveydellisesti merkittävä muutos.

3. Ruotsissa [HKScan](#) on tuottanut lihaan ja lihan ravitsemuksellisiin ominaisuuksiin liittyvää videomateriaalia.

4. HKScan toi Suomessa markkinoille vuoden 2017 alussa uudenlaisen vähärasvaisen (8 %) [HK PoPo® -jauhelihan](#), joka sisältää 75 prosenttia sianlihaa ja 25 prosenttia porkkanaa sekä vain 5 prosenttia rasvaa

sisältävän [HK Sportti® -jauhelihan](#).

5. HKScanin ravitsemusasiantuntija ottaa kantaa [blogeissaan](#) lihan kulutukseen osana monipuolista ruoakavaliota. Lue lisää myös [täältä](#).

6. HKScan on tehnyt viisi ravitsemussitoumusta [Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus](#) -aloitteeseen Suomessa. HKScan on sitoutunut kehittämään tuotevaihtoehtoja kasvisten käytön lisäämiseksi ja suolan käytön vähentämiseksi. Lisäksi yhtiö lisää valikoimiinsa tuotevaihtoehtoja, joissa on aiempaa pienempiä annoskokoja.

7. HKScan osallistuu Suomen Luonnonvarakeskuksen (Luke) koordinoimaan ScenoProt-hankkeeseen, jossa selvitetään muun muassa [hyönteisten käyttöä ihmisten ja eläinten ravinnossa](#).

8. Lue lisää [Kotitalta-lehdestä](#) HKScanin Categories & Concepts -toiminnon johtajan Heli Arantolan näkemyksiä kuluttajatrendeistä ja -käyttäytymisestä.

HENKILÖSTÖ

HKScan on merkittävä työnantaja kaikissa toimintamaissaan. Vuonna 2017 yhtiö työllisti lähes 7 300 (7 292) henkilöä, joista vakituudessa työsuhteessa työskenteli 84,8 prosenttia. Henkilöstöstä työskentelee Suomessa 2 964, Ruotsissa 2 139, Tanskassa 663 ja Baltiassa

1 527. Tämän lisäksi HKScanilla on tuotantoa Puolassa ja myyntikonttoreita muun muassa Hongkongissa. HKScan tarjoaa myös huomattavan määrän sesonkityömahdollisuuksia. Esimerkiksi vuonna 2017 HKScanilla työskenteli yli 1 300 kesätyöntekijää, joista 750 Suomessa ja 580 Ruotsissa. HKScanin työyhteisöt ovat monimuotoisia, ja niiden toimintaa määrittävät konsernin arvojen ohella tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus.

HENKILÖSTÖJOHTAMINEN

Henkilöstöjohtamisen ja henkilöstön kehittämisen perustana toimivat HKScanin sisäiset politiikat ja periaatteet, jotka liittyvät muun muassa rekrytointiin, suorituksen johtamiseen, palkitsemiseen sekä työterveyteen ja -turvallisuuteen. Henkilöstöjohtamisesta vastaa henkilöstöjohtaja (EVP HR), ja työturvallisuus kuuluu tuotannosta vastaavan johtajan (EVP Operations) vastuualueeseen.

Konsernin yhteiset arvot ohjaavat päivittäistä tekemistä ja tiimien toimintaa. Tavoitteena on luoda hyvinvoiva työyhteisö, jossa toiminta perustuu luottamukseen, kunnioitukseen ja kannustamiseen. Johtamistaitojen ja henkilöstön osaamisen kehittämisen avulla HKScan luo edellytykset laadukkaalle tekemiselle ja tavoitteiden saavuttamiselle.

HYVINVOINTI JA TYÖTURVALLISUUS

HKScanin työterveyden ja -turvallisuuden johtaminen perustuu konserninlaajuisille standardeille. Standardeissa on määritetty käytännöt tärkeille turvallisuuden osa-alueille, kuten tapaturmien ja läheltä piti -tilanteiden raportointiin ja tutkintaan, turvallisuushavaintojen tekemiseen sekä sitoutumiseen erityisen vaarallisia työtehtäviä käsitteleviin yleisiin standardeihin ja käytäntöihin. HKScanin kahdella Viron tuotantolaitoksella on työterveys- ja työturvallisuusjohtamisen OHSAS 180001 -sertifiointi.

Vuonna 2017 poissaoloon johtaneiden työtapaturmien taajuus oli 44,3 (tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohden). Tapaturmataajuus nousi hieman suhteessa edellisvuoteen (40,6). Poissaolojen osuus työajasta vuonna 2017 pysyi lähes samalla tasolla edellisvuoteen verrattuna, ja oli 6,2 prosenttia (6,3).

ESIMERKKEJÄ

- 1. HKScan käynnisti Ruotsissa Kristianstadin tuotantolaitoksella yhdessä yksikön työterveyspalveluista vastaavan yhtiön kanssa pilottihankkeen, jonka tavoitteena oli vähentää ensimmäisiä sairauspoissaolopäiviä. Alustavat tulokset ovat lupaavia ja niiden perusteella sairauspoissaolot ovat vähentyneet. Työtä jatketaan vuoden 2018 puolella.**
- 2. Tanskan yksiköissä jatkettiin työturvallisuuskampanjan toteuttamista. Kampanjassa kiinnitettiin huomiota kaatumisriskeihin, trukkien käyttöön liittyviin riskeihin ja henkilöstön suojarusteiden käyttöön. Tanskan työturvallisuusluvut paranivat 28 prosentilla vuoteen 2016 verrattuna. Kampanjaa jatketaan vuoden 2018 ajan.**
- 3. Tanskassa HKScan toteutti laajan kampanjan, jonka teema oli ”Yhdessä luomme hyvän työpaikan”. Kampanjan tavoitteena oli parantaa työhyvinvointia. Työtä edistettiin ensisijaisesti työpajoissa, joissa keskityttiin tunnistamaan ja ehkäisemään epäasiallista käytöstä, kuten kiusaamista, seksuaalista häirintää ja kulttuurillista väärinymmärryksistä johtuvia ristiriitatilanteita.**
- 4. HKScan toteutti Suomessa Forssan yksikössä työn kuormittavuutta mittaava tutkimuksen yhdessä Työterveyslaitoksen kanssa. Tavoitteena oli tuottaa luotettavaa tietoa työn kokonaiskuormituksesta. Hankkeessa keskityttiin merkittävimpien kuormitustekijöiden ja kuormittumiseen vaikuttavien ympäristötekijöiden tunnistamiseen ja työntekijöiden kuormittumiseen työvuoron aikana. Tutkimuksessa mitattiin muun muassa työntekijöiden lihaksiston ja hengitys- ja verenkiertoelimistön kuormittumista lukuisin eri menetelmin. Arvokasta tietoa hyödynnetään työkyky- ja hyvinvointisuunnittelussa. Hanketta jatketaan vuoden 2018 aikana.**

HENKILÖSTÖN SITOUTUMISEN MITTAAMINEN

HKScanilla on tehty konserninlaajuiset henkilöstön sitoutumista, johtamista ja suoriutumisen kulttuuria mittaavat tutkimukset vuosina 2014 ja 2016. Tutkimustulosten perusteella tehtiin laajat kehittämistoimenpiteet, ja erityisesti arviot esimiestyöstä paranivat suhteessa vuoden 2014 tuloksiin. Vuoden 2016 People Power Indeksiksi muodostui A+/Tyydyttävä +.

HENKILÖSTÖN JA JOHTAMISEN KEHITTÄMINEN

HKScanin toimintamalli uudistui kesäkuussa ja uudistettu strategia julkaistiin elokuussa 2017. Syksyllä yhtiössä toteutettiin laaja osaamisen kartoitus, jonka avulla haluttiin varmistaa, että yhtiössä on tarvittava osaaminen uudistuneen strategian ja toimintamallin toteuttamiseksi. Kartoituksen perusteella yhtiö määritteli vuodelle 2018 toimenpiteet, joilla vahvistetaan henkilöstön ja johtamisen kehittämistä. HKScan painottaa myös työntekijöidensä omaa vastuuta oppimisesta ja ammatillisesta kehittämisestä.

Vuonna 2017 yhtiössä toteutettiin myös laaja arvoin ja johtamiseen liittyvä online-kysely, jonka tavoitteena oli syventää ymmärrystä ja määrittää vaatimukset niin arvojen mukaiselle johtamiselle kuin strategian toteuttamista tukevalle johtamiselle. Vastausprosentti kyselyyn oli 90 prosenttia. Tulosten perusteella määriteltiin arvojen tarkennetut kuvaukset. Samalla luotiin määritelmät arvojen mukaiselle johtamiskäyttäytymiselle, jota voidaan myös mitata ja kehittää. Johtamiskäyttäytymistä arvioidaan ja mitataan osana suorituksen johtamista, rekrytointia sekä ura- ja tehtäväkiertoa. Määritelmät ohjaavat myös johtamisen kehittämistä ja siihen liittyviä prosesseja.

Keskeinen osa HKScanin johtamisjärjestelmää ovat kahdesti vuodessa käytävät tavoite- ja kehityskeskustelut esimiesten ja alaisten välillä. Keskusteluissa käydään jokaisen kanssa läpi HKScanin strategia, tavoitteet ja arvot. Näiden pohjalta asetetaan yhtiön tavoitteita tukevat henkilökohtaiset tavoitteet ja tehdään suunnitelma henkilön ammatillisen kehittymisen tukemiseksi. Arvio edellisen vuoden suoriutumisesta auttaa vahvuuksien ja kehitysalueiden tunnistamisessa.

HKScanin henkilöstöraportointia kehitettiin vuonna 2017 ottamalla käyttöön uusi henkilötietojärjestelmä, joka tukee paremmin muun muassa esimiehiä heidän päivittäisessä työssään. Tavoitteena on kehittää järjestelmää edelleen vuonna 2018.

ESIMERKKI

Syksyllä 2017 ennen HKScanin uuden tuotantolaitoksen käyttöönottoa Raumalla, HKScanilla järjestettiin mittavat koko yksikön henkilökunnan kattavat koulutukset. Henkilöstö osallistui vaihtoehtoisesti joko vuoteen 2018 jatkuvaan laajaan, tutkintoon johtavaan oppisopimuskoulutukseen tai lyhyempään täydennyskoulutukseen. Jokaiselle oppisopimuskoulutukseen osallistuvalla työntekijällä laadittiin henkilökohtainen opintosuunnitelma, joka sisältää lähiopetuspäiviä ja käytännön harjoittelua. Kyseinen ammatillisen koulutuksen hanke oli merkittävä myös kansallisessa mittakaavassa. Yhteistyökumppanina toimi Lounais-Hämeen ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä ja sen oppilaitokset, Forssan ammatti-instituutti ja Faktia Oy.

PALKKA JA PALKITSEMINEN

HKScanin tavoitteena on luoda kilpailukykyiset, motivoivat, reilut ja läpinäkyvät palkitsemisjärjestelmät, joiden mukaisesti voidaan palkita tavoitteiden saavuttamisesta tai niiden ylittämisestä. Palkkauksen tasoa arvioidaan säännöllisesti ja sen kilpailukykyä verrataan muihin yhtiöihin. Palkitsemisen tasoon vaikuttaa aina myös henkilökohtainen suoriutuminen sekä HKScanin tuloksen kehittyminen. HKScan ottaa toiminnassaan laajasti huomioon myös sen, että työntekijöiden motivointiin eivät vaikuta pelkästään palkitseminen ja aineelliset edut.

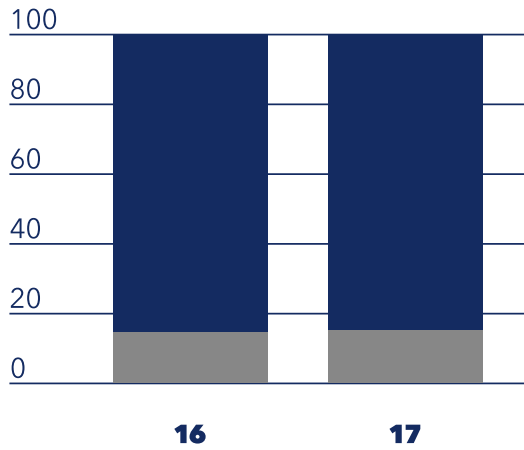
Koko HKScanin laajuinen toimihenkilötehtävien vaativuusluokituksen malli ja rakenne päivitettiin vuonna 2017 vastaamaan uutta organisaatiomallia. Laajan palkkaus- ja markkinakohtaisen kilpailukykyanalyysin perusteella yhtiössä kehitettiin uusi palkitsemisen malli tukemaan liiketoimintatavoitteiden saavuttamista ja yrityskulttuurin kehittämistä. Uusi malli otetaan käyttöön vuonna 2018.

Vrossa HKScanin Rakvere Lihakombinaatin 64 teurastamotyöntekijästä 27 osallistui yhden päivän mittaiseen laittomaan lakkoon lokakuussa 2017. Taustalla on työntekijöiden tyytymättömyys palkkoihin ja työmäärään.

POIKKEAMA

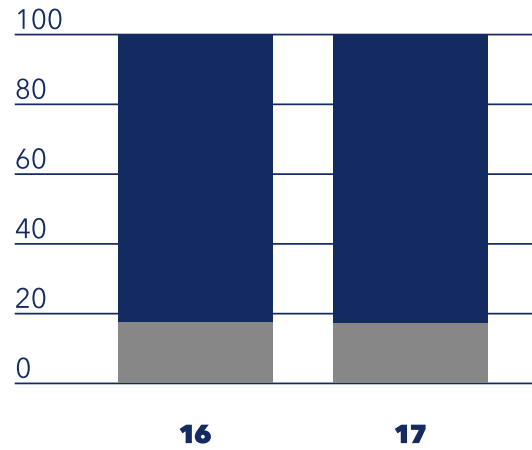
Ruotsissa HKScan tuomittiin yhteisösakkoon puutteellisesta turvavarustuksesta. Tapauksessa leikkaamon työntekijä ei käyttänyt työtehtävään vaadittavaa rautapaitaa.

HENKILÖSTÖJAKAUMA 2017 (2016)
VAKITUISET/MÄÄRÄAIKAISET
 %

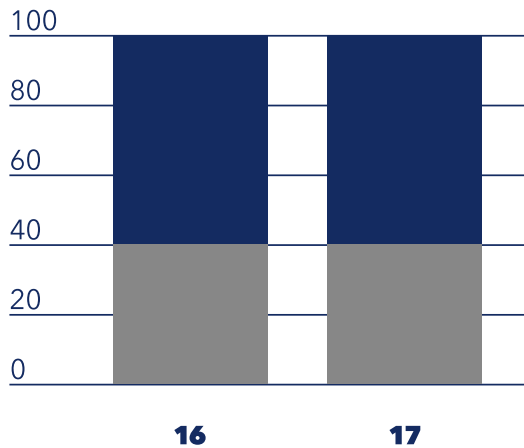
■ 84,8 (85,6) % Vakituiset
 ■ 15,2 (14,4) % Määräaikaiset

HENKILÖSTÖJAKAUMA 2017 (2016)
TOIMIHENKILÖT/TYÖNTEKIJÄT
 %

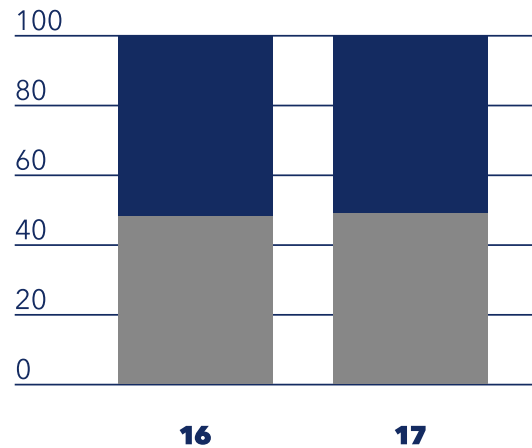
■ 82,8 (82,5) % Työntekijät
 ■ 17,2 (17,5) % Toimihenkilöt

HENKILÖSTÖJAKAUMA 2017 (2016)
SUKUPUOLEN MUKAAN,
TYÖNTEKIJÄT
 %

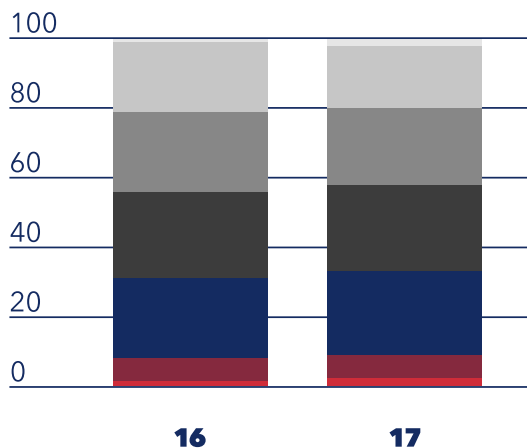
■ 60 (60) % Mies
 ■ 40 (40) % Nainen

HENKILÖSTÖJAKAUMA 2017 (2016)
SUKUPUOLEN MUKAAN,
TOIMIHENKILÖT
 %

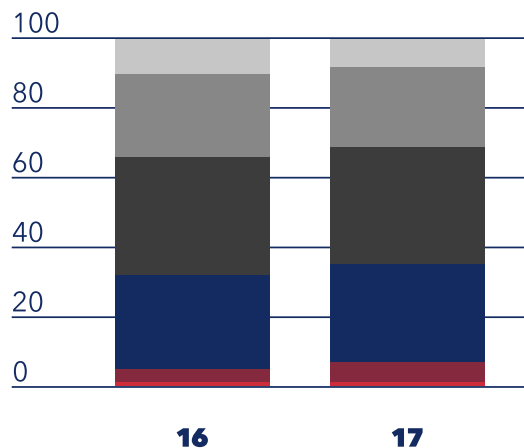
■ 51 (52) % Mies
 ■ 49 (48) % Nainen

**HENKILÖSTÖJAKAUMA 2017 (2016)
IÄN MUKAAN, TYÖNTEKIJÄT**
%

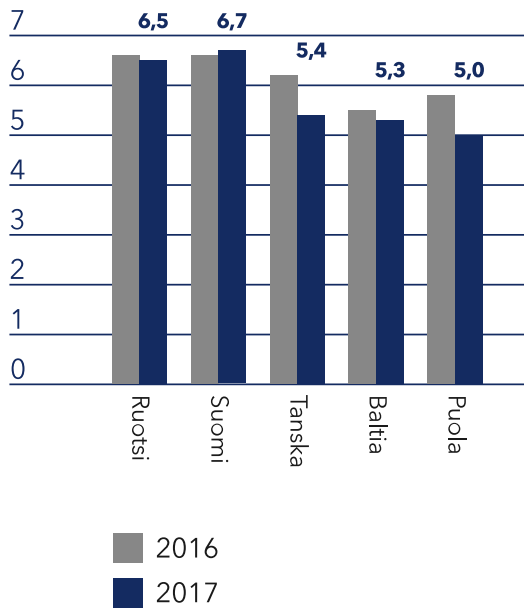
- 2 (1) % alle 19 v
- 18 (20) % 20–29 v
- 22 (23) % 30–39 v
- 25 (25) % 40–49 v
- 24 (23) % 50–59 v
- 7 (7) % 60–64 v
- 2 (1) % yli 65 v

**HENKILÖSTÖJAKAUMA 2017 (2016)
IÄN MUKAAN, TOIMIHENKILÖT**
%

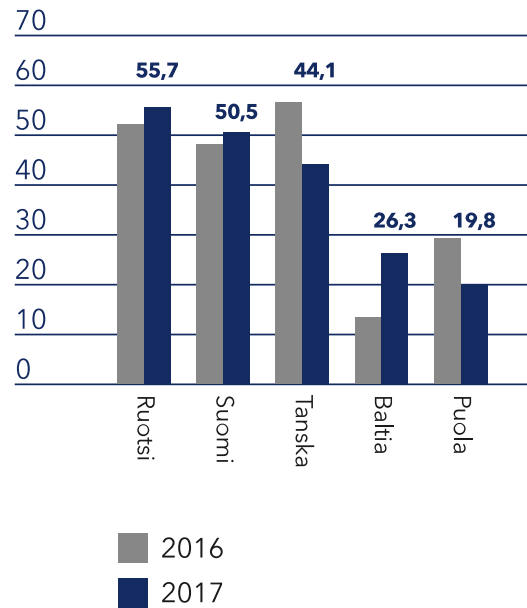
- 0 (0) % alle 19 v
- 8 (10) % 20–29 v
- 23 (24) % 30–39 v
- 34 (34) % 40–49 v
- 28 (27) % 50–59 v
- 6 (4) % 60–64 v
- 1 (1) % yli 65 v

POISSAOLOT
%

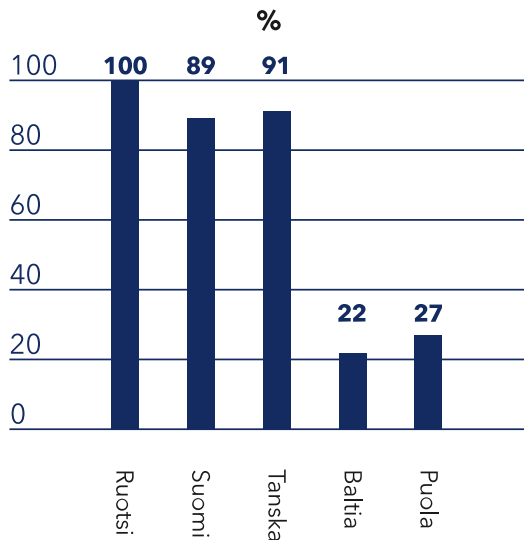
Sairaudesta, muusta työkyvyttömyydestä ja työtapaturmista aiheutuneet poissaolotunnit suhteutettuina työaikaan. Ei sisällä vuokratyövoiman tunteja.

TAPATURMATAAJUUS
(POISSAOLON AIHEUTTANEET TAPATURMAT)

Työtapaturmat, joista aiheutunut vähintään yhden (1) päivän poissaolo per miljoona (1 000 000) työtuntia. Ei sisällä vuokratyövoiman tunteja / tapaturmia.

TYÖEHTOSOPIMUKSEN PIIRISSÄ OLEVA HENKILÖSTÖ
%

Työehtosopimuksen piirissä ovat työntekijät suhteessa henkilömäärään.

VASTUULLISET JA EETTISET HANKINNAT

HKScanin toimii avoimesti ja ylläpitää vastuullisuuden periaatteita toimitusketjunsä jokaisessa vaiheessa. Hyvin johdettu toimitusketju varmistaa sujuvan ja virtaviivaisen yhteistyön eri toimijoiden välillä, aina raaka-aineiden ja palveluiden hankinnasta kuluttajien ostoskärryyn saakka. Läpinäkyvä, tehokas ja vastuullinen hankinta on yksi HKScanin sosiaalisen vastuun kulmakivistä ja pitkäjänteisen työn tulos. Tuotteidemme liharaaka-aine on aina jäljitettävissä.

HKScanissa hankintatoimintaa ohjaa yhtiön sisäinen hankintapolitiikka ja toiminnasta vastaa konsernin hankintajohtaja (Head of Sourcing). Yhtiössä on käytössä eettinen toimintaohjeisto, Supplier Guidelines, jonka periaatteet tavaran- ja palveluiden toimittajat allekirjoittavat ja sen myötä sitoutuvat noudattamaan niitä. Myös ISO 9001 ja 14001 auditointien tulokset ohjaavat omalta osaltaan hankintojen johtamista.

HKScanin eläinhankintaa ohjaa [eläinhankintapolitiikka](#), joka pitää sisällään muun muassa ohjeet liiketoimintatavoista HKScanin eläintuottajien kanssa. Poliitikassa määritetään myös sisäiset eläinhankintaan liittyvät vastualueet. Vastuuhenkilönä on eläinten hankinnasta ja tuottajapalveluista vastaava johtaja (EVP Animal Sourcing & Primary Production).

Hankintojen johtamisen onnistumista ja hankintojen vastuullisuutta seurataan sisäisesti. Toimittajia arvioidaan myös auditoinneilla. Yhteistyötä kehitetään HKScanin ja toimittajien välisissä tapaamisissa, joissa arvioidaan yhteisen liiketoiminnan vastuullisuutta, kuten esimerkiksi toiminnan ympäristövaikutuksia ja laaditaan yhdessä toimenpidesuunnitelmia vastuullisuuden kehittämiseksi. HKScanin hankintatiimi tekee tiivistä yhteistyötä konsernin laatu- ja vastuullisuustiimien kanssa.

PAIKALLINEN LIHAN TUOTANTO

HKScan käyttää tuotannossaan pääosin paikallista alkuperää olevaa lihaa, jota hankitaan pitkäaikaisilta sopimustuottajilta tai HKScanin omilta maataloilta. Kaikki HK[®]-, Kariniemen[®]- ja Scan[®]-tuotemerkeillä myytävät tuotteet valmistetaan aina kotimaisesta lihasta ja eläimet on teurastettu HKScanin teurastamoissa. Yhteistyö tuottajien kanssa on tiivistä: HKScan tarjoaa sopimustuottajilleen muun muassa neuvontapalveluja, jotka liittyvät eläinten ruokintaan ja hyvinvointiin, tuotantotilojen suunnitteluun ja liiketoiminnan kannattavuuden kehittämiseen.

HKScanin elävien eläinten hankinnoista lähes 100-prosenttisesti on hankittu paikallisilta markkinoilta ja 100 prosenttia hankinnoista on HKScanin eläinten hankintaperiaatteiden mukaisia. Lihan alkuperä ja olosuhteet, joissa eläimet ovat kasvaneet, tunnetaan.

Eläinhankinnan onnistumista ja tuottavuutta seurataan sisäisillä mittareilla paikallisen eläintuotannon jatkuvuuden ja elinvoimaisuuden varmistamiseksi. Myös strategisten tavoitteiden toteutumista ja niihin liittyviä mittareita seurataan.

ESIMERKKI

HKScan sai vientimarkkinat auki Aasiaan - Rypsiporsas® lanseerattiin tammikuussa onnistuneesti vähittäiskauppoihin Hongkongissa.

TOIMITUSKETJUN VASTUULLISUUDEN ARVIOINTI

Elintarviketeollisuudessa käytetään suuria määriä lihaa ja muita raaka-aineita, energiaa, vettä, pakkausmateriaaleja ja erilaisia palveluja. Hankintatoiminnolla on merkittävä vaikutus konsernin vastuullisuuteen, kustannuksiin ja tehokkuuteen.

HKScan ostaa myös muut käyttämänsä raaka-aineet, tuotteet sekä palvelut pääsääntöisesti paikallisilta kotimarkkinoiltaan. Näistä hankinnoista noin 70 prosenttia on paikallisia suhteessa konsernin kokonaishankintoihin.

Tavarantoimittajat arvioidaan tuoteturvallisuuteen, laatuun, ympäristöön, toimintatapoihin ja kuhunkin hankintaprosessiin liittyvien kriteereiden mukaisesti. Saadakseen riittävästi tietoa hankkimistaan raaka-aineista, tuotteista ja palveluista HKScanilla on käytössään toimittaja-arviointiprosessi. HKScan on kategorisoinut toimittajat hankittavan tuotteen tai palvelun osalta, ja laadun varmistamiseksi sopimuksen syntymisen edellytyksenä ovat soveltuvat sertifiikatit. Toimittajien sertifiikatit tarkastetaan vuosittain. Lisäksi kaikki sopimustoimittajat, jotka HKScan on luokitellut riskikategoriaan hankittavan raaka-aineen tai materiaalin osalta, on auditoitu.

Toimittaja-arviointiprosessiin kuuluu myös eettisiä riskejä sisältävien toimittajien arviointi. HKScan käyttää the Business Social Compliance Initiativen (BSCI) riskimaaluoittelua, jonka mukaan riskimaista tulevat tuotteet arvioidaan erityisen prosessin mukaisesti. Tavoitteena on välttää eettiset ja ihmisoikeuksiin liittyvät riskit HKScanin toimitusketjussa.

HKScan on asettanut tavoitteekseen, että vuoteen 2020 mennessä Supplier Guidelines -eettinen toimintaohjeisto on kaikkien toimittajasopimuksien liitteenä sataprosenttisesti. Vuonna 2017 HKScanin palveluiden, tavaroiden ja raaka-aineiden vuotuisista hankintakustannuksista 65 prosenttia kohdistui toimittajiin, jotka olivat sitoutuneet noudattamaan HKScanin eettisiä toimintaohjeita ja ostokäytäntöjä. Prosenttiosuus nousee sopimusten päivittämisen myötä.

HKScan käyttää kotimarkkinoidensa ulkopuolelta ostettua lihaa täydentämään tarjoomaansa niissä tuoteryhmissä, joissa paikallisesti tuotettua lihaa ei ole saatavilla riittävästi. Tuontilihan osuus on noin prosentti koko konsernin tarpeesta. Myös tuontilihan alkuperää ja laatua seurataan tarkasti, ja kaikki tuontilihateurastamot auditoidaan laatuvaatimusten varmistamiseksi.

SOIJAN JA PALMUÖLJYN VASTUULLINEN HANKINTA

Soija ja palmuöljy ovat raaka-aineita, joiden tuotanto voi aiheuttaa merkittäviä paikallisia ympäristö ja sosiaalisia vaikutuksia. Yhtenä Pohjois-Euroopan suurimmista lihantuottajista HKScan on sitoutunut vastuullisesti tuotettuihin raaka-aineisiin. Varmistuaksemme soijan ja palmuöljyn vastuullisuudesta olemme jäsenenä Round Table on Responsible Soy (RTRS)- sekä Roundtable on Sustainable Palm Oil (RSPO) -järjestöissä.

Soijaa käytetään eläinten rehussa sen hyvän proteiinikoostumuksen vuoksi. HKScanin kotimarkkinoilla soijan osuus eläinrehussa vaihtelee 0–20 prosentin välillä ja riippuu eläimen ravitsemuksellisista tarpeista. Suurin osa eläinten rehusta kasvatetaan paikallisesti ja lisäksi monilla tiloilla hyödynnetään elintarviketeollisuuden sivuvirtoja rehun osana.

HKScan ilmoitti jo vuonna 2014, että vuoden 2018 loppuun mennessä kaikki yrityksen liha-arvoketjussaan käyttämä soija on vastuullisesti tuotettua sertifioitua soijaa. HKScanin Ruotsin toiminnoissa vastuullisesti tuotetun soijan käyttöön siirryttiin vuonna 2015 ja Suomessa 2017. Tanskassa vastuullisesti tuotetun soijan osuus käytetystä soijasta vuonna 2017 oli 25 prosenttia. Viro saavuttaa tavoitteen vuoden 2018 loppuun mennessä.

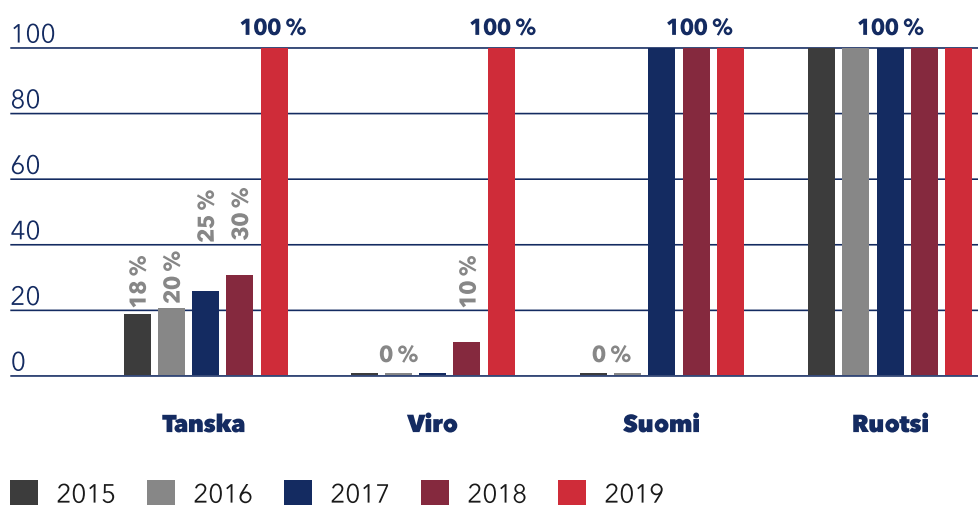

Soijan käyttöä broilerin rehussa on voitu pienentää korvaamalla sitä pohjoisissa olosuhteissa kasvavilla korkeaproteiinisella rehuksveilla. Elintarviketeollisuuden sivuvirtojen, kuten etanoli- ja tärkkelysteollisuuden sivutuotteiden (OVR, rankit), käyttö sikojen rehussa lisääntyy kuten myös paikallisten proteiinilähteiden kuten palkokasvien ja rypsin käyttö. HKScan tekee jatkuvaa yhteistyötä rehuyhteistyökumppaneidensa kanssa ja edistää uusien kotimaisten proteiinilähteiden käyttöä rehussa.

Vuonna 2017 HKScanin epäsuora soijajalanjälki (eläinrehu) oli 149 tuhatta tonnia ja suora soijajalanjälki (tuotteet) 0,6 tuhatta tonnia. Lue lisää soijasta ja HKScanin tavoitteesta vastuullisesti tuotetun soijan käyttöön [vastuullisuusfaktastamme](#).

HKScan käyttää tuotannossaan vain vähäisiä määriä palmuöljyä. Yhtiölle on kuitenkin tärkeää varmistaa, että myös vähäiset määrät ovat vastuullisesti tuotettuja. HKScan on Roundtable Sustainable Palm Oil -järjestön liitännäisjäsen. Vuoden 2016 aikana yhtiö selvitti yhdessä alihankkijoidensa kanssa HKScanin tuotteissa käytetyn palmuöljyn määrät ja sertifiointitason. Tavoitteena on, että käytössä olisi ainoastaan RSPO sertifioitua palmuöljyä, tai että palmuöljy korvattaisiin mahdollisuuksien mukaan muilla öljyillä kuten rypsiöljyllä. Selvitystyötä jatkettiin vuoden 2017 aikana.

VASTUULLISESTI TUOTETUN SOIJAN KÄYTTÖ

TUOTTAJAYHTEISÖ

HKScanin eläinhankinta perustuu sopimustuotantoon, jonka taustalla ovat pitkäaikaiset kumppanuudet ja tiivis yhteistyö HKScanin tuottajien kanssa. Lisäksi HKScanilla on omia maatiloja Virossa. Tuottajayhteisöjen kehittäminen on osa HKScanin ”Tilalta haarukkaan” -strategiaa. Tuottajayhteistyöstä ja sen kehittamisestä vastaa eläinten hankinnasta ja alkutuotannosta vastaava johtaja (EVP Animal Sourcing & Primary Production). Toimintaa arvioidaan muun muassa tuottajatutkimusten, tuottajayhteistyöryhmien tekemien arvioiden sekä strategian toteutuksen ja eläintuotannon tulosten avulla. HKScan haluaa toiminnallaan varmistaa kotimaisen ruoantuotannon jatkuvuuden kaikilla kotimarkkinoillaan, ylläpitää maaseudun elinvoimaisuutta sekä edesauttaa omalta osaltaan kansallista huoltovarmuutta.

HKScan tarjoaa sopimustuottajilleen [koulutusta ja neuvontaa](#) muun muassa eläinten kasvatukseen, [ruokinnan suunnitteluun](#) (linkki ruotsiksi), [terveydenhuoltoon](#) sekä [uusien tuotantotilojen](#) suunnitteluun liittyen.

[Tuottajapalvelujensa](#) avulla HKScan voi tukea asiantuntemuksellaan esimerkiksi tilojen investointihankkeita sekä vahvistaa tuottajien ammatillista osaamista ja ammattitaitoa, mikä edistää puolestaan tuottajien omaa liiketoimintaa. Lue lisää [broilerin](#), [porsaan- ja sianlihan](#) sekä [naudan](#) tuottajapalveluiden kehittämisestä Kotitilalta-lehdestä. HKScan tarjoaa tuottajapalvelujaan tällä hetkellä Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa, mutta tavoitteena on laajentaa toimintaa myös Viroon.

Tuottajien hyvinvoinnilla on usein myös yhteys eläinten hyvinvointiin. HKScan järjestää sopimustuottajilleen seminaareja ja hyvinvointitapahtumia, joissa yhtiöllä on mahdollisuus tarjota tuottajilleen uutta ja ajankohtaista toimialatietoa sekä helpon tavan verkostoitua muiden tuottajien kanssa. Vuonna 2017 HKScan järjesti toista kertaa suomalaisille ja ruotsalaisille lihantuottajilleen suunnatun tuottajaristeilyn, joka mahdollisti parhaiden käytäntöjen ja osaamisen jakamisen maiden välillä.

HKScanin perinteisiin kuuluu myös vuoden tuottajien palkitseminen Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa. Ehdokasasettelun perusteina ovat eläinten hyvinvointiin liittyvä työ, tuottajien oman toiminnan kehittäminen ja hyvä yhteistyö HKScanin kanssa.

Esimerkkeinä yhteistyöstä lue lisää tulevaisuuden [älyskalasta](#) Ruotsin Värmlannissa sekä [nautakasvattamosta](#) Kristiinankaupungissa.

ELÄINTEN TERVEYS JA HYVINVOINTI

Eläinten hyvä kohtelu ja hyvinvointi on meille tärkeää monesta syystä: se vastaa eettisiä periaatteitamme ja tukee liiketoimintamme kestävästä kehityksestä. Strateginen tavoitteemme on olla toimialan paras yritys eläinten hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Edellytämme, että eläimet kasvavat oikeanlaisessa kasvatusympäristössä ja että niillä on hyvät olosuhteet sekä hyvä hoito. Vastuullisuus eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä aihealueissa kattaa genetiikan, ruokinnan, kasvatusolosuhteet ja eläinten hoidon maataloilla, eläinkuljetukset sekä teurastamotoiminnot.

Eläinten terveyttä ja hyvinvointia kehitetään HKScanissa [Welfare Quality](#) -periaatteiden (linkki englanniksi) mukaisesti:

- Ruokinta: Ei nälkää tai janoa
- Kasvatusympäristö: Oikea lämpötila ja lepopaikka, liikkumisen helppous
- Terveys: Ei vammoja tai sairauksia, ei toimenpiteistä aiheutuva kipua
- Käyttäytyminen: Sosiaalinen käyttäytyminen ja muut käyttäytymismuodot, hyvä ihmisen ja eläimen välinen suhde

HKScanin eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvää toimintaa ohjaa [HKScan-konsernin eläinten hyvinvointipolitiikka](#). Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin perustana ovat EU:n ja paikallisen lainsäädännön noudattaminen sekä lisäksi yhtiön ja alan yhteiset lainsäädäntöä tiukemmat ohjeet ja toimintatavat. Eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvästä toiminnasta vastaa HKScanissa eläinten hankinnasta ja alkutuotannosta vastaava johtaja (EVP Animal Sourcing and Primary Production) sekä teurastamojen osalta konsernin laatujohtaja (VP Quality) yhdessä teurastamojen eläinten hyvinvointivastaavien kanssa.

Eläinten hyvinvoinnin kehittäminen on jatkuvaa toimintaa yhteistyössä yhtiön sopimustuottajien sekä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. HKScan on jatkanut vuonna 2017 eläinten hyvinvoinnin systemaattista kehittämistä.

HKScanin eläinlajikohtaiset eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät toimintaperiaatteet löytyvät alisivuilta:

- [Broilerinlihan tuotanto](#)
- [Sianlihan tuotanto](#)
- [Naudanlihan tuotanto](#)
- [Lampaanlihan tuotanto](#)

Tietoa löytyy myös vastuullisuusfaktapaketeistamme: [Siipikarja](#), [Sika](#) ja [Nauta](#).

ELÄINTEN TERVEYS JA LÄÄKKEIDEN KÄYTTÖ

Huoli antibioottiresistenssistä ja antibioottien tehon heikentymisestä sairauksien hoitamisessa on kasvanut. Eläinten terveys varmistetaan kullekin eläinlajille soveltuvien elinolosuhteiden, hyvien hygieniakäytäntöjen ja muun managementin (esimerkiksi eläinten siirrot tuotantotilojen sisällä) sekä korkean tautisuojausten avulla. HKScanin tuotantoketjussa antibiootteja käytetään eläinten lääkitsemiseen jo nyt huomattavasti vähemmän kuin Euroopan maissa keskimäärin. Mikäli eläimen sairautta on hoidettu antibiooteilla, varoaikojen noudattamisen ansiosta HKScanin lihatuotteissa ei kuluttajalle päätyessään ole jäämiä antibiooteista.

Tehokkain tapa ehkäistä antibioottiresistenssin syntymistä on käyttää antibiootteja vain todettujen sairauksien hoitoon, niin eläimillä kuin ihmisilläkin. HKScanin omilla tiloilla ja sopimustuotantotiloilla ei käytetä antibiootteja ennaltaehkäisevästi tai edistämään eläinten kasvua. Myös hormonien käyttö kasvunedistämiseen on kielletty. Mahdollinen antibioottien käyttö on tarkasti valvottua: niitä käytetään ainoastaan eläinlääkärin määräyksestä sairaiden eläinten hoitoon. Tavoitteemme on säilyttää antibioottien alhainen käyttötaso ja saavuttaa vielä parempia tuloksia - vaarantamatta eläinten hyvinvointia.

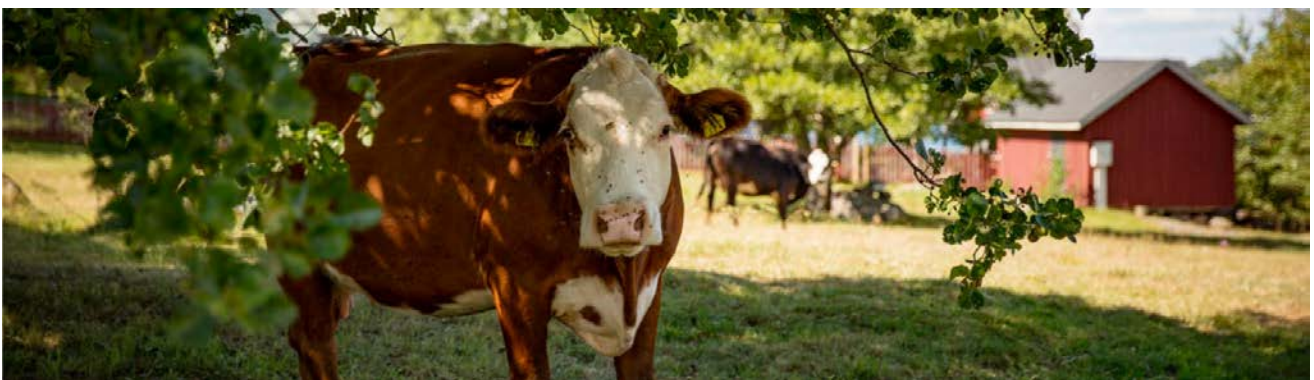
Lue lisää aiheesta [vastuullisuusfaktastamme](#).

KORKEA TAUTISUOJAUS

Eläintautien tartuntatilannetta ja niiden mahdollisia vaikutuksia tuotantoketjuun seurataan aktiivisesti. Afrikkalaisen sikaruton (ASF) leviämisen estäminen sikatiloille on ollut erittäin tärkeässä roolissa HKScanin tiloilla Baltiassa. Myös Suomessa ja Ruotsissa on varauduttu afrikkalaisen sikaruton leviämisen ehkäisemiseen niin kansallisesti kuin tilatasollakin. Lintuinfluenssaepidemia vuoden 2017 alussa tiukensi edelleen tilatason toimenpiteitä siipikarjatilalla erityisesti Tanskassa ja Suomessa.

ELÄINTEN HYVINVOINTI MAATILALTA TEURASTAMOON

Eläinkuljettajien koulutus on osa jatkuvaa toimintamme kehittämistä. Kaikilla HKScanin eläinkuljetuksia hoitavilla yhteistyökumppaneilla on eläinkuljetuksiin vaadittava pätevyys, ja kuljetuskalusto on suunniteltu ja hyväksytty eläinten kuljettamiseen. Viranomaiset ja teurastamoiden eläinlääkärit valvovat eläinkuljetuksia säännöllisesti. Kuljetusvaiheessa eläinten oikea ja rauhallinen käsittely on tärkeää eläinten hyvinvoinnin, työntekijöiden työturvallisuuden ja lihan korkean laadun varmistamiseksi.

HKScan on tehnyt vuodesta 2015 lähtien yhteistyötä australialais-ruotsalaisen eläinten käyttäytymisasiantuntijan Sophie Atkinsonin kanssa. Yhteistyön aikana [Atkinson on kouluttanut kuljetusyritysten ja teurastamojen henkilökuntaa sekä tuottajia toimimaan eläinten kanssa](#) huomioiden niiden luontaiset käyttäytymismallit. Atkinson on myös tehnyt HKScanin teurastamoihin eläinten hyvinvointiauditointeja, joista saatujen suositusten mukaisesti teurastamojen tiloja on kehitetty muun muassa parantamalla kulkuväyliä helpottamaan eläinten omatoimista liikkumista sekä lukuisilla muilla toimilla.

Vuonna 2017 Atkinson arvioi ja antoi eläinten hyvinvointiin liittyviä suosituksia Suomessa Paimion teurastamoon rakennettavan emakkoteuraslinjan osalta. Myös Rauman uuden siipikarjateurastamon suunnitteluvaiheessa hyödynnettiin ulkopuolisen eläinten hyvinvointiasiantuntijan osaamista.

HKScan on asentanut tallentavat valvontakamerat teurastamoihinsa kaikilla kotimarkkinoillaan. Viimeiset kamerat asennettiin Ruotsin yksiköihin vuoden 2017 aikana. Kamerat on sijoitettu teurastamoilla eläinten hyvinvoinnin kannalta kriittisille alueille. Kameravalvonnan avulla lisätään tuotantoketjun läpinäkyvyyttä sekä vahvistetaan kuluttajien ja asiakkaiden luottamusta toiminnan vastuullisuuteen.

AUDITOINNIT JA VALVONTA OSA ARKIPÄIVÄÄ

Viranomaisten ja muiden asiantuntijoiden sekä asiakkaiden tekemät auditoinnit ovat osa HKScanin arkipäivää. Valvovat tarkastuseläinlääkärit ovat läsnä kaikissa teurastamoissa päivittäin, ja toimintaa tarkastellaan jatkuvasti sisäisten ja ulkoisten auditointien avulla.

ESIMERKKEJÄ

- 1. HKScanin yhteistyökumppani Suomessa otti käyttöön uudenaikaisen, erityisesti porsaskuljetuksiin suunnitellun puoliperävaunuyhdistelmän.**
- 2. Myös nautojen ja ternivasikoiden kuljetuksiin otettiin käyttöön uutta kalustoa.**
- 3. HKScan lanseerasi kesällä 2017 "No antibiotics ever" -sianlihatuotteita Suomesta yhtiön vientimarkkinoille. Eläimet ovat olleet terveitä koko elämänsä ajan eikä niitä ole tarvinnut hoitaa antibiooteilla.**
- 4. Syyskuussa 2017 lanseerattiin Opti-Pekoni-porsasrehut Suomessa. Uuden rehu-konseptin tavoitteena on varmistaa porsaiden hyvinvointi sekä kehittää edelleen tuottavuutta.**
- 5. HKScan otti vuonna 2017 Suomessa käyttöön koko maailmassa ensimmäisten joukossa kananpoikien kasvatustavan, jossa untuvikot kuoriutuvat kanalassa erillisten hautomoiden sijaan. Uuden menetelmän ansiosta broilerit eivät kuoriutumisensa jälkeen muuta, mikä parantaa eläinten hyvinvointia entisestään.**

BROILERINLIHAN TUOTANTO

HKScanin broileritilat sijaitsevat Suomessa, Tanskassa ja Virossa. Kaikki yhtiön siipikarjatuotanto on sopimustuotantoa, joka tapahtuu tiiviissä yhteistyössä tuottajien kanssa tai omaa toimintaa Virossa. HKScan tarjoaa sopimustiloille neuvontaa ja koulutusta. Suomessa ja Virossa tarjotaan kuuluvat myös eläinten terveydenhuoltopalvelut. Suomessa siipikarjanliha ja siitä valmistetut tuotteet tunnistaa Kariniemen® -tuotemerkistä. Ruotsissa brändi on Karinäs®, Tanskassa Rose® ja Virossa Tallegg®. Vuonna 2017 HKScanin yksiköissä teurastettiin 93 miljoonaa broileria.

ELÄINTEN KASVATUKÄYTÄNNÖT

Kaikissa maissa tavanomaisessa broilerintuotannossa käytössä oleva jaloste on Aviagen Ross 308. Linnun isovanhempaispolvi elää Ruotsissa. Tanskassa luomutuotannossa käytetään hidaskasvuista CYJA57 (Hubbard) -rotua.

Broilerit kasvatetaan sisätiloissa erillisissä kanaloissa, joissa kiinteän lattian peittää puhdas pehku, yleisimmin turve. Kasvattajat seuraavat olosuhteita huolellisesti sekä aistinvaraisesti että mittareista, ja broilereiden vointi tarkastetaan vähintään kahdesti päivässä. Rehuun lisätään tilalla kokojyväviljaa, joka toimii broilerille virikkeena ja kehittää sen ruuansulatuskanavaa. Kasvatustiheys on maksimissaan Suomessa 42 kg/m² ja Virossa sekä Tanskassa 39 kg/m². Kasvatus toteutetaan ”kaikki sisään – kaikki ulos” -menetelmällä. Kasvatuseriä ei harvenneta* Suomessa tai Virossa, vaan koko erä lintuja noudetaan tilalta ryhmänä. Tanskassa harvennusta voi tapahtua satunnaisesti. Kasvatuserien välissä pehku poistetaan, tuotantotilat pestään, desinfioidaan ja kuivataan huolellisesti. Tuotantotiloissa noudatetaan tiukkoja tautisuojauskäytäntöjä, mikä muiden kasvatuskäytäntöjen ohella vaikuttaa eläinten terveyteen ja hyvinvointiin estämällä ulkopuolisten taudinaiheuttajien pääsyn kanalaan.

Luomubroilereiden kasvatus Tanskassa tapahtuu luomutuotantoon liittyvien ohjeiden mukaisesti. Linnuilla on mahdollisuus myös ulkoilla.

TILATASON YLIMÄÄRÄISET HYVINVOINTITOIMENPITEET

SUOMESSA

- Helleaikaan broilereiden lastaustiheyttä pienennetään, jotta broilereihin kohdistuvaa lämpöstressiä pystytään vähentämään lastauksen ja kuljetuksen aikana.
- Suurin osa broileritiloista kuuluu vapaaehtoisien hyvinvointituen piiriin. Se edellyttää rehupaperin käyttöä, rehuanalyysiä sekä erilaisten virikkeiden ja orsien käyttöä kasvatustiloissa.
- Kaikissa kanaloissa on käytössä sumutusjärjestelmät. Sumutusta käytetään erityisesti untuvikkoaikana

lisäämään ilmankosteutta sekä viilennykseen helleaikoina.

TANSKASSA

- Helleaikaan broilereiden lastaustiheyttä pienennetään, jotta broilereihin kohdistuvaa lämpöstressiä pystytään vähentämään lastauksen ja kuljetuksen aikana.
- Kaikki tuottajat osallistuvat KIK-laatuohjelmaan, mikä varmistaa tehokkaan raportoinnin myös hyvinvointiin liittyvissä asioissa.
- Suurimmalla osalla tiloista on käytössä sumutusjärjestelmät. Sumutusta käytetään erityisesti untuvikkoaikana lisäämään ilmankosteutta sekä viilennykseen helleaikoina.

VIROSSA

- Helleaikoina kanaloissa on käytössä tunneli-ilmastointi.

Lue lisää HKScanin broilereiden kasvatuksesta sekä eläinten terveydestä ja hyvinvoinnista [vastuullisuusfaktasta](#).

KÄYTÄNNÖT ELÄIMEEN KOHDISTUVISSA TOIMENPITEISSÄ

Broilereiden nokkia ei typistetä HKScanin tuotantotiloilla missään toimintamaassamme. Monissa maissa lainsäädäntö sallii nokkien typistämisen ja lintujen nokkia typistetäänkin yleisesti.

Suomessa kansallinen lainsäädäntö kielsi nokkien typistämisen jo vuonna 1986. Virossa kansallinen lainsäädäntö sallii toimenpiteen tietyissä olosuhteissa, mutta HKScanin omasta päätöksestä emo- tai tuotantopolven lintujen nokkia ei typistetä. Myös Tanskassa kansallinen lainsäädäntö sallii nokkien typistämisen, mutta HKScanin broileritiloilla typistämistä ei tehdä. Sen sijaan Tanskassa HKScanin broilereiden emot kasvattavan yhtiön tiloilla joidenkin lintujen nokkia voidaan typistää heti kuoriutumisen jälkeen. HKScan ei pidä nokkien typistämistä hyvänä käytäntönä ja yhtiö on aloittanut neuvottelut kyseisen toimittajan kanssa, jotta vanhempaispolven nokkien typistämisestä voitaisiin luopua kokonaan myös Tanskassa.

ANTIBIOOTIT JA HORMONIT

Antibioottien käyttöä eläinten hoidossa valvoo ja ohjaa aina eläinlääkäri. Hormonien ja kasvunestojen käyttö on kielletty broilerituotannossa. Suomessa broileriparvet ovat olleet terveitä ja hyvinvoivia, joten niiden hoitamiseksi ei ole tarvittu antibiootteja vuodesta 2010 alkaen. Virossa ja Tanskassa antibioottien käyttöä valvotaan ja seurataan tarkasti ja alkutuotannossa tehdään töitä sen eteen, että broilereita tarvitsisi lääkkeitä mahdollisimman vähän.

Lue lisää antibiooteista ja niihin liittyvistä HKScanin periaatteista [vastuullisuusfaktasta](#).

KOKKIDIOSTAATTIEN KÄYTTÖ REHUSSA

HKScanin tuotantomaissa käytetään kokkidiostaatteja broilerin rehussa ehkäisemään kokkidioosi-tartuntoja. [Euroopan Unioni](#) on luokitellut kokkidiostaatit rehun lisäaineiksi. Kokkidioosin aiheuttaja on kanalaympäristöstä yleisesti löydettävä alkueläin (Eimeria) ja se voi aiheuttaa broilerille voimakasta suolistotulehdusta. Eimeria-alkueläintä ei ole kyetty täysin hävittämään kanalaympäristöstä pois. Tauti voi johtaa suolen vaurioihin, ripuliin, heikkoon painon nousuun, huonoon rehun hyötykäyttöön ja joissakin tapauksissa kuolemaan, mikäli sen ennaltaehkäisystä ei huolehdita.

POIKKEAMA VIRON HAUTOMOTOIMINNASSA

Eläinten hyvinvointi on tärkeää HKScanille. Yhtiö pyrkii ehkäisemään hyvinvoinnin vaarantavat riskit ennakoivasti. Elokuussa 2017 HKScanin Viron hautomotoiminnassa ilmeni vakava poikkeama elinkyvyttömiä untuvikkoja ja kuoriutumattomien munien käsittelyssä. Tapaus tutkittiin välittömästi ja korjaavat toimenpiteet toteutettiin. Lisäksi henkilöstölle järjestettiin asiaan liittyvää koulutusta ja ohjausta. Lisäksi hautomon toiminta ja eläinten hyvinvoinnin huomioiminen auditoitiin ulkopuolisen asiantuntijan toimesta.

*Lisätietoa lintuparven harventamisesta löytyy RSPA:n antamasta suosituksesta: Major welfare improvement for chicken linked to safer meat for customers, RSPCA bans 'thinning' which has been linked with higher rates of campylobacter.

ESIMERKIT

1. HKScan otti vuonna 2017 käyttöön koko maailmassa ensimmäisten joukossa kananpoikien kasvatustavan, jossa untuvikot kuoriutuvat kanalassa erillisten hautomoiden sijaan. Uuden menetelmän ansiosta broileriuntuvikkoja ei tarvitse kuljettaa hautomosta kasvatustilalle, millä on untuvikon hyvinvointiin merkittävä vaikutus. Vastakuoriutuneille untuvikoille on myös välittömästi tarjolla vettä ja rehua, mikä vaikuttaa positiivisesti niiden vastustuskyvyn kehitykseen ja hyvinvointiin.

2. Broilereiden teurastus siirrettiin syksyn 2017 aikana uuteen Rauman teurastamoon. Uudessa teurastamossa on kiinnitetty huomiota erityisesti broilereiden hyvinvointiin. Heti eläinkuljetuksen saavuttua teurastamolle broilerit siirretään kuljetuslaatikoissaan kuljetusautoista erilliseen suljettuun vastaanottovarastoon, jossa ympäristön olosuhteita kyetään kontrolloimaan tarkasti ja broilereille mahdollistetaan rauhallinen lepoaika kuljetuksen jälkeen. Vastaanottovarastosta broilerit siirtyvät suoraan hiilidioksiditainnutukseen kuljetuslaatikoissaan. Sen ansiosta lintuja ei käsitellä lainkaan ennen tainnutusta.

NAUDANLIHAN TUOTANTO

HKScanin naudanlihatuotanto on sopimustuotantoa tiiviissä yhteistyössä tuottajien kanssa. HKScan tarjoaa sopimustiloille neuvontaa, koulutusta ja ruokintaratkaisuja sekä osassa maita myös eläinten terveydenhuoltopalveluja. Nautatilamme sijaitsevat Suomessa ja Ruotsissa. Tuotemerkkimme naudanlihalle on Suomessa HK® ja Ruotsissa Scan®. Virossa teurastamamme eläimet ostetaan hyvin tuntemiltamme alihankkijoilta ja tuotteet tunnistetaan Rakvere®-brändistä. Vuonna 2017 HKScanin yksiköissä teurastettiin 200 000 nautaa.

PAREMPAA HYVINVOINTIA

Suomen nautakasvattamoissa on käytössä laatuohjelma, jonka tavoitteena on korkealaatuinen eläintuotanto ja korkea eläinten hyvinvoinnin taso. Ohjelmaan sitoutuneet tilat ovat niin kutsuttuja Laatuiloja. Vuonna 2017 66 prosenttia HKScanin käyttämästä nuoren naudan lihasta tuli näiltä tiloilta. Laatuohjelma perustuu ohjeisiin, jotka koskevat karjanhoitoa, ruokintaa, karjan terveyttä ja lääkintää. Lisäksi ohjelma määrittää minimivaatimukset koskien muun muassa eläintiheyttä, ilmanvaihtoa, valaistusta ja makuumukavuutta. Kyseiset kriteerit ylittävät lainsäädännön edellyttämät vaatimukset.

Laatutila-statusken myöntämistä edeltää HKScanin tekemä nautakasvattamon toiminnan arviointi. Toimintaa seurataan eläinlääkärien säännöllisten terveydenhuoltokäyntien perusteella tehtyjen merkintöjen avulla kansallisesta terveydenhuoltorekisteristä Nasevasta. Laatutilan vaatimuksena on kuuluminen Nasevaan ja eläinten hoitoon liittyvien tietojen tallentaminen järjestelmään. Lisäksi HKScanin asiantuntijat tekevät säännöllisesti tarkastuksia varmistuakseen toiminnan vaatimustenmukaisuudesta. Tuottajille maksetaan laatusisää, joka kannustaa osaltaan edistämään eläinten hyvinvointia.

NAUTARODUT

Suomessa teurastetuista nautoista 82 prosenttia on maitorotuisia ja 18 prosenttia liharotuisia. Ruotsista ei ole saatavilla vastaavaa tietoa.

Nautarodut	Maitorodut 82,0 %	Nautarodut	Liharodut 18,0 %
Suomen Ayshire	45.5 %	Hereford	31.2%
Holstein	38.7 %	Charolais	20.7%
Crossbreeds	14.2 %	Aberdeen Angus	22.5 %
Suomenkarja	1.1%	Limousin	12.1%
Jersey	0.4 %	Simmental	11.3 %
Brown Swiss	0.1%	Blonde d'Aquitaine	2.0 %
Montbeliard	0.0 %	Piemontese	0.1%
		Highland karja	0.1%

ELÄINTEN KASVATUSKÄYTÄNNÖT

HKScanin sopimustuotantotilat Suomessa ja Ruotsissa ovat sitoutuneet noudattamaan tarkkoja ohjeita eläinten kasvatukseen, ruokinnan, terveydenhuollon ja tautisuojausten osalta. Lihakarjaa kasvatetaan navetoissa ja kylmäpihatoissa sekä tarhoissa ja laitumella. Rotukarjatuotantoa varten kasvatettavat vasikat syntyvät emolehmätiloilla, joilla ne laiduntavat emojensa kanssa noin kuuden kuukauden ikään asti. Tämän jälkeen vasikat muuttavat erikoistuneille kasvatustiloille tai jäävät syntymätilalleen. Rotukarjan loppukasvatus tapahtuu aina kuivikepohjalla kylmäkasvattamoissa. Maitotiloilla syntyneet vasikat muuttavat kahdesta viikosta kolmen kuukauden ikään mennessä vasikkakasvattamoon tai loppukasvattamoon. Vasikkakasvattamosta teinivasikat siirretään kuuden kuukauden ikäisinä loppukasvattamoon.

Alle kahden kuukauden ikäisten vasikoiden osastoissa makuualue on kiinteäpohjainen, pehmeä ja hyvin kuivitettu. Lihasonnit ja hiehot kasvatetaan useimmiten 10-30 eläimen ryhmässä lämminkasvattamoissa tai kylmäpihatoissa, joissa on kiinteä tai osittain ritilälattia. Kylmäpihatoissa makuualueella käytetään pehmikkeenä ja kuivikkeena turvetta tai olkea. Rotukarjasonnit (pihviroituiset laatuoketjun naudat) kasvatetaan Suomessa aina kylmäkasvattamoissa turve- tai olkikuivitetulla pohjalla. Muilla Laatuiloilla erityisvaatimuksena on pehmeä makuualue, joka saadaan aikaan joko ritilämatoilla tai kuivituksella.

Sonnien hyvinvoinnista mm. makuualueesta ja kiinteästä kasvattamon lattiasta on käyty paljon keskustelua. HKScanin suositus on, että tuottajat lisäävät kumimattojen käyttöä lattian päällysteenä. Kumimattojen käyttö on lisääntynyt nopeasti, koska niiden on havaittu lisäävän sonnien hyvinvointia ja vähentävän sorkkaongelmia. Kaikkiin uusiin rakennuksiin suunnitellaan pehmustettu makuualue. Ruotsin eläinsuojelulainsäädännössä sallitaan rakolattia-alusta ilman ritilämattoja vain yli neljän kuukauden ikäisille eläimille ennen vuotta 2010 käyttöön otetuissa rakennuksissa. Kaikissa uusissa rakennuksissa on oltava kiinteä tai ritilämatoilla pehmustettu pohja.

Lue lisää nautojen kasvatuksesta ja niihin liittyvistä HKScanin periaatteista [vastuullisuusfaktastamme](#).

KÄYTÄNNÖT ELÄIMEEN KOHDISTUVISSA TOIMENPITEISSÄ

Monet yleisesti käytössä olevat nautoihin kohdistuvat toimenpiteet eivät ole käytössä Suomessa ja Ruotsissa. Ainoastaan

vasikoiden nupoutusta on mahdollista tehdä lypsykarjalle ja vasikkakasvattamoissa. Sonnivasikoita ei normaalisti kastroida ja häntien ty pistäminen on myös kielletty.

Mahdollinen kastraatio on sallittu ainoastaan eläinlääkärin toimesta riittävää kivunlievitystä käyttäen. Kastraatio voidaan joskus tehdä yksittäisille sonneille, jos niitä käytetään kiimojen havaitsemiseen tai jos sonneja laidunnetaan yhdessä naaraspuolisten eläinten kanssa. Nautojen häntien katkaisu ei ole tarpeellista, eikä sitä ole koskaan tehty ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä Suomessa tai Ruotsissa. Toimenpide voidaan tehdä, mikäli häntä on vahingoittunut tai siinä on tulehdus. Tällöin hännän katkaisun tekee eläinlääkäri asianmukaista kivunlievitystä käyttäen.

Suomen lainsäädännön mukaisesti vasikoiden nupoutus, eli sarvenaiheiden tuhoaminen, on vielä sallittu alle neljän viikon ikäiselle vasikalle pätevän henkilön tekemänä. Nupoutus on yleistä siitä syystä, että sarvet ovat riski eläimille sekä ihmisille. Operaatio on kivulias ja siksi HKScan on jo pitkään suositellut toimenpidettä tehtäväksi vain eläinlääkärin toimesta rauhoitusta, puudutusta ja kipulääkitystä käyttäen. Tämä käytäntö on pakollinen vasikoiden väliskasvattamoille ja Laatuiloille Suomessa. Ruotsissa lainsäädäntö määrää, että toimenpiteen saa tehdä vain eläinlääkäri rauhoitusta, puudutusta ja kivunlievitystä käyttäen.

ANTIBIOOTIT JA HORMONIT

Antibiootteja, tulehduskipulääkkeitä ja hormoneja käytetään ainoastaan eläinlääkinnällisissä tilanteissa. Antimikrobisten aineiden käyttö on tarkasti eläinlääkäreiden hallinnassa, eikä niitä käytetä kasvunestäjinä.

Profylaktinen antimikrobisten aineiden käyttö lihasonni- ja vasikkakasvattamoissa HKScanin sopimustiloilla on kielletty. Fluorokinolonien ja kolmannen ja neljännen sukupolven kefalosporiinien käyttö on kielletty Laatuiloilla ja vasikoiden väliskasvattamoissa. Laajakirjoisten tai pitkäkestoisten makrolidien käyttö sairauden hoidossa edellyttää mikrobiologisesti tehtyä diagnoosia ja bakteeriherkkyden testausta, eikä niitä saa käyttää ensisijaisena hoitokeinona. HKScanin tuottajien tulee noudattaa sekä yhtiön että paikallisten elintarviketurvallisuusviranomaisten antamia ohjeita.

Hormonien käyttö kasvunestämiseen on kielletty Suomen ja Ruotsin lainsäädännössä. Hormoneja voidaan käyttää eläinlääkärin määräyksestä lehmille, useimmiten maitorotuisille lehmille esimerkiksi hedelmällisyyshoitoina. Hormoneja käytetään hyvin harvoin liharotuisille lehmille. Toisinaan niitä voidaan joutua käyttämään maidon laskeutumisen edistämiseksi tai hoitona kohtutulehdukseen.

Lue lisää antibiooteista ja niihin liittyvistä HKScanin periaatteista [vastuullisuusfaktasta](#).

POIKKEAMAT ELÄINTEN HYVINVOINNISSA

Omassa naudanlihatuotannossamme ei ole vuoden 2017 aikana ollut eläinten hyvinvointirikkomuksia, jotka olisivat johtaneet sakkoihin tai rangaistuksiin. Noudatamme ohjeitamme ja käytäntöjämme, puutemme havaitsemiimme rikkomuksiin ja teemme korjaavat toimenpiteet välittömästi.

SIANLIHAN TUOTANTO

Pääosan HKScanin käyttämästä sianlihasta kasvattavat yhtiön sopimustuottaja Ruotsissa, Suomessa ja Tanskassa, ja osa sianlihasta kasvatetaan HKScanin omistamilla tiloilla Virossa. Tuottajapalvelumme tarjoavat erilaisia kehitysohjelmia, joiden avulla tuottajia tuetaan tuotantonsa kehittämisessä. Toiminta keskittyy neuvonnan (tuotannon johtaminen, ruokinta, genetiikka, rakentaminen, eläinlääkäripalvelut) ja koulutusten tarjoamiseen. Tavoitteena on tuotantoketjun tuottavuuden optimointi ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin kehittäminen. Terveet ja hyvinvoivat eläimet ovat myös tuottavia. Sianlihan tuotantoketjussa maatilat ovat erikoistuneita emakko-/porsastuotantotiloihin, lihasikailoihin tai yhdistelmätiloihin.

Tuotebrändimme sianlihalle Suomessa on HK®, Ruotsissa Scan® ja Virossa Rakvere®.

Vuonna 2017 HKScanin yksiköissä teurastettiin noin 1,8 miljoonaa sikaa.

GENETIIKKA

HKScanin sianlihan tuotannossa emakoiden genetiikka perustuu TopigsNorsvinin ja Danavelin emakkolinjoihin. Suomessa suurin osa emakoista on hybridejä, ja Virossa hybridejä sekä risteytyksiä (sik-sak). Ruotsissa on käytössä sekä hybridejä että risteytyksiä. Suomessa ja Virossa isälinjana käytetään Durocia, Ruotsissa Hampshirea.

KÄYTÄNNÖT ELÄINTEN KASVATUKSESSA

Siat kasvatetaan lämpöeristetyissä rakennuksissa, jotka on suunniteltu ja rakennettu tiukkojen ohjeiden mukaisesti sikojen kasvatusta varten. HKScanin tuotantotiloissa on maakohtaisia eroja vaihtelevien kansallisten määräysten vuoksi.

Emakko synnyttää ensimmäiset porsaats keskimäärin yhden vuoden iässä. Tiineysaika on 115 päivää, ja pahnueeseen syntyy 14-16 porsasta. Emakko porsii keskimäärin 155 päivän välein, mikä tarkoittaa 2,35 synnytystä vuodessa. Porsaats ovat emonsa luona keskimäärin neljä viikkoa. Vieroituksen jälkeen porsaita kasvatetaan porsasosastolla, kunnes ne painavat noin 30 kg. Saavutettuaan tämän painon, ne siirretään kasvatustiloille kasvamaan 115-120 kg painoon. Lihasiat saavuttavat teuraspainon 5,5-6 kuukauden iässä.

Emakoiden kasvatus tapahtuu paikallisten säännösten mukaisesti, jotka ovat linjassa EU:n asettamien vaatimusten kanssa. Käytännössä Suomessa ja Virossa emakot siirretään yksilöllisiin häkkeihin eli ns. porsitushäkkeihin viikkoa ennen odotettua porsimista. Emakot ovat porsitushäkeissä siihen asti, että porsaats on vieroitettu. Sen jälkeen ne siirtyvät

tiineytysosastolle, jossa ne viettävät neljä viikkoa yksilöhäkeissä eli ns. tiineyttyshäkeissä. Kun emakot on todettu tiineiksi, ne siirretään joutilasosastolle, jossa ne liikkuvat vapaana lopputiineyden. Ruotsin lainsäädännön mukaan emakot voivat liikkua vapaasti siemennyksen aikana, tiineys- ja porsimisaikana.

Vapaassa porsituksessa emakolla on mahdollisuus liikkua ja siten toimia luontaisten käyttäytymismalliensa mukaisesti. Vapaassa porsituksessa porsaskuolleisuus voi kuitenkin nousta korkeaksi, ja porsaat voivat kärsiä esimerkiksi korvien ja saporoiden kuolioista, koska emakko pääsee tallomaan niitä. Porsituskarsina on usein puhtaampi perinteisessä häkkisikalassa, jossa emakko ei pääse liikkumaan ympäriinsä. Eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta molemmissa tuotantomuodoissa on sekä hyvät että huonot puolensa. HKScan kehittää jatkossakin eläinten hyvinvointia edelleen ja selvittää vapaaporsituksen mahdollisuutta myös muissa maissa kuin Ruotsissa.

HKScanin tuotantotiloilla hännänpurentaa ehkäistään varmistamalla hyvät elinolosuhteet ja hoito, kuten riittävä tila, virikkeet, korkealaatuinen rehu ja ennaltaehkäisevä eläinten terveydenhoito.

Vieroitetut porsaat ja lihasiat ruokitaan joko kuiva- tai liemirehulla. Porsaat ruokitaan kuivaruokinta-automaateista tai liemirehulla kaukalosta. Suurin osa lihasioista syö liemirehua pitkiä kaukaloista. Ruokavalio koostuu paikallisista viljoista sekä etanoli- ja meijeriteollisuuden sivutuotteista. Jotta kasvavien porsaiden ravitsemukselliset tarpeet täytyisivät mahdollisimman hyvin, niiden rehua muutetaan kahdesta kolmeen kertaan kasvatuskauden aikana. Lihaskalassakin käytetään yleensä kahdesta kolmeen erilaista rehua kasvatukseen.

HKScan kehittää jatkuvasti eläinten ruokintaa yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Viime vuosina kehityksen painopisteinä ovat olleet kotimaiset proteiinin lähteet, esimerkiksi pavut, lihan laatuun vaikuttava ruokinta, kuten Rypsiporsaan® rypsipohjainen rehu, sekä suoliston terveyttä edistävät rehut emakoilla ja porsailla.

Vuonna 2017 HKScan lanseerasi sianlihatuotannossa uuden Opti-Pekoni rehukonseptin, joka luo hyvät edellytykset porsaiden hyvinvoinnille. Myös emakoille ja lihasioille on kehitetty omia rehukonsepteja yhteistyössä rehukumppaneiden kanssa. Sikojen rehu koostuu paikallisista viljoista ja proteiinikasveista, elintarviketeollisuuden sivuvirroista ja soijasta. Rehusekoitusta varioidaan kasvun eri vaiheissa eläimen parhaan mahdollisen kasvun ja hyvinvoinnin takaamiseksi.

Lue lisää sikojen kasvatuksesta ja siihen liittyvistä HKScanin periaatteista [vastuullisuusfaktasta](#).

KÄYTÄNNÖT ELÄIMEEN KOHDISTUVISSA TOIMENPITEISSÄ

Suomessa ja Ruotsissa saporon tyypistäminen on kielletty. Virossa tyypistäminen on sallittua vain eläimen hyvinvoinnin niin vaatiessa.

Sukukypsä karju tuottaa lihaan epämiellyttävää hajua, josta kuluttajat eivät pidä. Lisäksi sukukypsät karjut käyttäytyvät usein myös aggressiivisesti toisiaan kohtaan, mistä niille aiheutuu haavoja, kipua ja ylimääräistä stressiä. Tämän vuoksi kaikki karjuporsaat kastroidaan kirurgisesti Suomessa ensimmäisen elinviikon aikana. Toimenpiteen tekee tuottaja, joka on saanut koulutuksen sen tekemiseen. Suomessa HKScanin tuottajilta on vaadittu kivunlievityksen käyttämistä jo marraskuusta 2011 lähtien. Virossa kaikki karjuporsaat kastroidaan kolmen päivän ikäisinä kivunlievitystä käyttäen.

Vuodesta 2016 alkaen lainsäädäntö muuttui Ruotsissa siten, että kirurginen kastraatio voidaan tehdä vain puudutusaineita tai nukutusta käyttäen. Muina vaihtoehtoina ovat rokottaminen karjunhajua vastaan (nk. immunokastrointi) tai sukukypsien karjujen kasvattaminen. Puudutuksen avulla tehtävän kastraation voi tehdä vain siihen koulutuksen saanut tuottaja.

Sikojen hampaiden käsittelyä (hionta tai varovainen lyhentäminen) ei tehdä rutiininomaisesti Suomessa. Toimenpide voidaan tehdä alle seitsemän päivän ikäisille porsaille, mikäli huomataan, että hampaista on haittaa emakon terveydelle. Lainsäädännön mukaisesti on kuitenkin ensisijaisesti varmistettava että hoito ja olosuhteet karsinassa ovat hyvät. Hampaiden käsittelyä ei tehdä Ruotsissa eikä Virossa.

ANTIBIOOTIT JA HORMONIT

Kaikissa HKScanin tuotantomaissa antibioottien käyttö sianlihan tuotantoketjussa on tarkasti eläinlääkärin valvonnassa, eikä niitä käytetä kasvunestäjinä. HKScanin kotimarkkinoilla mikrobilääkkeiden käyttö on hyvin alhaisella tasolla suhteessa niin eurooppalaisiin käytäntöihin kuin maailmanlaajuisesti vertailtuna.

Yleisimmät antibiootit sekä lihasioilla että vieroitetuilla porsailla ovat penisilliinit ja tylosiini. Kolmannen ja neljännen sukupolven kefalosporiinin, fluorokinonien tai laajakirjoisten tai pitkäkestoisten makrolidien käyttö sairauden hoidossa edellyttää mikrobiologisesti tehtyä diagnoosia ja bakteerisensitiivistä testausta, eikä niitä koskaan saa käyttää ensisijaisena hoitokeinona. HKScanin tuottajien tulee noudattaa sekä yhtiön että paikallisten elintarviketurvallisuusviranomaisten antamia ohjeita.

Lue lisää antibiooteista ja niihin liittyvistä HKScanin periaatteista [vastuullisuusfaktasta](#).

Hormonien käyttö kasvunestämiseen on kielletty kaikissa HKScanin toimintamaissa. Hormoneja käytetään vain eläinlääkärin määräyksestä ja valvonnassa emakoiden synnytysten käynnistykseen, polttoheikkouden hoitamiseen, maidon laskeutumisen käynnistämiseen, kiimojen samanaikaistamiseen ja erilaisten hedelmällisyshäiriöiden hoitamiseen.

POIKKEAMAT ELÄINTEN HYVINVOINNISSA

HKScanin sianlihatuotannossa ei ole vuoden 2017 aikana ollut eläinten hyvinvointirikkomuksia, jotka olisivat johtaneet sakkoihin tai rangaistuksiin. Noudatamme ohjeitamme ja käytäntöjämme ja puutemme havaitsemiimme rikkomuksiin ja teemme korjaavat toimenpiteet välittömästi.

ESIMERKKI

HKScan toi Suomesta vientimarkkinoille "No antibiotics ever" -sianlihatuotteita (linkki englanniksi) vuonna 2017. Eläimet ovat olleet terveitä koko elämänsä ajan, eikä niitä ole tarvinnut hoitaa antibiooteilla.

LAMPAANLIHAN TUOTANTO

Valtaosa HKScanin lampaanlihan tuotannosta perustuu sopimustuotantoon ja tiiviiseen yhteistyöhön mautilojen kanssa. Tarjoamme sopimustiloillemme neuvontaa ja koulutusta. HKScan tuottaa lampaanlihaa ja karitsanlihaa vain Ruotsissa, jossa sitä myydään Scan®-tuotemerkillä. HKScanin lampaanlihan tuotannosta Ruotsissa vastaa noin 2 500 tuottajaa. HKScanin sopimustiloilla Ruotsissa on noin 100 000 eläintä.

LAMMASRODUT

Ruotsissa kasvatettavat lammasrodut ovat yleensä ruotsalaisia tai suomalaisia maatiaisrotuja tai muista maista tuotuja liharotuja. Maatiaisrotuja ovat esimerkiksi Gotlannin lammas, Fine-wool-lammas ja Rya-lammas. Liharotuja ovat esimerkiksi Texel, Leicester, Oxford, Suffolk ja Dorset down. Lisäksi rotujen risteyttäminen on yleistä, jotta niiden parhaat ominaisuudet saadaan yhdistettyä. Lampaanlihan tuotantoon käytetään kaikkia rotuja, eniten kiharavillaista Gotlannin lammasta.

KÄYTÄNNÖT ELÄINTEN KASVATUKSESSA

Eläinten rakennukset ovat lämmittämättömiä, avoimia tilaratkaisuja, joilla varmistetaan, että lampaat pysyvät ryhmissä ja saavat riittävästi valoa ja raikasta ilmaa. Lampaiden kasvatuksessa käytetään usein vanhoja talleja, joissa on pidetty aiemmin lypsykarjaa tai kasvatettu sikoja. Lampaat elävät harvemmin uusissa talleissa, jotka olisi rakennettu erityisesti lampaiden kasvatusta varten.

Lampaat elävät ryhmissä tiloissa, joissa on olkialusta ja mahdollisuus liikkua vapaasti. Ruotsissa lampaita ja karitsoja ei saa kasvatella tiloissa, joissa on ritilälattia. Käytännöt, jotka liittyvät ruokintatiloihin, liikkumatilaan ja juomaveden saantiin, ovat lakisäätöisiä.

Karitsat teurastetaan 3-12 kuukauden iässä. Talvella syntyvät karitsat pidetään sisätiloissa. Ne saavat tavallista tiiviimpää ravintoa ja kasvavat keväällä syntyviä karitsoja nopeammin. Talvella syntyneet karitsat teurastetaan kolmesta neljään kuukauden iässä. Keväällä syntyvät karitsat viedään laitumelle lainsäädännön mukaisesti. Ruohoa syövät lampaat kasvavat hitaammin ja ne teurastetaan kahdesta viiteen kuukauden iässä. Lampaiden ja karitsojen laiduntaminen on tärkeää myös maisemanhoidolle. Lisäksi rehuksi tai laiduntamiseen tarkoitettu ruoho sitoo merkittävästi hiilidioksidia. Lampaan ruho painaa keskimäärin 18,5-19,5 kiloa.

KÄYTÄNNÖT ELÄIMEEN KOHDISTUVISSA TOIMENPITEISSÄ

Ruotsissa pässejä ei yleensä kastroida, toisin kuin muissa suurissa lampaanlihan ja karitsanlihan tuottajamaissa. Myöskään muissa maissa tyypillinen hännän työstäminen ei ole sallittua Ruotsissa.

ANTIBIOOTIT JA HORMONIT

Antibioottien käyttöä tiloilla valvoo laillistettu eläinlääkäri, eikä mikrobilääkkeitä käytetä lampaiden kasvun edistämiseen. Mikrobilääkkeiden käyttö tuotantoeläimillä on Ruotsissa Euroopan alhaisimpia. Kansallinen laki rajoittaa niiden käyttöä. Mikrobilääkkeiden ennaltaehkäisevä käyttö on kielletty.

Ruotsin lainsäädäntö kieltää myös hormonien käytön kasvun edistämiseen. Hormoneja käytetään vain eläinlääkärin määräyksestä emälampailla lähinnä kiimakierron säätelyyn.

Lue lisää antibiooteista ja niihin liittyvistä HKScanin periaatteista [vastuullisuuskartasta](#).

POIKKEAMAT ELÄINTEN HYVINVOINNISSA

Vuoden 2017 aikana HKScanin lampaanlihan tuotannossa ei tapahtunut sakkoihin tai rangaistuksiin johtavia eläinten hyvinvointiin liittyviä laiminlyöntejä. Seuraamme ohjeidemme ja käytäntöjemme noudattamista ja tarvittaessa ryhdymme korjaaviin toimiin välittömästi.

ESIMERKKI

HKScan investoi Linköpingin teurastamossa eläimen liikkumista rajoittavaan teknologiaan, mikä lievittää merkittävästi lampaiden stressiä ennen tainnutusta. Laite on ainoa laatuaan Ruotsissa.

YMPÄRISTÖ

HKScan tekee systemaattista työtä ympäristövaikutustensa pienentämiseksi ja luonnonvarojen kestäväen käytön lisäämiseksi. Yhtiö on sitoutunut toimintansa jatkuvaan kehittämiseen. HKScanin ympäristövaikutukset ovat pääosin paikallisia, mutta yhtiö vaikuttaa myös globaalissa mittakaavassa omalla panoksellaan maapallon elinolosuhteisiin, esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöjen pienentämisen avulla. HKScanilla on myös epäsuoria ympäristövaikutuksia, jotka aiheutuvat esimerkiksi lihantuotannosta ja palvelujen, tuotteiden ja hyödykkeiden hankinnoista. Yhtiö kantaa vastuuta ympäristöstä aina "tilalta haarukkaan" asti ja asettaa ympäristöä koskevia vaatimuksia myös toimittajilleen.

Me HKScanissa uskomme, että [kiertotalousajattelun](#) mukainen tapa toimia on mahdollisuus kehittää elintarvikejärjestelmiä, joissa resursseja käytetään entistä kestävämmällä tavalla. Tavoitteenamme on mahdollisuuksien mukaan säilyttää kierrossa jo kertaalleen käytettyjä luonnonvaroja sekä luoda niiden avulla uutta liiketoimintaa tai parantaa yrityksen kannattavuutta kustannussäästöjen avulla. Näistä esimerkkejä ovat materiaalien, kuten jätteiden ja veden sekä energian hyötykäyttö ja kierrättäminen. Myös koko eläinruhon ja sen kaikkien osien hyötykäyttö on kiertotalousajattelun mukaista.

HKScanin ympäristötyön painopistealueita ovat energiatehokkuus, kasvihuonekaasujen vähentäminen, vedenkulutuksen ja jätevesien hallinta, materiaalitehokkuus sekä jätteiden käsittely, kierrätys ja hyötykäyttö. Ympäristövaikutuksia mitataan säännöllisesti ja mitattavia tavoitteita asetetaan toiminnan kehittämiseksi. Konsernitasoisten tavoitteiden asettaminen ympäristömittareiden osalta on osittain vielä kesken. Tavoitteet asetetaan vuoden 2018 aikana.

HKScanin ympäristötyötä ohjaavat yhtiön [ympäristöpolitiikka](#) sekä ohje sitoutumisesta energiankulutuksen pienentämiseen. Yhtiön kaikki tuotantolaitokset on sertifioitu ympäristöjohtamisen ISO 14001 -sertifikaatilla, lukuun ottamatta Tanskan tuotantolaitoksia. Lisäksi kaikilla Ruotsin tuotantolaitoksilla on energiaojohtamisen ISO 50001 -sertifikaatti. HKScanin ympäristötyön kehittämisestä vastaa yhtiön tuotannosta vastaava johtaja (EVP Operations). HKScanissa ei tapahtunut ympäristöön liittyviä vakavia lainsäädännön rikkeitä vuonna 2017.

Lue lisää tuotantomme ympäristövaikutuksista sekä saavutuksistamme niiden pienentämisessä [vastuullisuusfaktasta](#).

ENERGIATEHOKKUUS

HKScanin aktiivisen energiätehokkuustyön tavoitteena on pienentää ympäristöjalanjälkeä sekä parantaa pitkällä aikavälillä myös kustannustehokkuutta. Energiätehokkuuden parantaminen on tärkeä osa-alue myös sitoutumisessamme kasvihuonekaasupäästöjen pienentämiseen.

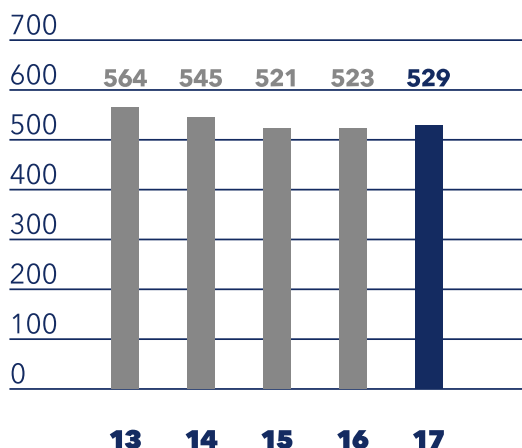
ENERGIATEHOKKUUSPROJEKTI JÄI TAVOITTEESTAAN

HKScan käynnisti vuonna 2015 energiätehokkuusprojektin, jonka tavoitteena oli pienentää HKScanin energiankulutusta 10 prosenttia suhteutettuna liikevaihtoon vuoden 2014 tasosta vuoteen 2017 mennessä. Energiätehokkuusprojektin liikevaihtoon suhteutettu energiankulutustoteuma oli -0,29 prosenttia. Liikevaihtoon suhteutettu energiätehokkuus jäi tavoitteesta liikevaihdon laskusta johtuen. Kokonaisenergiankulutus GWH:ssa mitattuna laski kolme prosenttia vuodesta 2014 vuoteen 2017. Vuonna 2016 kokonaisenergiankulutus laski viisi prosenttia vuoteen 2014 nähden.

Työtä tehty on paljon, vaikka energiätehokkuustavoitetta ei saavutettu. Projektin aikana energiätehokkuutta parannettiin tuotantolaitoksissa toiminnan tehostamiseen ja järjeistämiseen tähtäävillä toimenpiteillä. Kokonaisenergiankulutus on pienentynyt HKScanin Ruotsin, Tanskan ja Viron toiminnoissa suhteessa vuoden 2014 lähtötilanteeseen. Suomen toiminnoissa kokonaisenergiankulutus on suurentunut. Tähän ovat vaikuttaneet tehdyt investoinnit. Vuonna 2016 HKScan osti Pakastamo Oy:n Forssan liiketoiminnan ja vuonna 2017 käynnistetty Rauman siipikarjatuotantolaitos toimi yhtäaikaaisesti Euran yksikön kanssa. Euran toiminnot suljetaan vuoden 2018 aikana ja toiminnot keskitetään Raumalle.

Energiätehokkuusprojektin aikana tehtiin paljon arvokasta selvitystyötä ja useissa tuotantolaitoksissa selvitystyö konkretisoitui suunnitelmiksi vuoden 2017 aikana. Tehtyjen suunnitelmien toteutus alkaa vuoden 2018 puolella. Työn tulokset näkyvät tulevina vuosina. Nämä toimenpiteet tulevat myös parantamaan energiätehokkuutta.

ENERGIANKULUTUS GWH

ENERGIAKATSELMUKSET JATKUIVAT

HKScan on jatkanut energiakatselmuksen systemaattista toteuttamista energiansäästökohteiden löytämiseksi sekä EU:n energiätehokkuusdirektiivin täyttämiseksi. Katselmuksia toteutettiin HKScanin tuotantolaitoksilla Ruotsissa, Puolassa ja Tanskassa vuosien 2015 ja 2016 aikana, ja työtä jatkettiin Baltiassa ja Suomessa vuonna 2017. HKScanin Ruotsin

tuotantolaitokset on lisäksi sertifioitu ISO 50001 -standardin mukaisesti. Sekä energiakatselmukset että sertifiointiprosessit ovat auttaneet yhtiötä tunnistamaan useita kehittämiskohteita. Kehitystoimilla on onnistuttu parantamaan energiategokkuutta. Lisäparannuksia saadaan aikaiseksi myös tulevilla investoinneilla.

Yksi energiategokkuusprojektin tavoitteista on energian- ja vedenkulutuksen tuotantolaitoskohtainen mittaaminen, ja sitä kautta uusien säästökohteiden tunnistaminen. Tuotantolaitoksille on asennettu mittareita, joiden avulla energian- ja vedenkäytön kulutusluvut kertyvät suoraan sähköiseen järjestelmään. Järjestelmä otettiin käyttöön vuonna 2017. Vuoden 2018 aikana HKScan lisää mittareiden määrää, minkä myötä kulutusluvut tarkentuvat entisestään ja kulutuksen seuranta paranee.

HENKILÖSTÖ OSALLISTUU ENERGIATEHOKKUUDEN KEHITTÄMISEEN

Jokaisella HKScanin työntekijällä on mahdollisuus vaikuttaa yrityksen energiankulutukseen. HKScan on sitoutunut energiategokkuuden jatkuvaan parantamiseen, mistä esimerkkinä ovat tuotantolaitoskohtaiset energiategokkuuden kehittämissryhmät. Henkilöstöltä tulevat ideat ja parannusehdotukset kerätään ja arvioidaan, minkä jälkeen toteutettavat kehitysehdotukset valitaan ja niiden toteutumista seurataan. Tulokset raportoidaan kehittämissryhmille. Lisäksi HKScan järjestää vuosittain ISO 50001 -standardin mukaisia energiategokkuuskoulutuksia sertifioitujen tuotantolaitosten henkilöstölle.

ESIMERKKEJÄ

1. Suomessa HKScan uusi sitoumuksensa elintarviketeollisuuden energiategokkuussopimuksen toimenpideohjelmaan vuosille 2017–2025. Olemalla mukana oman alansa energiategokkuussopimuksessa, HKScan kantaa vastuunsa kansallisen energiategokkuustavoitteen toteutumisesta. Energiategokkuussopimukset ovat osa kansallista energia- ja ilmastostrategiaa, ja tärkeä keino energiategokkuuden edistämiseksi vapaaehtoisesti, ilman lainsäädännön velvoitteita.

2. HKScanin tuotantolaitoksilla Suomessa tehtiin useita toimia energiategokkuustavoitteiden saavuttamiseksi. Forssassa ja Vantaalla tehdyissä energiakatselmuksissa löydettiin useita merkittäviä parannuskohteita. Vuoden 2017 aikana tehtiin useita toimenpiteitä energiategokkuuden parantamiseksi, kuten investointeja uusiin laitteisiin ja energian talteenottojärjestelmään. Uuden ja entistä tehokkaamman teknologian suunnittelu ja testaaminen aloitettiin yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Lisäksi tuotantolaitoksilla pyrittiin löytämään uusia parannuskohteita analysoimalla päiväkohtaisia toimenpiteitä. Vuonna 2017 HKScan avasi uuden siipikarjanlihaan erikoistuneen tuotantolaitoksen Raumalla, ja samalla aloitettiin Euran tuotantolaitoksen

toiminnan alasajo. Euran tuotantolaitos toimii Rauman yksikön rinnalla ainakin huhtikuuhun 2018 saakka. Rauman uuden tuotantolaitoksen energiätehokkuus on uusien laitteiden ja parhaan saatavilla olevan teknologian ansiosta erinomaisella tasolla (Best Available Technology, BAT).

3. Kaikki tuotantolaitokset Ruotsissa on sertifioitu ISO 50001:n mukaisesti. Vuonna 2017 Ruotsissa tehtiin useita toimenpiteitä energiätehokkuuden parantamiseksi, mistä esimerkkejä ovat tuuletusjärjestelmien uudistaminen sekä LED-valojen asennus. Linköpingin tuotantolaitoksen energiankulutus on laskenut noin 500 MWh:lla vuoden 2017 aikana. Suuntaus on ollut sama jo viimeisen viiden vuoden ajan.

4. Skaran tuotantolaitoksessa Ruotsissa ISO 50001 -energiakatselmus tuotti kuusi energiätehokkuusprojektia, joista ensimmäinen saatiin valmiiksi syksyllä 2017, ja seuraava valmistuu keväällä 2018.

5. Viron Rakveren-tuotantolaitoksella toteutettiin energiakatselmus, joka on tuottanut useita energiansäästöehdotuksia. Vuonna 2016 energiätehokkuutta parannettiin Rakveressa asentamalla jäteveden käsittelyprosessiin lämpöä talteen ottava lämpöpumppu. Investoinnin hyödyt realisoituivat vuonna 2017, kun maakaasun vuosittainen käyttö väheni kymmenellä prosentilla. Lisäksi 500 kW:n ammoniakkipressoriin vaihdettiin uusi taajuusmuuntaja, jonka ansiosta Rakveressa säästettiin viisi prosenttia tuotantolaitoksen kokonaisenergiankulutuksesta. Maakaasua säästettiin kolme prosenttia veden lämmittämiseen käytettävän höyrykattilan käänteisosmoosilaitteiston asentamisen ansiosta. Myös Tabasalun tuotantolaitoksessa käytettiin kuusi prosenttia vähemmän maakaasua, kun käyttöön otettiin paineilmakompressorit, jotka tuottavat talteen otetun lämmön avulla kuumaa vettä.

6. Tanskassa otettiin käyttöön aiempaa energiätehokkaampia paineilmakompressoreita ja ilmanvaihtoyksiköitä.

7. Puolassa ja Latviassa energiankulutusta pystyttiin vähentämään vuonna 2017 siirtymällä LED-valaistukseen. Puolassa energiätehokkuutta parannettiin myös puhdistamalla kuumasavustustunneleissa olevien hukkalämmön talteenoton vaihtimia aiempaa säännöllisemmin.

8. Energiankulutusta pystyttiin vähentämään useissa tuotantolaitoksissa paineilman ja alipainejärjestelmien vuototestien avulla.

9. Suomessa Forssan tuotantolaitoksella pystyttiin saavuttamaan merkittävä energiankulutuksen vähennys, kun muutamien isojen alipainepumppujen käyttöaikoja muutettiin huoltotyöntekijän aloitteesta.

10. Rakveren sialihantuotantolaitoksella energiätehokkuutta parannettiin käynnistämällä kokonaan uuden ilmanvaihtojärjestelmän rakentaminen, joka valmistuu vuonna 2020. HKScan investoi lietteen jäähdytysjärjestelmään, jonka tavoitteena on hyödyntää talteen otettavaa lämpöä lämmityksessä. Lisäksi ilmanlaatua parannetaan poistamalla ammoniakkia. Investointien odotetaan säästävän energiaa 70 prosenttia vuoden 2011 tasoon verrattuna.

KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT

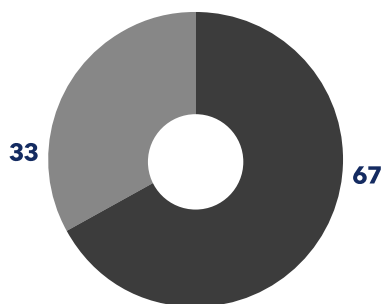
HKScan on mitannut tuottamiensa kasvihuonekaasujen päästöt vuodesta 2014 alkaen suorien ja epäsuorien päästöjen mukaisesti (Scope 1 ja 2), koska yhtiö haluaa omalla toiminnallaan vaikuttaa aikamme vakavimman ympäristöuhan, ilmastonmuutoksen, hidastamiseen. Hyvät tulokset kasvihuonekaasupäästöjen pienentämisen osalta ovat seurausta sekä tuotantolaitosten siirtymisestä uusiutuvista lähteistä tuotetun sähkön ja muiden uusiutuvien energianlähteiden, kuten biokaasun käyttöön sekä hienoisesta energiatehokkuuden parantumisesta.

Konsernin yhteenlasketut kasvihuonekaasupäästöt pienenevät kaikkiaan 46 prosenttia tai 109 000 tonnia vuodesta 2014 vuoteen 2017. Vuonna 2017 konsernin kasvihuonekaasupäästöt olivat 129 500 tonnia hiilidioksidia (CO₂e).

Suurin muutos on tapahtunut epäsuorissa päästöissä (Scope 2), jotka pienenevät 53 prosenttia (95 241 tonnia) vuodesta 2014 vuoteen 2017. Sekä Ruotsin että Suomen toiminnot pienensivät kumpikin päästöosuuksiaan noin 40 000 tonnilla. Tämä toteutui siirtymällä sähkön hankinnassa uusiutuvista lähteistä tuotettuun energiaan. Myös Puolan sähkönhankinnassa on siirrytty uusiutuviin energianlähteisiin. Kokonaisuudessaan tällä saavutettiin 82 000 tonnin tai 48 prosentin pienentyminen epäsuorissa päästöissä (Scope 2).

HKScanin toiminnoissa käytetystä sähköstä 67 prosenttia oli uusiutuvista lähteistä ja 33 prosenttia uusiutumattomista.

SÄHKÖN LÄHTEET VUONNA 2017: UUSIUTUVAT, UUSIUTUMATTOMAT %

- Uusiutuvista lähteistä tuotettu sähkö
- Uusiutumattomista lähteistä tuotettu sähkö

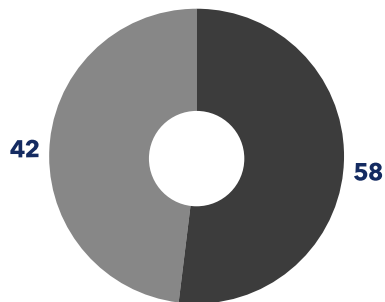

Lämmityksestä aiheutuneet päästöt pienenevät 9 000 tonnia tai 17 prosenttia verrattuna vuoteen 2014. Maakaasun käytöstä höyryntuotannossa syntyvät päästöt kohdennettiin vuosina 2014 ja 2015 suoriin päästöihin (Scope 1) ja vuosina 2016 sekä 2017 hankitun höyryn päästöt on kohdennettu epäsuoriin päästöihin (Scope 2). Suomessa höyryn tuotantoon käytetään maakaasua.

Matkustamisesta aiheutuvat päästöt olivat samalla tasolla kuin vuonna 2014. Päästöt pakastuksesta ja tainnutuksesta ovat noin 17 prosenttia alhaisemmat kuin vuonna 2017. Kylmäaineiden käytöstä aiheutuneet kasvihuonekaasupäästöt pienenevät 44 prosenttia. Kuljetusten päästöt pienentyivät noin kolmanneksen, 28 prosenttia, vuodesta 2014.

HKScanin toiminnoissa kulutetusta kokonaisenergiasta 42 prosenttia oli uusiutuvista lähteistä ja 58 prosenttia uusiutumattomista.

**ENERGIALÄHTEET:
UUSIUTUVAT, UUSIUTUMATTOMAT
%**

- Uusiutuvista lähteistä tuotettu energia*
- Uusiutumattomista lähteistä tuotettu energia**

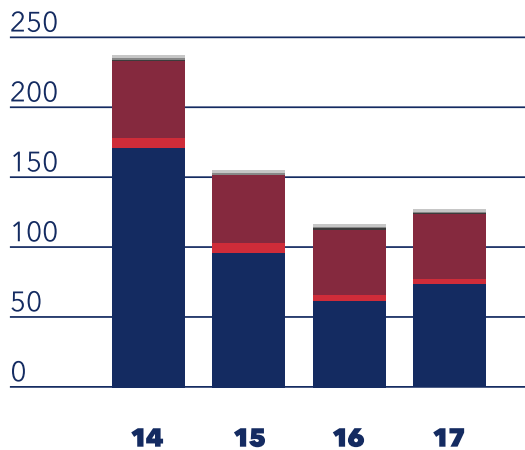
*Sähkö uusiutuvista lähteistä, kaukolämpö uusiutuvista lähteistä, biokaasu, hake

**Sähkö uusiutumattomista lähteistä, kaukolämpö uusiutumattomista lähteistä, maakaasu, nestekaasu, öljy

Pohjoismaisen energiantuotannon jäännösjakauman päästökerroin on alentunut 27 prosentilla vuodesta 2014 vuoteen 2017. Kerroin kasvoi kuitenkin neljällä prosentilla vuodesta 2016 vuoteen 2017. Päästökertoimen jäännösjakauma on muuttunut myös Pohjoismaiden ulkopuolisissa maissa kuten Latviassa, missä päästökertoimen jäännösjakauma on kaksinkertaistunut vuodesta 2014 sekä Virossa, missä päästökertoimen jäännösjakauma on pienentynyt 15 prosenttia vuodesta 2014.

KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT 2017 (2014) TUHATTA TONNIA CO₂e

- Matkustus 2 (2)
- Kuljetus 1 (1)
- Kylmäaineet 0,5 (1)
- Lämmitys 46 (56)
- Pakastus ja tainnutus 6 (7)
- Sähkö 74 (172)
- Yhteensä 129,5 (239)

Suorat (Scope 1) ja epäsuorat (Scope 2) kasvihuonekaasupäästöt GHG-protokollan (Greenhouse Gas) mukaisesti.

Vuoden 2016 kasvihuonekaasupäästöjen raportointiin on tässä raportissa tehty virheen korjaus. Vuoden 2016 kokonaiskasvihuonekaasupäästöt olivat 117 000 tonnia (raportoitu 112 000 tonnia) ja kasvihuonekaasupäästöt pienenevät 51 prosenttia (raportoitu 53 prosenttia).

Suorat (Scope 1:n mukaiset) ja epäsuorat (Scope 2:n mukaiset) kasvihuonekaasupäästöt muodostavat noin kymmenen prosenttia lihantuotannon kokonaispäästöistä tilalta haarukkaan -tuotantoketjussa. Päästöt ennen ja jälkeen (Scope 3:n mukaisesti) HKScanin toimintoja ovat yli 90 prosenttia. Eläintuotanto on selvästi suurin päästöjen tuottaja.

Lue lisää eläintuotannon ympäristövaikutuksista ja työstämme kiertotalousajattelun mukaisesti [vastuullisuusfaktastamme](#).

ESIMERKKEJÄ

- 1. Suomessa HKScan käyttää pelkästään uusiutuvaa sähköä: Yhtiö siirtyi vuonna 2016 käyttämään ainoastaan uusiutuvaa sähköä kaikissa Suomen tuotantolaitoksissaan ja toimistoissaan. Uusiutuvan sähkön lisäksi myös suuri osa Suomessa käytetystä kaukolämmöstä tuotetaan uusiutuvista energianlähteistä. Työ hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi jatkui edelleen vuonna 2017.**
- 2. Suomessa Rauman uudessa tuotantolaitoksessa raskas ja kevyt polttoöljy korvattiin nestekaasulla ja kaukolämmöllä, joka on tuotettu yli 90-prosenttisesti uusiutuvista energianlähteistä.**
- 3. HKScanin Suomen tuotantolaitosten laitteissa siirryttiin käyttämään nestemäistä maakaasua ja nestekaasua raskaan polttoöljyn sijasta, minkä ansioista myös päästöt pienenevät. Tämä on askel siirtymiseksi uusiutuvista lähteistä valmistetun biokaasun käyttöön tulevaisuudessa.**
- 4. Ruotsin Linköpingissä yhtiön tehdas liittyi kunnan Linköpings Initiativet -aloitteeseen. Kyseessä on kaupungin suurimpien sähkönkuluttajien yhteistyöhanke, jonka tavoitteena on tukea kuntaa sen tavoitteessa olla kokonaan hiilidioksidipäästöistä vapaa vuoteen 2025 mennessä.**
- 5. HKScan on Ruotsissa Haga Initiative -ilmastohankkeen jäsen (linkki englanniksi), ja yhtiö osallistuu aktiivisesti verkoston toimintaan.**

6. HKScan päätti investoida biokaasuun Ruotsin Kristianstadin tuotantolaitoksellaan. Biokaasua käyttämällä päästöt vähenevät tulevina vuosina 3 200 tonnia vuodessa eli 83 prosenttia nestekaasuun verrattuna.

7. Halmstadin kylmäsavutehtaassa Ruotsissa käynnistettiin projekti, jonka tavoitteena on vähentää maakaasun kulutusta merkittävästi vuoden 2018 jälkimmäisestä puoliskosta alkaen.

8. Skaran tuotantolaitoksessa testattiin dieseltrukkien korvaamista sähkökäyttöisillä trukeilla.

VEDENKULUTUS JA JÄTEVESI

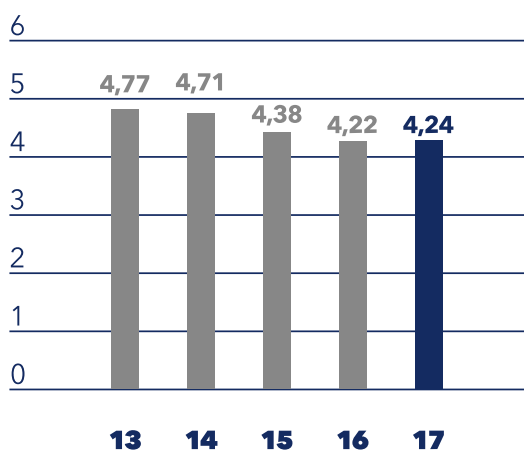
VEDENKULUTUS

Vedellä on tärkeä rooli elintarviketuotantolaitosten tilojen ja laitteiden siivouksessa sekä tuotantohygienian ylläpidossa. Vain pieni osa kokonaisvedenkulutuksesta käytetään tuotteiden valmistamiseen. HKScan mittaa ja optimoi tuotantolaitoksissa käytettävän veden kulutusta elintarviketurvallisuutta vaarantamatta.

HKScanin vedenkulutus lisääntyi 0,4 prosenttia vuodesta 2016 vuoteen 2017. Veden kulutus lisääntyi Suomessa Rauman tuotantolaitoksen käynnistämisen vuoksi ja Euran tuotantolaitoksen toimintojen osittaisen päällekkäisyyden vuoksi. Ruotsin, Tanskan ja Viron tuotantolaitosten vedenkulutus pieneni ja tämä trendi näkyi myös muissa Suomen tuotantolaitosten vedenkulutusluvuissa. Suomessa vedenkulutus pieneni kuudella prosentilla. Viimeisen viiden vuoden aikana HKScan on pienentänyt vedenkulutustaan 11 prosenttia.

**VEDENKULUTUS
MILJOONAA M³**

JÄTEVESI

Elintarviketeollisuuden prosessien jätevesi sisältää orgaanisia aineita ja pesuainejäämiä. Jäteveden käsittely tapahtuu kunnallisella jätevedenpuhdistamolla, yhtiön omalla jätevedenpuhdistamolla tai kuntien ja omien puhdistamoiden yhteistyöllä. Tuotantolaitoskohtaisissa ympäristöluvista määritellään päästöille raja-arvot, jotka huomioiden varmistetaan toiminnan ympäristövaikutusten minimointi. HKScanin tavoitteena on varmistaa, että jäteveden puhdistustasot ovat ympäristölupien vaatimusten mukaiset tai raja-arvot alittavalla tasolla.

Vuoden 2017 aikana jätevesien puhdistus on toiminut pääsääntöisesti hyvin. HKScanin tekemän omavalvonnan ansiosta yksittäisiä ympäristöluvan ylittäviä poikkeamia on havaittu aikaisessa vaiheessa. Poikkeamat on tutkittu ja parannustoimenpiteet tehty.

YMPÄRISTÖPOIKKEAMA

HKScanin Vantaan tuotantolaitoksella Suomessa tapahtui kesäkuussa 2017 inhimillinen virhe pesuvesien johtamisessa sadevesiviemäriin. Säiliön pesun yhteydessä säiliössä ollut kerma ohjautui jätevesiviemäriin sijasta hulevesikaivoon. Virhe johtui väärästä viemäriasennuksesta. Tapahtuma tutkittiin ja kyseinen viemäri suljettiin välittömästi. Samalla päätettiin investoida tuotantolaitoksen hulevesien laatua mittaavaan laitteistoon vastaavien tapausten ehkäisemiseksi. Tapahtumasta ei aiheutunut vaaraa ympäristölle tai ihmisille.

ESIMERKKEJÄ

- 1. Linköpingissä Ruotsissa vedenkulutus väheni vuoden aikana noin 15 prosenttia veden jäähdytys- ja pesuprosessien ohjausjärjestelmän avulla.**
- 2. Suomessa Vantaan tuotantolaitoksen työntekijän ehdotus koneiden käytön tehokkuuden lisäämisestä mahdollisti tehtaan vedenkulutuksen vuotuisen pienentämisen sadoilla kuutiometreillä.**
- 3. Rakveren sianlihan tuotantotilalla Virossa aloitettiin projekti, jonka tavoitteena on kehittää prosessia, jossa tuotantotilat puhdistetaan perusteellisesti eri kasvatuserien välissä. Tavoitteena on parantaa hygieniaolosuhteita ja pienentää samalla myös vedenkäyttöä. Vaikutukset vedenkulutukseen ovat nähtävissä vuoden 2018 aikana.**
- 4. Rakveren tuotantolaitoksessa Virossa saavutettiin kahden prosentin vedensäätö vaihtamalla lämpökattilassa käytettävän veden pehmentimen suodattimet.**
- 5. Tabasalun tuotantolaitoksessa Virossa saavutettiin kahden prosentin vedensäätö jäähdytysveden kierrätysjärjestelmän avulla.**
- 6. Latviassa otettiin käyttöön vedenkäsittelylaitos. Kuusi vuotta sitten asennettuun vedenkäsittelylaitteeseen lisättiin vedenpehmentin, jossa reagenttina käytetään suolatablettia.**
- 7. Ruotsissa Linköpingin teurastamossa lannan käsittelyprosessia uudistettiin, minkä ansiosta kaikki tuotantoprosessissa syntyvät jätevedet pystytään puhdistamaan omassa puhdistamossa ennen veden siirtämissä kunnalliseen jätevedenpuhdistamoon.**
- 8. Puolan tuotantolaitoksella suolavesisuodatuslaitteen hankinnalla onnistuttiin pienentämään jäteveden**

määrää.

9. Suomessa Rauman uuteen tuotantolaitokseen asennettiin uusi, moderni jätevedenpuhdistusjärjestelmä, joka perustuu jatkuvasti kontrolloitavissa olevaan kaksilinjaiseen mekaanis-kemialliseen kiintoaineksen erotukseen. Järjestelmä on korvannut aiemman Euran tehtaan puhdistusjärjestelmän.

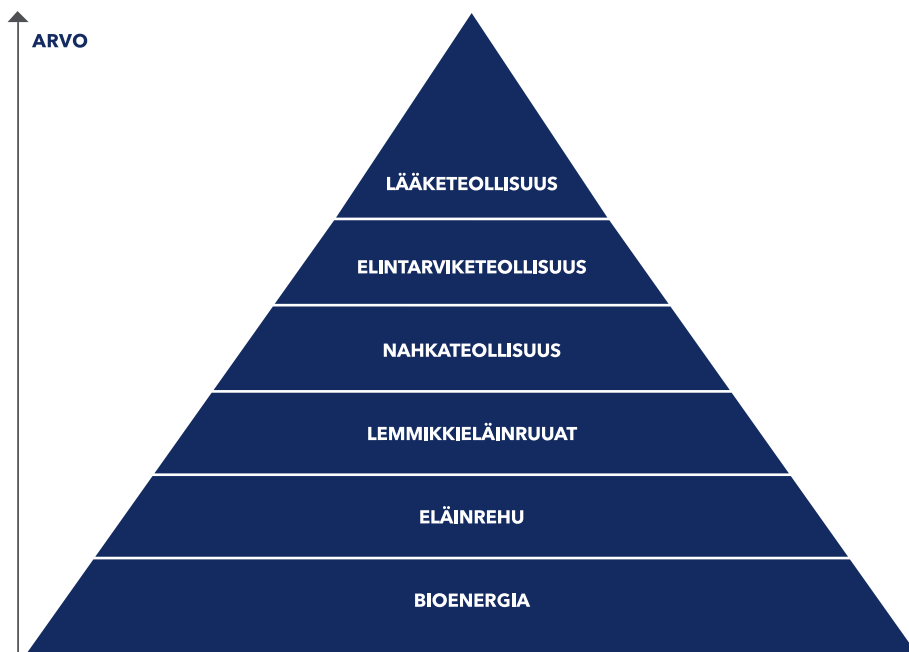
MATERIAALITEHOKKUUS JA JÄTTEET

Tehokas materiaalien käyttö vaikuttaa positiivisesti ympäristöön. Materiaalitehokkuus hillitsee ilmastonmuutosta, pienentää energian ja veden kulutusta sekä ylläpitää luonnon monimuotoisuutta. Materiaalitehokkuus HKScanissa tarkoittaa muun muassa eläinraaka-aineen ja kaikkien ruhonosien hyödyntämistä sekä pakkausten kehittämistä käytettävien materiaalien ekotehokkuuden sekä ruokajätteen minimoimisen kannalta. Tuotantojätteen ja ruokajätteen syntymisen minimoiminen sekä jätemateriaalien hyötykäyttö ovat myös esimerkkejä materiaalitehokkaista toimintatavoista.

BIOTECH

HKScanin Biotech-liiketoimintalinja vastaa konserninlaajuisesti eläinperäisiin sivuvirtoihin liittyvän liiketoiminnan kehityksestä elintarvikeliiketoiminnan ulkopuolella. Tavoitteena on luoda kiertotalousliiketoimintaa sekä ohjata sivuvirrat mahdollisimman tehokkaasti muille teollisuudenaloille, esimerkiksi nahka-, rehu- tai lemmikkiruokateollisuuteen. Jäljelle jäävä hyödyntämätön eläinperäinen aines ohjataan biokaasutuotantoon. Elävän naudan painosta noin 40-50 prosenttia käytetään suoraan elintarvikkeina ja loppuosasta jopa 50 prosenttia voidaan hyödyntää muilla tavoin. Vastaava osuus sialle, broilerille ja lampaalle on noin 40 prosenttia. Näin ollen tuotantoeläimistä syntyvää ilmastovaikutusta voidaan jakaa myös sivutuotteista valmistettuihin tuoteryhmiin.

Biotech-liiketoiminnan arvopyramidissa lääketeollisuus on hyvä esimerkki korkean lisäarvon käyttösovelluksesta. Esimerkiksi naudan sappikiviä sisältäviä ainesosia hyödynnetään lääkkeissä niiden tulehdusta laskevien ominaisuuksien ansiosta. Sian suolten limakalvoilta eristettävää hepariinia käytetään puolestaan veren hyytymistä estävien lääkkeiden ainesosina.

ESIMERKKEJÄ

- 1. Eläinten luiden jalostusastetta nostettiin ohjaamalla näitä entistä enemmän kastiketeollisuuden tarpeisiin.**
- 2. Ruotsissa lainsäädännön sallimien muutosten myötä hyödynnettiin tehokkaammin sivutuoteluokka 1:n (Sivutuoteasetus EY N:O 1069/2009) raaka-aineita lisäarvokäytössä.**

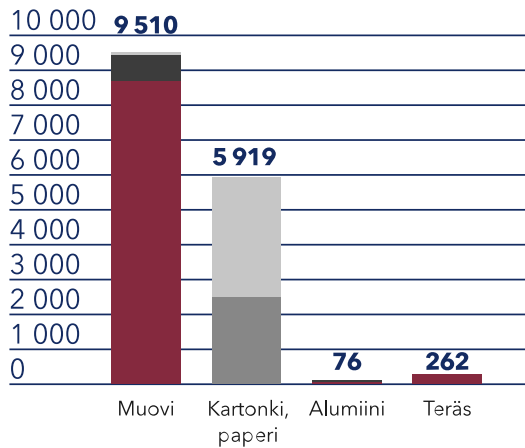
PAKKAUSMATERIAALIT

HKScan jatkoi vuonna 2017 pitkäjänteistä kestävä kehityksen mukaista työtään tuotteiden pakkausten kehittämiseksi ja materiaalitehokkuuden parantamiseksi. Vaikka lihan ja lihavalmisteiden sekä valmisruokien pakkausmateriaalit ovat vain pieni osuus tuotteen kokonaishiilijalanjäljestä, pakkausratkaisulla voidaan vaikuttaa esimerkiksi kulutuksessa syntyvän biojätteen määrään. Kehitystyön kohteena olivat esimerkiksi uudet pakkausratkaisut ja pakkauslinjainvestointi Virossa.

HKScan raportoi ensimmäistä kertaa pakkaamisessa käytettyjen materiaalien määrän ja niiden lähteen. Uusitumattomista lähteistä olevan neitseellisen materiaalin määrä oli 57 prosenttia vuonna 2017. Tämä sisältää muovin, alumiinin ja teräksen käytön pakkauksissa. Uusiutuvista lähteistä (kartonki, paperi) olevan materiaalin määrä oli 38 prosenttia, mistä 22 prosenttia oli kierrätysmateriaaleista.

Lue lisää [vastuullisuusfaktastamme](#).

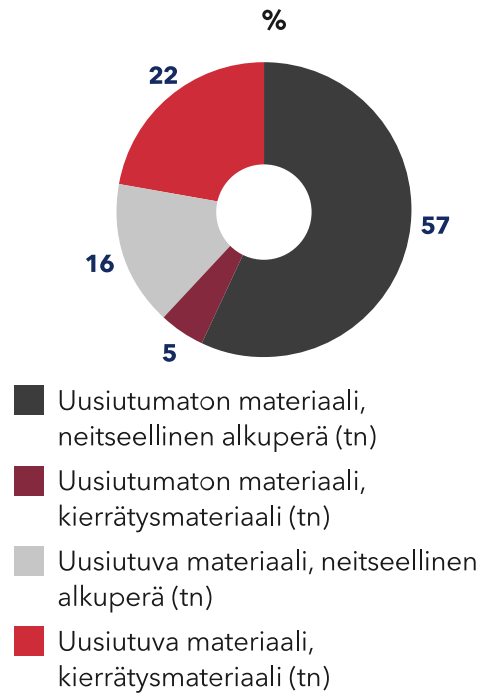
**PAKKAUSMATERIAALIT
TONNIA**

- Uusiutuva materiaali, kierrätysmateriaali
- Uusiutuva materiaali, neitseellinen alkuperä
- Uusiutumaton materiaali, kierrätysmateriaali
- Uusiutumaton materiaali, neitseellinen alkuperä

Kattavuus noin 95 % ostoista

**UUSIUTUMATTOMAT JA UUSIUTUVAT
LÄHTEET - NEITSEELLINEN TAI
KIERRÄTETTY MATERIAALI**

ESIMERKKEJÄ

1. Tabasalun tuotantolaitoksessa Virossa investointiin yli puoli miljoonaa euroa Tallegg®-tuotemerkin uuteen ympäristöystävälliseen pakkauslinjaan. Yhteensä kymmenen Talleggin® tuotetta pakataan uudella linjastolla. Uuden pakkauksen valmistukseen on käytetty 71 prosenttia vähemmän materiaalia. Pakkaus vaikuttaa myös kuljetusten hiilidioksidipäästöjen vähenemiseen, sillä tehtaalle toimitettuna pakkaus vie 96 prosenttia vähemmän tilaa aiempaan pakkaukseen verrattuna. Uuden pakkausteknologian ansiosta säilyvyysaikaa saatiin pidennettyä huomattavasti, millä on merkittävä positiivinen vaikutus myös ruokahävikin minimoimiseen. Pienemmät pakkaukset vähentävät myös kotitalousjätteen määrää. Ympäristövaikutusten pienentämisen lisäksi uusi pakkauslinja toimii myös 50 prosenttia tehokkaammin.

2. Ruotsissa Scan®-brändin alla myytävä Gärdfärs-jauheliha lanseerattiin uudessa rullapakkauksessa. Uuden kokonaisprosessin ansiosta tuotteen käyttöaika pidentyi rasiapakkauksen yhdeksän päivän käyttöajasta 16 päivään. Lisäksi rullapakkauksen ympäristövaikutukset ovat 39 prosenttia rasiapakkausta pienemmät.

3. Suomessa HK®-tuotemerkin alla myytäviin tuotteisiin lanseerattiin uusia pakkauksia, joissa on yhdistetty kartonkia ja muovia.

RUOKAJÄTE

Tuotantoprosessissa syntyvän elintarvikehävikin pienentäminen on tärkeää niin jätteestä aiheutuvan arvomenetyksen ehkäisemiseksi kuin ympäristön ja vastuullisen tuotannon näkökulmista.

ESIMERKKEJÄ

1. HKScan Finland oli mukana jo toista kertaa Kinkkutemppu-kampanjassa, jonka tavoitteena oli kierrättää 100 000 kotitalouden kinkun paistinrasvat uusiutuvan dieselin valmistukseen. Tavoite ylittyi reilusti ja lopullinen osallistujamäärä oli runsaat 145 000 kotitaloutta. Kerätyn rasvan määrä miltei nelinkertaistui runsaaseen 44 000 kiloon vuodesta 2016. Valmistetulla dieselillä voi ajaa 14 kertaa maapallon ympäri. Uusiutuva diesel vähentää polttoaineen elinkaaren aikana syntyviä kasvihuonekaasupäästöjä jopa 90 prosenttia. Kinkkutemppu-kampanjan tuotot, 25 000 euroa, lahjoitettiin vähävaraisten lapsiperheiden tukemiseen. Yhteisprojekti on syntynyt Kemianteollisuuden aloitteesta vuonna 2016.
2. HKScan Finland osallistui Kuluttajaliiton jokasyksyiseen Hävikkiviikkoon kertomalla kuluttajille vinkkejä ruokahävikin pienentämiseksi. Hävikkiviikon tavoitteena on kannustaa kaikkia ruokaketjun osia ruokahävikin vähentämiseen ja ruoan arvostuksen lisäämiseen.
3. Raumalla otettiin käyttöön uusi siipikarjateurastamolinja, joka mahdollistaa linnun ruhon osien tehokkaan käytön ja pienentää syntyvien sivuvirtojen osuutta.
4. Puolan tuotantolaitoksella on vähennetty tuotantohävikkiä ja pienennetty ruokajätteen määrää uusien pakkausratkaisujen avulla.

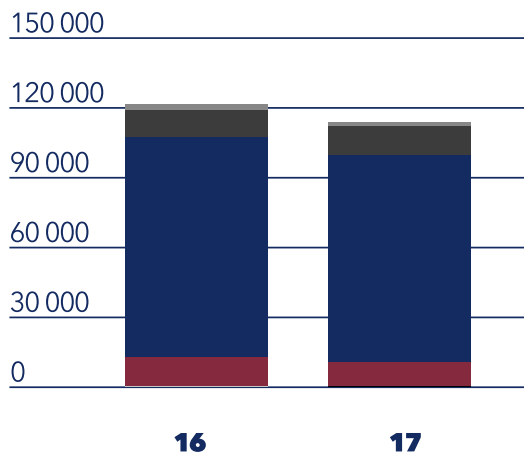

JÄTE

HKScanin toimenpiteet tuotantolaitoksissa syntyvän jätteen määrän vähentämiseksi perustuvat jätehierarkiaan. Käytännössä tämä tarkoittaa jätteen syntymisen ehkäisemistä, materiaalien uudelleenkäyttöä ja kierrätystä, jätteen hyödyntämistä energiana ja lopulta kaatopaikkasijoitusta.

Pääosa, noin 80 prosenttia, HKScanin tuotannossa syntyvästä jätemateriaalista on eläinperäistä, joka ohjataan biokaasun tai -dieselin tuotantoon. Energia otetaan talteen niistä jakeista, joita ei voida kierrättää tai ohjata biokaasun tai -dieselin tuotantoon kuten esimerkiksi ne ruhonosat, jotka kuuluvat sivutuoteasetuksen (EY N:O 1069/2009) mukaan kategoriaan 1. Lisäksi niistä jäljelle jäävä kiintoaines ohjataan lannoituskäyttöön. Kierrätettäviä jätejakeita, kuten esimerkiksi muovia, lasia, metallia, pahvia tai paperia syntyy toiminnasta noin kaksi prosenttia. Kaatopaikkajätteen osuus raportoitavasta materiaalista on 0,1 prosenttia. Kaatopaikkajätteen määrä on pienentynyt 98 prosenttia vuodesta 2012 vuoteen 2017.

JÄTTEEN KÄSITTELYTAPA 2017 TONNIA

- Kierrätys 1 747 (2 319)
- Energia 12 454 (11 643*)
- Biokaasu 90 228 (95 502*)
- Kompostointi 10 099 (12 444)
- Kaatopaikkasijoitus 105 (321)
- Vaarallinen jäte 52 (103)
- Yhteensä 114 684 (122 333*)

* Laskentavirhe vuoden 2016 raportoinnissa, luvut tarkastettu vuonna 2017

ESIMERKKI

Linköpingin tuotantolaitoksessa Ruotsissa lanseerattiin "makkarajahti"-niminen projekti, jonka tavoitteena on vähentää lattialle joutuvien raaka-aineiden ja tuotteiden määrää. Myös muita tuotejätteen määrän vähentämiseen tähtäviä projekteja on käynnissä.

KEMIKAALIT

HKScanilla on käytössään järjestelmä, jonka avulla seurataan kemikaalien käyttömääriä sekä niiden ympäristö- ja terveysvaikutuksia. Kemikaalien määrän vähentäminen ja korvaaminen ympäristöystävällisemmillä vaihtoehdoilla on jatkuvaa työtä. Suurin volyymi käytettävistä kemikaaleista syntyy puhdistusaineista.

ESIMERKKEJÄ

1. Rauman uudella tuotantolaitoksella lopetettiin rehumateriaalin happamoittaminen, mikä tarkoitti muurahaishapon ja kaliumsorbaatin käytön lopettamista. Suljettavassa Euran tuotantolaitoksessa kyseisten kemikaalien käyttömäärä oli noin 64 tonnia kuukaudessa.

2. Skaran tuotantolaitoksella Ruotsissa vähennettiin kemikaalien määrää. Tämä toteutettiin käyttämällä kemikaaliturvallisuuden ja ympäristövaikutusten arviointiin Ruotsin kemikaaliviraston kehittämää PRIO-työkäytäntöä, jonka avulla voidaan arvioida riskejä sekä pienentää turvallisuus- ja ympäristövaikutuksia. Lisäksi Skarassa investoitiin kemikaalien varastointivälineisiin.

3. Latviassa kemikaalien käyttöä on onnistuttu pienentämään seitsemän prosenttia.

4. Linköpingin tuotantolaitoksen kaikki kemikaalit on riskiluokiteltu, ja käytettävien kemikaalien määrää on onnistuttu pienentämään. Lisäksi hygieniasta vastaava henkilökuntaa koulutettiin kemikaaleihin ja niiden käyttöön liittyen.

YMPÄRISTÖPOIKKEAMAT

Elokuussa 2017 Halmstadin tuotantolaitoksella Ruotsissa tapahtui ajoneuvon aiheuttama diesel-polttoaineen vuoto. Polttoainetta valui läheiseen ojaan. Pelastuslaitos poisti valuneen diesel-polttoaineen ojasta ja puhdisti maa-aineksen. Tapahtuma raportoitiin paikalliselle viranomaiselle.

Kristianstadin tuotantolaitoksella Ruotsissa tapahtui joulukuussa 2017 ammoniakki- vuoto, joka aiheutui lämpöpumpun ohjauslaitteen häiriöstä. Ammoniakkikaasun paine nousi niin korkeaksi, että varolaite käynnistyi ja purki ylipaineen ulkoilmaan, mikä aiheutti kaasun vuotohälytyksen. Laitteisto pysäytettiin välittömästi, vika analysoitiin ja laitteisto käynnistettiin uudelleen tarvittavien varotoimien jälkeen.

YMPÄRISTÖTYÖ TILOILLA

Merkittävä osa lihatuotteiden ympäristövaikutuksista syntyy maataloilla. HKScanin sopimustuottajat sekä omat tuotantotilat tekevät jo nyt merkittävää ympäristötyötä ja parhaita käytäntöjä jaetaan yhtiön alkutuotantoketjussa aktiivisesti. HKScan on aloittanut selvitystyön, jonka puitteissa haetaan keinoja alkutuotannon ympäristövaikutusten pienentämiseksi entisestään. Esimerkkinä työstä on HKScanin jo vuonna 2014 julkaisema [sitoumus](#) vastuullisesti soijan käyttämiseksi koko tuotantoketjussaan vuoden 2018 loppuun mennessä.

Lue lisää eläintuotannon ympäristövaikutuksista [vastuullisuusfaktastamme](#).

Vuoden 2016 lopussa ruotsalaisille lihantuottajille lanseerattiin Vuoden Ympäristöpalkinto -kilpailu. Kilpailun avulla HKScan haluaa kannustaa tuottajiaan pitämään yllä hyvää ympäristötyötä ja jakamaan menestystarinoita tiloilla tehtävistä ympäristöteoista. Vuoden 2017 Ympäristöpalkinnon voittivat Ruotsissa lammastuottajat Anna ja Tomas Olsson. Heidän tavoitteenaan on tuottaa korkealaatuista lampaanlihaa terveistä ja hyvin kasvavista eläimistä pienentäen samalla tuotannon ilmastovaikutuksia. Tästä esimerkkinä ovat soijan käytön vähentäminen rehussa viljelemällä itse proteiinikasveja, kuten lupiinia ja härkäpapua sekä kasvattamalla laidunrehun osana apilaa, joka sitoo typpeä maahan ja parantaa maaperän rakennetta.

LUONNON MONIMUOTOISUUS

Maataloudella ja kotieläintuotannolla on suuri vaikutus luonnon monimuotoisuuteen. Vaikutukset vaihtelevat maapallon eri alueiden välillä sekä kullakin alueella vallitsevien maatalouskäytäntöjen mukaan.

Laiduntavat nautaeläimet ja lampaat vaikuttavat luonnon monimuotoisuuden säilymiseen Ruotsissa ja Suomessa. Nautaeläimet ja lampaat ovat pitäneet maiseman avoimena jo satojen vuosien ajan. Parhaimmillaan luonnonlaitumelta voi löytää 40 erilaista kasvi- tai hyönteislajia neliömetrillä. Monet laitumet Ruotsissa ja Suomessa ovat viljeltyjä, eivätkä yhtä monimuotoisia kuin luonnonlaitumet, mutta sitovat silti hiiltä.

HKScan on sitoutunut käyttämään vastuullisesti tuotettua soijaa koko tuotantoketjussaan, myös eläinten rehussa ja elintarvikkeissa. Tavoitteena on monimuotoisuuden säilyttäminen ja muiden ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten pienentäminen niillä alueilla, joilla viljellään soijaa.

RAPORTOINTIPERIAATTEET

HKScan raportoi ensimmäistä kertaa yritys vastuustaan Global Reporting Initiative -raportointiviitekehyksen mukaisesti. Raportti on laadittu GRI-Standardien (GRI Standards) perus- eli core-laajuuden mukaan. Raportointijakso on 1.1.–31.12.2017. Yhtiö raportoi jatkossa yritys vastuustaan GRI-Standardien mukaisesti vuosittain.

Vastuullisuusraportti sisältää HKScanin Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Baltian toimintojen tiedot. Yhtiö raportoi vastuullisuudestaan olennaisuusanalyysin tulosten mukaisesti taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osalta. Olennaisuusanalyysin mukaisesti tunnistetut olennaiset vastuullisuuden teemat löytyvät sivulta [Vastuullisuus HKScanissa](#). Lähtökohtaisesti HKScanin yritys vastuuraportti kattaa yrityksen toiminnan koko konserninlaajuisesti.

Yritys vastuun yhteismitallisten mittareiden luominen on vielä osittain kesken, mikä johtuu markkina-alueiden välisistä kansallisista eroista ja niiden tuomista mittaamisen haasteista. Yritys vastuuraporttiin sisällytettäviä indikaattoreita kehitetään edelleen ja niiden määrää lisätään tulevana raportointivuosina.

Raportoinnin piiriin kuuluvaa hallinnointiosuutta ei ole sisällytetty vastuullisuusosioon vaan se löytyy vuosikertomuksesta. Tätä raporttia ei ole puolueettomasti varmennettu. Raportti julkaistaan osana HKScanin verkkovuosikertomusta suomeksi ja englanniksi.

Lisätietoja HKScanin vastuullisuusraportoinnista voi kysyä osoitteesta communications@hkscan.com.

GRI-INDEKSI

GRI STANDARDIT

		SIJAINTI	KOMMENTTEJA
GRI 102: Yleinen sisältö			
Organisaatio			
102-1	Raportoivan organisaation nimi	HKScan lyhyesti	
102-2	Toimialat, brändit, tuotteet ja palvelut	HKScan lyhyesti Markkina-alueet	
102-3	Organisaation pääkonttorin sijainti	Markkina-alueet	
102-4	Toimintamaat	Markkina-alueet	
102-5	Organisaation omistusrakenne ja yhtiömuoto	Osakkeet ja osakkeenomistajat	
102-6	Markkina-alueet, toimialat	HKScan lyhyesti Markkina-alueet	
102-7	Raportoivan organisaation koko	Henkilöstö Markkina-alueet Avainluvut HKScan lyhyesti Osakkeet ja osakkeenomistajat	
102-8	Tietoa palkansaajista ja muista työntekijöistä	Vastuullisuus/ Sosiaalinen vastuu/ Henkilöstö	
102-9	Toimitusketju	Vastuullisuus/ Sosiaalinen vastuu/ Vastuulliset ja eettiset hankinnat	
102-10	Merkittävät muutokset organisaatiossa ja toimitusketjussa	Hallituksen toimintakertomus	
102-11	Varovaisuusperiaatteen soveltaminen	Vastuullisuus/Ympäristö	
102-12	Organisaation hyväksymät tai edistämät ulkopuolisten toimijoiden periaatteet tai aloitteet	Vastuullisuus/ Sidosryhmäyhteistyö Vastuullisuus/ Sosiaalinen vastuu/ Vastuulliset ja eettiset	

		hankinnat
		Vastuullisuus/Ympäristö
102-13	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	Sidosryhmäyhteistyö
Strategia		
102-14	Toimitusjohtajan katsaus	Toimitusjohtajan katsaus
Liiketoiminnan eettisyys		
102-16	Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	Arvot ja toimintaperiaatteet Strategia Henkilöstö
Hallinto		
102-18	Hallintorakenne	Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä. Vastuullisuus/Vastuullisuuden organisointi
Sidosryhmävuorovaikutus		
102-40	Luettelo organisaation sidosryhmistä	Vastuullisuus/Vastuullisuus HKScanissa/Sidosryhmäyhteistyö
102-41	Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö	Vastuullisuus/Sosiaalinen vastuu/Henkilöstö
102-42	Sidosryhmien määrittely- ja valintaperusteet	Vastuullisuus/Vastuullisuus HKScanissa/Sidosryhmäyhteistyö
102-43	Sidosryhmätoiminnan periaatteet	Vastuullisuus/Vastuullisuus HKScanissa/Sidosryhmäyhteistyö Vastuullisuus/Sosiaalinen vastuu/Henkilöstö
102-44	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	
Raportointikäytäntö		
102-45	Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhtiöt	Konsernitilinpäätöksen liitetiedot. Lähipiiri liiketoimet
102-46	Raportin sisällön määrittely	Vastuullisuus/Vastuullisuus

		HKScanissa/ Olenaisuusanalyysi	
102-47	Olenaiset aiheet ja niiden laskentarajat	Vastuullisuus/ Vastuullisuus HKScanissa/ Olenaisuusanalyysi	
102-48	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	Vastuullisuus/ Raportointiperiaatteet	Ei muutoksia - Ensimmäinen GRI-raportti
102-49	Merkittävät muutokset raportin laajuudessa ja aiheiden laskentarajoissa	Vastuullisuus/ Raportointiperiaatteet	Ei muutoksia - Ensimmäinen GRI-raportti
102-50	Raportointijakso	Vastuullisuus/ Raportointiperiaatteet	
102-51	Edellisen raportin päiväys	Vastuullisuus/ Raportointiperiaatteet	
102-52	Raportin julkaisuaihe	Vastuullisuus/ Raportointiperiaatteet	
102-53	Yhteystiedot, josta kysyä raporttiin liittyviä lisätietoja	Vastuullisuus/ Raportointiperiaatteet	
102-54	GRI-standardien mukainen raportoinnin kattavuus	Vastuullisuus/ Raportointiperiaatteet	Tämä raportti on GRI Standardien Core-tason mukainen
102-55	GRI-sisällysluettelo	Vastuullisuus/ Raportointiperiaatteet/ GRI-indeksi	
102-56	Raportoinnin varmennus	Vastuullisuus/ Raportointiperiaatteet/ GRI-indeksi	Ei ulkopuolista varmennusta
GRI 103: Johtamismalli			
103-1	Olenaisia aiheita koskevat laskentarajat	Vastuullisuus/ Taloudellinen vastuu Vastuullisuus/ Sosiaalinen vastuu Vastuullisuus/Eläinten terveys ja hyvinvointi Vastuullisuus/Ympäristö	
103-2	Johtamistapa ja sen osa-alueet	Vastuullisuus/ Taloudellinen vastuu Vastuullisuus/ Sosiaalinen vastuu Vastuullisuus/Eläinten terveys ja hyvinvointi Vastuullisuus/Ympäristö	
103-3	Johtamistavan arviointi	Vastuullisuus/ Taloudellinen vastuu Vastuullisuus/ Sosiaalinen vastuu	

[Vastuullisuus/Eläinten
terveys ja hyvinvointi](#)

[Vastuullisuus/Ympäristö](#)

TALOUDELLISET STANDARDIT

GRI 201: Taloudelliset tulokset

201-1	Suoran taloudellisen arvon tuottaminen ja jakaminen	Tilinpäätös, tuloslaskelma ja sen liitteet	Maksut valtioille per maa ei ole listattu tilinpäätöksessä. Ei olennaisia yhteisöinvestointeja: Vapaaehtoiset lahjoitukset sekä investoinnit laajemmalle yhteiskuntaan, jossa saajat ovat yhtiön ulkopuolisia eikä yhtiön liiketoimintaan liittyviä, ei raportoitu. Segmenttiraportoinnin liikevaihto ja liikevoitto: Kriteerit perustuvat segmenttiraportointiin (johdon raportoinnin tarkkuustaso)
201-3	Eläketurvan kattavuus	Tilinpäätöksen eläkeliihetieto	Prosenttiosuus palkasta työntekijän ja työnantajan osalta: Ei esitetty mutta työnantajan osuus on nähtävissä tuloslaskelmasta ja sen liitteistä.
201-4	Julkiselta sektorilta saatu taloudellinen avustus	Tilinpäätöksen liitetieto 2: avustukset Vuosikertomuksen tiedot osakkeenomistajista: julkisyhteistöt esitetty osakkeenomistajien sektorijakaumassa	Osittain raportoitu

GRI 204: Ostokäytännöt

204-1	Ostot paikallisilta toimittajilta	Vastuullisuus/ Sosiaalinen vastuu/ Vastuulliset ja eettiset hankinnat	
G4 Food Processing Sector Disclosure 1	Prosenttiosuus hankintavolyymista, joka on yrityksen hankintakäytäntöjen mukainen.	Vastuullisuus/ Sosiaalinen vastuu/ Vastuulliset ja eettiset hankinnat	Raportoitu kuten on oleellista HKScanin toiminnassa: - Elävien eläinten hankinta: % hankinnasta vastaa hankintakäytäntöjä - Prosenttiosuus hankinnoista, jotka ovat sitoutunut HKScanin toimittajien eettisten periaatteiden noudattamiseen (HKScan's Supplier Guidelines)
G4 Food	Prosenttiosuus hankintavolyymistä,	Vastuullisuus/	Raportoitu kuten on oleellista

Processing Sector Disclosure 2	joka on todennetty uskottavien, kansainvälisesti tunnustettujen vastuullisuusstandardien mukaisesti, jaoteltuna standardeittain.	Sosiaalinen vastuu/ Vastuulliset ja eettiset hankinnat	HKScanin toiminnassa - hankintaperiaatteet: - Vastuullisesti tuotettu soija arvoketjussa (eläinten rehu, elintarvikkeiden ainesosa) - Vastuullisesti tuotettu palmuöljy
GRI 205: Korruptionvastaisuus		Vastuullisuus/ Vastuullisuus HKScanissa/Arvot ja toimintaperiaatteet	
205-2	Korruptionvastaisiin politiikkoihin ja menettelytapoihin liittyvä kommunikointi ja koulutus	Vastuullisuus/ Vastuullisuus HKScanissa/Arvot ja toimintaperiaatteet	
205-3	Vahvistetut korruptiotapaukset ja niihin liittyvät toimenpiteet	Vastuullisuus/ Vastuullisuus HKScanissa/Arvot ja toimintaperiaatteet	
GRI 206: Kilpailun rajoittaminen		Vastuullisuus/ Vastuullisuus HKScanissa/Arvot ja toimintaperiaatteet	
YMPÄRISTÖSTANDARDIT			
GRI 301: Materiaalit			
301-1	Käytetyt materiaalit painon tai määrän mukaan	Vastuullisuus/Ympäristö/ Materiaalitehokkuus ja jätteet/ Pakkausmateriaalit	
301-2	Kierrätetyn materiaalin osuus	Vastuullisuus/Ympäristö/ Materiaalitehokkuus ja jätteet/ Pakkausmateriaalit	
GRI 302: Energia			
302-1	Organisaation oma energiankulutus	Vastuullisuus/Ympäristö/ Kasvihuonekaasupäästöt	Käytetty laskentayksikkö MWh
302-4	Energiankulutuksen vähentäminen	Vastuullisuus/Ympäristö/ Energiatehokkuus	
GRI 303: Vesi			
303-1	Vedenkulutus	Vastuullisuus/Ympäristö/ Vesi ja jätevesi	Raportoitu vesi kunnallisesta vedenjakelujärjestelmästä, muita veden lähteitä ei ole
GRI 304: Luonnon monimuotoisuus -yleinen lähestymistapa		Vastuullisuus/Ympäristö/Ympäristötyö tiloilla	
GRI 305: Päästöt			
305-1	Suorat kasvihuonekaasujen päästöt (Scope 1)	Vastuullisuus/Ympäristö/ Kasvihuonekaasupäästöt	

305-2	Epäsuoran energian kasvihuonekaasujen päästöt (Scope 2)	Vastuullisuus/Ympäristö/ Kasvihuonekaasupäästöt	
305-5	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	Vastuullisuus/Ympäristö/ Kasvihuonekaasupäästöt ja energiatehokkuus	
GRI 306: Jätevedet ja jätteet			
306-2	Jätteet jätelajeittain ja käsittelytavan mukaan jaoteltuna	Vastuullisuus/Ympäristö/ Materiaalitehokkuus ja jätteet	
GRI 307: Ympäristölakien ja -sääntöjen noudattaminen			
307-1	Ympäristölakien ja -sääntöjen rikkominen	Vastuullisuus/Ympäristö	
SOSIAALISET STANDARDIT			
GRI 403: Työterveys ja -turvallisuus			
403-2	Tapaturmataajuus, ammattitaudit, menetetyt työpäivät, poissaolot, työhön liittyvät kuolemantapaukset	Vastuullisuus/ Sosiaalinen vastuu/ Henkilöstö	
GRI 405-412: Ihmisoikeudet, periaatteet			
		Vastuullisuus/ Vastuullisuus HKScanissa/Arvot ja toimintaperiaatteet	
GRI 413: Paikallisyhteisöt			
		Vastuullisuus/ Sosiaalinen vastuu/ Tuottajayhteisö	Raportoitu kuten on oleellista HKScanin toiminnassa: Tuottajayhteisö ja vaikutukset paikallisyhteisöihin tuottajien kautta
GRI 414: Toimittajien sosiaalisen vastuun arviointi			
414-2	Negatiiviset sosiaaliseen vastuuseen liittyvät vaikutukset toimitusketjussa ja toteutetut toimenpiteet	Vastuullisuus/ Sosiaalinen vastuu/ Vastuulliset ja eettiset hankinnat	Riskimaista tehtyjen hankintojen volyymi pieni, negatiivisten vaikutusten minimoimiseksi luotu toimintaprosessi
GRI 416: Asiakkaiden terveys ja turvallisuus			
416-1	Tuotteiden ja palveluiden terveys- ja turvallisuusvaikutusten arviointi	Vastuullisuus/ Sosiaalinen vastuu/ Vastuulliset tuotteet	
G4 Food Processing Sector Disclosure 6		Vastuullisuus/ Sosiaalinen vastuu/ Vastuulliset tuotteet	Raportoitu: prosenttiosuus kokonaistuotekehityksestä
416-2	Tuotteiden terveys- ja turvallisuusvaatimusten rikkomukset	Vastuullisuus/ Sosiaalinen vastuu/ Vastuulliset tuotteet	Raportoitu tuotteiden takaisinvedot
G4 Food Processing		Vastuullisuus/ Sosiaalinen vastuu/	Raportoitu: FSC 22 000, IFS, BRC, ISO 22 000

Sector		Vastuulliset tuotteet
Disclosure		
5		
HKScan: Eläinten terveys ja hyvinvointi		
G4 Food	Kasvatettujen tai prosessoitujen	Vastuullisuus/Eläinten
Processing	eläinten prosenttiosuus ja	terveys ja hyvinvointi/
Sector	kokonaismäärä lajeittain ja	Eläinten tuotantotapa
Disclosure	rotutyypeittäin	kuvaukset eläinlajeittain
9		
G4 Food	Politiikat ja toimintatavat,	Vastuullisuus/Eläinten
Processing	eläinlajeittain ja roduittain, eläimiin	terveys ja hyvinvointi/
Sector	kohdistuvien toimenpiteiden osalta	Eläinten tuotantotapa
Disclosure	ja anestesian käyttö	kuvaukset eläinlajeittain
10		
G4 Food	Kasvatettujen tai prosessoitujen	Vastuullisuus/Eläinten
Processing	eläinten prosenttiosuus ja	terveys ja hyvinvointi/
Sector	kokonaismäärä lajeittain ja	Eläinten tuotantotapa
Disclosure	rotutyypeittäin kasvatuskäytäntöjen	kuvaukset eläinlajeittain
11	mukaisesti	
G4 Food	Politiikat ja toimintatavat,	Vastuullisuus/Eläinten
Processing	eläinlajeittain ja roduittain	terveys ja hyvinvointi/
Sector	kohdistuen antibioottien,	Eläinten tuotantotapa
Disclosure	tulehduskipulääkkeiden, hormonien	kuvaukset eläinlajeittain
12	ja/tai kasvunestäjien käyttöön	
G4 Food	Merkittävien lakien ja vaatimusten	Vastuullisuus/Eläinten
Processing	noudattamatta jättämisestä	terveys ja hyvinvointi/
Sector	aiheutuneiden tapahtumien määrät	Eläinten tuotantotapa
Disclosure	ja kuljetus-, käsittely- ja	kuvaukset eläinlajeittain
13	teurastuskäytäntöihin liittyvien	
	vapaaehtoisii standardien	
	noudattaminen	

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS TILIVUODELTA 2017

- Liikevaihto oli 1 808,1 (1 872,9) miljoonaa euroa.
- Liikevoitto oli -40,3 (9,7) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevoitto oli -17,6 (13,2) miljoonaa euroa. Vastaava liikevoittoprosentti oli -1,0 (0,7).
- Rahavirta ilman rahoituskuluja oli -49,6 (23,7) miljoonaa euroa.
- Vertailukelpoinen voitto ennen veroja oli -26,5 (4,4) miljoonaa euroa.
- Osakekohtainen tulos oli -0,84 (-0,10) euroa.
- Nettorahoituskulut olivat -10,6 (-8,7) miljoonaa euroa.
- Nettovelka oli 208,2 (137,2) miljoonaa euroa ja nettovelkaantumisaste 59,3 (33,5) prosenttia.
- Arvio vuodelle 2018: Lihankulutuksen arvioidaan kasvavan lähivuosina 1,6 prosenttia vuodessa. Siipikarjanlihan kulutuksen kasvu on yksi vahvimista kasvun ajureista. Lisäksi useat kulutukseen vaikuttavat arvotrendit tukevat HKScanin strategian toteuttamista. HKScan arvioi, että strategian toteuttamisen vaikutus alkaa näkyä yhtiön tuloksessa myynnin arvon nousuna ja parantuneena tuotannon tehokkuutena. Yhtiö keskittyy 'From Farm to Fork'-strategian jalkauttamiseen kaikilla viidellä fokusalueellaan, jotka ovat: Fokus lihassa, Johtajuus siipikarjassa, Aterialiiketoiminnan kasvattaminen, Tiivis yhteistyö tuottajien kanssa, ja Tuottavuuden ja kustannuskilpailukyyn parantaminen. *HKScan on muuttanut ohjeistuskäytäntöään kansainvälisen käytännön mukaiseksi ja lopettanut numeerisen taloudellisen ohjeistuksen antamisen.*
- Hallituksen osinkoehdotus on 0,09 (0,16) euroa osakkeelta.

KATSAUS KONSERNIN TOIMINTAAN

Konsernin liikevaihto laski edellisvuodesta. Rauman siipikarjayksikön käynnistys laski liikevaihtoa erityisesti Suomessa. Konsernin vertailukelpoinen liikevoitto laski vuoden 2016 tasosta. Tanskaa lukuun ottamatta kaikkien markkina-alueiden vertailukelpoinen liikevoitto jäi edellisvuodesta. Tanskassa onnistuttiin pienentämään edellisvuoden tappiota lähes puoleen, mikä oli pääasiassa parantuneen tuotantotehokkuuden ansiota. Liikkeenjohdon konsultoinnin, kuten strategiatyön, markkinatutkimusten ja toiminnan tehostamishjelman käynnistämiseen liittyvien ulkopuolisten palveluiden kustannukset nousivat edellisvuodesta.

Baltiassa jäätiin jälkeen viime vuodesta, sillä vuonna 2017 toiminnalle ei aiempien vuosien tapaan myönnetty EU-alkutuotantotukea (0,9 miljoonaa euroa vuonna 2016), ja lisäksi tuotantokustannukset kohosivat. Suomessa jäätiin selvästi vuoden 2016 tasosta Rauman yksikön käynnistysvaiheen rasittaessa tulosta. Vaikutukset olivat kaikkiaan noin 25 miljoonaa euroa. Yksikön ylösajo heikensi myös siipikarjanlihan toimituskykyä kolmannella ja neljännellä neljänneksellä, minkä myötä kannattavuus heikkeni 9 miljoonalla eurolla myynnin ja markkinaosuuden menetyksen vuoksi. Tuotannon lisäkulujen ja materiaalihävikin yhteenlaskettu kustannusvaikutus oli 16 miljoonaa euroa.

Rahavirta ennen investointeja oli 45,7 (70,9) miljoonaa euroa, ja jäi edellisvuodesta. Pääsyy heikkoon rahavirtaan oli Rauman yksikön käynnistysprosessi, mutta rahavirta oli vaatimaton myös muilla markkina-alueilla. Rahavirta ennen rahoituskuluja oli merkittävästi edellisvuotta pienempi.

Punaisessa lihassa HKScan kärsi koko vuoden naudanlihan heikosta saatavuudesta, mikä piti raaka-aineen hinnat korkeina Suomessa ja Ruotsissa. Naudanlihan saatavuus parani kuitenkin vuoden lopulla Ruotsissa, ja myös katteet elpyivät. Suomessa onnistuttiin parantamaan myös katteita pienentyneestä volyyymistä huolimatta.

Sianlihan volyymit laskivat sekä Ruotsissa että Suomessa. Suomessa edellisvuoden ylitarjonnan jälkeen pienentyneet volyymit paransivat lihatasetta ja sianlihan myyntikatteita vuoden 2017 aikana. Systemaattinen työ sianlihan ylitarjonnan

hallitsemiseksi Suomessa pienensi sianlihavarastoja edelleen vuoden 2016 tasosta, ja varastot ovat hyvällä tasolla. Baltiassa sianlihakategoria kehittyi myönteisesti kasvaneen viennin ja uusien vientikanavien ansiosta. Loppuvuotta kohden sianliharaaka-aineen saatavuus heikkeni. Kaikilla markkina-alueilla käynnistettiin yhteistyössä tuottajien kanssa useita toimenpiteitä yhtiön markkina-aseman vahvistamiseksi eläinhankinnassa ja liharaaka-aineen saatavuuden varmistamiseksi.

Siipikarjanlihakategoriassa Suomen kannattavuuteen vaikutti merkittävästi Rauman uuden yksikön käynnistykseen liittyvät haasteet. Käynnistysprosessi ja siihen liittyvä samanaikainen tuotanto Euran vanhassa yksikössä sekä alihankinta lisäsivät kustannuksia tilapäisesti. Lisäksi yksikön ylösajo heikensi toimituskykyä kolmannen neljänneksen lopulla ja viimeisellä neljänneksellä. Tanskassa toteutetut tuotannon tehostamistoimet tuottivat tuloksia, ja tehokkuus parani merkittävästi vuoden aikana. Onnistumiset Tanskan vientimarkkinoilla kompensoivat haasteita kotimarkkinalla. Baltiassa katteet paranasivat alkutuotannon parantuneen kustannustehokkuuden ja elpyneiden siipikarjan myyntihintojen ansiosta.

Prosessoiduissa tuotteissa markkinatilanne jatkui haasteellisena kaikilla markkina-alueilla. Makkaroiissa ja leikkeleissä hintakilpailu oli kova. Hinnat ja volyymit laskivat, mutta kääntyivät vuoden viimeisellä neljänneksellä hienoiseen nousuun erityisesti Ruotsissa, mutta myös Suomessa. Ateriakomponenttien ja pekonituotteiden myynti sen sijaan kasvoi voimakkaasti ja katteet pysyivät vakaina läpi koko vuoden.

Vuoden 2017 aikana tehtiin useita toimenpiteitä, joiden tavoitteena on saada aikaan käänne ja tukea kannattavuutta pitkällä aikavälillä. Konsernin toimintamalli arvioitiin, ja konsernissa käytiin toukokuussa päättyneet yhteistoimintaneuvottelut, jotka johtivat 160 henkilön vähennykseen. Uusi toimintamalli astui voimaan 1.6.2017. Myös konsernin johtoryhmää uudistettiin vuoden aikana.

Elokuussa 2017 HKScan kertoi 'From farm to Fork' -strategiastaan ja fokusalueista, joiden kautta strategiaa toteutetaan. HKScan keskittyy kuluttajaan johtamalla ruoan arvoketjua. Viisi fokusaluetta ovat: *Fokus lihassa, Johtajuus siipikarjassa, Aterialiiketoiminnan kasvattaminen, Tiivis yhteistyö tuottajien kanssa, ja Tuottavuuden ja kustannuskilpailukykyyn parantaminen.*

Vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä HKScan käynnisti useita tuotannon tehostamistoimenpiteitä, jotka parantavat tuottavuutta ja kustannuskilpailukykyä pitkän aikavälin strategisten tavoitteiden mukaisesti. Tehostamisohjelmaa toteutetaan kaikissa toimintamaissa: Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa ja Baltiassa.

Merkittävin strateginen edistysaskel vuonna 2017 oli Rauman uuden siipikarjalihayksikön investointi. Investointi eteni aikataulussa, mutta tuotannon ylösajoon liittyneet haasteet viivästyttivät tuotannon täysimittaista käynnistämistä. Uusi yksikkö tulee kuitenkin parantamaan HKScanin kilpailukykyä merkittävästi ja mahdollistaa uusien innovatiivisten konseptien lanseeraamisen siipikarjanlihakategoriassa.

Vuoden 2017 marraskuussa HKScan otti toisen tärkeän askeleen kohti strategista Johtajuus siipikarjanlihassa -tavoitettaan ottamalla käyttöön uuden, ainutlaatuisen kananpoikien kasvatusmallin. Se mahdollistaa kananpoikien kasvatuksen samalla tilalla kuoriutumisen alkaen, ja parantaa eläinten hyvinvointia. Ensimmäiset uuden menetelmän tuotteet lanseerataan vuoden 2018 toisella neljänneksellä.

Merkittävä virstanpylväs saavutettiin, kun HKScan sai vahvistuksen Suomen ja Kiinan elintarvikeviranomaisien sianlihan vientiä koskevasta sopimuksesta. HKScanin Forssan yksikkö sai luvan käynnistää sianlihan viennin valmistelut, ja viennin arvioidaan käynnistyvän vuoden 2018 alkupuoliskon aikana. HKScanin pitkän aikavälin tavoitteena on käynnistää myös muiden lihalajien, kuten siipikarjanlihan, vienti, ja avata vientiä Kiinaan myös muilta konsernin kotimarkkinoilta.

Raportoitu tammi-joulukuun liikevoitto sisältää huomattavan määrän vertailukelpoisuuteen vaikuttavia kulueriä. Niiden kokonaisarvo on 22,6 miljoonaa euroa, josta 5,8 miljoonaa euroa liittyy työsuhteiden lopettamiseen, ja 14,3 miljoonaa euroa omaisuuden arvon alentumiseen.

HKScanin kokonaisinvestoinnit vuonna 2017 olivat 125,5 miljoonaa euroa, josta suurin yksittäinen investointi oli Rauman siipikarjalihayksikkö noin 117,5 miljoonaa euroa vuosien 2015 - 2017 aikana.

MARKKINA-ALUEIDEN KATSAUKSET

LIKEVAIHTO JA LIIKEVOITTO MARKKINA-ALUEITTAIN

(miljoonaa euroa)

Liikevaihto	2017	2016
Ruotsi	759,4	790,8
Suomi	742,2	774,9
Tanska	147,8	149,5
Baltia	158,7	157,7
Segmenttien välinen	0,0	0,0
Konserni yhteensä	1 808,1	1 872,9
Liikevoitto		
Ruotsi	5,4	9,5
Suomi	-16,5	15,3
Tanska	-13,9	-6,6
Baltia	4,4	6,2
Segmenttien välinen	-	-
Segmentit yhteensä	-20,6	24,3
Konsernihallinnon kulut	-19,7	-14,7
Konserni yhteensä	-40,3	9,7

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT

	2017	2016
Vertailukelpoinen liikevoitto	-17,6	13,2
Henkilöstökustannukset, Konsernihallinto ²⁾	-	-1,2
Työsuhteen lopetus, Tanska ²⁾	-0,6	-0,5
Työsuhteen lopetus, Suomi ²⁾	-0,5	-0,3
Ympäristövaraus, Ruotsi ³⁾	-	-1,5
Työsuhteen lopetus, Konsernihallinto ²⁾	-1,6	-
Työsuhteen lopetus, Ruotsi ²⁾	-3,2	-

Omaisuu den alaskirjaus, Suomi ¹⁾	-4,2	-
Ympäristövaraus, Suomi ³⁾	-2,5	-
Omaisuu den alaskirjaus, Tanska ¹⁾	-10,1	-
Liikevoitto	-40,3	9,7

¹⁾ Sisältyvät tuloslaskelmassa riville "Poistot"

²⁾ Sisältyvät tuloslaskelmassa riville "Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut"

³⁾ Sisältyvät tuloslaskelmassa riville "Liiketoiminnan muut kulut"

Segmenttijako perustuu konsernin organisaatioon sekä hallituksen ja johdon raportointiin. Johto seuraa liiketoiminnan kannattavuutta markkina-alueittain. Konserni raportoi ensisijaisena segmenttinä maantieteelliset segmentit, jotka ovat Ruotsi, Suomi, Tanska ja Baltia.

MARKKINA-ALUE RUOTSI

Ruotsissa liikevaihto oli 759,4 (790,8) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevoitto oli 8,6 (11,1) miljoonaa euroa.

Tuotemyyntiin pohjautuva liikevaihto kääntyi kolmannella ja neljännellä neljänneksellä kasvuun, ja kasvatti myös koko vuoden liikevaihtoa. Siitä huolimatta kokonaisliikevaihto laski eläinten välitysmäärien vähenemisen vuoksi. HKScanin markkinaosuus kasvoi hieman koko vuonna arvossa mitattuna kolmannella ja neljännellä neljänneksellä tapahtuneen käänteen ansiosta. Koko vuoden sianlihan ja makkaroiden liikevaihto pysyi ennallaan, mutta leikkeleissä liikevaihto laski. Lasku hidastui kuitenkin vuoden lopulla. Ateriakomponenttien ja pekonituotteiden liikevaihdon kasvu jatkui. Myös naudanlihan myynti parani edellisvuoden alhaisesta tasosta.

Ruotsissa katteet laskivat edellisvuodesta vaikka katteet sianlihassa paranivat. Kasvavissa naudanliha- ja ateriakomponenttikategorioissa katteet pysyivät ennallaan. Sian ja naudan saatavuus parani vuoden lopulla ja liharaaka-aineen hinta oli kolmannella ja neljännellä neljänneksellä lähes edellisvuoden tasolla, mutta tammi-joulukuussa edellisvuotta korkeampi. Katteet heikkenivät kuitenkin kohonneiden tuotantokustannusten seurauksena.

MARKKINA-ALUE SUOMI

Suomessa liikevaihto oli 742,2 (774,9) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevoitto oli -9,3 (15,5) miljoonaa euroa.

Liikevaihto laski vuoden viimeisellä neljänneksellä Rauman uuden siipikarjanlihayksikön haasteiden ja naudanlihan heikon saatavuuden vuoksi. Myös kova kilpailu prosessoiduissa tuotteissa laski liikevaihtoa. Ateriakomponenttien myynti sen sijaan kasvoi edelleen. HKScan menetti markkinaosuuttaan arvossa mitattuna.

Kokonaismyynnin kate laski selvästi, minkä taustalla oli pääasiassa siipikarjanlihan heikko toimituskyky ja kova kilpailu prosessoiduissa tuotteissa. Systemaattiset toimet sianlihan ylitarjonnan hallitsemiseksi pienensivät sianlihavarastoja edelleen vuoden 2016 tasosta. Tällä hetkellä tasapaino on hyvä. Punaisen lihan katteet paranivat edellisvuodesta, paremman sianlihataseen ansiosta. Naudanlihassa raaka-ainepula sen sijaan jatkui, pienensi volyymejä ja vaikutti negatiivisesti tulokseen siitäkin huolimatta, että suhteellinen kannattavuus parani. Kustannukset pienenevät edellisvuodesta lukuun ottamatta Rauman uuden yksikön käynnistyskustannuksia. Käyttöönoton yhteenlaskettu tulosvaikutus oli 25 miljoonaa euroa. Summa pitää sisällään myynnin ja markkinaosuuden menetyksestä aiheutuneen 9 miljoonan euron kulun sekä korkeammista tuotantokuluista ja materiaalihävistä johtuneen 16 miljoonan euron kulun.

Rauman uusi siipikarjanlihayksikkö vihittiin elokuussa. Uusi tehokas yksikkö mahdollistaa uusien innovatiivisten Kariniemen®-tuotteiden lanseeraamisen, ja parantaa kilpailukykyä ja koko tilalta-haarukkaan-ketjun kannattavuutta.

Lisäksi se tukee kotimaista siipikarjanlihan tuotantoa ja paikallista työllisyyttä. Vuoden 2018 ensimmäisellä neljänneksellä päätavoite on varmistaa Rauman yksikön toimituskyky.

Marraskuussa 2017 HKScan otti käyttöön uuden, ainutlaatuisen kananpoikien kasvatusmallin. Se mahdollistaa kananpoikien kasvatuksen samalla tilalla kuoriutumisesta alkaen. Tämä vähentää eläinten käsittelyä ja eläintenkuljetuksia, mikä parantaa eläinten hyvinvointia. Ensimmäiset uuden kasvatusmenetelmän tuotteet lanseerataan vuoden 2018 toisella neljänneksellä.

Korkealaatuisen naudanlihan kysyntä kasvaa Suomessa. Vastatakseen kysyntään HKScan julkisti lokakuussa ROTUKARJA 2025-kehitysohjelman, jonka pitkän tähtäimen tavoitteena on lisätä naudanlihantuotantoa Suomessa.

HKScan jatkoi täysin antibioottivapaaseen kasvatukseen perustuvien tuotteiden kehittämistä, ja lanseerasi joulumyyntiin rajoitetun erän uutta joulukinkkua. HKScanin täysin antibioottivapaa Omega 3-possu sai kunniamaininnan Lidlin vientikilpailussa, ja marraskuussa se voitti kansainvälisen Euroopan Osuustoimintajärjestö Copa Cogecan järjestämän innovaatiokilpailun.

Suomen ja Kiinan elintarvikeviranomaiset allekirjoittivat marraskuussa 2017 vientiä koskevan sopimuksen, jonka ansiosta HKScanin Forssan yksikkö valmistautuu käynnistämään suomalaisilla tiloilla kasvatetun korkealaatuisen sianlihan viennin Suomesta Kiinaan. Viennin arvioidaan käynnistyvän vuoden 2018 alkupuoliskon aikana.

MARKKINA-ALUE TANSKA

Tanskassa liikevaihto oli 147,8 (149,5) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevoitto oli -3,2 (-6,2) miljoonaa euroa.

Liikevaihto oli lähellä viime vuoden tasoa. Vientimyynti oli edellisvuotta korkeampi mm. Etelä-Afrikan ja Korean vahvan kysynnän ansiosta. Myynti kotimaan vähittäiskaupalle heikkeni edellisvuoden lopusta ja koko edellisvuodesta. Luomubroilerivarastot kasvoivat, mutta kokonaisuutena varastotasot laskivat edellisvuodesta.

Alhaisemmat liharaaka-ainekustannukset kompensoivat myyntihintojen laskua minkä seurauksena kate raaka-ainekustannusten jälkeen pysyi ennallaan. Tuotantotehokkuus parani merkittävästi läpi koko vuoden ja vertailukelpoinen liiketappio lähes puolittui edellisvuodesta.

Tanskan osalta on kirjattu vuoden 2017 lopussa arvonalentumistappiota yhteensä 6,7 miljoonaa euroa arvonalentumistestauksen perusteella. Kirjaus on IFRS standardin mukainen ja huomioi aiemman tuloskehityksen. Alaskirjauksella ei ollut kassavirtavaikutusta.

MARKKINA-ALUE BALTIA

Baltiassa liikevaihto oli 158,7 (157,7) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevoitto oli 4,4 (6,2) miljoonaa euroa.

Baltiassa markkina elpyi ja liikevaihto parani hieman. Hintatasot sekä sian- että siipikarjanlihassa paranivat edellisvuoden alhaisista tasoista. Sianliharaaka-aineen saatavuus heikkeni vuoden lopulla. Brändituotteiden kysyntä parani ja vienti kehittyi suotuisasti uusien vientikanavien ansiosta. Siipikarjanlihan ja sianlihan katteet elpyivät positiivisen hintakehityksen ansiosta.

Merkittävä osa sikatiloista Baltiassa sijaitsee afrikkalaisen sikaruton suojavaikuteella, mikä aiheuttaa rajoituksia lihan käsittelyyn ja myyntiin. Tuotantokustannukset nousivat edellisvuoden tasosta. Baltiassa ei saatu aiempien vuosien tapaan EU:n alkutuotantotukea (0,9 miljoonaa euroa vuonna 2016), mikä vaikuttaa vertailukelpoisuuteen. Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutos oli 0,1 (0,8) miljoonaa euroa.

Marraskuussa 2016 HKScan kertoi päätöksestään käynnistää sisäinen selvitys konsernin Baltian toiminnoissa. Selvityksellä haluttiin varmistaa, että HKScanin Baltian liiketoiminta-alueella noudatetaan hyvää hallintotapaa ja yhtiön toimintatapaohjetta (Code of Conduct). HKScan pysyi vuonna 2017 Viron viranomaisia selvittämään, onko HKScanin

Baltian toiminnoissa syyllistytty rikoksiin, ja lopetti samalla oman sisäisen selvityksensä. Viron syyttäviranomainen julkaisi marraskuussa 2017 rikosepäilyihin liittyvän tiedotteen.

HKScan tiedotti joulukuussa vahvistavansa aterioliiketoimintaansa ja investoivansa konsernin Rakveren yksikköön Virossa. Kaikkiaan 8 miljoonan euron investointi sisältää yksikön kypsennysosaston uudistamisen, rakennuksen laajennuksen ja uusien kypsennys- ja pakkauslinjojen asennuksen, jotka mahdollistavat uusien teknologioiden käyttöönoton ja pakkausratkaisut. Rakentaminen käynnistyy toukokuussa 2018.

INVESTOINNIT

Konsernin bruttoinvestoinnit vuonna 2017 olivat 125,5 (97,6) miljoonaa euroa.

Ne jakautuivat markkina-alueittain seuraavasti:

(miljoonaa euroa)

	2017	2016
Ruotsi	13,7	19,8
Suomi	100,4	64,0
Tanska	1,3	3,1
Baltia	10,0	10,8
Yhteensä	125,5	97,6

RAHOITUS

Konsernin korolliset velat vuoden lopussa nousivat 259,2 (144,1) miljoonaan euroon alhaisemman rahavirran ja Rauman siipikarjalaitosinvestoinnin vuoksi. Nettovelka oli 208,3 (137,2) miljoonaa euroa ja nettovelkaantumisaste 59,3 (33,5) prosenttia.

Konsernin maksuvalmius oli hyvä. Sitovien valmiusluottojen määrä 31.12.2017 oli 100,0 (100,0) miljoonaa euroa ja ne olivat kokonaisuudessaan käyttämättä. Samoin 200 miljoonan euron yritystodistusohjelma oli vuoden lopussa kokonaan käyttämättä (7,0 miljoonaa euroa). Kassavarat olivat EUR 50,9 (6,6) miljoonaa euroa vuoden lopussa.

Vuoden aikana yhtiö laajensi rahoitusprofiiliaan ja pidensi maturiteettirakennetta useilla pitkäaikaisilla rahoitusjärjestelyillä ja transaktioilla.

Vuoden 2017 ensimmäisen neljänneksen aikana yhtiö solmi uuden 8,5-vuotisen noin 30 miljoonan euron lainajärjestelyn. Laina nostettiin viimeisen neljänneksen aikana ja järjestelyllä on ulkomaisen vientiluottolaitosryhmittymän takaus. Lisäksi yhtiö allekirjoitti uuden kahdenvälisen 4-vuotisen kertalyhenteisen 40 miljoonan euron lainasopimuksen, joka nostetaan kokonaisuudessaan vuoden 2018 alussa. Samassa yhteydessä yhtiö järjesteli vuonna 2018 erääntymässä olleen kahdenvälisen 35 miljoonan euron valmiusluottolimiitin. Uusittu sopimus on kolmivuotinen, minkä lisäksi siihen sisältyy jatko-optio.

Vuoden 2017 toisen neljänneksen aikana yhtiö järjesteli vuonna 2018 erääntymässä olleen kahdenvälisen 25 miljoonan euron valmiusluottolimiitin. Uusittu sopimus erääntyy 2021, minkä lisäksi siihen sisältyy jatko-optio.

Vuoden 2017 kolmannen neljänneksen aikana yhtiö laski liikkeeseen 135 miljoonan euron vakuudettoman

joukkovelkakirjalainan ja lunasti takaisin vastaavaa vuonna 2019 erääntyvää 100 miljoonan euron joukkovelkakirjalainansa 67 miljoonalla eurolla. Uusi joukkovelkakirjalaina erääntyy vuonna 2022 ja sille maksetaan kiinteää 2,625 prosentin vuotuista korkoa.

Nettorahoituskulut olivat -10,6 (-8,7) miljoona euroa. Kulut sisältävät korkosuojaukseen liittyvää tehottomuutta -0,5 miljoonaa euroa.

TUTKIMUS JA KEHITYS

Konsernin tutkimus- ja kehitysmenot olivat 6,5 (6,6) miljoonaa euroa vuonna 2017, eli noin 0,4 (0,4) prosenttia liikevaihdosta.

HKScanin tutkimus- ja kehitystoiminta tähtää asiakkaille ja kuluttajille suunnatun tarjonnan kehittämiseen hyödyntämällä yhtiön asiantuntemusta ja näkemystä kuluttajien tarpeista, osaamista ja resursseja, sekä investoimalla uusiin konsepteihin yhtiön kaikilla markkina-alueilla.

Tuotekehitys on osa HKScanin Culinary Competence Centre-tiimiä, jossa T&K, ravitsemusasiantuntemus, kokit ja tuotekehittäjät kohtaavat. Konsernin T&K-tiimi tekee yhteistyötä yliopistojen kanssa Suomessa ja Ruotsissa, ja myös HKScanin henkilöstö osallistuu akateemiseen tutkimustyöhön mm. eläinlääketieteessä. Tämän lisäksi HKScan tarjoaa harjoittelupaikkoja elintarvike- ja liiketaloustieteiden loppuvaiheen opiskelijoille.

YRITYSVASTUU

Vastuullisuus on olennainen osa HKScanin 'From Farm to Fork' ("tilalta haarukkaan") -strategiaa. HKScanin vastuullisuustyö keskittyy neljään painopistealueeseen, joita ovat: taloudellinen vastuu, sosiaalinen vastuu, eläinten terveys ja hyvinvointi sekä ympäristövastuu. Konsernin vastuullisuus on kuvattu muun kuin taloudellisen tiedon raportissa, joka on erillinen raportti. Se täydentää yhtiön vuoden 2017 vuosikertomusta. Molemmat raportit julkaistaan vuonna 2018 viikolla 11.

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS JA HALLITUKSEN VALTUUTUKSET

HKScan Oyj:n varsinainen yhtiökokous, joka pidettiin 6.4.2017 Turussa, vahvisti emoyhtiön ja konsernin tilinpäätöksen sekä myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vuodelta 2016. Yhtiökokous päätti vuoden 2016 osingoksi 0,16 euroa osakkeelta.

Yhtiökokous päätti myös hallituksen jäsenten, varajäsenten ja valiokuntien puheenjohtajien vuosipalkkioista. Hallituksen nykyiset jäsenet Mikko Nikula ja Pirjo Väliaho valittiin uudelleen, ja uusiksi jäseniksi valittiin Per Olof Nyman, Marko Onnela, Riitta Palomäki ja Tuomas Salusjärvi varsinaisen yhtiökokouksen 2018 päättymiseen saakka. Lisäksi hallituksen varajäseniksi valittiin Veikko Kemppe ja Carl-Peter Thorwid varsinaisen yhtiökokouksen 2018 päättymiseen saakka.

Yhtiökokouksen jälkeen pitämässään järjestäytymiskokouksessa hallitus valitsi uudelleen puheenjohtajakseen Mikko Nikulan ja uudeksi varapuheenjohtajaksi Marko Onnelan. Varsinaiseksi tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy päävastuullisena tilintarkastajana KHT Markku Katajisto seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun saakka.

Yhtiökokous antoi hallitukselle valtuutukset päättää osakeannista sekä optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta sekä yhtiön omien A-sarjan osakkeiden hankkimisesta ja/tai pantiksi ottamisesta. Valtuutukset ovat voimassa 30.6.2018 asti ja ne kumoavat vuoden 2016 varsinaisen yhtiökokouksen hallitukselle antamat valtuutukset.

Yhtiökokouksen päätökset kokonaisuudessaan on julkistettu pörssitiedotteella 6.4.2017 ja ne ovat myös luettavissa

yhtiön verkkosivuilla www.hkscan.com.

MUUTOKSIA YLIMMÄSSÄ JOHDOSSA

HKScan ilmoitti 28.12.2017, että Mikko Forsell oli nimitetty konsernin talousjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 1.1.2018 alkaen. HKScanin edellinen talousjohtaja Tuomo Valkonen jäi pois yhtiön palveluksesta 1.3.2018.

HKScan ilmoitti 8.11.2017, että Sami Sivuranta oli nimitetty konsernin tuotannosta vastaavaksi johtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi. Hän aloitti tehtävässään 1.1.2018. Hänen edeltäjänsä Aki Laiho jäi pois yhtiön palveluksesta. Pia Nybäck oli nimitetty konsernin eläinten-hankinnasta ja alkutuotannosta vastaavaksi johtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi. Nybäck on työskennellyt HKScanissa vuodesta 2013.

HKScan ilmoitti 4.10.2017, että International & Biotech markkina-alueesta vastaava johtaja Jukka Nikkinen vastaa jatkossa johtoryhmässä myös markkina-alue Tanskasta. Markkina-alue Tanskan edellinen johtaja Svend Schou Borch lähti yhtiöstä.

HKScan ilmoitti 27.9.2017, että Olli Huuskonen oli nimitetty konsernin lakiasianjohtajaksi 1.10.2017 alkaen. Hän raportoi konsernin toimitusjohtaja Jari Latvaselle. Edellinen lakiasianjohtaja Markku Suvanto jäi pois yhtiön palveluksesta.

HKScan ilmoitti 24.5.2017, että Mikko Saariaho oli nimitetty konsernin viestintäjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 1.10.2017 alkaen. Kyseessä oli uusi johtoryhmäpositio.

HKScan ilmoitti 8.2.2017, että Sofia Hyléen Toresson oli nimitetty markkina-alue Ruotsista vastaavaksi johtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 2.5.2017 alkaen. Hänen edeltäjänsä Göran Holm jäi pois yhtiön palveluksesta. Niin ikään 8.2.2017 ilmoitettiin, että Heli Arantola oli nimitetty konsernin kategorioista ja konsepteista vastaavaksi johtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 2.5.2017 alkaen. Kyseessä oli uusi johtoryhmäpositio.

KONSERNIN JOHTORYHMÄ

Konsernin johtoryhmä 7.2.2018: Jari Latvanen, toimitusjohtaja, Sofia Hyléen Toresson, EVP markkina-alue Ruotsi; Jyrki Karlsson, EVP markkina-alue Suomi (31.3.2018 asti, viimeistään 2.5.2018 alkaen Kati Rajala); Jukka Nikkinen, EVP markkina-alue Tanska, EVP markkina-alue International & Biotech; Anne Mere, EVP markkina-alue Baltia; Heli Arantola, EVP kategoriat ja konseptit; Sami Sivuranta, EVP tuotanto; Anu Mankki, EVP henkilöstö; Mikko Forsell, talousjohtaja; Mikko Saariaho, EVP viestintä ja vastuullisuus; ja Pia Nybäck, EVP eläinten-hankinta ja alkutuotanto.

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

OSAKKEET

HKScan Oyj:n maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli joulukuun lopussa 66 820 528 euroa. Yhtiön osakkeiden kokonaismäärä oli 55 026 522 osaketta ja se jakaantui kahteen sarjaan seuraavasti: A-osakkeita 49 626 522 kpl (90,19 % osakemäärästä) ja K-osakkeita 5 400 000 kpl (9,81 % osakemäärästä). A-osakkeet noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:ssä. K-osakkeet ovat LSO Osuuskunnan (4 735 000 kpl) ja Lantmännen ek. för:in (665 000 kpl) omistuksessa eikä niitä ole listattu. LSO Osuuskunnan ja Lantmännen ek. för:in osakkeiden tai osuuksien määrät pysyvät ennallaan.

Yhtiöjärjestyksen mukaan kullakin A-osakkeella on yksi ääni ja kullakin K-osakkeella 20 ääntä. Kaikilla osakkeilla on yhtäläinen osinko-oikeus. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa.

HKScanin osakkeiden laskennallinen arvo vuoden 2017 joulukuun lopussa oli 169,1 (172,3) miljoonaa euroa. Se jakaantui niin, että A-sarjan osakkeiden markkina-arvo oli 152,2 (155,1) miljoonaa euroa ja listaamattoman K-sarjan osakkeiden laskennallinen arvo oli vastaavasti 16,9 (17,2) miljoonaa euroa.

Tammi-joulukuussa yhtiön osakkeita vaihdettiin yhteensä 10 426 342 (13 313 324) ja osakekauppojen arvo oli 33 784 168 (42 427 708) euroa. Ylin noteeraus oli 3,60 (3,89) euroa ja alin 2,96 (2,89) euroa. Keskikurssi oli 3,24 (3,18) euroa: vuoden 2017 joulukuun lopun päätöskurssi oli 3,13 (3,19) euroa.

OSAKKEENOMISTAJAT

Euroclear Finland Oy:n ylläpitämässä yhtiön osakasluettelossa oli vuoden 2017 lopussa 12 212 (13 226) osakkeenomistajaa. Yhtiön kaikista osakkeista 18,1 (12,6) prosenttia oli hallintarekisteröidyillä ja ulkomaisilla omistajilla.

LIPUTUSILMOITUKSET

HKScan Oyj vastaanotti 20.11.2017 Arvopaperimarkkinalain 9 luvun 5 §:n mukaisen ilmoituksen omistussuuden muutoksista Sveriges Djurbönder ek.för:iltä. Ilmoituksen mukaan Sveriges Djurbönder ek. för:in omistussuus HKScanin osakkeiden kokonaismäärästä on 20.11.2017 laskenut alle viiden (5) prosentin. Ilmoituksen mukaan peruste on osakkeiden ja äänioikeuksien luovutus johtuen Sveriges Djurbönder ek. för:in vapaaehtoisesta selvitystilasta ja varojen jakamisesta.

OMAT OSAKKEET

Joulukuun 2017 lopussa yhtiöllä oli hallussaan 1 008 849 (1 008 849) omaa A-osaketta. Niiden osuus kaikista osakkeista oli 1,8 prosenttia ja äänimäärästä 0,6 prosenttia.

OSAKEPOHJAINEN KANNUSTINJÄRJESTELMÄ

10.4.2017 julkistetun pörssitiedotteen mukaan HKScan Oyj:n hallitus hyväksyi osakepohjaisen pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän konsernin ylimmälle johdolle ja valituille avainhenkilöille vuosille 2017–2019.

Uusi osakepohjainen kannustinjärjestelmä koostuu yhdestä vuoden pituisesta ansaintajaksosta, käsittäen kalenterivuoden 2017, sekä sitä seuraavasta, vuosiin 2018–2019, ulottuvasta rajoitusjaksosta. Järjestelmän nojalla mahdollisesti maksettava palkkio perustuu HKScan-konsernin sijoitetun pääoman tuottoon (ROCE) sekä osakekohtaiseen tulokseen (EPS) suoritusjaksolla.

Uuteen osakepohjaiseen kannustinjärjestelmään on oikeutettu osallistumaan 28 HKScan Oyj:n ylimpään johtoon kuuluvaa sekä muuta valittua avainhenkilöä.

HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN OSAKEOMISTUS

Yhtiön hallituksen jäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä heidän lähipiirinsä omistivat vuoden 2017 lopussa yhteensä 32 878 A-osaketta, mikä vastaa 0,06 prosenttia osakkeiden kokonaismäärästä ja 0,01 prosenttia äänistä.

OMISTUSJAKAUMA OSAKEMÄÄRÄN MUKAAN 31.12.2017

Osakkeiden määrä	Omistajia kpl	Omistajia %	Osake-määrä kpl	Osake-määrä %	Äänimäärä kpl	Äänimäärä %
1-100	3 267	26,75	161 796	0,29	161 796	0,10
101-500	4 550	37,26	1 295 872	2,36	1 295 872	0,82
501-1 000	1 965	16,09	1 538 258	2,80	1 538 258	0,98
1 001-5 000	1 987	16,27	4 443 622	8,06	4 443 622	2,82
5 001-10 000	230	1,88	1 653 551	3,01	1 653 551	1,05
10 001-50 000	160	1,31	3 219 058	5,85	3 219 058	2,04
50 001-100 000	23	0,19	1 625 635	2,95	1 625 635	1,03
100 001-500 000	15	0,12	3 354 442	6,10	3 354 442	2,13
500 001-	15	0,12	36 938 948	67,13	126 903 948	80,51
Yhteensä	12 212	100,00	54 231 182	98,56	144 196 182	91,48
joista						
hallintarekisteröityjä	8		9 303 431	16,91	9 303 431	5,90
Odotuslistalla	1		665 000	1,21	13 300 000	8,44
Yhteistilillä			130 340	0,24	130 340	0,08
Liikkeeseenlaskettu määrä			55 026 522	100,00	157 626 522	100,00

OSAKEMÄÄRÄ OSAKESARJOITTAIN 31.12.2017

Osakesarja	Osakkeita	Osuus osakepääomasta, %	Osuus äänimäärästä, %
A-sarja	49 626 522	90,19	31,48
K-sarja	5 400 000	9,81	68,52
Yhteensä	55 026 522	100	100

SEKTORIJAKAUMA 31.12.2017

	Osuus omistajista, %	Osuus osakkeista, %	Osuus äänistä, %
Yritykset	3,46	45,81	73,07
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0,15	1,49	6,32
Julkisyhteisöt	0,05	7,52	2,63
Kotitaloudet	95,58	22,93	8,01
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,55	3,42	1,19
Koko kansantalous	99,78	81,16	91,21
Ulkomaat	0,22	0,49	0,27
Kaikki yhteensä	100,00	81,65	91,48
Yhteistilillä		0,24	0,08

20 SUURINTA OSAKKEENOMISTAJAA 31.12.2017

	A-osake	K-osake	Osuus osakkeista, %	Osuus äänistä, %
1 LSO Osuuskunta	14 458 884	4 735 000	34,88	69,25
2 Lantmännen ek. För	2 619 750	665 000	5,97	10,10
3 Tiiviste-Group Oy	1 250 000	0	2,27	0,79
4 Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	1 192 806	0	2,17	0,76
5 Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Elo	1 142 830	0	2,08	0,73
6 Apteekkien Eläkekassa	1 081 889	0	1,97	0,69
7 HKScan Oyj	1 008 849	0	1,83	0,64
8 Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry	836 414	0	1,52	0,53
9 Petter ja Margit Forsströmin säätiö Karl ja Olivia Forsströmin muistolle	670 500	0	1,22	0,43
10 Suhonen Jyrki	567 003	0	1,03	0,36
11 Hisinger-Jägerskiöld Eva	560 000	0	1,02	0,36
12 Sijoitusrahasto Taaleritehdas Arvo Markka Osake	550 000	0	1,00	0,35
13 Valtion Eläkerahasto	500 000	0	0,91	0,32
14 Hallqvist AB	405 000	0	0,74	0,26
15 J & K Härmäläinen Oy	257 000	0	0,47	0,16
16 Nordea Henkivakuutus Suomi Oy	250 000	0	0,45	0,16
17 Mandatum Life	226 164	0	0,41	0,14
18 Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	218 298	0	0,40	0,14
19 Gripenberg Jarl kuolinpesä	215 000	0	0,39	0,14
20 Sveriges Djurbönder Ek. För.	202 460	0	0,37	0,13

HENKILÖSTÖ

Vuonna 2017 HKScanin palveluksessa oli keskimäärin 7 292 (7 319) henkilöä. Markkina-alueittain henkilöstöä oli keskimäärin seuraavasti:

	2017	2016
Ruotsi	2 139	2 162
Suomi	2 964	2 912
Tanska	663	686
Baltia	1 527	1 560
Yhteensä	7 292	7 319

LÄHIAJAN RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

HKScan-konsernin liiketoiminnassa merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät myynti- ja raaka-ainehintoihin sekä globaaleiden ja paikallisten lihataseiden hallintaan. Myös konsernin toimintatapaohjeen (Code of Conduct) ja hyvien liiketoimintaperiaatteiden vastainen toiminta muodostaa riskin. HKScanissa on käynnissä yhtiön toimintatapaohjeen uudistaminen ja sen jalkauttaminen käynnistyy vuoden 2018 aikana.

Muihin riskeihin lukeutuvat erilaiset odottamattomat vero- tai muiden viranomaisten sekä painostusryhmien toimenpiteet, jotka voivat rajoittaa liiketoimintaa, aiheuttaa kulutuskysynnän heilahtelua sekä huomattavia korotuksia veroihin tai muihin maksuihin. Lisäksi HKScan on osallisena joissakin käynnissä olevissa oikeusprosesseissa kotimarkkina-alueillaan.

Elintarviketeollisuuden raaka-ainehuollossa eläintautien, kuten afrikkalaisen sikaruton, mahdollisuutta tai mahdollisten kansainvälisten tai paikallisten ruokaskandaalien vaikutusta yleisiin kulutusnäkyymiin ei voida täysin sulkea pois.

Rauman yksikön käynnistyksen varmistaminen ja siihen liittyvien riskien minimoiminen on vuonna 2018 yhtiön johdon tärkeimpiä tavoitteita.

HKScanin riskeistä kerrotaan tarkemmin vuoden 2017 vuosikertomuksen riskienhallinta-osioissa.

YHTIÖN HALLINNOINTI

HKScani on laatinut erillisen selvityksen konsernin hallinto- ja ohjauksjärjestelmästä (Corporate Governance Statement). Hallituksen tarkastusvaliokunta on käsitellyt sen kokouksessaan 1. helmikuuta 2018. Selvitys julkaistaan vuosikertomuksen osana sekä yhtiön verkkosivuilla osoitteessa www.hkscan.com viikolla 11/2018.

KATSAUSKAUDEN JÄLKEISIÄ TAPAHTUMIA

HKScan tiedotti 23.1.2018, että Kati Rajala, DI, on nimitetty HKScanin Suomen markkina-alueesta vastaavaksi johtajaksi (EVP) ja johtoryhmän jäseneksi. Rajala aloittaa tehtävässään viimeistään 2.5.2018 ja hän raportoi toimitusjohtajalle. HKScanin Suomen markkina-alueesta vastaava johtaja Jyrki Karlsson siirtyy uuteen tehtävään yhtiön ulkopuolelle 31.3.2018.

HKScan antoi 18.1.2018 yhtiön vuoden 2017 tuloksesta tilintarkastamatonta ennakkotietoa, jonka mukaan HKScan Oyj:n vuoden 2017 liikevaihto oli noin 1 808 miljoonaa euroa, ja vertailukelpoinen liikevoitto noin -18 miljoonaa euroa.

Rauman yksikön arvioitujen käynnistyskustannusten ja normaalia heikommasta toimituskyvystä johtuneen siipikarjanlihan myynnin menetyksen vaikutus Suomessa on yhteensä noin 25 miljoonaa euroa.

ARVIO VUODELLE 2018

Lihankulutuksen arvioidaan kasvavan lähivuosina 1,6 prosenttia vuodessa. Siipikarjanlihan kulutuksen kasvu on yksi vahvimmista kasvun ajureista. Lisäksi useat kulutukseen vaikuttavat arvotrendit tukevat HKScanin strategian toteuttamista.

HKScan arvioi, että strategian toteuttamisen vaikutus alkaa näkyä yhtiön tuloksessa myynnin arvon nousuna ja parantuneena tuotannon tehokkuutena.

Yhtiö keskittyy 'From Farm to Fork'-strategian jalkauttamiseen kaikilla viidellä fokusalueellaan, jotka ovat: Fokus lihassa, Johtajuus siipikarjassa, Aterialiiketoiminnan kasvattaminen, Tiivis yhteistyö tuottajien kanssa, ja Tuottavuuden ja kustannuskilpailukyvyyn parantaminen.

HKScan on muuttanut ohjeistuskäytäntöään kansainvälisen käytännön mukaiseksi ja lopettanut numeerisen taloudellisen ohjeistuksen antamisen.

Arvio perustuu tämänhetkisiin odotuksiin ja oletuksiin HKScan-konsernin markkinaympäristön kehityksestä.

HALLITUKSEN ESITYS VOITONJAOSTA

Emoyhtiön jakokelpoinen oma pääoma on 235,5 (307,9) miljoonaa euroa sisältäen sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston (SVOP) määrältään 143,2 (143,2) miljoonaa euroa. Hallitus esittää, että yhtiö jakaa vuodelta 2017 osinkoa 0,09 (0,16) euroa osakkeelta, eli yhteensä noin 4,9 (8,6) miljoonaa euroa.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei ole tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS 2018

HKScan Oyj:n vuoden 2018 varsinainen yhtiökokous pidetään 12.4.2018 klo 10.00 alkaen Turussa.

Yhtiökokoukseen voivat osallistua ne osakkeenomistajat, jotka viimeistään 29.3.2018 mennessä ovat merkittynä Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään HKScan Oyj:n omistajaluetteloon. Kokouskutsu ja hallituksen ehdotukset yhtiökokoukselle julkistetaan myöhemmin.

TUNNUSLUVUT

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut	2017	2016	2015	2014	2013
Liikevaihto, Meur	1 808,1	1 872,9	1 917,1	1 988,7	2 113,2
Liikevoitto/-tappio, Meur	-40,3	9,7	9,6	55,5	11,7
% liikevaihdosta	-2,2	0,5	0,5	2,8	0,6
Vertailukelpoinen liikevoitto/-tappio, Meur	-17,6	13,2	21,5	12,4	11,2
% liikevaihdosta	-1,0	0,7	1,1	0,6	0,5
Voitto/tappio ennen veroja, Meur	-49,2	0,9	2,2	51,2	6,7
% liikevaihdosta	-2,7	0,0	0,1	2,6	0,3
Oman pääoman tuotto (ROE), %	-11,2	-0,9	0,4	13,4	2,4
Sitoutuneen pääoman tuotto (ROCE) ennen veroja, %	-6,3	2,1	2,3	9,7	4,0
Omavaraisuusaste, %	36,9	47,9	50,9	51,5	37,1
Nettovelkaantumisaste (Net gearing), %	59,3	33,5	33,8	31,8	82,0
Bruttoinvestoinnit, Meur	125,5	97,6	49,6	48,7	42,2
% liikevaihdosta	6,9	5,2	2,6	2,4	2,0
Tutkimus- ja kehitysmenot, Meur	6,5	6,6	5,1	3,7	3,2
% liikevaihdosta	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2
Henkilöstö keskimäärin	7 292	7 319	7 437	7 662	7 774

Osakekohtaiset tunnusluvut	2017	2016	2015	2014	2013
Tulos/osake (EPS), laimentamaton, eur	-0,84	-0,10	0,01	1,05	0,16
Tulos/osake (EPS), laimennettu, eur	-0,84	-0,10	0,01	1,05	0,16
Oma pääoma/osake, eur	6,23	7,31	7,63	8,09	7,41
Osakekohtainen osinko, eur	0,09*	0,16	0,14	0,49	0,10
Osinko laimentamattomasta tuloksesta, %	-10,7*	-160,4	2 378,9	46,7	62,1
Osinko laimennetusta tuloksesta, %	-10,7*	-160,4	2 378,9	46,7	62,1
Efekttiivinen osinkotuotto, %	2,9*	5,0	3,7	15,0	2,7
Hinta/voittosuhte (P/E-luku)					
laimentamaton	-3,7	-32,0	647,4	3,1	23,3
laimennettu	-3,7	-32,0	647,4	3,1	23,3
Alin osakekurssi, eur	2,96	2,89	3,24	3,12	3,29
Ylin osakekurssi, eur	3,60	3,89	6,26	4,49	4,28
Keskikurssi, eur	3,24	3,19	5,07	3,74	3,70
Vuoden päätöskurssi, eur	3,13	3,19	3,81	3,27	3,76
Ulkona olevan osakekannan markkina-arvo, Meur	169,1	172,3	205,6	202,9	195,9

Vaihdettujen osakkeiden määrä, 1 000 kpl	10 426	13 313	17 321	13 990	7 670
% keskimääräisestä lukumäärästä	19,3	24,7	32,1	25,9	14,2
Ulkona olevien osakkeiden oikaistu lukumäärä, 1 000 kpl					
keskimäärin tilikaudella	54 018	54 006	53 973	53 973	53 973
tilikauden lopussa	54 018	54 018	53 973	53 973	53 973
täysin laimennettu	54 018	54 018	53 973	53 973	53 973

* Hallituksen osinkoehdotuksen perusteella.

TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

HKScan julkaisee vaihtoehtoisia tunnuslukuja antaakseen relevanttia tietoa sidosryhmille. Julkaistuja vaihtoehtoisia tunnuslukuja käytetään myös yhtiön ohjaamiseen. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ja siihen liittyvät vaihtoehtoiset tunnusluvut julkaistaan koska ne kuvaavat paremmin liiketoiminnan kehittymistä ja parantaa kausien välistä vertailukelpoisuutta.

$$\text{Oman pääoman tuotto (\%)} = \frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma yhteensä (keskiarvo)}} \times 100$$

$$\text{Sitoutuneen pääoman tuotto (ROCE) ennen veroja (\%)} = \frac{\text{Tulos ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat (keskiarvo)}} \times 100$$

$$\text{Omavaraisuusaste (\%)} = \frac{\text{Oma pääoma yhteensä}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$$

$$\text{Velkaantumisaste (\%)} = \frac{\text{Korolliset rahoitusvelat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$$

$$\text{Nettovelkaantumisaste (\%)} = \frac{\text{Korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$$

$$\text{Osakekohtainen tulos (EPS)} = \frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto}}{\text{Ulkona olevien osakkeiden keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana}} \times \text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}$$

Osakekohtainen oma pääoma	_____	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä tilinpäätöspäivänä
		Tilikauden osingonjako
Osakekohtainen osinko	_____	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä tilinpäätöspäivänä
		Osakekohtainen osinko
Osinko tuloksesta (%)	_____ x 100	Osakekohtainen tulos
		Osakekohtainen osinko
Efektiiivinen osinkotuotto (%)	_____ x 100	Tilikauden päätöskurssi
		Tilikauden päätöskurssi
Hinta/voittosuhte (P/ E)	_____	Osakekohtainen tulos
Osakekannan markkina-arvo		Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä tilinpäätöspäivänä x tilikauden pätöskurssi
Rahavirta ennen rahoituskuluja		Rahavirta ennen rahoitusta ja rahoituseriä
Henkilöstön määrä		Kalenterikuukausien lopussa laskettujen henkilöstömäärien keskiarvo
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät		Kertaluonteisia muutoksia, mitkä eivät liity normaaleihin jatkuviin toimintoihin ja merkittävästi vaikuttavat yrityksen talouteen. Esimerkiksi sellaisia kustannuksia ovat: kapasiteetin sopeuttaminen (rakenneuudistukset), irtisanomiset, rakenneuudistuksiin liittyvät juridiset kustannukset tai vastaavat kertaluonteiset kulut, mitkä liittyvät tehokkuus- tai uudelleenorganisointiohjelmiin, merkittävät korvaukset tai sakot, jotka maksetaan juridisen päätöksen tai sopimuksen takia, liiketoimintakauppaan liittyvät transaction palkkiot / kustannukset (konsultointi, neuvonta, juridinen, due diligence, rekisteröinti jne.) sekä liiketoimintojen myynnistä syntyneet voito/tappiot.
Vertailukelpoinen liikevoitto/tappio		Liikevoitto - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Vertailukelpoinen voitto ennen veroja		Voitto ennen veroja - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Nettovelka		Korolliset velat - rahat ja pankkisaamiset

TILINPÄÄTÖS

KONSERNIN TULOSLASKELMA 1.1.-31.12.

(milj. euroa)

	Liitetieto	2017	2016
Liikevaihto	1.	1 808,1	1 872,9
Liiketoiminnan muut tuotot	2.	8,5	11,4
Materiaalit ja palvelut	3.	-1 271,3	-1 305,7
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	4.	-328,4	-326,6
Poistot	5.	-69,5	-55,0
Liiketoiminnan muut kulut	6.	-187,7	-187,5
Liikevoitto		-40,3	9,7
Rahoitustuotot	7.	2,0	2,3
Rahoituskulut	7.	-12,6	-11,1
Osuus osakkuusyritysten ja yhteisyritysten tuloksista		1,7	-0,1
Voitto/tappio ennen veroja		-49,2	0,9
Tuloverot	8.	6,8	-4,4
Tilikauden voitto/tappio		-42,4	-3,6
Tilikauden voiton/tappion jakautuminen:			
Emoyhtiön osakkeenomistajille		-45,5	-5,4
Määräysvallattomille omistajille		3,0	1,8
Yhteensä		-42,4	-3,6

Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:			
Tulos/osake, laimentamaton, jatkuvat toiminnot euroa/osake	9.	-0,84	-0,10
Tulos/osake, laimennettu, jatkuvat toiminnot euroa/osake	9.	-0,84	-0,10

Liitetiedot 1-28 muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

1.1.-31.12.

(milj. euroa)

	2017	2016
Tilikauden voitto / tappio	-42,4	-3,6
MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT (verojen jälkeen):		
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		
Ulkomaiseen yksikköön liittyvät muuntoerot	-2,7	-4,1
Rahavirran suojaus	3,1	2,5
Erät, joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi		
Vakuutusmatemaattiset voitot tai tappiot	-3,1	-2,9
Muut laajan tuloksen erät (verojen jälkeen)	-2,7	-4,4
Kauden laaja tulos yhteensä	-45,1	-8,0
TILIKAUDEN LAAJAN TULOKSEN JAKAUTUMINEN:		
Emoyhtiön osakkeenomistajille	-48,1	-9,8
Määräysvallattomille omistajille	3,0	1,8
Yhteensä	-45,1	-8,0

Liitetiedot 1-28 muodostavat olennaisen osan konsernitalinpäätöstä.

KONSERNIN TASE 31.12.

(milj. euroa)

	Liitetieto	31.12.2017	31.12.2016
Aineettomat hyödykkeet	10.	64,8	66,0
Liikearvo	11.	72,4	77,0
Aineelliset hyödykkeet	12.	458,2	401,7
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	13.	22,5	22,2
Myynti- ja muut saamiset	14.	2,8	4,7
Myytavissä olevat sijoitukset	14.	12,4	12,8
Laskennallinen verosaaminen	15.	33,2	23,8
Pitkäaikaiset varat		666,3	608,1
Vaihto-omaisuus	16.	111,8	116,1
Myyntisaamiset ja muut saamiset	17.	123,5	123,7
Tuloverosaaminen	17.	0,2	0,2
Rahat ja pankkisaamiset	18.	50,9	6,6
Lyhytaikaiset varat		286,4	246,6
Varat		952,7	854,8
Osakepääoma	19.	66,8	66,8
Ylikurssirahasto	19.	72,9	72,9
Omat osakkeet	19.	-0,0	-0,0
Käyvän arvon rahasto ja muut rahastot	19.	147,0	143,9
Muuntoerot	19.	-7,9	-5,3
Kertyneet voittovarot	19.	57,9	116,5
Emoyhtiön osakkeenomistajien oman pääoman osuus		336,6	394,8
Määräysvallattomien omistajien osuus		14,4	14,9
Oma pääoma		351,0	409,7

Laskennallinen verovelka	15.	17,4	17,0
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	22.	245,1	126,9
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	22.	6,7	0,1
Pitkäaikaiset varaukset	21.	7,1	0,1
Eläkevelvoitteet	20.	27,5	22,7
Pitkäaikainen vieras pääoma		303,8	166,7
Korollinen vieras pääoma	22.	14,1	17,2
Ostovelat ja muut velat	22.	281,0	259,2
Tuloverovelka	22.	0,7	0,3
Varaukset	21.	2,1	1,6
Lyhytaikainen vieras pääoma		297,8	278,4
Oma pääoma ja velat		952,7	854,8

Liitetiedot 1-28 muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

(milj. euroa)

	2017	2016
Tilikauden tulos	-42,4	-3,6
Oikaisuerät	72,4	62,0
Rahavirta ennen nettokäyttöpääoman muutosta	30,0	58,4
Nettokäyttöpääoman muutos	23,9	26,9
Muu muutos	3,9	-5,6
Korkokulut	-11,1	-9,8
Muut rahoituskulut	-5,1	-4,7
Korkotuotot	1,8	2,0
Muut rahoitustuotot	3,2	4,4
Osinkotuotot	0,6	1,3
Tuloverot	-1,5	-2,0
Liiketoiminnan rahavirta (A)	45,7	70,9
Käyttöomaisuuden investoinnit	-108,7	-56,6
Käyttöomaisuuden myynnit	2,8	2,4
Myytyt tytäryhtiöosakkeet	-	0,1
Myönnetyt lainat ja lainasaamisten takaisinmaksut	1,9	0,2
Investointien rahavirta (B)	-104,0	-53,9
Muiden rahastojen lisäys	0,0	0,0
Lainojen nostot	256,8	57,6
Lainojen takaisinmaksut	-140,6	-69,1
Rahoitusleasingmaksut	-0,7	-0,7
Maksetut osingot	-9,0	-8,2
Liiketoimet määräysvallattomien omistajien kanssa	-4,5	-
Rahoituksen rahavirta (C)	101,9	-20,6
Nettorahavirta (A+B+C)	43,6	-3,5

Rahavarat 31.12.	50,9	6,6
Rahavarat 1.1.	6,6	9,5
Rahavarojen valuuttakurssimuutosten vaikutus	0,6	0,7
Muutos	43,6	-3,5

Liitetiedot 1-28 muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

(milj. euroa)

	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Arvon- muutos rahasto	Sijoitettu vapaa oma pääoma (SVOP)	Muut rahastot	Muunto- erot	Omat osakkeet	Voitto- varat	Emo- yhtiön osakkeen- omistajien osuus yhteensä	Määräys- vallat- tomien omistajien osuus	Yhteensä
OMA PÄÄOMA											
1.1.2017	66,8	72,9	-9,9	143,5	10,3	-5,3	-0,0	116,5	394,8	14,9	409,7
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	-45,5	-45,5	3,0	-42,4
Muut laajan tuloksen erät											
Muuntoerot	-	-	-	-	-	-2,7	-	-	-2,7	-	-2,7
Rahavirran suojaus	-	-	3,1	-	-	-	-	-	3,1	-	3,1
Vakuutusmatemaattiset voitot tai tappiot	-	-	-	-	-	-	-	-3,1	-3,1	-	-3,1
Tilikauden laaja tulos	-	-	3,1	-	-	-2,7	-	-48,6	-48,1	3,0	-45,1
Suorat kirjaukset	-	-	-	-	0,0	-	-	-0,1	-0,0	-	-0,0
Liiketoimet määräys- vallattomien omistajien kanssa	-	-	-	-	-	-	-	-1,3	-1,3	-3,2	-4,5
Osingonjako	-	-	-	-	-	-	-	-8,6	-8,6	-0,4	-9,0
OMA PÄÄOMA											
31.12.2017	66,8	72,9	-6,8	143,5	10,3	-7,9	-0,0	57,9	336,6	14,4	351,0

OMA PÄÄOMA												
1.1.2016	66,8	72,9	-12,4	143,5	10,2	-3,7	-0,0	134,7	412,0	13,8	425,8	
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	-5,4	-5,4	1,8	-3,6	
Muut laajan tuloksen erät												
Muuntoerot	-	-	-	-	-	-4,1	-	-	-4,1	-	-4,1	
Rahavirran suojaus	-	-	2,5	-	-	-	-	-	2,5	-	2,5	
Vakuutusmatemaattiset voitot tai tappiot	-	-	-	-	-	-	-	-2,9	-2,9	-	-2,9	
Tilikauden laaja tulos	-	-	2,5	-	-	-4,1	-	-8,3	-9,8	1,8	-8,0	
Suorat kirjaukset	-	-	-	-	0,0	-	-	0,1	0,1	-	0,1	
Siirrot erien välillä	-	-	-	-	0,0	2,5	-	-2,5	0,0	-	0,0	
Osingonjako	-	-	-	-	-	-	-	-7,6	-7,6	-0,7	-8,2	
OMA PÄÄOMA												
31.12.2016	66,8	72,9	-9,9	143,5	10,3	-5,3	-0,0	116,5	394,8	14,9	409,7	

Liitetiedot 1-28 muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 2017

YHTEISÖN PERUSTIEDOT

HKScan Oyj on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö. Yhtiön kotipaikka on Turku.

HKScan Oyj ja sen tytäryhtiöt (yhdessä konserni) valmistaa, markkinoi ja myy korkealaatuista ja vastuullisesti tuotettua sian-, naudan-, siipikarjan- ja lampaanlihaa, niistä valmistettuja tuotteita ja valmisruokia vahvoilla tuotemerkeillä. Sen asiakkaita ovat vähittäiskauppa-, food service-, teollisuus- ja vientisektorit. Konsernilla on toimintaa Suomessa, Ruotsissa, Virossa, Latviassa, Liettuassa, Puolassa, Tanskassa, Englannissa, Venäjällä, Saksassa ja Kiinassa. HKScan Oyj:n A-osake on listattu Nasdaq Helsingissä vuodesta 1997 lähtien.

HKScan Oyj on LSO Osuuskunnan tytäryhtiö ja kuuluu LSO Osuuskunta -konserniin. LSO Osuuskunnan kotipaikka on Turku.

HKScan Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 6.2.2018 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus muuttaa tilinpäätöstä.

Jäljennös HKScan-konsernin konsernitilinpäätöksestä on saatavilla yhtiön verkkosivuilta osoitteesta www.hkscan.com tai konsernin emoyhtiön pääkonttorista osoitteessa Lemminkäisenkatu 48, 20520 Turku. Samassa osoitteessa on saatavilla myös LSO Osuuskunta -konsernin konsernitilinpäätös.

LAATIMISPERIAATTEET

Tähän konsernitilinpäätökseen sovellettavat laatimisperiaatteet on lueteltu alla. Ellei toisin mainita, näitä periaatteita on sovellettu johdonmukaisesti kaikkiin tilinpäätöksessä mainittuihin vuosiin.

LAATIMISPERUSTA

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti, ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2017 voimassaolevia IAS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaisa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyt standardit ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisöainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisten hankintamenojen perusteella lukuun ottamatta myöhemmin selitetyitä rahoitusinstrumentteja ja biologista omaisuutta, jotka on arvostettu käypään arvoon.

Tytäryhtiöiden laadintaperiaatteita on tarvittaessa muutettu vastaamaan emoyhtiön laskentaperiaatteita.

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää tiettyjen kriittisten laskennallisten arvioiden käyttöä. Se edellyttää myös johdon harkintaa konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sovellettaessa. Osa-alueet, joihin liittyy tavanomaista huolellisempaa harkintaa tai monimutkaisuutta, sekä osa-alueet, joissa oletuksilla ja arvioilla on merkitystä konsernitilinpäätöksen kannalta, esitetään kriittisten laskennallisten arvioiden ja harkinnan yhteydessä.

Konsernitilinpäätöksen tiedot esitetään miljoonina euroina, mikäli ei toisin ilmoiteta, joten yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on sovellettu samoja laskentaperiaatteita kuin vuositilinpäätöksessä 2016.

KONSERNIN KÄYTTÖÖNOTTAMAT UUDET JA MUUTETUT STANDARDIT

1.1.2017 alkaneelle tilikaudelle voimaan tulleita standardeja, muutoksia tai tulkintoja, joilla olisi vaikutusta konsernin kirjanpitoikäntäntöihin, ei ole ollut.

VERTAILUKELPOISUUS

Vuodet 2017 ja 2016 ovat keskenään vertailukelpoisia.

TYTÄRYHTIÖIDEN YHDISTELY

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö HKScan Oyj:n tilinpäätöksen lisäksi tytäryhtiöiden tilinpäätökset. Tytäryhtiöt ovat yhteisöjä, joissa konsernilla on määräysvalta. Konsernilla on määräysvalta yhteisössä, kun konserni olemalla osallisena yhteisössä altistuu yhteisön muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yhteisöä koskevaa valtaansa. Tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä lähtien, kun määräysvalta siirtyy konsernille. Yhdistely lopetetaan, kun määräysvalta lakkaa.

Liiketoimintojen yhdistäminen käsitellään hankintamenetelmällä. Tytäryhtiön hankinnasta maksettava vastike sisältää luovutetut varat, syntyneet velat aiemmille omistajille sekä konsernin liikkeeseen laskemat oman pääoman ehtoiset osuudet, kaikki käypiin arvoihinsa. Luovutettu vastike sisältää ehdollisesta vastikejärjestelystä johtuvan omaisuuserän tai velan käyvän arvon. Yksilöitävissä olevat liiketoimintojen yhdistämisessä hankitut varat ja vastattaviksi otetut velat ja ehdolliset velat arvostetaan alun perin hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin. Määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa kirjataan hankintakohtaisesti joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevien nettovarojen taseeseen merkityistä määristä.

Liikearvona kirjataan alun perin määrä, jolla luovutettu vastike ja määräysvallattomien omistajien osuuden käypä arvo yhteenlaskettuina ylittävät hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen nettomäärän. Jos vastike on pienempi kuin tytäryhtiön hankitun nettovarallisuuden käypä arvo, erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Hankitut tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan. Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

Vaiheittain toteutuvan hankinnan yhteydessä aiempi omistusosuus arvostetaan käypään arvoon ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Konsernin menettäessä määräysvallan tytäryhtiössä arvostetaan jäljelle jäävä sijoitus määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja tästä syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Tilikauden voiton jakautuminen emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään erillisessä tuloslaskelmassa sekä laajan tuloksen jakautuminen emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään laajan tuloslaskelman yhteydessä. Laaja tulos kohdistetaan emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille, vaikka tämä johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omista pääomista esitetään omana eränään taseessa oman pääoman osana. Emoyrityksellä tytäryrityksessä olevan omistusosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina. Hankitun omistusosuuden kauppahinnan ja saadun nettovarallisuuden käyvän arvon välinen ero kirjataan suoraan konsernin omiin pääomiin. Määräysvallattomille omistajille myydyin osuuden luovutusvoitto tai -tappio kirjataan myös omaan pääomaan.

Kun konsernin määräysvalta lakkaa, jäljelle jäävä omistus arvostetaan määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon

ja kirjanpitoarvon muutos kirjataan tulosvaikutteisesti. Tämä käypä arvo toimii alkuperäisenä kirjanpitoarvona, kun jäljelle jäävää osuutta myöhemmin käsitellään osakkuusyrityksenä, yhteisytyksenä tai rahoitusvaroina. Lisäksi asianomaisesta yrityksestä aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjattuja määriä käsitellään ikään kuin konserni olisi suoraan luovuttanut niihin liittyvät varat ja velat. Tämä voi tarkoittaa, että aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjatut määrät siirretään tulosvaikutteiseksi.

OSAKKUUSYRITYKSET

Osakkuusyritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mikä tavallisesti toteutuu, kun konserni omistaa 20-50 prosenttia yrityksen äänivallasta. Osakkuusyritykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Pääomaosuusmenetelmää sovellettaessa sijoitus kirjataan alun perin hankintamenon määrällisenä ja kirjanpitoarvoa lisätään tai vähennetään kirjaamalla sijoittajayrityksen osuus sijoituskohteen hankinta-ajankohdan jälkeisistä voitoista tai tappioista. Jos konsernin osuus osakkuusyrityksen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyritysten veloitteiden täyttämiseen. Osakkuusyrityssijoitukset sisältävät niiden hankinnasta syntyneet liikearvot. Osakkuusyrityksiltä saadut osingot on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty jäljempänä liitetietojen kohdassa 27. "Lähipiiriliiketoimet" mainitut osakkuusyritykset. Osuus osakkuusyritysten tuloksesta esitetään liikevoiton alapuolella.

Konsernin osuus osakkuusyrityksen muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta muutoksista kirjataan konsernin muihin laajan tuloksen eriin. Konsernin osakkuusyrityksillä ei ole ollut tällaisia eriä tilikausilla 2016-2017.

YHTEISYRITYKSET

Yhteisytytys on yritys, jossa konserni käyttää toisen osapuolen kanssa yhteistä määräysvaltaa. Yhteisytykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Tarkemmat tiedot konserniin kuuluvien yritysten ja osakkuusyritysten sekä yhteisytysten omistuksista esitetään jäljempänä liitetietojen kohdassa 27. "Lähipiiriliiketoimet".

ULKOMAANVALUUTTOJEN MUUNTAMINEN

Konserniyritysten tilinpäätöksiin sisältyvät erät arvostetaan sen taloudellisen ympäristön valuutassa, jossa kyseinen yritys pääasiallisesti toimii ("toimintavaluutta"). Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyrityksen toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden ja ulkomaisen yhteisytyksen varat ja velat muunnetaan euroiksi Euroopan keskuspankin vahvistamien tilinpäätöspäivän päätöskurssien mukaan. Tuloslaskelmat muunnetaan euroiksi kauden keskikurssia käyttäen. Tilikauden tuloksen ja laajan tuloksen muuntaminen eri kursseilla toisaalta tuloslaskelmassa ja laajassa tuloslaskelmassa ja toisaalta taseessa aiheuttaa taseessa omaan pääomaan kirjattavan muuntoeron, jonka muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Ulkomaisten tytäryritysten ja yhteisytyksen hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta syntyneet muuntoerot kirjataan konsernin oman pääoman muuntoeroihin ja muutos laajan tuloksen eriin.

Konserniyhtiöt kirjaavat ulkomaanrahan määrälliset liiketapahtumat tapahtumapäivän kurssiin. Ulkomaanrahan määrälliset ostovelat ja myyntisaamiset, lainasaamiset sekä valuuttamäärälliset pankkitilit on muunnettu toimintavaluutan määrälliseksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Valuuttamäärällisten lainojen kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin liikevoiton alapuolelle. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät pääsääntöisesti vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle.

AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla

vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuun. Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioitun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Arvioitujen taloudellisten vaikutusajien ovat seuraavat:

Rakennukset ja rakennelmat	25-50 vuotta
Rakennuksen koneet ja laitteet	8-12,5 vuotta
Koneet ja kalusto	2-10 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistot lopetetaan silloin, kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävissä olevaksi. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden käytöstä poistamisesta ja luovutuksista syntyneet myyntivoitot ja -tappiot sisältyvät joko liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

Normaalista kulumisesta johtuvat kunnossapito- ja korjauskustannukset kirjataan kuluksi syntymähetkellä. Merkittävät uudistus- ja parannusinvestoinnit aktivoidaan ja poistetaan niihin liittyvän päähyödykkeen jäljellä olevana taloudellisena vaikutusajana.

JULKISET AVUSTUKSET

Julkiset avustukset, esimerkiksi valtiolta tai EU:lta saadut aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintoihin liittyvät avustukset, on kirjattu aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennyksiksi silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että ne tullaan saamaan ja että konserni täyttää avustuksen saamisen edellytykset. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Sellaiset avustukset, jotka on saatu syntyneiden menojen korvauksiksi, tuloutetaan tuloslaskelmaan samalla, kun avustuksen kohteeseen liittyvät menot merkitään kuluksi. Tällaiset avustukset esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

LIKEARVO

Liikearvo syntyy tytäryhtiöiden tai liiketoimintojen hankinnasta ja kuvaa ylimenevää osaa vastikkeesta, joka luovutetaan konsernin osuudesta yksilöitävissä olevien nettovarojen nettomääräisestä käyvästä arvosta, hankinnan kohteen veloista ja ehdollisista veloista, sekä hankinnan kohteen määräysvallattomien omistajien osuuden käypää arvoa.

Liiketoimintojen yhdistämisessä hankittu liikearvo kohdistetaan arvonalentumistestausta varten kullekin niistä rahavirtaa tuottavista yksiköistä tai yksikköryhmistä, joiden odotetaan hyötyvän yhdistämisen synergiaa. Kukin yksikkö tai yksikköryhmä, johon liikearvo kohdistetaan, edustaa alinta tasoa siitä yksiköstä, jonka tasolla liikearvoa seurataan sisäisen hallinnan vuoksi. Liikearvoa seurataan segmenttitasolla.

Liikearvon alentumista koskevat tarkistukset suoritetaan vuosittain tai useammin, jos tapahtumat tai olosuhteiden muutokset viittaavat mahdolliseen arvon alentumiseen. Liikearvon kirjanpitoarvoa verrataan kerrytettävissä olevaan rahamäärään, joka on käyttöarvosta ja käyvästä arvosta suurempi, vähennettynä luovutuksesta johtuvilla menoilla. Arvon alentuminen kirjataan välittömästi kuluksi, eikä tätä myöhemmin peruuteta.

Liikearvoista ja muista taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomista aineettomista hyödykkeistä ei kirjata säännönmukaisia poistoja, vaan ne testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Tätä tarkoitusta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille, tai jos kyseessä on osakkuusyritys, liikearvo sisältyy kyseisen

osakkuusyhtiön hankintameno. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä arvonalentumisilla. Arvonalentumistappiot kirjataan tuloslaskelmaan. Liikearvosta kirjattuja arvonalentumisia ei peruuteta. Ks. kohdat "Arvonalentumiset" ja "Arvonalentumistestaus".

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT

Tutkimus- ja kehittämismenot kirjataan kuluksi toteutumishetkellä, ja ne sisältyvät konsernin tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin.

MUUT AINEETTOMAT OIKEUDET JA HYÖDYKKEET

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen vain, jos hyödykkeen hankintameno on määritettävissä luotettavasti ja on todennäköistä, että hyödykkeestä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu yrityksen hyväksi. Aineettomiin oikeuksiin kuuluvat tavaramerkit ja patentit, muihin aineettomiin hyödykkeisiin mm. ohjelmistolisenssit. Patentit ja ohjelmistolisenssit merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintameno ja poistetaan tasapoistoina taloudellisena vaikutusajanaan, joka vaihtelee viidestä kymmeneen vuoteen. Rajoittamattoman taloudellisen vaikutusajan omaavia aineettomia hyödykkeitä ei poisteta.

Tavaramerkkien taloudelliset vaikutusajat on arvioitu rajoittamattomiksi. Tavaramerkkien vahva tunnettuus ja tehdyt analyysit tukevat johdon käsitystä siitä, että tavaramerkit vaikuttavat rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan.

RAHOITUSVAROIHIN KUULUMATTOMIEN OMAISUUSERIEN ARVON ALENTUMINEN

Taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomia ja käyttöönnottomattomia aineettomia hyödykkeitä ei poisteta, ja niiden arvon alentuminen testataan vuosittain. Hyödykkeet, joihin kohdistuu poistoja, tarkistetaan arvon alentumisen varalta silloin, kun tapahtumat tai olosuhteiden muutokset viittaavat siihen, että kirjanpidollinen arvo ei ole kerrytettävissä. Arvonalentumistappioksi kirjataan se määrä, jolla omaisuuserän kirjanpidollinen arvo ylittää sen kerrytettävissä olevan rahamäärän. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käyvästä arvosta, luovutuksesta johtuvilla menoilla vähennettynä, ja käyttöarvosta suurempi. Arvon alentumisen arviointia varten omaisuuserät ryhmitellään alimmille tasoille, joilla on itsenäisiä rahavirtoja (rahavirtaa tuottavat yksiköt). Rahoitusvaroihin kuulumattomien omaisuuserien (muut kuin liikearvo) aiemmat arvon alentumiset tarkistetaan mahdollisen peruuttamisen varalta kunakin raportointipäivänä.

Katso "Kriittiset laskennalliset arviot ja harkinta" ja "[Liikearvo](#)".

VAIHTO-OMAISUUS

Raaka-aineet arvostetaan painotetulla keskihinnalla. Valmiiden tuotteiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno koostuu raaka-aineista, välittömästi työsuorituksesta johtuvista menoista, muista välittömistä menoista sekä johdonmukaisesti kohdennetusta osuudesta valmistuksen muuttuvia ja kiinteitä yleismenoja. Hankintameno määrittämiseen käytetään standardikustannuslaskentaa. Standardikustannukset tarkistetaan säännöllisesti ja muutetaan tarvittaessa. Nettoarvo on arvioitu myyntihinta tavanomaisessa liiketoiminnassa vähennettynä valmistus- ja myyntikustannuksilla.

Vaihto-omaisuus esitetään epäkurantti ja hitaasti liikkuva vaihto-omaisuus vähennettynä. Varaus tehdään ja vastaava veloitus viedään sen kauden voittoon tai tappioon, jonka kuluessa tappio epäkuranttiutta koskevan arvioinnin ja siihen liittyvien tekijöiden perusteella syntyi.

BIOLOGINEN OMAISUUS

Biologiset hyödykkeet, HKScan-konsernin osalta elävät eläimet, on taseessa arvostettu käypiin arvoihin vähennettynä

arvioiduilla myyntiin liittyvillä menoilla. Konsernin elävät teuraseläimet on arvostettu markkinahintaperusteisesti. Teuraseläimiä tuottavat eläimet (emakot, karjut, emokanat) on arvostettu hankintamenoon, josta on vähennetty eläinten ikääntymisestä aiheutuva käyttöarvon alenemista vastaava kustannus. Tuottaville eläimille ei ole olemassa markkinahintaa.

Biologiset hyödykkeet sisältyvät taseessa vaihto-omaisuuteen ja muutokset käyvässä arvossa sisältyvät tuloslaskelmassa raaka-ainekustannuksiin.

VUOKRASOPIMUKSET

KONSERNI VUOKRALLE OTTAJANA

Aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Rahoitusleasingsopimuksella hankittu omaisuuserä merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen sopimuksen syntymisajankohdan käypään arvoon tai vähimmäisvuokrien nykyarvoon sen mukaan, kumpi niistä on alempi. Rahoitusleasingsopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai vuokra-ajan kuluessa sen mukaan, kumpi näistä on lyhyempi. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen vuokra-aikana siten, että kullakin kaudella jäljellä olevalle velalle muodostuu samansuuruinen korkoprosentti. Muuttuvat vuokrat kirjataan niiden kausien kuluksi, joiden aikana ne toteutuvat. Vuokravelvoitteet sisältyvät rahoitusvelkoihin.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät olennaisilta osin vuokralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluiksi tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Silloin, kun vuokrasopimus sisältää sekä maa-alueita että rakennuksia koskevia osuuksia, arvioidaan kunkin osuuden luokittelu rahoitusleasingsopimukseksi tai muuksi vuokrasopimukseksi erikseen. Silloin kun on tarpeellista luokitella ja määrittää kirjanpitoa varten maa-alueen ja rakennuksen osuus vuokrasopimuksesta, kohdistetaan vähimmäisvuokrat (jotka sisältävät mahdolliset kerralla suoritettavat etukäteismaksut) maa-alueen ja rakennuksen vuokraoikeuksien sopimuksen syntymisajankohdan käypien arvojen suhteessa.

KONSERNI VUOKRALLE ANTAJANA

Konsernin vuokralle antamat hyödykkeet, joiden omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet olennaisilta osilta vuokralle ottajalle, käsitellään rahoitusleasingsopimuksina ja kirjataan taseeseen saamisina. Saaminen kirjataan alun perin vuokrasopimuksen nykyarvoon. Rahoitusleasingsopimuksen rahoitustuotto tuloutetaan vuokra-aikana siten, että jäljellä oleva nettosijoitus tuottaa kullakin kaudella samansuuruisen tuottoasteen vuokra-ajan kuluessa.

Muilla vuokrasopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet sisältyvät taseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Niistä tehdään poistot taloudellisena vaikutusajana, kuten vastaavista omassa käytössä olevista aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä. Vuokratuotot merkitään tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

JÄRJESTELYT, JOTKA VOIVAT SISÄLTÄÄ VUOKRASOPIMUKSEN

Järjestelyn alkaessa konserni määrittelee järjestelyn tosiasiallisen sisällön perusteella, onko kyseinen järjestely vuokrasopimus tai sisältääkö se sellaisen. Vuokrasopimus on olemassa, jos seuraavat ehdot täyttyvät: Järjestelyn toteutuminen riippuu tietyn hyödykkeen tai tiettyjen hyödykkeiden käyttämisestä ja järjestely tuottaa oikeuden käyttää hyödykettä.

Jos järjestely sisältää vuokrasopimuksen, vuokrasopimusosuuteen sovelletaan IAS 17:n vaatimuksia. Järjestelyn muihin osatekijöihin sovelletaan niitä koskevien IFRS-standardien säännöksiä.

TYÖSUHDE-ETUUDET

ELÄKEVELVOITTEET

Eläkejärjestelyt luokitellaan etuus pohjaisiksi ja maksu pohjaisiksi järjestelyiksi. Maksu pohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja erilliselle yksikölle. Konsernilla ei ole oikeudellista tai tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuus pohjaisia eläkejärjestelyitä.

Konserniyhtiöiden suomalaisen henkilöstön lakisääteinen eläketurva on hoidettu eläkevakuutuksilla. Ulkomaisen henkilöstön eläkejärjestelyt on hoidettu paikallisen käytännön mukaisesti.

Maksu pohjaisissa järjestelyissä, joita suomalainen TyEL-järjestelmä ja ruotsalainen ITP-plan ovat, konsernin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä kaudella, johon maksusuoritus liittyy.

Etuus pohjaisessa järjestelyssä tyypillisesti määritellään eläke-etuus, jonka työntekijä saa eläkkeelle jäädessään, ja etuuden määrä riippuu yleensä yhdestä tai useammasta tekijästä, kuten iästä, palvelusvuosista ja palkkatasosta.

Etuus pohjaisista eläkejärjestelyistä merkitään taseeseen velaksi veloitteen raportointikauden päätympäivän nykyarvo, josta vähennetään järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo. Etuus pohjaisista järjestelyistä johtuvan veloitteen määrä perustuu riippumattomien vakuutusmatemaatikkojen vuosittaisiin laskelmiin, joissa käytetään ennakoituun etuus oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää (projected unit credit method). Veloitteen nykyarvo määritetään diskonttaamalla arvioidut vastaiset rahavirrat korolla, joka vastaa yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen korkoa. Lainat, joiden korkoa käytetään, on laskettu liikkeeseen samassa valuutassa kuin maksettavat etuudet ja erääntyvät suunnilleen samaan aikaan kuin vastaava eläkevelvoite. Maissa, joissa tällaisille joukkovelkakirjalainoille ei ole syviä markkinoita, käytetään valtion joukkolainojen markkinakorkoja.

Etuus pohjaisesta järjestelystä aiheutuva kauden työsuoritukseen perustuva meno merkitään tuloslaskelmaan henkilöstökuluihin, ellei sitä sisällytetä jonkin omaisuuserän hankintamenuon, ja sen määrä vastaa etuus pohjaisen veloitteen muutosta, joka johtuu kyseisen kauden työsuorituksesta, järjestelyjen supistamisista ja veloitteiden täyttämisestä.

Aiempaan työsuoritukseen perustuvat menot kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti.

Nettokorko lasketaan etuus pohjaisen veloitteen ja järjestelyyn kuuluvien varojen nettomäärälle diskonttauskorkoa käyttäen. Se sisältyy tuloslaskelmassa työsuhde-etuuksista aiheutuneisiin kuluihin.

Kokemusperusteisista tarkistuksista ja vakuutusmatemaattisten oletusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta oman pääoman hyvitykseksi tai veloituksiksi sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät.

OSAKEPALKKIOJÄRJESTELMÄ

IFRS2:n mukaan osakeperusteiset kannustinjärjestelmät tulee arvostaa käypään arvoon myöntämishetkellä ja kirjataan kuluksi oikeuden syntymisajanjakson kuluessa. Jos osakepalkkio maksetaan osakkeiden ja rahan yhdistelmänä, jakautuu palkkion käyvän arvon määrittäminen IFRS 2 -standardin mukaisesti kahteen osaan: osakkeina selvitettävään ja rahana selvitettävään osuuteen. Osakkeina selvitettävä osuus kirjataan omaan pääomaan ja käteisenä selvitettävä maksu vieraaseen pääomaan. Osakkeina selvitettävän osuuden käypä arvo on palkkion myöntämishetkellä yhtiön osakkeen kurssi vähennettynä odotetuilla osingoilla. Osakeomistusvelvoite on ansaintajaksolla huomioitu vähentämällä käyvästä arvosta lisäksi osakeostosta aiheutunut laskennallinen rahoituskulu. Rahana selvitettävän osuuden käypää arvoa tarkistetaan uudelleen jokaisena raportointipäivänä osakepalkkion maksu hetken asti.

VARAUKSET

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun konserni on laatinut yksityiskohtaisen uudelleenjärjestelysuunnitelman ja aloittanut suunnitelman toimeenpanon tai tiedottanut asiasta. Konsernin jatkuvaan toimintaan liittyvistä menoista ei kirjata varausta.

Ympäristövelvoitteista kirjataan varaus silloin, kun konsernilla on ympäristölainsäädännön ja konsernin ympäristövastuuperiaatteiden perusteella velvoite, joka liittyy tuotantolaitoksen käytöstä poistamiseen, ympäristövahingon korjaamiseen tai laitteiston paikasta toiseen siirtämiseen.

KAUDEN VEROTETTAVAAN TULOON PERUSTUVAT VEROT JA LASKENNALLISET VEROT

Tuloslaskelman verokulu muodostuu tilikauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisesta verosta. Verot kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi milloin ne liittyvät suoraan omaan pääomaan tai laajaan tuloslaskelmaan kirjattuihin eriin. Tällöin myös vero kirjataan kyseisiin eriin. Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta kunkin yhtiön kotipaikan verolainsäädännön perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin tilikausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat lasketaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista tilinpäätöshetken tai arvioidun veronmaksuhetken verokannan mukaisesti. Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät johdannaissopimusten käypään arvoon arvostamisesta, etuusperusteisista eläkejärjestelyistä, käyttämättömistä verotuksellisista tappioista ja hankintojen yhteydessä tehdyistä käypiin arvoihin arvostuksista. Verotuksessa vähennyskeltottomasta liikearvosta ei kirjata laskennallista veroa.

Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä raportointikauden päättymispäivään mennessä säädettyjä verokantoja tai verokantoja, jotka on käytännössä hyväksytty raportointikauden päättymispäivään mennessä.

Baltian konserniyritysten voittovaroihin liittyvää laskennallista verovelkaa ei ole kirjattu, koska varoilla on turvattu ulkomaisten yritysten omat investointitarpeet. Emoyhtiöllä on määräysvalta Baltian tytäryritysten osingonjakopolitiikkaan, ja kyseisiä voittovaroja ei ole suunniteltu jaettavan ennakoitavassa tulevaisuudessa.

TULOUTUSPERIAATTEET

Liikevaihtona esitetään tuotteiden ja palveluiden myynnistä saadut tuotot käypään arvoon arvostettuina välillisillä veroilla, alennuksilla ja valuuttamääräisen myynnin kurssieroilla oikaistuina.

MYDYT TAVARAT JA TUOTETUT PALVELUT

Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Palvelujen tuotot kirjataan sille tilikaudelle, jolla palvelu suoritetaan.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAKSI LUOKITELLUT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

Pitkäaikaiset omaisuuserät luokitellaan myytävänä oleviksi, kun niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa niiden myynnistä ja myynti on erittäin todennäköinen. Ne esitetään kirjanpitoarvoonsa tai käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla sen mukaan, kumpi näistä on pienempi.

Lopetettu toiminto on konsernin olennainen osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi. Lopetettujen toimintojen voitto esitetään omana eränäan muissa laajan tuloslaskelman erissä.

RAHOITUSVARAT JA RAHOITUSVELAT

RAHOITUSVARAT

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, lainat ja muut saamiset ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu tapahtuu rahoitusvarojen hankinnan tarkoituksen perusteella, ja ne luokitellaan alkuperäisen hankinnan yhteydessä. Transaktiomenot sisällytetään rahoitusvarojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon, kun kyseessä on erä, jota ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Kaikki rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan selvityspäivänä lukuun ottamatta johdannaisia ja spot-kauppoja, jotka kirjataan kaupantekopäivän mukaan. Kaupantekopäivä on päivä, jolloin konserni sitoutuu ostamaan tai myymään rahoitusinstrumentin. Selvityspäivä puolestaan on päivä, jolloin rahoitusvara luovutetaan toiselle osapuolelle tai vastaavasti rahoitusvara vastaanotetaan. Rahoitusvarojen taseesta pois kirjaaminen tapahtuu silloin, kun konserni on menettänyt sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt merkittäviltä osin riskit ja tuotot konsernin ulkopuolelle.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmään luokitellaan sellaiset rahoitusvaroihin kuuluvat erät, jotka on hankittu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi tai jotka luokitellaan alkuperäinen kirjaamisen tapahtuessa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi (käyvän arvon vaihtoehdon soveltaminen). Luokittelua voidaan muuttaa vain harvinaisissa erityistilanteissa. Jälkimmäiseen ryhmään luokitellaan sellaiset rahoitusvarat, joita hallinnoidaan käyvän arvon perusteella, tai rahoitusvaroihin kuuluvat erät, joihin liittyy yksi tai useampi kytketty johdannainen, jotka muuttavat sopimuksen rahavirtoja merkittävästi, jolloin koko yhdistelmäinstrumentti arvostetaan käypään arvoon. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat on hankittu pääasiallisesti voiton saamiseksi lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Johdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja, on luokiteltu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi rahoitusvaroiksi tai -veloiksi. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaisvarat sekä 12 kuukauden kuluessa erääntyvät rahoitusvarat sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmän erät on arvostettu käypään arvoon, joka perustuu raportointikauden päättämispäivänä noteerattuun markkinahintaan. Arvostettaessa johdannaisia ja muita rahoitusinstrumentteja, jotka eivät ole kaupankäynnin kohteina, konserni käyttää yleisesti hyväksytyjä arvonmääritysmenetelmiä sekä vastaisten rahavirtojen diskontattuja arvoja. Käyvän arvon muutoksista johtuvat sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määritettävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla, eikä konserni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa tai alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä nimenomaisesti luokittele myytävissä oleviksi. Nämä ovat esimerkiksi myyntisaamisia ja muita konsernin saamisia. Niiden arvostusperuste on jaksotettu hankintameno efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Ne sisältyvät taseessa luonteensa mukaisesti lyhyt- tai pitkäaikaisiin varoihin: viimeksi mainittuihin, mikäli ne erääntyvät yli 12 kuukauden kuluttua.

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, jotka on nimenomaisesti luokiteltu tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muuhun ryhmään. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, paitsi jos ne on tarkoitus pitää alle 12 kuukauden ajan raportointikauden päättämispäivästä lähtien, jolloin ne sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin. Myytävissä olevat rahoitusvarat voivat koostua osakkeista ja korollisista sijoituksista. Ne arvostetaan käypään arvoon, tai milloin käypä arvo ei ole määritettävissä luotettavasti, hankintameno. Sijoituksen käypä arvo määritetään sijoituksen ostokurssin perusteella. Mikäli myytävissä oleville rahoitusvaroilta ei ole noteerattuja kurseja, konserni soveltaa niiden arvostukseen erilaisia arvostusmenetelmiä. Näitä ovat esimerkiksi viimeaikaiset riippumattomien tahojen väliset kaupat, diskontatut rahavirrat tai muiden samankaltaisten instrumenttien arvostukset. Tässä hyödynnetään yleensä markkinoilta saatuja tietoja ja mahdollisimman vähän konsernin itsensä määrittelemiä osatekijöitä.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman erään Muut rahastot sisältyvässä käyvän arvon rahastossa verovaikutus huomioon ottaen. Kertyneet käyvän arvon muutokset siirretään omasta pääomasta tuloslaskelmaan silloin, kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio. Myytävissä olevien sijoitusten korkotuotot kirjataan rahoitustuottoihin käyttäen efektiivisen koron menetelmää.

RAHAVARAT

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista, jotka ovat helposti vaihdettavissa etukäteen tiedossa olevaan määrään käteisvaroja ja joiden arvomuutosten riski on vähäinen. Rahavaroihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien. Konsernitileihin liittyvät luottotilit sisältyvät lyhytaikaisiin rahoitusvelkoihin ja ne on esitetty netotettuina, sillä konsernilla on sopimukseen perustuva laillinen kuittausoikeus, jonka mukaan se voi kuitata velkojalle suoritettavan määrän kokonaan tai osaksi tai muutoin eliminoida sen.

RAHOITUSVAROJEN ARVON ALENTUMINEN

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättymispäivänä, onko olemassa objektiivista näyttöä rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvon alentumisesta.

Konserni kirjaa myyntisaamisista arvonalentumistappion, kun on olemassa näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, konkurssin todennäköisyys, maksujen laiminlyönti tai maksusuorituksen viivästyminen yli 90 päivää ovat näyttöä myyntisaamisen arvonalentumisesta. Tulosvaikutteisesti kirjattavan arvonalentumistappion suuruus määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee jollakin myöhemmällä kaudella ja vähennyksen voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumisen kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan, kirjattu tappio peruutetaan tulosvaikutteisesti.

RAHOITUSVELAT

Konsernin rahoitusvelat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat ja jaksotettuun hankintamenoan arvostetut muut rahoitusvelat.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat arvostetaan alun perin ja myöhemmin käypään arvoon samoilla periaatteilla kuin vastaavat rahoitusvarat. Johdannaisvelat sisältyvät tähän ryhmään. Muut rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon, ja transaktiomenot sisällytetään alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Myöhemmin rahoitusvelat, lukuun ottamatta johdannaisvelkoja, arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoan. Rahoitusvelkoja sisältyy pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin. Rahoitusvelat luokitellaan lyhytaikaisiksi, ellei konsernilla ole ehdotonta oikeutta siirtää velan maksua vähintään 12 kuukauden päähän raportointikauden päättymispäivästä.

Ehdot täyttävän omaisuuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot aktivoidaan osana kyseisen omaisuuserän hankintamenoa silloin, kun on todennäköistä, että ne tuottavat vastaista taloudellista hyötyä, ja kun menot on määritettävissä luotettavasti. Esitettyjen tilikausien aikana konsernilla ei ole ollut ehdot täyttäviä investointeja.

Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluiksi sillä kaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Lainasitoumuksiin liittyvistä järjestelypalkkioista kirjataan transaktiomenoiksi todennäköisen nostomäärän mukainen suhteellinen osuus. Järjestelypalkkiot kirjataan taseeseen, kunnes laina nostetaan. Lainan noston yhteydessä lainasitoumuksiin liittyvä järjestelypalkkio merkitään osaksi transaktiokuluja. Siltä osin kuin on todennäköistä, että lainasitoumusta ei tulla nostamaan, järjestelypalkkio kirjataan ennakkomaksuksi maksuvalmiuteen liittyvästä palvelusta ja jaksotetaan kuluksi lainasitoumuksen ajanjaksolle.

JOHDANNAISSOPIMUKSET JA SUOJAUSLASKENTA

Johdannaissopimukset merkitään kirjanpitoon alun perin käypään arvoon sinä päivänä, jona konsernista tulee sopimusosapuoli, ja ne arvostetaan myöhemmin edelleen käypään arvoon. Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään arvoon arvostamisesta, käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen määräämällä tavalla. Niiden johdannaissopimusten, joihin sovelletaan suojauslaskentaa ja jotka ovat tehokkaita suojausinstrumentteja, arvonmuutosten tulosvaikutukset esitetään yhteneväisesti suojatun erän kanssa. Kun johdannaissopimuksia solmitaan, konserni käsittelee ne korkoriskin kyseessä ollessa rahavirran suojauksina, ennakoitun erittäin todennäköisen liiketoimen rahavirran suojauksina tai johdannaissopimuksina, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisedellytyksiä. Konserni dokumentoi suojauslaskentaa aloittaessaan suojattavan kohteen ja suojausinstrumenttien välisen suhteen sekä konsernin riskienhallinnan tavoitteet ja suojaukseen ryhtymisen strategian. Konserni dokumentoi ja arvioi suojausta aloitettaessa ja vähintään jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä suojaussuhteiden tehokkuuden tarkastelemalla suojaavan instrumentin kykyä kumota suojattavan erän käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset.

RAHAVIRRAN SUOJAUKSET

Rahavirran suojauksen ehdot täyttävien johdannaissinstrumenttien tehokkaan osuuden käyvän arvon muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman suojausrahastossa (sisältyy erään Käyvän arvon rahasto ja muut rahastot). Suojausinstrumentista omaan pääomaan kertyneet voitot ja tappiot siirretään tulosvaikutteisiksi silloin, kun suojattu erä vaikuttaa voittoon tai tappioon. Suojausinstrumentin voiton tai tappion tehoton osuus merkitään rahoitustuottoihin tai -kuluihin (korkojohdannaiset) tai liiketoiminnan muihin kuluihin (hyödykejohdannaiset).

Kun rahavirran suojaukseksi hankittu suojausinstrumentti erääntyy tai se myydään tai kun suojauslaskennan soveltamisedellytykset eivät enää täyty, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio jää omaan pääomaan siihen asti, kunnes ennakoitu liiketoimi toteutuu. Jos ennakoitun suojatun liiketoimen ei enää odoteta toteutuvan, omaan pääomaan kertynyt voitto tai tappio kirjataan kuitenkin välittömästi tulosvaikutteisesti.

MUUT SUOJAUSINSTRUMENTIT, JOIHIN EI SOVELLETA SUOJAUSLASKENTAA

Siitä huolimatta, että eräät suojaussuhteet täyttävät konsernin riskienhallinnan asettamat tehokkaan suojauksen vaatimukset, niihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Valuutariskiä suojaavat johdannaiset kuuluvat tähän ryhmään. Kaupallisia virtoja suojaavien valuuttatermiinien käyvän arvon muutokset kirjataan konsernin noudattaman kirjaustavan mukaisesti liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin, ja rahoituseriä suojaavien valuuttatermiinien arvon muutokset tuloslaskelmaan rahoituksen kurssivoittoihin ja -tappioihin. Taseessa ulkomaan valuutan määräisiin myyntisaamisiin ja ostovelkoihin liittyvät johdannaiset esitetään muissa lyhytaikaisissa saamisissa tai veloissa.

Suojausrahaston muutokset on esitetty liitetiedossa 19. "[Omaa pääomaa koskevat liitetiedot](#)" kohdassa "Arvonmuutosrahasto".

KYTKETYT JOHDANNAISET

Kytkeytyä johdannaisia sisältyy sellaisiin sitoviin kaupallisiin sopimuksiin, jotka on määritetty valuutassa, joka ei ole kummankaan sopimusosapuolen toimintavaluutta ja jota ei yleisesti käytetä siinä taloudellisessa ympäristössä, jossa liiketoimi toteutuu. Tällaiset johdannaiset ovat yleensä valuuttatermiinejä. Esitettyjen tilikausien aikana konsernilla ei ole ollut kytkeytyä johdannaisia.

OMA PÄÄOMA

Osakepääomana esitetään yhtiön kaikki osakkeet. Jos yhtiö hankkii takaisin omia osakkeitaan, näiden hankinta vähennetään omasta pääomasta.

OSINKO

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa osinkoa ei ole vähennetty jakokelpoisesta omasta pääomasta ennen

yhtiökokouksen hyväksyntää.

LIIKEVOITTO

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen -standardi ei määrittele liikevoiton käsitettä. Konserni on määrittänyt sen seuraavasti: liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot ja vähennetään ostokulut ja työsuhte-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot sekä liiketoiminnan muut kulut. Kaikki muut tuloslaskelman erät esitetään liikevoiton alapuolella.

Merkittävät luovutusvoitot ja -tappiot, lopetettujen toimintojen arvon alentumiset ja kirjaamiset, toimintojen uudelleenorganisoinnit tai merkittävät tuomioistuimen päätöksen tai ratkaisun perusteella maksetut vertailukelpoisuuteen vaikuttaviksi eriksi kirjatut korvaukset tai sakot sekä vertailukelpoinen liikevoitto voidaan tarvittaessa esittää erillisenä osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöstiedotteissa.

KRIITTISET LASKENNALLISET ARVIOT JA HARKINTA

Tilinpäätöksen laadinta edellyttää johdon tekemiä arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat tilinpäätöksen sisältöön, sekä johdon harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Tärkeimmillä arvioilla on vaikutusta mahdolliseen liikearvon ja muiden omaisuuserien arvon alentumiseen sekä varauksiin. Toteutunut tulos voi poiketa näistä arvioista.

Tilinpäätöstä laadittaessa tehtävät arviot perustuvat johdon parhaaseen harkintaan tilinpäätöspäivänä. Arviot perustuvat menneitä kausia koskevaan kehitykseen sekä tulevaisuutta koskeviin todennäköisimmiksi katsottuihin oletuksiin tilinpäätöspäivänä. Oletukset liittyvät konsernin taloudellisen toimintaympäristön odotettavissa olevaan kehitykseen suhteessa myyntiin ja hankintamenotasoihin. Arvioita ja harkintaan perustuvia ratkaisuja tarkastellaan säännöllisesti.

Tärkeimmät alueet, joiden kohdalla on käytetty arvioita ja oletuksia, esitetään alla.

Johdon tekemät, konserniyhtiöiden tulevien tilikausien veronalaista tuloa koskevat oletukset huomioidaan kirjattujen laskennallisten verosaamisten määrää arvioidessa.

LIIKETOIMINTOJEN YHDISTÄMISESSÄ HANKITUN VARALLISUUDEN KÄYVÄN ARVON MÄÄRITTÄMINEN

Liiketoimintojen yhdistämisessä hankitun varallisuuden käypää arvoa määrittäessään johto käyttää mahdollisuuksien mukaan saatavilla olevia markkina-arvoja. Kun tämä ei ole mahdollista, arvostaminen perustuu pääasiassa varallisuuserän aiempaan tuottoon ja sen aiottuun käyttöön liiketoiminnassa. Aineettoman oikeuden käypään arvoon arvostaminen on edellyttänyt johdolta arvioita vastaisista rahavirroista. Arvostamiset perustuvat diskontattuihin rahavirtoihin sekä arvioituihin luovutus- ja takaisinostohintoihin ja edellyttävät johdolta arvioita ja oletuksia omaisuuserien tulevasta käytöstä ja vaikutuksesta yhtiön taloudelliseen asemaan. Muutokset liiketoiminnan painopisteissä ja suunnassa voivat johtaa muutoksiin alkuperäisessä arvostuksessa.

Lisäksi sekä aineettomat että aineelliset hyödykkeet tarkistetaan mahdollisen arvon alentumisen varalta vähintään kunakin tilinpäätöspäivänä.

ARVONALENTUMISTESTAUS

Konserni testaa mahdollisen liikearvon arvonalentumisen vuosittain. Rahavirtoja tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät määritetään käyttöarvoon perustuvilla laskelmilla. Näiden laskelmien tekeminen edellyttää arvioiden käyttöä. Vaikka käytetyt oletukset ovat johdon mielestä asianmukaisia, arvioidut kerrytettävissä olevat rahamäärät saattavat poiketa merkittävästi toteutuneesta.

Arvonalentumislaskelmassa käytettyihin oletuksiin liittyy johdon harkintaa, joka koskee eri tekijöiden kehityksen arviointia. Herkkyysanalyysi korostaa sitä, että tuoton kasvuun liittyvät tekijät ovat laskelmissa käytettyjen menetelmien,

oletuksien ja arvioiden keskeisimpiä epävarmuuden lähteitä. Tämä herkkyyks perustuu edellä mainittujen tekijöiden tulevan kehityksen arvioimisen vaikeuteen.

VAIHTO-OMAISUUDEN ARVOSTAMINEN

Johdon periaatteena on kirjata hitaasti liikkuvalla ja vanhentuneelle vaihto-omaisuudelle arvonalentumistappio, joka perustuu johdon parhaaseen arviointiin konsernin omistuksessa tilinpäätöspäivänä mahdollisesti olevasta käyttökelvottomasta vaihto-omaisuudesta. Konsernilla on johdon hyväksymä vaihto-omaisuuden arvostamispolitiikka. Johdon arviot perustuvat johdonmukaiseen ja jatkuvaan seurantaan ja arviointiin. Myös biologisten hyödykkeiden käypä arvo sisältää johdon harkintaa.

UUDEN JA UUDISTETUN IFRS-NORMISTON SOVELTAMINEN

IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat, joita konserni ei ole vielä soveltanut. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

IFRS 9 "Rahoitusinstrumentit" käsittelee rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelua, arvostamista ja kirjaamista. IFRS 9 julkaistiin kokonaisuudessaan heinäkuussa 2014. Se korvaa rahoitusinstrumenttien luokittelua ja arvostamista koskevat osuudet IAS 39:stä. IFRS 9:ssä on säilytetty useita arvostusmalleja, mutta niitä on yksinkertaistettu. Rahoitusvarat on sen mukaan luokiteltava kolmeen pääryhmään: jaksotettuun hankintamenuun kirjattavat, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat. Luokittelu riippuu yrityksen liiketoimintamallista sekä kyseisten rahoitusvarojen rahavirtojen ominaispiirteistä. Sijoitukset oman pääoman ehtoihin instrumentteihin on arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti, mutta alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä voidaan tehdä peruuttamaton valinta menettelystä, jonka mukaan käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin eikä niitä myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi. Arvonalentumisten osalta on otettu käyttöön odotettuihin luottotappioihin perustuva malli, joka korvaa IAS 39:n mukaisen toteutuneisiin tappioihin perustuvan mallin. Suojauksen tehokkuuteen liittyviä vaatimuksia on IFRS 9:ssä helpotettu poistamalla selkeisiin rajoihin perustuva tehokkuustestaus. Nyt edellytetään taloudellista suhdetta suojauskohteen ja suojausinstrumentin välille ja samaa "suojausastetta" kuin mitä yrityksen johto tosiasiallisesti käyttää riskienhallinnassa. Dokumentaatiota vaaditaan edelleen, mutta se poikkeaa IAS 39:n mukaisesta. Standardia on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Standardi on hyväksytty EU:ssa. IFRS 9:n mukaan joukkovelkakirjalainan modifiointikulut vuodelta 2017, jotka on käsitelty efektiivisen koron menetelmällä, kirjataan kuluksi. Tämä johtaa 1,0 miljoonan euron vähennykseen kertyneissä voittovaroissa, 1,2 miljoonan euron lisäykseen korollisissa veloissa ja 0,2 miljoonan euron vähennykseen laskennallisessa verovelassa avaavassa taseessa 1.1.2018. Uudella luottotappioiden laskentamallilla ei ole olennaista vaikutusta.

IFRS 15:ssä "Myyntituotot asiakassopimuksista" käsitellään tulouttamista sekä määritetään periaatteet, joiden mukaan tilinpäätöksessä esitetään käyttäjien kannalta hyödyllistä tietoa asiakassopimuksiin perustuvien myyntituottojen luonteesta, määrästä ja epävarmuudesta sekä myyntituottoihin liittyvistä rahavirroista. Myyntituotto kirjataan, kun asiakas saa määräysvallan tavaraan tai palveluun ja näin pystyy ohjaamaan sen käyttöä ja saamaan siitä koituvan hyödyn. Standardi korvaa IAS 18:n "Tuotot" ja IAS 11:n "Pitkäaikaishankkeet" sekä niihin liittyvät tulkinnat. Standardia on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Standardi on hyväksytty EU:ssa. IFRS 15:een liittyen myyntisopimuksia asiakkaiden kanssa on arvioitu 5 vaiheisen mallin mukaisesti. Arvioinnin perusteella myynnin tuloutukseen ei tule olennaista muutosta.

IFRS 16 "Vuokrasopimukset" tulee korvaamaan IAS 17 ohjeistuksen koskien vuokrasopimuksia. IFRS 16 määrittää periaatteet, joilla vuokrasopimusten osapuolet kirjaavat, arvostavat ja esittävät tietoja vuokrasopimuksista. Standardia on sovellettava 1.1.2019 alkaen ja konserni ottaa sen käyttöön silloin. IFRS 16:n mukaan vuokralle ottajan on kirjattava taseeseen varat ja velat sekä tuloslaskelmaan poistot ja rahoituskustannus kaikista yli 12 kuukauden vuokrasopimuksista. Uudella standardilla ei odoteta olevan merkittävää vaikutusta tulokseen ennen veroja. Varojen ja korollisten velkojen odotetaan kasvavan 30-40 miljoonaa euroa nykyisillä vuokrasopimuksilla. Muutokset vuokrasopimuksissa voivat muuttaa tätä summaa. Standardi on hyväksytty EU:ssa.

Millään muulla jo julkaistulla mutta ei vielä voimassa olevalla IFRS-standardilla tai IFRIC-tulkinnalla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernille.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

1. TOIMINTASEGMENTIT

Konsernin operatiivisesta toiminnasta vastaa konsernin toimitusjohtaja konsernin johtoryhmän avustamana. Toimintasegmentit on määritelty niiden raporttien perusteella, joita konsernin johtoryhmä käyttää resurssien jakamiseen ja tuloksellisuuden arviointiin.

Konsernin johtoryhmä seuraa liiketoimintaa maantieteellisesti. Maantieteellisesti katsottuna johto arvioi tulosta Ruotsissa, Suomessa, Tanskassa ja Baltiassa.

Kaikki maantieteelliset segmentit valmistavat, myyvät ja markkinoivat lihatuotteita ja -valmisteita sekä valmisruokia.

Segmenttien liikevaihto ja liikevoitto eivät sisällä sisäistä myyntiä ja katetta. Segmentit raportoivat ulkoista myyntiä ja ulkoisen myynnin kustannuksia.

Segmenttien varat ja velat ovat sellaisia liiketoiminnan eriä, jotka ovat suoraan tai perustellusti kohdistettavissa ao. segmentin liiketoimintaan. Segmentin varoihin on laskettu aineelliset ja aineettomat hyödykkeet, osuudet osakkuusyhtiöissä, vaihto-omaisuus ja korottomat saamiset. Segmentin velkoihin sisältyvät lyhytaikaiset, korottomat velat. Kohdistamattomat erät sisältävät rahoitus- ja veroeriä sekä koko konsernille yhteisiä eriä.

Vuosi 2017	Toiminta-				Toiminta- segmentit yhteensä	Konserni- hallinto	Elimi- noinnit	Kohdista- mattomat	Konserni yhteensä
	Ruotsin toiminnot	Suomen toiminnot	Tanskan toiminnot	Baltian toiminnot					
TULOSLASKELMATIEDOT									
Liikevaihto	759,4	742,2	147,8	158,7	1 808,1	-	-	-	1 808,1
Liikevoitto	5,4	-16,5	-13,9	4,4	-20,6	-19,7	-	-	-40,3
Osuus osakkuusyriyten tuloksesta	-0,2	2,4	-0,5	-	1,7	-	-	-	1,7
Rahoitustuotot ja -kulut								-10,6	-10,6
Tuloverot								6,8	6,8
Tilikauden tulos, jatkuvat toiminnot									-42,4

TASETIEDOT

Segmentin varat	239,4	404,4	66,7	141,2	851,7	62,4	-32,5	-	881,6
Osuudet osakkuusyrietyksissä	3,8	15,5	3,2	-	22,5	-	-	-	22,5
Kohdistamattomat varat	-	-	-	-	-	-	-	48,6	48,6
Varat yhteensä	243,1	420,0	69,9	141,2	874,2	62,4	-32,5	48,6	952,7

Segmentin velat	106,8	154,8	17,6	20,8	300,0	13,5	-7,1	-	306,3
Kohdistamattomat velat	-	-	-	-	-	-	-	295,3	295,3
Velat yhteensä	106,8	154,8	17,6	20,8	300,0	13,5	-7,1	295,3	601,6

MUUT TIEDOT

Liikevaihto, tavarat	759,0	740,8	147,8	158,6	1 806,2	-	-	-	1 806,2
Liikevaihto, palvelut	0,3	1,4	-	0,1	1,8	-	-	-	1,8
Investoinnit	13,7	96,9	1,3	10,0	122,0	3,5	-	-	125,5
Poistot	-11,2	-24,8	-8,9	-9,4	-54,3	-0,9	-	-	-55,2
Arvon alentumiset	-	-4,2	-10,1	-	-14,3	-	-	-	-14,3
Liikearvot	30,4	19,8	0,0	22,2	72,4	-	-	-	72,4
Rahavirta ilman rahoituskuluja	18,1	-56,0	0,8	4,4	-32,6	-17,0	-	-	-49,6

**Rahavirta ilman
rahoituskuluja, täsmäytys
konserni yhteensä**

Liiketoiminnan rahavirta									45,7
Rahoituserät (-)									10,6
Investointien rahavirta									-104,0
Myönnetyt lainat ja lainasaamisten takaisinmaksut (-)									-1,9
Rahavirta ilman rahoituskuluja									-49,6

Vuosi 2016					Toiminta-	Konserni- hallinto	Elimi- noinnit	Kohdista- mattomat	Konserni yhteensä
	Ruotsin toiminnot	Suomen toiminnot	Tanskan toiminnot	Baltian toiminnot	segmentit yhteensä				
TULOSLASKELMATIEDOT									
Liikevaihto	790,8	774,9	149,5	157,7	1 872,9	-	-	-	1 872,9
Liikevoitto	9,5	15,3	-6,6	6,2	24,3	-14,7	-	-	9,7
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	-0,5	0,4	-	-	-0,1	-	-	-	-0,1
Rahoitustuotot ja -kulut								-8,7	-8,7
Tuloverot								-4,4	-4,4
Tilikauden tulos, jatkuvat toiminnot									-3,6

TASETIEDOT

Segmentin varat	240,5	346,0	84,2	137,2	807,9	47,9	-64,7	-	791,1
Osuudet osakkuusyrietyksissä	4,3	14,0	3,7	-	22,0	0,1	-	-	22,2
Kohdistamattomat varat	-	-	-	-	-	-	-	41,5	41,5
Varat yhteensä	244,8	360,1	87,9	137,2	830,0	48,0	-64,7	41,5	854,8

Segmentin velat	100,0	155,3	17,9	19,7	293,0	10,2	-33,7	-	269,4
Kohdistamattomat velat	-	-	-	-	-	-	-	175,7	175,7
Velat yhteensä	100,0	155,3	17,9	19,7	293,0	10,2	-33,7	175,7	445,1

MUUT TIEDOT

Liikevaihto, tavarat	790,2	770,2	149,5	157,5	1 867,4	-	-	-	1 867,4
Liikevaihto, palvelut	0,7	4,7	-	0,2	5,6	-	-	-	5,6
Investoinnit	19,8	60,3	3,1	10,8	94,0	3,6	-	-	97,6
Poistot	-11,3	-24,6	-9,4	-8,9	-54,1	-0,4	-	-	-54,6
Arvon alentumiset	-0,4	-	-	-	-0,4	-	-	-	-0,4
Liikearvot	31,4	19,8	3,6	22,2	77,0	-	-	-	77,0
Rahavirta ilman rahoituskuluja	8,2	25,9	-0,8	6,7	40,1	-16,4	-	-	23,7

**Rahavirta ilman
rahoituskuluja, täsmäytys
konserni yhteensä**

Liiketoiminnan rahavirta									70,9
Rahoituserät (-)									6,9
Investointien rahavirta									-53,9
Myönnetyt lainat ja lainasaamisten takaisinmaksut (-)									-0,2
Rahavirta ilman rahoituskuluja									23,7

2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

	2017	2016
Vuokratuotot	1,3	1,3
Myyntivoitot pysyvistä vastaavista	0,5	1,0
Valuuttajohdannaisten kurssivoitot	1,4	1,4
Vakuutuskorvaus	0,0	0,1
Julkiset avustukset	0,0	1,0
Liiketoiminnan muut tuotot	5,2	6,7
Liiketoiminnan muut tuotot	8,5	11,4

3. MATERIAALIT JA PALVELUT

	2017	2016
Ostot tilikauden aikana	-1 114,8	-1 148,2
Varastojen lisäys tai vähennys	-3,2	-4,2
Valmistus omaan käyttöön	0,0	0,0
Aineet, tavarat, tarvikkeet	-1 118,0	-1 152,4
Ulkopuoliset palvelut	-153,3	-153,2
Materiaalit ja palvelut	-1 271,3	-1 305,7

4. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUNEET KULUT

	2017	2016
Palkat ja palkkiot	-254,8	-254,8
Osakepalkkiojärjestelmän kulut	0,0	-0,0
Eläkekulut, maksupohjaiset järjestelyt	-28,4	-28,6
Eläkekulut, etuusperusteiset järjestelyt	-2,2	-1,7
Eläkekulut yhteensä	-30,5	-30,3
Muut henkilösivukulut	-43,1	-41,4
Työsuhte-etuuksista aiheutuneet kulut	-328,4	-326,6
Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden saama kompensaatio:		
Lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	-3,1	-2,7
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	-0,4	-0,4
Työsuhteen päättämiseen liittyvät etuudet	-0,7	-1,6
Osakeperusteiset maksut	0,0	-0,0
Johdon palkat, palkkiot ja etuudet	-4,2	-4,7
Henkilöstömäärä tilikauden aikana keskimäärin		
Toimihenkilöt	1 226	1 269
Työntekijät	6 066	6 050
Yhteensä	7 292	7 319

Hallituksen jäsenet	Palkat ja palkkiot	Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet
Mikko Nikula, puheenjohtaja	0,071	-
Marko Onnela, varapuheenjohtaja	0,030	-
Pirjo Väliaho	0,043	-
Per Olof Nyman, 6.4.2017 alkaen	0,020	-
Riitta Palomäki, 6.4.2017 alkaen	0,030	-
Tuomas Salusjärvi, 6.4.2017 alkaen	0,024	-
Henrik Treschow, 6.4.2017 asti	0,014	-
Teija Andersen, 6.4.2017 asti	0,013	-
Per Nilsson, 6.4.2017 asti	0,006	-
Veikko Kemppe, 6.4.2017 alkaen	0,016	-
Carl-Peter Thorwid, 6.4.2017 alkaen	0,019	-
Yhteensä	0,287	-
Toimitusjohtaja		
Jari Latvanen	0,677	0,130

Konsernin johtoryhmän suomalaisilla jäsenillä on maksuperusteinen lisäeläkevakuutus. Lisäeläkevakuutusmaksun suuruus on 20 prosenttia vakuutetun vuosipalkasta. Lisäeläkesopimusten mukainen eläkeikä on 63 vuotta.

OSAKEPALKKIOJÄRJESTELMÄ

Osakepalkkiojärjestelmä 2013

HKScanin hallitus on 19.12.2012 päättänyt ottaa käyttöön osakepalkkiojärjestelmän osana yhtiön avainhenkilöiden kannustus- ja sitouttamisjärjestelmää. Osakepalkkiojärjestelmä tarjoaa kohderyhmälle mahdollisuuden saada palkkiona HKScanin A-sarjan osakkeita kolmelta ansaintajaksolta, vuosilta 2013, 2014 ja 2015, niille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Hallitus päättää ansaintajakson alkaessa ansaintajaksolle asetettavista kriteereistä ja niille asetettavista tavoitteista. Lisäksi uudessa osakepalkkiojärjestelmässä on yksi kolmen vuoden ansaintajakso, kalenterivuodet 2013-2015. Palkkion saaminen tältä ansaintajaksolta edellyttää, että avainhenkilö ennestään omistaa tai hankkii yhtiön A-sarjan osakkeita hallituksen päättämän määrän.

Järjestelmän mahdollinen palkkio ansaintajaksolta 2015 perustuu HKScan-konsernin osakekohtaiseen tulokseen (EPS) ja sijoitetun pääomaan tuottoon (ROCE).

Mahdolliset palkkiot ansaintajaksolta 2015 maksetaan vuonna 2018 osittain yhtiön A-sarjan osakkeina ja osittain rahana. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta avainhenkilölle aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja. Mikäli avainhenkilön työ- tai toimisuhte päättyy ennen palkkion maksamista, palkkiota ei pääsääntöisesti makseta.

Osakepalkkiojärjestelmä 2016

HKScan Oyj:n hallitus hyväksyi 18.12.2015 osakepohjaisen kannustinjärjestelmän konsernin avainhenkilöille vuodelle 2016. Uudessa osakepalkkiojärjestelmässä on yksi ansaintajakso, vuosi 2016. Järjestelmän mahdollinen

palkkio ansaintajaksolta perustuu HKScan-konsernin tulokseen ennen korkoja, veroja, poistoja ja kuoletuksia (EBITDA) sekä osakekohtaiseen tulokseen (EPS).

Palkkiot ansaintajaksolta maksetaan osittain yhtiön A-sarjan osakkeina ja osittain rahana seuraavasti: 50 prosenttia vuonna 2017 ja 50 prosenttia vuonna 2018. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta avainhenkilöille aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja. Mikäli avainhenkilön työ- tai toimisuuhde päättyy ennen palkkion maksamista, palkkiota ei makseta.

Palkkiojärjestelmän piiriin kuuluu 37 henkilöä. Ansaintajakson perusteella maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään noin 366 000 HKScan Oyj:n A-sarjan osaketta sekä osakkeiden arvoa vastaava määrä rahaa.

Osakepalkkiojärjestelmä 2016:een liittyen ei makseta palkkioita, sillä asetettuja tavoitteita ei saavutettu.

Osakepalkkiojärjestelmä 2017-2019

HKScan Oyj:n hallitus hyväksyi 10.4.2017 osakepohjaisen kannustinjärjestelmän konsernin avainhenkilöille vuodelle 2017. Uudessa osakepalkkiojärjestelmässä on yksi ansaintajakso, vuosi 2017. Järjestelmän mahdollinen palkkio ansaintajaksolta perustuu HKScan-konsernin sijoitetun pääoman tuottoon (ROCE) sekä osakekohtaiseen tulokseen (EPS).

Palkkiot ansaintajaksolta maksetaan osittain yhtiön A-sarjan osakkeina ja osittain rahana seuraavasti: 50 prosenttia vuonna 2018 ja 50 prosenttia vuonna 2019. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta avainhenkilöille aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja. Mikäli avainhenkilön työ- tai toimisuuhde päättyy ennen palkkion maksamista, palkkiota ei makseta.

Palkkiojärjestelmän piiriin kuuluu 28 henkilöä. Ansaintajakson perusteella maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään noin 743 000 HKScan Oyj:n A-sarjan osaketta sisältäen rahana maksettavan osuuden.

Osakepalkkiojärjestelmän perustiedot ja tapahtumat on koottu seuraaviin taulukoihin.

OSAKEPOHJAISET KANNUSTIMET TILIKAUDELLA 1.1.-31.12.2017

Järjestelmä Instrumentti	Osakepalkkiojärjestelmä 2017		Osakepalkkiojärjestelmä 2016		Osakepalkkiojärjestelmä 2013	
	Ansaintajakso 2017, 2018 toimitus	Ansaintajakso 2017, 2019 toimitus	Ansaintajakso 2016, 2017 toimitus	Ansaintajakso 2016, 2018 toimitus	Ansaintajakso 2015	Yhteensä / Keskiarvo
Osakepalkkioita enintään, brutto kpl	371 500	371 500	366 000	366 000	451 000	1 926 000
Myöntämispäivä	8.6.2017	8.6.2017	16.6.2016	16.6.2016	10.2.2015	
Oikeuden syntyminen / maksu viimeistään, pvm	30.6.2018	31.3.2019	31.8.2017	31.3.2018	30.4.2018	
Maksimi juoksuaika, vuotta	1	1,8	1,2	1,8	3,2	2,2
Jäljellä oleva juoksuaika, vuotta	0,5	1,3	0,0	0,0	0,3	1,2
Oikeuden syntymisehdot	ROCE (70%), EPS (30%), Työssäolovelvoite	ROCE (70%), EPS (30%), Työssäolovelvoite	EBITDA (70%), EPS (30%), Työssäolovelvoite	EBITDA (70%), EPS (30%), Työssäolovelvoite	EPS (70%), ROCE-% (30%), Työssäolovelvoite	
Henkilöitä tilikauden päätyessä	23	23	0	0	10	
Maksutapa	Osakkeita ja rahaa	Osakkeita ja rahaa	Osakkeita ja rahaa	Osakkeita ja rahaa	Osakkeita ja rahaa	

Muutokset tilikauden aikana	Ansaintajakso 2017, 2018 toimitus	Ansaintajakso 2017, 2019 toimitus	Ansaintajakso 2016, 2017 toimitus	Ansaintajakso 2016, 2018 toimitus	Ansaintajakso 2015	Yhteensä
1.1.2017						
Myönnetyt palkkiot tilikauden alkaessa	0	0	261 000	261 000	53 770	575 770
Muutokset tilikauden aikana						
Myönnetyt	331 500	331 500	0	0	0	663 000
Menetettyt	53 000	53 000	0	0	28 979	134 979
Toteutetut	0	0	0	0	0	0
Rauenneet	0	0	261 000	261 000	0	522 000
31.12.2017						
Myönnetyt palkkiot tilikauden päätyessä	278 500	278 500	0	0	24 971	581 971

Tilikauden aikana myönnettyjen osakeperusteisten kannustimien hinnoittelu määritettiin seuraavien panosten mukaan, ja niillä oli seuraava vaikutus:

Tilikauden aikana myönnettyjen osakepalkkioiden arvostusparametrit

Osakkeen kurssi myöntämishetkellä, euroa	3,21
Osakkeen kurssi tilikauden päättyessä, euroa	3,13
Juoksuaika, vuotta	1,5
Odotetut osingot (mikäli ei hyvitetä), euroa	0,00
Käypä arvo myöntämishetkellä yhteensä, euroa	2 128 230
Käypä arvo raportointihetkellä yhteensä, euroa	0

Osakepohjaisten kannustimien vaikutus tulokseen ja tauloudelliseen asemaan tilikauden aikana

Tilikauden kustannukset, osakepohjaiset maksut, euroa	-35 242
Omana pääomana kirjattava, euroa	-11 922
Osakepohjaisista maksuista aiheutuva velka tilikauden lopussa, euroa	39 377

5. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

	2017	2016
Suunnitelman mukaiset poistot	-55,2	-54,6
Arvonalentumiset	-14,3	-0,4
Yhteensä	-69,5	-55,0

0,7 miljoonan euron arvonalentuminen on kirjattu Suomessa liittyen Mellilän tuotantolaitoksen sulkemiseen.

3,4 miljoonan euron arvonalentuminen on kirjattu Suomessa liittyen Euran tuotantolaitoksen sulkemiseen.

10,1 miljoonan euron arvonalentuminen on kirjattu Tanskassa, jotta omaisuuserien kirja-arvo vastaa arvioitua tulosta tulevaisuudessa.

6. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

	2017	2016
Vuokrat	-13,9	-13,2
Luovutustappiot pysyvistä vastaavista	-0,1	-0,2
Tutkimus- ja kehitysmenot	-6,5	-6,6
Vapaaehtoiset henkilöstökulut	-8,9	-11,7
Energia	-37,7	-35,4
Kunnossapito	-39,4	-38,1
Mainos-, markkinointi- ja edustuskulut	-20,6	-23,2
Palvelu-, tietohallinto- ja konttorikulut	-29,0	-25,5
Valuuttajohdannaisten kurssitappiot	-0,7	-1,1
Muut kulut	-31,0	-32,6
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-187,7	-187,5

TILINTARKASTUSPALKKIOT

Konsernin tilintarkastuspalkkiot sen riippumattomille tilintarkastajille esitetään alla olevassa taulukossa. Varsinaisen tilintarkastuksen tilintarkastusmenot liittyvät vuositilinpäätösten tarkastukseen ja niihin läheisesti liittyviin lainsäädännöllisiin toimintoihin. Tilintarkastuksen muita palkkioita ovat mm. verokonsultointi ja erityisjärjestelyissä avustaminen.

	2017	2016
Tilintarkastuspalkkiot	-0,5	-0,6
Veroneuvonta	-0,0	-0,0
Muut palkkiot	-0,8	-0,4
Tilintarkastusmenot yhteensä	-1,3	-1,0

PricewaterhouseCoopers Oy:lle maksettiin muista kuin tilintarkastukseen liittyvistä palveluista HKScan-konsernin yhtiöille yhteensä 17 tuhatta euroa tilikauden 2017 aikana. Palvelut sisälsivät varmennusta 6 tuhatta euroa, veroneuvontaa 5 tuhatta euroa sekä muita palveluita 6 tuhatta euroa.

7. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Rahoitustuotot	2017	2016
Osinkotuotot	0,1	0,4
Korkotuotot		
Korkotuotot lainoista ja saamisista	1,8	1,9
Korkotuotot korkojohdannaisista	-	-
Muut rahoitustuotot	0,0	0,1
Yhteensä	2,0	2,3
Rahoituskulut		
Korkokulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön arvostetuista rahoitusveloista	-6,4	-5,9
Korkokulut korkojohdannaisista	-3,4	-3,9
Muut rahoituskulut		
Tehoton osuus, korkoriskin suojaus	-0,5	0,0
Lainasaamisten arvonalentuminen	-	-
Muut rahoituskulut	-1,8	-1,2
Kurssierot lainoista ja saamisista	-0,3	-1,4
Kurssierot johdannaisinstrumenteista	-0,1	1,3
Yhteensä	-12,6	-11,1
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-10,6	-8,7

8. TULOVEROT

Tuloverot	2017	2016
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-1,9	-1,4
Aikaisempien tilikausien verot	-0,0	0,1
Laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutos	8,6	-3,1
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	6,8	-4,4
Verokannan täsmäytys, kumulatiivinen		
Kirjanpidon voitto/tappio ennen veroja	-49,2	0,9
Laskennallinen vero emoyhtiön verokannalla	9,8	-0,2
Ulkomaisten tytäryhtiöiden poikk. verokantojen vaikutukset	0,7	0,7
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	0,3	-0,2
Verovapaat tulot	0,0	0,2
Vähennyskelvottomat menot	-1,2	-0,0
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	-	-
Tilikauden tappioista kirjaamaton vero	-3,3	-2,7
Aikaisempien tilikausien vero	-0,0	0,1
Aiempia tilikausia koskevat oikaisut	-0,0	-2,2
Verokannan muutoksen vaikutus	0,4	-0,0
Verokulu tuloslaskelmassa	6,8	-4,4

9. OSAKEKOHTAINEN TULOS

	2017	2016
Emoyrityksen omistajille kuuluva tilikauden voitto	-45,5	-5,4
Yhteensä	-45,5	-5,4
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo (1 000 kpl)	54 018	54 006
Laimennusvaikutuksella oikaistut ulkona olevat osakkeet, painotettu keskiarvo	54 018	54 006
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa/osake)	-0,84	-0,10
Laimennusvaikutuksella oikaistu tulos (euroa/osake)	-0,84	-0,10

TASEEN LIITETIEDOT

10. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

	2017	2016
Hankintameno 1.1.	94,0	95,1
Muuntoerot	-1,9	-2,5
Lisäykset	1,7	0,9
Vähennykset	-0,0	-0,0
Siirrot erien välillä	2,8	0,4
Hankintameno 31.12.	96,5	94,0
Kertyneet poistot 1.1.	-28,0	-26,1
Muuntoerot	0,2	0,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0
Tilikauden poisto	-2,3	-2,1
Arvonlennukset	-1,7	-
Kertyneet poistot 31.12.	-31,8	-28,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	64,8	66,0

Ruotsin liiketoimintaan kuuluvat tavaramerkit, kirjanpitoarvoltaan 55,4 (57,1) miljoonaa euroa testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Konsernin arvion mukaan niillä on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika. Nämä ovat hyvin tunnettuja tavaramerkkejä, joilla on pitkä historia ja suuri vaikutus liiketoimintaan sekä kannattavuuteen ja näin kuvitellaan olevan niin myös tulevaisuudessa. Arvonlennustestaus tehdään segmenttitasolla ja se kattaa kaikki segmentin varat (katso yksityiskohtainen määritelmä liitetiedosta 11). Jäljellä oleva tasearvo muodostuu IT-ohjelmistoista, muista tuotemerkeistä ja liittymismaksuista. 1,7 miljoonan euron arvonalentuminen vuonna 2017 tehtiin Tanskassa, katso yksityiskohtaiset tiedot liitetiedosta 11.

11. LIIKEARVO

	2017	2016
Hankintameno 1.1.	77,0	78,2
Muuntoerot	-0,9	-1,2
Poistot ja arvonalentumiset	-3,6	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	72,4	77,0

LIIKEARVOJEN KOHDISTUS

Kaikki konsernin liikearvon kirjaamiseen johtaneet hankinnat ovat kohdistuneet yksittäisen rahavirtaa tuottavan yksikön nettovarojen hankintaan tai liiketoiminnan hankintaan, ja liikearvo on hankintakohtaisesti kohdistettu kyseiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle. Liikearvoa on kohdistettu yhteensä neljälle eri rahavirtaa tuottavalle yksikölle.

Liikearvojen erittely	2017	2016
Suomi	19,8	19,8
Ruotsi	30,4	31,4
Tanska	-	3,6
Baltia	22,2	22,2
Yhteensä	72,4	77,0

ARVONALENTUMISTAPPIOIDEN KOHDISTAMINEN JA KIRJAAMINEN

Tanskan segmenttiin on kirjattu vuoden 2017 lopussa arvonalentumistappiota yhteensä 6,7 miljoonaa euroa arvonalentumistestauksen perusteella. Arvonalentumistappio kohdistui liikearvoon 3,6 miljoonaa euroa, aineettomiin hyödykkeisiin 1,7 miljoonaa euroa sekä koneisiin ja kalustoon 1,4 miljoonaa euroa. Arvonalentuminen sisältyy tuloslaskelmalla kohtaan poistot. Alaskirjauksella ei ollut kassavirtavaikutusta. Arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeen Tanskan segmentille ei kohdistu lainkaan liikearvoa. Arvonalentumistappio on kirjattu koska segmentti ei ole saavuttanut suunniteltua kannattavuutta.

ARVONALENTUMISTESTAUS

Yhtiö laatii arvonalennustestauslaskelmat vuosittain. Keskeisiä oletuksia laskelmissa ovat liiketoiminnan kasvunäkymät, kustannuskehitys ja käytetty diskonttokorko.

Johto tarkastelee liiketoiminnan tuloksia liiketoimintakohtaisesti ja on tunnistanut Ruotsin, Suomen, Tanskan ja Baltian maat pääliiketoiminnoiksi. Johto seuraa liikearvoa liiketoimintasegmenttien tasolla.

Arvonalennustestauksessa kaikki segmentin varat testataan tulevaisuuden rahavirtaa vastaan. Rahavirtaa tuottavan yksikön liiketoiminnasta kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu arvonalentumistestauksessa käyttöarvolaskelmiin. Laskelmissa käytetyt rahavirta-arviot perustuvat johdon ja hallituksen hyväksymiin

taloudellisiin suunnitelmiin, jotka kattavat kolmen vuoden ajanjakson. Suunnitelmat perustuvat maltilliseen ja varovaiseen liikevaihdon kasvuun oletuksella, että konsernin liikevoitto paranee ennustejaksolla. Ennustejakson jälkeinen rahavirta on ekstrapoloitu käyttäen varovaista kasvukerrointa (1,0 prosenttia). Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kasvukertoimet ennustejakson jälkeiselle ajalle eivät ylitä rahavirtaa tuottavien yksiköiden pitkäaikaista historiallista kasvua.

Korkokanta on määritelty oman ja vieraan pääoman painotettuna keskipainotuksena (WACC). Korkokannan laskenta perustuu samalla alalla toimivien yhtiöiden (verrokkiryhmä) markkinatietoon. Lisäksi laskennassa on huomioitu markkina-aluekohtaiset riskit. Käytetyt korkokannat ovat Ruotsissa 4,7 (4,7) prosenttia, Suomessa 4,4 (4,7) prosenttia, Tanskassa 4,3 (4,7) prosenttia ja Baltiassa 4,7 (4,8) prosenttia.

Kunkin rahavirtaa tuottavan yksikön herkkyys arvon alentumiselle testataan diskonttauskorkoa, tulevaa rahavirtaa ilman rahoituskuluja ja kannattavuuden kehitystä kuvaavaa kasvutekijää muuttamalla. Herkkyysanalyysin perusteella kohtuullinen muutos muuttujissa ei johtaisi Ruotsin, Suomen tai Baltian segmentin kohdalla arvon alentumiseen. Seuraavat korkokannan nousut prosenttiyksiköissä eivät johtaisi arvonalentumiseen, olettaen että muut tekijät pysyvät muuttumattomina: Ruotsi 7,3, Suomi 7,3, Baltia 4,8.

Oheinen taulukko esittää terminaali rahavirran ilman rahoituskuluja, jolla rahavirtaa tuottavan yksikön varat ovat yhtä suuret kerrytettävissä olevan rahamäärän kanssa muiden muuttujien pysyessä muuttumattomina.

	2016 rahavirta ilman rahoituskuluja	2017 rahavirta ilman rahoituskuluja	terminaali rahavirta ilman rahoituskuluja
Ruotsi	8,2	18,1	6,7
Suomi	25,9	-56,0	11,6
Baltia	6,7	4,4	4,8

Tanskan segmenttiin raportointikaudella tehdyn arvonalentumistappiokirjauksen vuoksi segmentin kerrytettävissä oleva rahamäärä vastaa segmentin kirjanpitoarvoa. Siten minkä tahansa muuttujan epäsuotuisa muutos synnyttäisi lisää arvonalentumistappiota. Mikäli testauksessa käytetty rahavirta olisi 10 % pienempi, arvonalentumistappiota pitäisi kirjata lisää koneista ja laitteista 5 miljoonaa euroa. Jos määritetty diskonttauskorko olisi ollut 1 prosenttiyksikköä korkeampi, tulisi arvonalentumistappiota kirjata lisää koneista ja laitteista 12 miljoonaa euroa.

Muissa tekijöissä johdon käsityksen mukaan käytettyjen oletusten kohtuulliset muutokset eivät johda arvonalentumisiin Ruotsin, Suomen tai Baltian segmentin liikearvoissa. Äkilliset ja muut kuin jokseenkin mahdolliset muutokset rahavirtaa tuottavien yksiköiden toimintaympäristössä voivat johtaa pääomakustannusten kasvamiseen tai tilanteeseen, jossa rahavirtaa tuottavalle yksikölle joudutaan arvioimaan selkeästi alaisemmat rahavirrat. Tällaisessa tilanteessa arvonalentumistappioiden kirjaaminen on todennäköistä.

Suoritettujen vuosittaisten arvonalennustestien perusteella on tehty arvonalentuminen vuonna 2017. Vuonna 2016 arvonalentumistestien perusteella ei tehty arvonalentumisia.

12. AINEELLISET HYÖDYKKEET

	Maa- ja vesialueet	Raken- nukset ja raken- nelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineel- liset hyödyk- keet	Ennako- maksut ja kesken- eräiset hankinnat	Yhteensä
Aineelliset hyödykkeet 2017						
Hankintameno 1.1.	10,8	466,4	627,3	16,8	74,3	1 195,6
Muuntoerot	-0,1	-1,8	-4,6	-0,0	-0,3	-6,7
Lisäykset	0,0	31,3	56,0	1,8	34,7	123,9
Vähennykset	-0,2	-0,1	-2,9	-0,8	-0,0	-4,0
Siirrot erien välillä	0,0	28,5	47,0	0,4	-78,8	-3,0
Hankintameno 31.12.	10,6	524,3	722,8	18,2	29,9	1 305,8
Kertyneet poistot 1.1.	-0,0	-289,5	-490,5	-14,0	-	-793,9
Muuntoerot	-	1,9	3,5	0,0	-	5,4
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	0,1	2,5	0,1	-	2,8
Tilikauden poisto	-	-15,1	-36,7	-1,0	-	-52,9
Arvonlennukset	-	-1,6	-7,3	-	-	-9,0
Kertyneet poistot 31.12.	-0,0	-304,2	-528,5	-14,9	-	-847,6
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	10,6	220,1	194,2	3,3	29,9	458,2

	Maa- ja vesialueet	Raken- nukset ja raken- nelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineel- liset hyödyk- keet	Ennako- maksut ja kesken- eräiset hankinnat	Yhteensä
Aineelliset hyödykkeet 2016						
Hankintameno 1.1.	11,3	463,3	619,1	15,8	18,6	1 128,1
Muuntoerot	-0,1	-3,2	-6,3	0,0	-0,2	-9,8
Lisäykset	-	3,1	11,4	1,3	81,0	96,9
Vähennykset	-0,4	-2,2	-10,1	-0,9	-0,2	-13,7
Vähennykset (yritysmyyntit)	-	-	-5,6	-	-	-5,6
Muu muutos	0,0	-	-	-	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	-0,0	5,3	18,8	0,5	-24,8	-0,2
Hankintameno 31.12.	10,8	466,4	627,3	16,8	74,3	1 195,6
Kertyneet poistot 1.1.	-0,0	-278,9	-474,3	-13,1	-	-766,3
Muuntoerot	-	2,6	5,0	-0,0	-	7,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	2,0	9,9	0,1	-	11,9
Yritysmyyntien kertyneet poistot	-	-	5,2	-	-	5,2
Tilikauden poisto	-	-15,1	-36,3	-1,0	-	-52,4
Arvonalennukset	-	-	-0,0	-	-	-0,0
Kertyneet poistot 31.12.	-0,0	-289,5	-490,5	-14,0	-	-793,9
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	10,8	176,9	136,8	2,8	74,3	401,7

Muut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet sisältävät 1,3 (1,2) miljoonaa euroa biologisia hyödykkeitä. Nämä ovat teuraseläimiä tuottavia eläimiä, ja ne on arvostettu hankintamenoon, josta on vähennetty eläinten ikääntymisestä aiheutuva käyttöarvon alenemista vastaava kustannus. Tuottaville eläimille ei ole olemassa markkinahintaa.

13. OSUUDET OSAKKUUS- JA YHTEISYRITYKSISSÄ

	2017	2016
Hankintameno 1.1.	22,2	23,3
Muuntoerot	-0,1	-0,2
Vähennykset (yritysjärjestelyt)	-0,7	-
Hankintameno 31.12.	21,3	23,1
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	1,7	-0,1
Osingot osakkuus- ja yhteisyrityksistä	-0,5	-0,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	22,5	22,2
Vaikutus konsernin tulokseen:		
Osakkuusyriitykset	0,3	-0,6
Yhteisyritykset	1,4	0,5
Yhteensä	1,7	-0,1
Kirjanpitoarvot konsernin taseessa:		
Osakkuusyriitykset	11,7	12,2
Yhteisyritykset	10,8	9,9
Yhteensä	22,5	22,2

Konsernitiilinpäätökseen yhdistellyt osakkuus- ja yhteisyritykset on lueteltu liitetiedossa 27. Konsernilla ei ole yksittäisiä merkittäviä osakkuus- tai yhteisyrityksiä. Konserni harjoittaa osakkuus- ja yhteisyritysten kautta liiketoimintaa mm. harjoittamalla teurastusta, leikkuuta, lihan jatkojalostusta ja käyttämällä vuokraus-, jätteiden hävittämis-, tutkimus- ja neuvontapalveluita.

Konsernin osuuteen osakkuus- ja yhteisyrityksissä ei liity ehdollisia velkoja.

14. RAHOITUSVARAT JA RAHOITUSVELAT

RAHOITUSINSTRUMENTIT LUOKITTAIN 2017

	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat, kau-pankäyntitar-koituksessa pidettävät		Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitus-varat	Suojaus-lasken-nassa olevat joh-dannaiset	Jakso-tettuun hankinta-menoon arvostetut rahoitus-velat	Yhteensä	Käypä arvo	Käyvän arvon hierarkia
Taseen varat									
Pitkäaikaiset myynti- ja muut saamiset	-	2,8	-	-	-	-	2,8	-	-
Myytävissä olevat sijoitukset	-	-	12,4	-	-	-	12,4	-	-
Myyntisaamiset ja muut saamiset*	-	111,7	-	-	-	-	111,7	-	-
Johdannaiset	0,1	-	-	-	-	-	0,1	0,1	2
Rahat ja pankkisaamiset	-	50,9	-	-	-	-	50,9	-	-
Yhteensä	0,1	165,4	12,4	0,0	0,0	0,0	177,9	-	-

* Myyntisaamisten ja muiden saamisten tasearvo 123,5 miljoonaa euroa sisältää johdannaisia 0,1 miljoonaa euroa sekä rahoitusinstrumentteihin kuulumattomia ennakkomaksuja ja muita eriä 11,7 miljoonaa euroa.

Taseen velat									
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	-	-	-	-	-	245,1	245,1	-	-
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	-	-	-	-	-	0,0	0,0	-	-
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	-	-	-	-	-	14,1	14,1	-	-
Johdannaiset*	0,3	-	-	9,7	-	-	10,0	10,0	2
Ostovelat ja muut velat*	-	-	-	-	-	277,4	277,4	-	-
Yhteensä	0,3	0,0	0,0	9,7	536,6	546,6	-	-	-

* Ostovelkojen ja muiden velkojen tasearvo 280,9 miljoonaa euroa sisältää johdannaisia 3,3 miljoonaa euroa ja rahoitusinstrumentteihin kuulumattomia ennakkomaksuja 0,3 miljoonaa euroa.

RAHOITUSINSTRUMENTIT LUOKITTAIN 2016

	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat, kaupankäyntitaroituksessa pidettävät		Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Suojauslaskennassa olevat johdannaiset	Jaksettuihin hankintamenoön arvostetut rahoitusvelat	Yhteensä	Käypä arvo	Käyvän arvon hierarkia
Taseen varat									
Pitkäaikaiset myynti- ja muut saamiset	-	4,7	-	-	-	-	4,7	-	-
Myytävissä olevat sijoitukset	-	-	12,8	-	-	-	12,8	-	-
Myyntisaamiset ja muut saamiset*	-	113,1	-	-	-	-	113,1	-	-
Johdannaiset	0,1	-	-	-	-	-	0,1	0,1	2
Rahat ja pankkisaamiset	-	6,6	-	-	-	-	6,6	-	-
Yhteensä	0,1	124,4	12,8	0,0	0,0	0,0	137,3	-	-

* Myyntisaamisten ja muiden saamisten tasearvo 123,7 miljoonaa euroa sisältää johdannaisia 0,1 miljoonaa euroa sekä rahoitusinstrumentteihin kuulumattomia ennakkomaksuja ja muita eriä 10,5 miljoonaa euroa.

Taseen velat									
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	-	-	-	-	-	126,9	126,9	-	-
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	-	-	-	-	-	0,1	0,1	-	-
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	-	-	-	-	-	17,2	17,2	-	-
Johdannaiset*	0,4	-	-	13,3	-	-	13,7	13,7	2
Ostovelat ja muut velat*	-	-	-	-	-	245,3	245,3	-	-
Yhteensä	0,4	0,0	0,0	13,3	389,5	403,2	-	-	-

* Ostovelkojen ja muiden velkojen tasearvo 259,2 miljoonaa euroa sisältää johdannaisia 13,7 miljoonaa euroa ja rahoitusinstrumentteihin kuulumattomia ennakkomaksuja 0,2 miljoonaa euroa.

Tasearvot vastaavat parhaiten sitä rahamäärää, joka on luottoriskin enimmäismäärä siinä tapauksessa, että toiset sopimuspuolet eivät pysty täyttämään rahoitusinstrumentteihin liittyviä velvoitteitaan. Muiden kuin käypään arvoon kirjattujen rahoitusinstrumenttien käypä arvo on lähellä tasearvoa, minkä vuoksi niitä ei ole esitetty erikseen. 168,5 miljoonan euron joukkovelkakirjalainat, joiden tasearvo on 163,7 miljoonaa euroa, markkina-arvo vuoden 2017 lopussa on 171,5 miljoonaa euroa.

15. LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT

Laskennallisten verosaamisten erittely

	1.1.2017	Muuntoero	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2017
Eläke-etuudet	4,7	-0,1	0,3	0,9	5,7
Muut jaksotuserot	3,2	-0,0	4,7	-0,0	7,8
Vahvistetut tappiot	12,9	-0,0	4,6	-	17,6
Suojauslaskennasta syntyvät	3,1	-0,0	-0,2	-0,8	2,0
Yhteensä	23,8	-0,1	9,4	0,1	33,2

Laskennallisten verovelkojen erittely

	1.1.2017	Muuntoero	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2017
Poistoerot	2,1	-0,0	0,3	-	2,4
Muut jaksotuserot	0,8	-0,0	1,0	-	1,7
Konsolidoinnista syntyvät	14,2	-0,4	-0,5	-	13,3
Suojauslaskennasta syntyvät	0,0	-	-	-	0,0
Yhteensä	17,0	-0,4	0,8	-	17,4

Laskennallisten verosaamisten erittely

	1.1.2016	Muuntoero	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2016
Eläke-etuudet	3,6	-0,1	-0,0	1,2	4,7
Muut jaksotuserot	2,4	-0,0	0,8	-0,0	3,2
Vahvistetut tappiot	19,6	-0,0	-6,2	-0,4	12,9
Suojauslaskennasta syntyvät	4,1	-0,0	-0,4	-0,6	3,1
Yhteensä	29,7	-0,2	-5,8	0,2	23,8

Laskennallisten verovelkojen erittely

	1.1.2016	Muuntoero	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2016
Poistoerot	4,3	-0,0	-2,2	-0,0	2,1
Muut jaksotuserot	0,8	-0,0	-0,0	-	0,8
Konsolidoinnista syntyvät	14,8	-0,5	-0,1	-	14,2
Suojauslaskennasta syntyvät	0,3	-	-0,3	-	0,0
Yhteensä	20,2	-0,5	-2,7	-0,0	17,0

Laskennallinen verosaaminen vahvistetuista tappioista tulee konsernin Suomen toiminnoista. Tämän laskennallisen verosaamisen käyttö perustuu samoihin oletuksiin, joita käytetään arvonalentumistestauksessa liitetiedossa 11.

Ulkomaisten tytäryritysten jakamattomista voittovaroista, 25,4 (23,5) miljoonaa euroa, ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska varoilla on turvattu ulkomaisten yritysten omat investointitarpeet.

Konsernilla oli 31.12.2017 38,0 (29,8) miljoonaa euroa tappioita, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista.

16. VAIHTO-OMAISUUS

	2017	2016
Aineet ja tarvikkeet	62,9	61,5
Keskeneräiset tuotteet	4,3	4,7
Valmiit tuotteet	36,8	42,0
Muu vaihto-omaisuus	0,3	0,3
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	0,7	0,9
Biologiset hyödykkeet	6,8	6,7
Vaihto-omaisuus yhteensä	111,8	116,1

Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon hierarkia on 2. Vuoden aikana ei ollut tasojen välisiä siirtoja. Elävien eläimien käypä arvo johdetaan listatuista markkinahinnoista teurastetuille eläimille käyttäen historiallista saantoa.

17. MYYNTISAAMISET JA MUUT LYHYTAIKAISET SAAMISET

	2017	2016
Myyntisaamiset osakkuusyryyksiltä	2,0	2,1
Lainasaamiset osakkuusyryyksiltä	0,2	0,2
Muut saamiset osakkuusyryyksiltä	0,0	0,0
Lyhytaikaiset saamiset osakkuusyryyksiltä	2,2	2,3
Myyntisaamiset	98,1	99,6
Lainasaamiset	0,0	0,0
Muut saamiset	9,2	10,9
Lyhytaikaiset saamiset muilta	107,3	110,6
Lyhytaikaiset johdannaissaamiset	0,1	0,1
Korkosaamiset	2,3	0,3
Muut siirtosaamiset	11,7	10,5
Lyhytaikaiset siirtosaamiset	14,0	10,8
Myynti- ja muut saamiset	123,5	123,7
Verosaamiset (tuloverot)	0,2	0,2
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	123,7	123,9

MYYNTISAAMISTEN IKÄJAKAUMA JA ARVONALENTUMISTAPPIOKSI KIRJATUT ERÄT

	2017	Arvon- alentumis- tappiot	Netto 2017	2016	Arvon- alentumis- tappiot	Netto 2016
Erääntymättömät	90,0	-	90,0	94,1	-	94,1
Erääntyneet:						
Alle 30 päivää	9,7	-	9,7	6,9	-	6,9
30-60 päivää	0,4	-	0,4	0,7	-	0,7
61-90 päivää	0,1	-	0,1	0,0	-	0,0
yli 90 päivää*	0,6	-0,7	-0,0	1,0	-1,0	0,0
Yhteensä	100,7	-0,7	100,1	102,7	-1,0	101,7

* Muodostuu mm. eläintilyksistä kuitattavista saatavista.

18. RAHAVARAT

Tasearvot vastaavat parhaiten sitä rahamäärää, joka on luottoriskin enimmäismäärä siinä tapauksessa, että toiset sopimuspuolet eivät pysty täyttämään rahoitusinstrumentteihin liittyviä velvoitteitaan.

Rahavirtalaskelman mukaiset rahavarat muodostuvat seuraavasti:

	2017	2016
Rahat ja pankkisaamiset	50,9	6,6
Lyhytaikaiset rahamarkkinasijoitukset	-	-
Muut rahoitusarvopaperit	-	-
Rahavarat yhteensä	50,9	6,6

Rahavaroihin ei liity merkittäviä luottoriskikeskittymiä.

19. OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Seuraavassa on esitetty ulkona olevien osakkeiden lukumäärän muutosten vaikutukset.

	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä (1 000 kpl)	Osake- pääoma (Meur)	Ylikurssi- rahasto (Meur)	Sijoitettu vapaa oma pääoma (Meur)	Omat osakkeet (Meur)	Yhteensä (Meur)
1.1.2016	53 973	66,8	72,9	143,5	-0,0	283,1
31.12.2016	54 018	66,8	72,9	143,5	-0,0	283,1
1.1.2017	54 018	66,8	72,9	143,5	-0,0	283,1
31.12.2017	54 018	66,8	72,9	143,5	-0,0	283,1

Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti. Yhtiön osakkeet jakautuvat A- ja K-sarjoihin, jotka eroavat toisistaan sillä tavoin kuin yhtiöjärjestyksessä on määrätty. Kaikilla osakkeilla on yhtäläinen osinko-oikeus. K-osakkeella on 20 ääntä ja A-osakkeella 1 ääni. A-sarjan osakkeita on ollut 49 626 522 kpl ja K-sarjan osakkeita 5 400 000 kpl.

Seuraavassa on esitetty oman pääoman rahastojen kuvaukset:

YLIKURSSIRAHASTO

Kun osakeanneista on päätetty vanhan osakeyhtiölain (29.9.1978/734) aikana, osakemerkinnöistä saadut rahasuoritukset tai muut vastikkeet on kirjattu osakepääomaan ja ylikurssirahastoon järjestelyiden ehtojen mukaisesti, transaktiokuluilla vähennettynä.

SIJOITETUN VAPAAN OMAN PÄÄOMAN RAHASTO

Sijoitetun vapaan oman pääoman (SVOP) rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

OMAT OSAKKEET

HKScanin hallussa oli tilivuoden 2017 alussa ja lopussa yhteensä 1 008 849 omaa A-osaketta. Vuoden lopussa niiden markkina-arvo oli 3,2 miljoonaa euroa ja osuus kaikista osakkeista 1,83 prosenttia ja äänimäärästä 0,64 prosenttia. Hankintameno esitetään taseessa oman pääoman vähennyksenä.

MUUNTOEROT

Muuntoerot-rahasto sisältää ulkomaisten yksikköjen tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot sekä ulkomaisiin yksikköihin tehtyjen nettosijoitusten suojauksista syntyneet voitot ja tappiot silloin, kun suojauslaskennan edellytykset ovat täyttyneet.

ARVONMUUTOSRAHASTO JA MUUT RAHASTOT

Nämä rahastot ovat myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonmuutoksia varten ja rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutoksia varten. Arvonmuutosrahasto sisältää 0,6 (0,6) miljoonaa euroa muita kuin suojausinstrumentteihin liittyviä eriä. Seuraavassa on erittely suojausinstrumenttien rahaston tapahtumista tilikauden aikana.

Suojausinstrumenttien rahasto	2017	2016
Käyvän arvon rahasto ja suojausinstrumenttien rahasto 1.1.	-10,5	-13,0
Opo:oon tilikaudella kirjattu määrä (tehokas osa), korkojohdann.	3,7	0,6
Opo:oon tilikaudella kirjattu määrä (tehokas osa), hyödykejohdann.	0,3	2,5
Laskennallisen verosaamisen osuus kauden muutoksista	-0,8	-0,6
Käyvän arvon rahasto ja suojausinstrumenttien rahasto 31.12.	-7,3	-10,5

Laajasta tuloslaskelmasta tuloslaskelmaan uudelleenluokitellut voitot tai tappiot olivat -3,4 (-3,9) miljoonaa euroa korkojohdannaisista ja -0,1 (-1,2) miljoonaa euroa hyödykejohdannaisista.

OSINGOT

Vuonna 2017 osinkoa jaettiin 0,16 (0,14) euroa osakkeelta, yhteensä 8,6 (7,6) miljoonaa euroa. Raportointikauden päättämispäivän jälkeen hallitus on ehdottanut jaettavaksi osinkoa 0,09 euroa osakkeelta, yhteensä 4,9 miljoonaa euroa.

20. ELÄKEVELVOITTEET

	2017	2016
Eläkevelka/-saaminen taseessa		
Eläkevelvoitteet, etuus pohjaiset	26,4	21,6
Muut pitkäaikaiset eläkevelvoitteet	1,1	1,1
Eläkevelka (+)/-saaminen (-) taseessa	27,5	22,7

Konsernin etuus pohjaiset eläkejärjestelyt muodostuvat emoyhtiön entisen toimitusjohtajan eläkevastuusta, mikä on rahastoimaton sekä Ruotsin eläkeohjelmasta, mikä on rahastoitu. Entiseen toimitusjohtajaan liittyvä yhtiön etuus pohjainen eläkesitoumus 31.12.2017 oli 2,8 miljoonaa euroa. Jäljellä oleva eläkevastuu liittyy Ruotsin eläkeohjelmaan. Etuus pohjaiset eläkejärjestelyt altistavat konsernin useille eri riskeille, kuten diskonttauskoron muutokset, palkkakehitys, inflaatio ja elinajanodote.

Ruotsin etuus pohjainen eläkejärjestely on ITP2-järjestely, ja se perustuu loppupalkkaan. HKScanilla on Ruotsissa eläkesäätiö toimihenkilöiden eläkevelvoitteiden varmistamiseksi ITP2-järjestelyn mukaisesti. Vain uudet vuonna 1979 tai sitä ennen syntyneet toimihenkilöt voivat valita ITP2-järjestelyyn. Eläkesäätiön hallituksessa on sekä työnantajan että työntekijöiden edustajia. Järjestelmän varat on sijoitettu eri rahastoihin säätiön hallituksen määrittelemän jaon mukaisesti. Ruotsalaiset yritykset voivat turvata uudet eläkevelvoitteet taseen varausten tai eläkerahastoavustusten kautta. Eläkevelvoitteeseen liittyen pitää ottaa vakuutus. Ruotsissa eläkejärjestelyihin sovelletaan erityistä eläkeveroa.

Yhteenveto etuus pohjaisista eläkevelvoitteista	2017	2016
Velvoitteen nykyarvo	-103,5	-104,5
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	84,6	89,4
Erityinen eläkevero	-4,6	-3,7
Rahastoitujen eläkevelvoitteiden netto	-23,6	-18,7
Rahastoimattomat eläkevelvoitteet	-2,8	-2,8
Etuus pohjaiset eläkevelvoitteet yhteensä	-26,4	-21,5
Tuloslaskelman eläkekulu	2017	2016
Kauden työsuoritukseen perustuva meno	-1,2	-1,0
Korkokulu	-2,6	-3,2
Korkotuotto	2,0	2,8
Erityinen eläkevero	-0,4	-0,3
Etuus pohjainen eläkekulu	-2,2	-1,7
Maksu pohjainen eläkekulu	-28,4	-28,6
Kauden eläkekulu yhteensä	-30,5	-30,3

Laajan tuloslaskelman eläkekulut	2017	2016
Vakuutusmatemaattiset muutokset	-3,2	-2,9
Eriyinen eläkevero	-0,8	-0,7
Tuloveron vaikutus	0,9	0,8
Laajan tuloslaskelman eläkekulut yhteensä (verojen jälkeen)	-3,1	-2,9

Seuraavat tiedot koskevat rahastoitua etuuspoijaista eläkevelvoitetta, joka konsernilla on Ruotsissa.

Veloitteen nykyarvo	2017	2016
Saldo 1.1.	-104,5	-108,7
Kauden työsuoritukseen perustuva meno	-1,2	-1,0
Korkokulu	-2,6	-3,2
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät:		
Taloudellisten oletusten muutosten vaikutus	-1,3	-1,2
Kokemusperusteiset muutokset	-3,0	-0,2
Valuuttakurssierot	3,4	4,1
Maksusuoritukset	5,6	5,7
Velvoitteet yhteensä 31.12.	-103,5	-104,5

Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	2017	2016
Saldo 1.1.	89,4	97,0
Korkotuotto	2,0	2,8
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät (kokemusperusteiset voitot)	1,0	-1,4
Valuuttakurssierot	-2,6	-3,7
Veloitteen täyttämiset	-5,1	-5,1
Varat yhteensä 31.12.	84,6	89,4

Merkittävät vakuutusmatemaattiset oletukset, %	2017	2016
Diskonnttauskorko	2,30	2,25
Palkkojen nousu	2,25	2,25
Inflaatio	1,8	1,5
Henkilöstön vaihtuvuus	4	4
Elinajanodote	DUS 14	DUS 14

Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen luokittelu, %	2017	2016
Korkorahastot	65	69
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	35	30
Pääomarahastot	-	1

Herkkyysanalyysi 2017, vaikutus velvoitteisiin (+vähennys/-lisäys), Meur Muutos Käytetty arvo Muutos

	Muutos	Käytetty arvo	Muutos
Diskonttauskorko	-0,25%	2,30%	0,25%
	-3,7	-103,5	3,5
Palkkojen nousu	-0,25%	2,25%	0,25%
	0,6	-103,5	-0,6
Inflaatio	-0,25%	1,80%	0,25%
	3,0	-103,5	-3,2
Elinajanodote	-1 vuosi	DUS 14	1 vuosi
	4,4	-103,5	-4,5

Velvoitteen keskimääräinen kesto on 14 vuotta.

21. VARAUKSET

	1.1.2017	Muuntoerot	Varausten lisäykset	Käytetty tk:n aikana (-)	31.12.2017
Pitkäaikaiset varaukset	0,1	-	7,0	-	7,1
Lyhytaikaiset varaukset	1,6	-0,1	3,7	-3,1	2,1
Yhteensä	1,7	-0,1	10,7	-3,1	9,2

	1.1.2016	Muuntoerot	Varausten lisäykset	Käytetty tk:n aikana (-)	31.12.2016
Pitkäaikaiset varaukset	0,1	-	-	-	0,1
Lyhytaikaiset varaukset	0,4	0,0	1,5	-0,3	1,6
Yhteensä	0,4	0,0	1,5	-0,3	1,7

Euran tuotantolaitokseen liittyen on kirjattu 2,5 miljoonan euron varaus arvioituista kustannuksista tulevaisuudessa kun vastaisia tuottoja laitoksesta ei enää ole.

Rauman tuotantolaitokseen hankintamenon osana on kirjattu tontin ennallistamisvarausta 5,0 miljoonaa euroa. Summa perustuu arvioon. Varaus sisältyy rakennuksen arvoon ja se poistetaan tontin vuokrasopimuksen aikana.

Oikeudelliset asiat

Jotkin konserniyhtiöistä ovat, ja hyvin todennäköisesti tulevat jatkossakin olemaan, osallisina erilaisissa oikeusprosesseissa ja tutkinnoissa, joita syntyy ajoittain. Näiden seurauksena konsernille voi aiheutua merkittäviä kustannuksia, joita vakuutusuoja ei välttämättä kata ja jotka voivat vaikuttaa liiketoimintaan ja maineeseen. Vaikka johto ei odotakaan minkään näistä oikeusprosesseista vaikuttavan olennaisen haitallisesti konsernin taloudelliseen asemaan, riita-asioihin liittyy olennaisesti lopputuloksen vaikea ennakoitavuus. Siksi konserni saattaa tulevaisuudessa olla tuomioistuinten päätösten kohteena tai osapuolena vaateita koskevissa sovintoratkaisuissa, joilla voi olla olennaisia haitallisia vaikutuksia konsernin toiminnan tulokselle ja rahavirroille.

22. VIERAS PÄÄOMA

	2017	2016
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
Korollinen		
Joukkovelkakirjalaina	163,7	99,7
Rahalaitoslainat	62,4	15,7
Eläkelainat	15,7	7,9
Muut velat	3,4	3,7
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	245,1	126,9
Koroton		
Muut velat	0,0	0,1
Johdannaiset	6,7	-
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	6,7	0,1
Pitkäaikaiset varaukset	7,1	0,1
Laskennallinen verovelka	17,4	17,0
Eläkevelvoitteet	27,5	22,7
Pitkäaikainen vieras pääoma	303,8	166,7
LYHYTAIKAINEN KOROLLINEN VIERAS PÄÄOMA		
Yritystodistus	-	7,0
Eläkelainat	7,1	7,1
Rahalaitoslainat	3,6	-
Muut velat	3,3	3,0
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	14,1	17,2

OSTOVELAT JA MUUT VELAT		
Saadut ennakot	0,3	0,2
Ostovelat	188,7	158,7
Siirtovelat		
- Lyhytaikaiset korkovelat	1,7	0,9
- Jaksotetut henkilöstökulut	54,6	55,8
- Muut lyhytaikaiset siirtovelat	24,2	22,1
Johdannaiset	3,3	13,7
Muut velat	8,2	7,9
Ostovelat ja muut velat	281,0	259,2
Tuloverovelka	0,7	0,3
Lyhytaikaiset varaukset	2,1	1,6
Lyhytaikainen vieras pääoma	297,8	278,4
Vieras pääoma	601,6	445,1

Konsernin korollisten velkojen määrät ja niiden sopimusten mukaiset uudelleenhinnoittelujaksot ovat seuraavat:

	31.12.2017	31.12.2016
Alle 6 kk	37,5	29,2
6-12 kk	-	8,8
1-5 vuotta	221,7	106,1
Yli 5 vuotta	-	-
Yhteensä	259,2	144,1

RAHOITUSVAROJEN JA RAHOITUSVELKOJEN NETOTTAMINEN

Netotussopimusten alaisten instrumenttien netotusten taloudelliset vaikutukset:

31.12.2017	Gross amount of recognized financial instruments	Related liabilities or assets subject to Master netting agreements	Net exposure
Rahoitusvarat			
Johdannaiset	0,1	-0,1	0,0
Myyntisaamiset	-	-	-
Rahoitusvelat			
Johdannaiset	10,0	-0,1	9,9
Ostovelat	-	-	-

31.01.16	Gross amount of recognized financial instruments	Related liabilities or assets subject to Master netting agreements	Net exposure
Rahoitusvarat			
Johdannaiset	0,1	-0,1	0,0
Myyntisaamiset	-	-	-
Rahoitusvelat			
Johdannaiset	13,7	-0,1	13,6
Ostovelat	-	-	-

Kukin konsernin ja vastapuolen välinen sopimus rahoitusvaroista ja -veloista, joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen netotusjärjestely tai vastaavanlainen sopimus, sallii kyseessä olevien rahoitusvarojen ja -velkojen nettoperusteisen suorittamisen, kun molemmat osapuolet valitsevat nettoperustaisen suorittamisen. Tällaisen valinnan puuttuessa rahoitusvarat ja -velat suoritetaan bruttoperusteisesti, kuitenkin niin, että kullakin toimeenpantavissa olevan yleisen netotusjärjestelyn osapuolella on mahdollisuus suorittaa kaikki tällaiset määrät nettoperusteisesti, jos toinen osapuoli laiminlyö sitoumuksiaan. Kunkin sopimuksen ehtojen mukaisesti laiminlyönniksi katsotaan osapuolen maksusuorituksen viivästyminen, osapuolen sopimusperusteisen velvollisuuden (muun kuin maksun) laiminlyönti tai tekemättä jättäminen, jos laiminlyöntiä ei korjata joko 30 tai 60 päivän kuluessa siitä, kun osapuolta on huomautettu laiminlyönnistä, tai konkurssi.

23. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

HKScan-konsernin konsernirahoituksen tehtävänä on huolehtia kustannustehokkaasti konserniyritysten rahoituksen hankinnasta, likviditeetistä, rahavaroista, rahoitusriskien hallinnasta ja rahoittajasuhteista. Hallituksen hyväksymä rahoituspolitiikka määrittää konsernin rahoitusriskien hallinnan periaatteet. Poliittikkaa täydentävät erilliset toimintaohjeet sekä hyväksymiskäytännöt.

Rahoitusriskeillä tarkoitetaan rahoitusmarkkinoilla tapahtuvia epäsuotuisia muutoksia, joiden seurauksena yrityksen tuloksen kertyminen voi heikentyä tai rahavirrat voivat supistua. Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on rahoituksen keinoin suojata yhtiön suunniteltu tuloskehitys ja oma pääoma sekä turvata konsernin maksuvalmius kaikissa tilanteissa ja markkinaolosuhteissa.

Konsernin toiminnan ulkoinen rahoitus ja rahoitusriskien hallinta on keskitetty rahoitusosastolle, joka toimii konsernin rahoitusjohtajan alaisuudessa. Konsernin rahoitusosasto tunnistaa ja arvioi riskit ja hankkii tarvittavat instrumentit riskeiltä suojautumiseen läheisessä yhteistyössä operatiivisten yksiköiden kanssa.

Riskienhallinnassa voidaan käyttää erilaisia instrumentteja, kuten valuuttatermiinejä ja -optioita, koron- ja valuutanvaihtosopimuksia, valuuttalainoja ja hyödyke johdannaisia. Johdannaisia käytetään ainoastaan suojaustarkoituksiin, ei spekulatiivisesti. Konsernin tytäryhtiöiden rahoitus hoidetaan pääasiassa emoyhtiön kautta. Tytäryhtiöt eivät saa ottaa uutta ulkoista rahoitusta eivätkä antaa takausta tai panttia ilman emoyhtiön rahoitusosaston lupaa.

VALUUTTARISKI

Konsernin kotimarkkina-alue muodostuu Suomesta, Ruotsista, Tanskasta ja Baltian maista. Yhtiö valmistaa, myy ja markkinoi sian-, naudan-, siipikarjan- ja lampaanlihasta tehtyjä tuotteita, lihavalmisteita ja valmisruokia. Asiakkaita ovat vähittäiskauppa-, food service-, teollisuus- ja vientisektorit. Lihatuotteet tuotetaan pääasiassa kotimarkkinoille, mikä vähentää konsernin valuuttariskiä.

Transaktioriski syntyy konserniyhtiöiden harjoittaessa ulkomaanrahan määräistä tuontia ja vientiä sekä konsernin ulkopuolelle että konsernin sisällä. Transaktioriskien hallinnan tavoitteena on suojata konsernin liiketoiminta valuuttakurssien muutoksilta ja antaa liiketoimintayksiköille aikaa reagoida ja mukautua valuuttakurssitason vaihteluun. Valuuttapositionit, jotka muodostuvat myynti- ja ostosopimusten (tase-erät ja komitoidut rahavirrat) ja rahoitussopimusten rahavirroista sekä erittäin todennäköisistä ennustetuista rahavirroista, suojataan emoyhtiön kanssa tehtävillä termiinisopimuksilla. Liiketoimintayksiköt raportoivat taseriskipositionsa, ennustetut ulkomaanvaluutan määräiset myynnit ja ostot ja suojausasteensa rahoitusosastolle säännöllisesti.

Rahoituspolitiikan mukaisesti tytäryhtiöiden tulee suojata tase-erät kokonaan ja komitoidut rahavirrat välillä 50-100 prosenttia. Lisäksi ennustetut, erittäin todennäköiset rahavirrat suojataan välillä 0-50 prosenttia enintään 12 kuukautta eteenpäin. Rahoitusosasto voi käyttää suojaavana instrumenttina valuuttatermiineitä, -optioita ja valuutanvaihtosopimuksia. Rahoitusosasto pyrkii suojaamaan merkittävät valuuttapositionsa kokonaan. Nämä muodostuvat kaupallisista positioista, ulkoisesta rahoituksesta ja sisäisestä rahoituksesta, joka annetaan tytäryhtiön kotivaluutassa. Kaikki avoimet termiinisopimukset eräänyvät vuoden sisällä. Kaikki suojausinstrumentit on tehty suojaustarkoituksessa mutta tällä hetkellä niihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

Translaatoriski muodostuu tytäryhtiöiden, joiden toiminnallinen valuutta on muu kuin euro, oman pääoman konsolidoinnista perusvaluuttaan. Konsernin yhtiöiden merkittävimmät valuuttamääräiset omat pääomat ovat Ruotsin kruunuina ja Tanskan kruunuina. Valuuttakurssien vaihtelut vaikuttavat konsolidoitavan oman pääoman määrään, ja konsolidoinnissa syntyy kirjanpidollista oman pääoman muuntoeroa. Rahoitusosasto tunnistaa ja hallinnoi valuuttojen translaatoriskejä rahoituspolitiikan mukaisesti. HKScan-konserni ei nykyisin suojaudu translaatoriskiltä.

Konsernin ei-euromääräisten tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden omat pääomat on esitetty alla olevassa taulukossa

miljoonina euroina.

Nettosijoitukset

	2017	2016
Valuutta	Positio	Positio
SEK	95,9	104,6
PLN	6,5	5,1
DKK	19,2	9,5

Emoyrityksen toimintavaluutta on euro. Seuraavat merkittävimmät ulkomaan rahan määräiset nettopositiot muodostuvat myyntisaatavista, ostovelosta, korollisista lainoista ja saatavista, kassavaroista ja kommitoiduista kaupallisista rahavirroista. Raportoivat määrät muutettuna euroiksi raportointikauden päättymispäivän kurssiin ovat seuraavat:

	2017				2016			
	USD	NZD	SEK	GBP	USD	NZD	SEK	GBP
Nettopositio ennen suojia	4,9	1,6	8,0	2,0	4,4	2,2	11,8	2,2
Suojaukset	-5,3	-1,5	-7,5	-1,9	-2,1	-2,7	-10,4	-1,8
Avoin positio	-0,3	0,1	0,4	0,1	2,4	-0,5	1,4	0,4

Seuraavassa taulukossa on esitetty euron vahvistuminen tai heikkeneminen Yhdysvaltain dollariin, Uuden-Seelannin dollariin, Ruotsin kruunuun ja Ison-Britannian puntaan verrattuna kaikkien muiden tekijöiden pysyessä muuttumattomana. Muutosprosentit edustavat keskimääräistä volatilitteettia edellisten 12 kuukauden aikana. Herkkyysanalyysi perustuu raportointikauden päättymispäivän ulkomaan rahan määräisiin varoihin, velkoihin ja kommitoituihin rahavirtoihin. Herkkyysanalyysissä otetaan huomioon myös valuuttajohdannaisten vaikutukset, jotka nettavat valuuttakurssimuutosten vaikutuksia. Nettosijoituksia ulkomaisiin yksiköihin ja niitä suojaavia instrumentteja ei ole sisällytetty herkkyysanalyysiin.

Valuuttojen osalta vaikutus johtuisi pääasiassa muutoksista vaihtokursseissa, joita sovelletaan ulkomaanrahan määräisiin myyntisaamisiin ja ostovelkoihin.

	2017				2016			
	USD	NZD	SEK	GBP	USD	NZD	SEK	GBP
Muutosprosentti (+/-)	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Vaikutus tulokseen ennen veroja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0

Herkkyys valuuttariskeille laskettiin seuraavien oletusten perusteella:

Laskennassa ei ole otettu huomioon ennustettuja vastaisia rahavirtoja, paitsi komitoidut rahavirrat. Analyysiin sisältyvät näiden positioiden kattamiseen käytettävät rahoitusinstrumentit, kuten termiinit.

Laskelma ja arviot jokseenkin mahdollisista muutoksista valuuttakursseissa perustuvat oletuksiin tavanomaisista markkina- ja liiketoimintaolosuhteista.

KORKORISKI

Konserni on pääasiallisesti altistunut korkoriskille korollisten velkojen kautta. Korkoriskin hallinnan tavoitteena on vähentää korkokulujen vaihtelua tuloslaskelmassa, minimoida velanhoitokustannukset ja parantaa ennustettavuutta. Konsernin lyhyet rahamarkkinasijoitukset altistavat sen rahavirran korkoriskille, mutta niiden vaikutus ei ole merkittävä, sillä kyseiset sijoitukset pyritään pitämään vähäisinä. Konsernin tulot sekä operatiiviset rahavirrat ovat pääosiltaan riippumattomia markkinakorkojen vaihteluista.

Korkoriskiä mitataan koron liikkeiden vaikutuksella ennustettuun kokonaisvelkaan. Relevantit mittausjaksot valitaan liiketoimintastrategian suunnittelun ja mahdollisten isojen investointiohjelmien yhteydessä.

Korkoriskin hallitsemiseksi konsernin lainanotto on hajautettu kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin instrumentteihin. Yritys voi ottaa lainaa joko kiinteäkorkoisena tai vaihtuvakorkoisena ja käyttää korkojohdannaisia päästäkseen rahoituspolitiikan mukaiseen tulokseen. Poliitiikan tavoitteena on pitää lainojen korkosidonnaisuusaika 12 ja 48 kuukauden välillä. Tilinpäätöshetkellä korkosidonnaisuusaika oli 37 kuukautta.

Konserni seuraa ja analysoi korkoriskiä säännöllisesti. Konserni on määritellyt herkkyysrajat korkojen liikkeille. Nettorahoituskulujen herkkyys yhden prosenttiyksikön korkojen nousulle/laskulle muiden tekijöiden pysyessä ennallaan oli tilinpäätöshetkellä noin 1,1 (0,7) miljoonaa euroa ennen veroja seuraavien 12 kuukauden aikana. Herkkyysanalyysi on laadittu tilinpäätöshetken korollisten velkojen ja korkojohdannaisten määrien ja maturiteettien perusteella.

RAHOITUSSOPIMUSTEN VASTAPUOLIRISKI

Rahoituksen vastapuoliriskiä aiheutuu siitä, että rahoitustapahtuman sopimusosapuoli ei välttämättä pysty täyttämään sopimusvelvoitteitaan. Riskit liittyvät lähinnä sijoitustoimintaan ja johdannaissopimusten vastapuoliriskeihin. Vastapuolina käytetään konsernin rahoittajapankkeja aina kun se on mahdollista sekä joitakin muita toimijoita. Kassavaroja voidaan sijoittaa pankkitalletuksiin, pankkien sijoitustodistuksiin, kuntatodistuksiin, erikseen määritettyjen, pääasiassa Nasdaq Helsingin päälisillä noteerattujen yritysten yritystodistusohjelmiin sekä tiettyihin valtio-omisteisiin yhtiöihin. Sijoitustoiminnan vähäisyyden vuoksi vastapuoliriski ja hintariski tästä toiminnasta eivät ole merkittäviä.

HYÖDYKERISKI

Konserni altistuu hyödykeriskeille, jotka liittyvät hyödykkeen saatavuuteen ja hinnanvaihteluihin. Liha-raaka-aineiden lisäksi fyysinen sähkönkulutus on yksi konserniyhtiöiden merkittävimmistä hyödykeriskeistä. Tytäryhtiöt voivat suojautua sähkön markkinahintojen ja muiden hyödykehintojen vaihtelua vastaan hankkimalla kiinteähintaisia tuotteita tai tekemällä johdannaissopimuksia rahoitusosaston kanssa. Hyödykeriskien hallinnassa yhtiöt voivat käyttää apunaan ulkoisia toimijoita.

Konserni käyttää sähkötermiinejä Suomessa, Ruotsissa ja Virossa energiakustannusten tasaamiseen. Sähkön hintariskiä tarkastellaan viiden vuoden aikajänteellä. Tilikauden aikana toimitetun sähkön hintaa suojaavien johdannaisten osalta arvonmuutokset sisältyvät ostojen oikaisueriin. Tulevaisuuden ostoja suojaavien sopimusten osalta noudatetaan suojauslaskentaa.

Herkkyysanalyysin laskennassa sähköjohdannaisten osalta on oletettu, että alle 12 kuukauden kuluttua eräänntyvien johdannaisten vaikutus tulisi tulokseen. Jos sähkön markkinahinta muuttuisi tilinpäätöspäivän tasosta +/- 10 prosenttiyksikköä, tulosvaikutus olisi seuraava ennen veroja laskettuna:

Milj. euroa	2017	2016
Sähkö - vaikutus tuloslaskelmaan	+/- 0,8	+/- 0,0
Sähkö - vaikutus omaan pääomaan	+/- 0,3	+/- 0,3

LUOTTORISKI

Konsernin rahoituspolitiikassa ja siihen liittyvissä ohjeistuksissa määritellään asiakkaiden sekä sijoitustransaktioiden ja johdannaissopimusten vastapuolten luottokelpoisuusvaatimukset sekä sijoitusperiaatteet. Rahoitusosasto vastaa konsernin luotonhallintaan liittyvien periaatteiden määrittelystä, luottopolitiikan päivittämisestä ja konsernin tytäryhtiöiden ohjeistamisesta luotonhallinnan osalta.

Luottoriski aiheutuu siitä, että asiakas ei välttämättä pysty täyttämään maksuvelvoitteitaan. Konsernin myyntisaamiset hajaantuvat laajalle asiakaskunnalle, ja merkittävimpiä asiakkaita ovat eri markkina-alueiden kaupan keskusliikkeet. Asiakkaiden luottokelpoisuutta, maksukäyttäytymistä ja luottolimiittejä seurataan järjestelmällisesti. Pääperiaatteena on, että kaikelle myönnetylle luotolle vaaditaan jonkinlainen vakuus. Se voi olla luottovakuutus, pankkitakaus tai vakuustalletus. Konserni altistuu lisäksi vähäiselle luottoriskille rahoittaessaan alkutuotannon sopimustuottajien investointeja.

Tilikauden aikana tulosvaikutteisesti kirjattujen arvonalentumistappioiden määrä oli 0,0 (0,0) miljoonaa euroa. Konsernin luottoriskin enimmäismäärä vastaa rahoitusvarojen kirjanpitoarvoa tilikauden lopussa. Myyntisaamisten ikäjakautuma on esitetty liitetiedossa 17.

MAKSUVALMIUS- JA JÄLLEENRAHOITUSRISKI

Konsernissa arvioidaan ja seurataan jatkuvasti liiketoiminnan vaatiman rahoituksen määrää mm. laatimalla ja analysoimalla rahavirtaennusteita. Konsernilla tulee olla riittävä maksuvalmius kaikissa tilanteissa, niin että sillä katetaan lähitulevaisuuden tarpeet sekä liiketoiminnassa että rahoituksessa.

Rahoituksen saatavuus varmistetaan hajauttamalla lainasalkku maturiteettien, rahoituslähteiden ja rahoitusinstrumenttien suhteen. Rahavarat pyritään yleisesti pitämään vähäisinä. Konsernilla on pankkeja sitovia valmiusluottojärjestelyjä, pankkilainoja, shekkililimiittejä sekä lyhytaikainen, 200 miljoonan euron suuruinen suomalainen yritystodistusohjelma. Maksuvalmiusriskiä hallitaan pitämällä pitkäaikainen likviditeettivaranto yli lyhytaikaisen likviditeettitarpeen. Konsernin likviditeettivaranto sisältää kassavarat, rahamarkkinasijoitukset sekä pitkäaikaiset nostamattomat sitovat valmiusluottolimiitit. Konsernin lyhytaikaiseen likviditeettitarpeeseen luetaan lyhyt- ja pitkäaikaisten korollisten lainojen lyhennykset seuraavien 12 kuukauden aikana, odotetut osingot sekä erikseen määritelty strateginen likviditeettitarve, jossa huomioidaan juoksevan liiketoiminnan tarpeet.

Konsernin maksuvalmius, rahoitusprofiili ja maturiteettirakenne säilyivät hyvänä vuoden 2017 aikana. Käyttämättömien valmiusluottojen määrä 31.12.2017 oli 100,0 (100,0) miljoonaa euroa. Lisäksi konsernilla oli muita käyttämättömiä shekkililimiittejä 20,1 (20,1) miljoonaa euroa. Shekkililimiittisopimukset ovat voimassa toistaiseksi. Yhtiön 200 miljoonan euron yritystodistusohjelma oli kalenterivuoden lopussa kokonaan käyttämättä (7,0 miljoonaa euroa). Lisäksi kassavarat olivat tavanomaista tasoa suuremmat ollen 50,9 (6,6) miljoonaa euroa.

Konsernin nostettujen lainojen keskimääräinen korkoprosentti (järjestelypalkkiot mukaan lukien) oli tilinpäätöshetkellä 3,0 (3,5) prosenttia.

Yhtiön nykyisissä lainasopimuksissa on nettovelkaantumisasete kovenantti. Lainakovenantin toteuma raportoidaan rahoittajille neljännesvuosittain. Jos konserni rikkoo lainakovenanttiehtoa, velkoja voi vaatia lainojen nopeutettua takaisinmaksua. Johto tarkkailee lainakovenanttiehdon täyttymistä säännöllisesti. Taloudellinen kovenantti oli 31.12. selvästi kovenanttitasojen alapuolella.

Konsernin johto ei ole tunnistanut rahoitusvaroissa tai rahoituslähteissä merkittäviä maksuvalmiusriskikeskittymiä.

KONSERNIN LUOTTOLIMIITTISOPIMUSTEN MÄÄRÄ TYYPEITTÄIN TILINPÄÄTÖSPÄIVÄNÄ

2017

Luottotyyppi	Ohjelman koko	Käytössä	Vapaana
Shekkililimiitti	20,1	-	20,1
Luottolimiitti	100,0	-	100,0
Yhteensä	120,1	-	120,1

2016

Luottotyyppi	Ohjelman koko	Käytössä	Vapaana
Shekkililimiitti	20,2	0,1	20,1
Luottolimiitti	100,0	-	100,0
Yhteensä	120,2	0,1	120,1

Seuraavassa taulukossa esitetään konsernin rahoitusvelat jaoteltuina jäljellä olevien sopimuksiin perustuvien juoksuaikojen mukaisesti tilinpäätöspäivänä. Taulukossa esitettävät luvut ovat sopimuksiin perustuvia diskonttaamattomia rahavirtoja.

Maturiteettianalyysi koskee vain rahoitusinstrumentteja, joten se ei sisällä lakisääteisiä velkoja. Luvut sisältävät myös rahoitusvelkojen koron ja lainamarginaalin.

31.12.2017**RAHOITUSVELKOJEN MATURITEETTI**

Luottotyyppi	Tasearvo 31.12.2017	Kassavirrat yhteensä	Kassavirta					
			2018	2019	2020	2021	2022	>2022
Joukkovelkakirjalainat	163,7	188,6	4,8	38,2	3,5	3,5	138,5	-
Pankkilainat	66,0	68,5	4,4	4,4	39,3	3,8	3,8	12,9
Eläkelainat	22,9	23,3	7,3	5,1	2,2	2,2	2,2	4,3
Yritystodistusohjelma	-	-	-	-	-	-	-	-
Muut lainat	6,7	6,8	3,4	2,8	0,7	-	-	-
Ostovelat ja muut velat	277,4	277,4	277,4	-	-	-	-	-
Yhteensä	536,6	564,6	297,3	50,4	45,7	9,5	144,5	17,2

31.12.2016**RAHOITUSVELKOJEN MATURITEETTI**

Luottotyyppi	Tasearvo 31.12.2016	Kassavirrat yhteensä	Kassavirta					
			2017	2018	2019	2020	2021	>2021
Joukkovelkakirjalainat	99,7	111,0	3,7	3,7	103,7	-	-	-
Pankkilainat	15,7	16,5	0,3	0,3	0,3	15,7	-	-
Eläkelainat	15,0	15,9	7,6	5,3	3,0	0,0	-	-
Yritystodistusohjelma	7,0	7,7	7,7	-	-	-	-	-
Muut lainat	6,7	6,8	5,4	0,7	0,7	-	-	-
Ostovelat ja muut velat	245,3	245,3	245,3	-	-	-	-	-
Yhteensä	389,4	403,2	269,9	9,9	107,6	15,8	0,0	0,0

Seuraavassa taulukossa on esitetty johdannaissopimusten nimellisarvot ja käyvät arvot (milj. euroa). Johdannaiset erääntyvät seuraavien 12 kuukauden aikana lukuun ottamatta korko- ja hyödykejohdannaisia, joiden erääntyminen on esitetty erikseen.

	2017	2017	2017	2016	2017	2016
	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Käypä arvo netto	Käypä arvo netto	Nimellis- arvo	Nimellis- arvo
Korkojohdannaiset	-	-10,2	-10,2	-13,4	120,6	126,9
erääntyi 2017				-0,3		5,2
erääntyy 2018	-	-	-	-0,8	-	15,7
erääntyy 2019	-	-0,7	-0,7	-1,6	20,0	25,2
erääntyy 2020	-	-	-	-2,7	-	25,5
erääntyy 2021	-	-2,8	-2,8	-4,4	25,0	30,2
erääntyy >2021	-	-6,7	-6,7	-3,8	75,6	25,0
josta rahavirran suojausinstrumenteiksi määritetty	-	-10,2	-10,2	-13,4	120,6	126,9
Valuuttajohdannaiset	0,1	-0,2	-0,1	-0,2	41,4	43,6
josta nettosijoituksen suojausinstrumenteiksi määritetty	-	-	-	-	-	-
Hyödykejohdannaiset	0,7	-0,2	0,5	0,1	7,4	7,2
erääntyi 2017				0,0		3,8
erääntyy 2018	0,3	-0,1	0,2	0,1	4,5	1,9
erääntyy 2019	0,3	0,0	0,2	0,1	2,3	1,1
erääntyy 2020	0,1	0,0	0,1	0,0	0,6	0,4
erääntyy 2021	-	-	-	-	-	-
josta rahavirran suojausinstrumenteiksi määritetty	0,7	-0,2	0,5	0,1	7,4	7,2

JOHDANNAISET, JOIHIN SOVELLETAAN SUOJAUSLASKENTAA

Rahavirran suojaukseksi määritettyjen koronavaihtosopimusten käypien arvojen muutokset verojen jälkeen 2,9 (0,5) miljoonaa euroa kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kaikki korkojohdannaiset on määritetty rahavirtaa suojaaviksi suojausinstrumenteiksi, ja niihin sovelletaan suojauslaskentaa. Suojausinstrumenttien rahastoon kertyneet voitot ja tappiot siirretään luokittelun muutoksesta johtuvana oikaisuna tulosvaikutteisiksi silloin, kun suojattu liiketapahtuma vaikuttaa voittoon tai tappioon. Tehoton osuus korkoriskin suojauksesta, -0,5 (0,0) miljoonaa euroa, on kirjattu rahoitustuottoihin tai rahoituskuluihin tuloslaskelmassa.

Rahavirran suojausiksi määritettyjen hyödykejohdannaisien käypien arvojen muutosten tehokkaat osuudet verojen jälkeen 0,2 (2,0) miljoonaa euroa kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Suojattujen, erittäin todennäköisten liiketoimien arvioidaan toteutuvan eri ajankohtina seuraavien 60 kuukauden aikana. Suojausinstrumenttien rahastoon kertyneet voitot ja tappiot siirretään luokittelun muutoksesta johtuvana oikaisuna tulosvaikutteisiksi silloin, kun suojattu

liiketapahtuma vaikuttaa voittoon tai tappioon. Tehoton osuus hyödykeriskin suojauksesta, 0,1 (0,5) miljoonaa euroa, on kirjattu liiketoiminnan muihin kuluihin tuloslaskelmassa.

PÄÄOMAN HALLINTA

Konsernin pääoman hallinnan pyrkimyksenä on optimaalisen pääomarakenteen avulla tukea liiketoimintaa varmistamalla normaalit toimintaedellytykset ja mahdollistamalla orgaaninen ja rakenteellinen kasvu. Optimaalinen pääomarakenteen tuottaa myös pienemmät pääoman kustannukset.

Pääomarakenteeseen vaikutetaan ohjaamalla liiketoimintaan sitoutuvan käyttöpääoman määrää sekä tuloksen, osingonjaon ja osakeantien kautta. Konserni voi myös päättää omaisuserien myynnistä velkojen vähentämiseksi.

Konsernin pääomarakenteen kehitystä seurataan omavaraisuusasteella ja nettovelkaantumisasteella (net gearing ratio). Omavaraisuusaste tarkoittaa oman pääoman suhdetta taseen loppusummaan. Nettovelkaantumisastetta laskettaessa nettovelka jaetaan omalla pääomalla. Nettovelkoihin sisältyvät korolliset velat vähennettynä rahavaroilla ja korollisilla lainasaamisilla.

Tilinpäätöshetken omavaraisuusaste on 36,9 prosenttia. Nettovelkaantumisasteen osalta tavoite on alle 100 prosenttia. Nettovelkaantumisaste oli tilinpäätöshetkellä 59,3 prosenttia.

NETTOVELKAANTUMISASTE

	2017	2016
Korolliset velat	259,2	144,1
Korolliset lyhytaikaiset saamiset	0,2	0,2
Rahat ja pankkisaamiset	50,9	6,6
Korollinen nettovelka	208,2	137,2
Oma pääoma	351,0	409,7
Nettovelkaantumisaste	59,3 %	33,5 %

24. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KÄYVÄT ARVOT

KONSERNIN SOVELTAMAT KÄYVÄN ARVON MÄÄRITTÄMISPERIAATTEET KAIKISTA RAHOITUSINSTRUMENTEISTA

Rahoitusvarojen ja -velkojen käypiä arvoja määritettäessä on käytetty seuraavia hintanoteerauksia, oletuksia ja arvostusmalleja.

MYYTÄVISSÄ OLEVAT RAHOITUSVARAT

Noteeraamattomat osakesijoitukset on arvostettu hankintamenoon, koska niiden arvostaminen käypään arvoon arvostusmenetelmiä käyttäen ei ole ollut mahdollista tai niiden määrä on ollut vähäinen.

JOHDANNAISET

Valuuttatermiinien käyvät arvot määritetään käyttämällä raportointikauden päättymispäivän markkinahintoja vastaavan pituisille sopimuksille. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot on määritetty tulevien rahavirtojen nykyarvoon perustuvalla menetelmällä, jonka tukena ovat raportointikauden päättymispäivän markkinakorot ja muu markkinainformaatio. Jos käytetään vastapuolen hintanoteerausta, konserni laatii myös oman tarkistuslaskelman yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä käyttäen. Hyödykejohdannaisten käyvät arvot määritetään käyttämällä julkisesti noteerattuja markkinahintoja. Käyvät arvot vastaavat niitä hintoja, jotka konserni joutuisi maksamaan tai saisi, jos se purkaisi johdannaisopimuksen.

PANKKILAINAT

Velkojen käyvät arvot pohjautuvat diskontattuihin rahavirtoihin. Diskonttauskorkona on käytetty korkoa, jolla konserni saisi vastaavaa lainaa ulkopuolelta raportointikauden päättymispäivänä. Kokonaiskorko muodostuu riskittömästä korosta ja yrityskohtaisesta riskipreemiosta (lainamarginaalista).

JOUKKOVELKAKIRJALAINAT

Joukkovelkakirjalainojen käyvät arvot pohjautuvat markkinanoteerauksiin.

RAHOITUSLEASINGVELAT

Käypä arvo on arvioitu diskonttaamalla vastaiset rahavirrat korolla, joka vastaa vastaavien vuokrasopimusten korkoa.

MYYNTISAAMISET JA MUUT SAAMISET

Muiden kuin johdannaisopimuksiin perustuvien saamisten alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen saamisten maturiteetti huomioon ottaen.

OSTOVELAT JA MUUT VELAT

Ostovelkojen ja muiden velkojen alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen velkojen maturiteetti huomioon ottaen.

Käyvän arvon hierarkia käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista ja -veloista. Käyvät arvot raportointikauden lopussa.

Käyvän arvon hierarkia käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista ja -veloista. Käyvät arvot raportointikauden lopussa.

	31.12.2017	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Käypään arvoon arvostetut varat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Kaupankäyntiarvopaperit	-	-	-	-
Kaupankäyntijohdannaiset				
Koronvaihtosopimukset	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset	0,1	-	0,1	-
Hyödykejohdannaiset	0,7	-	0,7	-
josta rahavirran suojauslaskennassa	0,7	-	0,7	-
Yhteensä	0,8	0,0	0,8	0,0
Käypään arvoon arvostetut velat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Kaupankäyntijohdannaiset				
Koronvaihtosopimukset	-10,2	-	-10,2	-
josta rahavirran suojauslaskennassa	-10,2	-	-10,2	-
Valuuttajohdannaiset	-0,2	-	-0,2	-
Hyödykejohdannaiset	-0,2	-	-0,2	-
josta rahavirran suojauslaskennassa	-0,2	-	-0,2	-
Yhteensä	-10,6	0,0	-10,6	0,0

	31.12.2016	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Käypään arvoon arvostetut varat				
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Kaupankäyntiarvopaperit	-	-	-	-
Kaupankäyntijohdannaiset				
Koronvaihtosopimukset	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset	0,1	-	0,1	-
Hyödykejohdannaiset	0,6	-	0,6	-
josta rahavirran suojauslaskennassa	0,6	-	0,6	-
Yhteensä	0,7	0,0	0,7	0,0
Käypään arvoon arvostetut velat				
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Kaupankäyntijohdannaiset				
Koronvaihtosopimukset	-13,4	-	-13,4	-
josta rahavirran suojauslaskennassa	-13,4	-	-13,4	-
Valuuttajohdannaiset	-0,3	-	-0,3	-
Hyödykejohdannaiset	-0,5	-	-0,5	-
josta rahavirran suojauslaskennassa	-0,5	-	-0,5	-
Yhteensä	-14,2	0,0	-14,2	0,0

Tason 1 valuutta- ja hyödykejohdannaisten hintanoteeraukset perustuvat markkinoilla noteerattuihin hintoihin. Tason 2 instrumenttien käyvät arvot perustuvat merkittävältä osin muihin syöttötietoihin kuin tasoon 1 sisältyviin noteerattuihin hintoihin, mutta kuitenkin tietoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle ovat todettavissa joko suoraan tai epäsuorasti (hinnoista johdettuina). Näiden instrumenttien käyvän arvon määrittämisessä konserni käyttää yleisesti hyväksytyjä arvostusmalleja, joiden syöttötiedot kuitenkin perustuvat merkittävältä osin todennettaviin markkinatietoihin. Tason 3 instrumenttien käyvät arvot perustuvat syöttötietoihin, jotka eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon, vaan merkittävältä osin johdon arvioihin ja niiden käyttöön yleisesti hyväksyttävissä arvostusmalleissa.

25. MUUT VUOKRASOPIMUKSET

KONSERNI VUOKRALLE OTTAJANA

Konserni on vuokrannut useat käyttämänsä toimitilat. Vuokrasopimukset on yleensä tehty toistaiseksi voimassa oleviksi, ja normaalisti niihin sisältyy mahdollisuus jatkaa sopimusta alkuperäisen päättymispäivän jälkeen. Sopimukseen sisältyy yleensä indeksiehto. Lisäksi muut vuokravastuut sisältävät erilaisia laitteita ja koneita, joiden vuokrasopimusten pituudet ovat keskimäärin kolmesta viiteen vuotta.

Ei purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat:

Muut vuokravastuut	2017	2016
Alle yhden vuoden sisällä erääntyvät	6,4	6,5
1-5 vuoden sisällä erääntyvät	17,0	14,5
Yli 5 vuoden sisällä erääntyvät	9,0	10,7
Muut vuokravastuut yhteensä	32,4	31,7
Vuokrasaamiset muista peruuttamattomista vuokrasopimuksista		
Alle yhden vuoden sisällä erääntyvät	-	0,0
1-5 vuoden sisällä erääntyvät	-	0,0
Yli 5 vuoden sisällä erääntyvät	-	0,0
Vuokrasaamiset yhteensä	0,0	0,0

26. EHDOLLISET VELAT JA VARAT SEKÄ HANKINTASITOUKSET

Vakuudet ja vastuusitoumukset	2017	2016
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä	-	-
Omasta velasta		
Annetut kiinteistökiinnitykset	-	-
Annetut pantit	-	-
Muiden puolesta		
Takaukset	8,5	8,8
Muut sitoumukset	8,7	7,4
Leasingvastuut		
Alle yhden vuoden sisällä erääntyvät leasingvastuut	3,3	3,5
1-5 vuoden sisällä erääntyvät leasingvastuut	4,0	4,0
Yli 5 vuoden päästä erääntyvät leasingvastuut	0,2	0,0
Yhteensä	24,7	23,7

27. LÄHIPIIRILIIKETOIMET

Osapuolten katsotaan kuuluvan toistensa lähipiiriin, jos toinen osapuoli pystyy käyttämään toiseen nähden määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa tämän taloutta ja liiketoimintaa koskevassa päätöksenteossa. Konsernin lähipiiriin kuuluvat osakkuusyritykset ja yhteisyritykset. Lähipiiriin kuuluvat myös konsernin emoyhtiön emoyhteisön (LSO Osuuskunta) hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet, konsernin hallituksen jäsenet, konsernin toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen ja heidän läheiset perheenjäsenensä sekä konsernin johtoryhmän jäsenet. Konserni pyrkii liiketoimia tehdessään asettamaan kaikki osapuolet tasavertaiseen asemaan.

HKScan Oyj:n pääomistaja LSO Osuuskunta on noin 1 200 suomalaisen lihantuottajan yhteisö. Osuuskunnan tehtävänä on tukea jäsentensä lihantuotantoa ja markkinointia käyttämällä omistajavaltaa HKScanissa. LSO Osuuskunnalla ei ole nykyään varsinaista liiketoimintaa, vaan sen tulot muodostuvat HKScanin maksamista osingoista ja vähäisessä määrin muista sijoituksista ja vuokrista. HKScan-konserni toimii puhtaasti markkinahintaperiaatteilla hankkiessaan liharaaka-aineensa.

Konserni on maksanut LSO:lle tonttivuokraa 1,2 (1,2) miljoonaa euroa. Konsernin hallituksessa ja sen emoyhteisön LSO Osuuskunnan hallintoneuvostossa ja hallituksessa olevien henkilöiden eläinmyynnit konsernille olivat 9,5 (13,8) miljoonaa euroa. Kyseisten henkilöiden eläinostot konsernilta olivat 3,5 (4,3) miljoonaa euroa.

Tiedot johdon työsuhde-etuuksista esitetään liitetiedossa 4. Lisäksi konsernin hallituksen ja johdon palkkioista löytyy lisätietoja konsernin verkkosivuilla julkaistavasta vuoden 2017 palkka- ja palkkioselvityksestä.

Muuten lähipiirihenkilöt eivät ole olennaisessa liikesuhteessa yhtiöön.

Tytäryhtiösakkeet	Määrä/kpl	Omistus- osuus, %
Konsernin emoyhtiön omistamat		
HKScan Finland Oy, Suomi	1 000	100,00
HKScan Sweden AB, Ruotsi	500 000	100,00
HKScan Denmark A/S, Tanska	102 002	100,00
AS HKScan Estonia, Viro	37 721 700	100,00
UAB HKScan Lietuva, Liettua	2 000	100,00
AS HKScan Latvia, Latvia	155 920	99,52
HKScan UK Ltd, Iso-Britannia	999	100,00
HKScan Asia Limited, Hongkong	10 000	100,00
OOO HKScan, Venäjä	1	100,00
HKScan Finland Oy:n omistamat		
Kivikylän Kotipalvaamo Oy, Suomi	49	49,00*
Lihatukku Harri Tamminen Oy, Suomi	49	49,00*

Paimion Teurastamo Oy, Suomi	50	100,00
AS HKScan Estonian omistamat		
Rakvere Farmid AS, Viro	6 984	100,00
HKScan Sweden AB:n omistamat		
HKScan Real Estate AB, Ruotsi	80 000	100,00
Nordic Genetics AB, Ruotsi**	1 000	100,00
HKScan International AB, Ruotsi**	10	100,00
HKScan Poland Sp.zo.o, Puola	5 000	100,00
Samfod S.A., Belgia**	24 999	100,00
HKScan Real Estate AB:n omistamat		
HKScan Real Estate Halmstad AB, Ruotsi	3 900	100,00
HKScan Denmark A/S:n omistamat		
Kreatina A/S, Tanska**	30 000	100,00

* Määräysvalta perustuu osakassopimukseen / hallituksen valintaan.

** Lepäävä

Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	Määrä/kpl	Omistus- osuus, %
HKScan Finland Oy:n omistamat		
Länsi-Kalkkuna Oy, Suomi*	250	50,00
Pakastamo Oy, Suomi	660	50,00
Honkajoki Oy, Suomi*	900	50,00
Finnpig Oy, Suomi	40	50,00
Oy LHP Bio-Carbon LTD, Suomi	32	24,24
DanHatch Finland Oy, Suomi	250	20,00
HKScan Sweden AB:n omistamat		
Industrislakt Syd AB, Ruotsi	50 000	50,00
Siljans Chark AB, Ruotsi	3 680	39,30
AB Tillväxt for svensk animalieproduktion, Ruotsi	135 500	50,00
Svenska Köttforetagen Holding AB, Ruotsi	48 000	24,00

HKScan Denmark A/S:n omistamat

Tican-Rose GmbH, Saksa	1	50,00
HRP Kyllingefarme I/S, Tanska**	752	50,00
Farmfood A/S, Tanska	10 000	33,30

* Yhteisyritys

** Lepäävä

Konserni harjoittaa osakkuusyritysten kautta liiketoimintaa mm. harjoittamalla teurastusta, leikkuuta, lihan jatkojalostusta ja käyttämällä vuokraus-, jätteiden hävittämis-, tutkimus- ja neuvontapalveluita. Kaikki kaupalliset sopimukset neuvotellaan markkinaehtoisesti.

Lähipiirin kanssa toteutuivat seuraavat liiketapahtumat

	2017	2016
Myyntit osakkuusyrityksille	17,7	46,9
Eläinmyynnit lähipiirille	3,5	4,3
Ostot osakkuusyrityksiltä	33,0	39,2
Eläinostot lähipiiriltä	9,5	13,8

Avoimet saldot 31.12.

	2017	2016
Myyntisaamiset ja muut saamiset osakkuusyrityksiltä	2,3	2,3
Ostovelat ja muut velat osakkuusyrityksille	5,8	5,5

28. KATSAUSKAUDEN JÄLKEISIÄ TAPAHTUMIA

HKScan tiedotti 23.1.2018, että Kati Rajala, DI, on nimitetty HKScanin Suomen markkina-alueesta vastaavaksi johtajaksi (EVP) ja johtoryhmän jäseneksi. Rajala aloittaa tehtävässään viimeistään 2.5.2018 ja hän raportoi toimitusjohtajalle. HKScanin Suomen markkina-alueesta vastaava johtaja Jyrki Karlsson siirtyy uuteen tehtävään yhtiön ulkopuolelle 31.3.2018.

HKScan antoi 18.1.2018 yhtiön vuoden 2017 tuloksesta tilintarkastamatonta ennakkotietoa, jonka mukaan HKScan Oyj:n vuoden 2017 liikevaihto oli noin 1 808 miljoonaa euroa, ja vertailukelpoinen liikevoitto noin -18 miljoonaa euroa. Rauman yksikön arvioitujen käynnistyskustannusten ja normaalia heikommasta toimituskyvystä johtuneen siipikarjanlihan myynnin menetyksen vaikutus Suomessa on yhteensä noin 25 miljoonaa euroa.

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA 1.1.-31.12.

(euroa)

	Liite	2017	2016
Liikevaihto		-	-
Liiketoiminnan muut tuotot	1.	17 875 688,79	15 588 679,33
Materiaalit ja palvelut		-	-
Henkilöstökulut	2.	-13 691 603,28	-12 375 388,66
Poistot ja arvonalentumiset	3.	-879 204,09	-440 787,30
Liiketoiminnan muut kulut	4.	-23 015 103,16	-17 866 571,89
Liikevoitto		-19 710 221,74	-15 094 068,52
Rahoitustuotot ja -kulut	5.	-47 903 359,48	19 878 367,40
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		-67 613 581,22	4 784 298,88
Tilinpäätössiirrot	6.	115 830,00	27 043 868,00
Tuloverot	7.	3 776 562,85	-3 184 475,97
Tilikauden voitto/tappio		-63 721 188,37	28 643 690,91

EMOYHTIÖN TASE 31.12.

(euroa)

	Liite	2017	2016
VASTAAVAA			
Aineettomat hyödykkeet	8.	646 063,00	947 533,00
Aineelliset hyödykkeet	8.	5 831 275,90	5 285 476,38
Sijoitukset	8.	347 745 032,22	290 902 232,22
Pysyvät vastaavat		354 222 371,12	297 135 241,60
Vaihtuvat vastaavat			
Pitkäaikaiset saamiset	9.	253 002 860,94	280 427 953,28
Laskennallinen verosaaminen	9.	10 484 929,27	7 146 667,32
Lyhytaikaiset saamiset	10.	11 588 512,62	37 889 826,62
Rahat ja pankkisaamiset		44 387 128,72	3 739 752,69
Vaihtuvat vastaavat		319 463 431,55	329 204 199,91
Vastaavaa		673 685 802,67	626 339 441,51
VASTATTAVAA			
Osakepääoma	11.	66 820 528,10	66 820 528,10
Ylikurssirahasto	11.	73 420 363,20	73 420 363,20
Omat osakkeet	11.	-38 612,12	-38 612,12
Käyvän arvon rahasto	11.	-4 905 548,62	-6 785 666,27
SVOP-rahasto	11.	143 202 868,19	143 202 868,19
Muut rahastot	11.	4 818 596,94	4 805 464,95
Edellisten tilikausien voitto	11.	155 541 132,11	135 540 268,88
Tilikauden voitto/tappio	11.	-63 721 188,37	28 643 690,91
Oma pääoma		375 138 139,43	445 608 905,84
Tilinpäätössiirtojen kertymä	12.	83 964,00	199 794,00
Pakolliset varaukset	13.	2 780 459,00	2 771 403,00

Laskennallinen verovelka	14.	-	-
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	14.	248 638 657,70	125 154 844,63
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	14.	4 563 120,29	124 669,00
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	15.	28 170 554,60	35 567 942,50
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	15.	14 310 907,65	16 911 882,54
Vieras pääoma		295 683 240,24	177 759 338,67
Vastattavaa		673 685 802,67	626 339 441,51

EMOYHTIÖN RAHAVIRTALASKELMA

(tuhatta euroa)

	2017	2016
Liikevoitto	-19 710	-15 094
Oikaisut liikevoittoon	1 862	1 245
Poistot ja arvonalentumiset	879	441
Varausten muutos	9	-87
Käyttöpääoman muutos	1 325	961
Korkotuotot ja -kulut	4 791	7 113
Saadut osingot	6 170	16 153
Verot	-32	-30
Liiketoiminnan rahavirta	-4 706	10 702
Tytäryhtiöosakkeiden ostot	-81 941	-
Muun käyttöomaisuuden ostot	-3 541	-3 636
Muun käyttöomaisuuden myynnit	2 478	-
Lainasaamisten vähennys	-3 245	30 844
Investointien rahavirta	-86 249	27 208
Rahavirta ennen rahoitusta	-90 955	37 910
Lainojen nostot	256 762	57 613
Lainojen takaisinmaksut	-116 524	-91 036
Maksetut osingot	-8 636	-7 562
Rahoituksen rahavirta	131 602	-40 985
Rahavarojen muutos	40 647	-3 075
Rahavarat 1.1.	3 740	6 815
Rahavarat 31.12.	44 387	3 740

KÄYTTÖPÄÄOMAN MUUTOS:		
Lyhytaikaisten liikesaamisten lis-/väh+	-165	-376
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lis+/väh-	1 491	1 337
Yhteensä	1 325	961

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

YHTEISÖN PERUSTIEDOT

HKScan Oyj on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö. Yhtiön kotipaikka on Turku.

HKScan Oyj:hin kuuluu konsernin johto ja konsernihallinto.

HKScan Oyj:n A-osake on listattu Nasdaq Helsingissä vuodesta 1997 lähtien.

HKScan Oyj on LSO Osuuskunnan tytäryhtiö ja kuuluu LSO Osuuskunta -konserniin. LSO Osuuskunnan kotipaikka on Turku.

Jäljennös HKScan Oyj:n tilinpäätöksestä on saatavilla yhtiön rekisteröidystä osoitteesta Lemminkäisenkatu 48, 20520 Turku.

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

LAATIMISPERUSTA

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu noudattaen Suomessa voimassa olevaa kirjanpitolainsäädäntöä (FAS). HKScan-konsernin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS, International Financial Reporting Standards) mukaisesti, ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2017 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja.

Emoyhtiön tuloslaskelma ja tase esitetään euroina ja rahoituslaskelma sekä liitetiedot tuhansina euroina.

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISET TAPAHTUMAT

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Ulkomaanrahan määräiset ostovelat ja myyntisaamiset, lainasaamiset sekä valuuttamääräiset pankkitilit on muunnettu toimintavaluutan määräisiksi tilinpäätöspäivän Euroopan keskuspankin päätöskurssin mukaan. Ulkomaanrahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot on kirjattu tuloslaskelmaan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

JOHDANNAISSOPIMUKSET

HKScan Oyj tekee kaikki ulkoiset johdannaissopimukset konsernille. Tytäryhtiöitä varten tehdyt johdannaiset vyörytetään eteenpäin konsernin sisäisillä johdannaissopimuksilla. Tästä johtuen HKScan Oyj:llä on kaikki konsernin ulkoiset johdannaissopimukset ja nämä ovat osin emoyhtiön ja osin tytäryhtiöiden tarpeisiin.

Valuuttamääräiset avoimet johdannaiset arvostetaan tilinpäätöspäivän termiinikurssiin. Suojauslaskentaa ei sovelleta ja kaupallisia virtoja suojaavien valuuttatermiinien arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin ja rahoituseriä suojaavien valuuttatermiinien arvon muutokset tuloslaskelmaan rahoituksen kurssivoittoihin ja -tappioihin.

Hyödykejohdannaiset liittyvät kaikki tytäryhtiöihin ja konsernin sisäiset johdannaissopimukset on tehty. Näistä ei muodostu tulosvaikutusta sillä johdannaisista aiheutuva kassavirta eliminoituu tytäryhtiöille tehdyistä konsernin sisäisistä johdannaisista. Suojauslaskentaa ei sovelleta. Johdannaisten käyvät arvot netotetaan taseessa ja ne esitetään liitetiedoissa.

Korkojohdannaisiin sovelletaan suojauslaskentaa siltä osin kuin johdannaiset suojaavat emoyhtiön korkoriskiä. Johdannaisten käyvät arvot kirjataan taseeseen ja muutokset käyvässä arvossa kirjataan omaan pääomaan. Vaihtuvakorkoisia lainoja suojaavien koronvaihtosopimusten realisoitunut voitto tai tappio esitetään tuloslaskelmassa rahoituserissä. Suojauslaskentaa ei sovelleta ulkoisiin koronvaihtosopimuksiin, jotka liittyvät tytäryhtiöihin, tai konsernin sisäisiin johdannaisiin. Tulosvaikutus eliminoituu konsernin sisäisestä johdannaisesta johtuen. Näiden johdannaisten käyvät arvot netotetaan taseessa ja ne esitetään liitetiedoissa.

Valuuttatermiinien käyvät arvot määritetään käyttämällä raportointikauden päättymispäivän markkinahintoja vastaavan pituisille sopimuksille. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot on määritetty tulevien rahavirtojen nykyarvoon perustuvalla menetelmällä, jonka tukena ovat raportointikauden päättymispäivän markkinakorot ja muu markkinainformaatio. Jos käytetään vastapuolen hintanoteerausta, konserni laatii myös oman tarkistuslaskelman yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä käyttäen. Hyödykejohdannaisten käyvät arvot määritetään käyttämällä julkisesti noteerattuja markkinahintoja. Käyvät arvot vastaavat niitä hintoja, jotka konserni joutuisi maksamaan tai saisi, jos se purkaisi johdannaissopimuksen.

ELÄKEJÄRJESTELYT

HKScan Oyj:n henkilöstön lakisääteinen eläketurva on järjestetty vakuuttamalla eläkevakuutusyhtiössä. Lakisääteiset eläkemenot on kirjattu kuluksi kertymisvuonna.

JOHDON ELÄKESITOUMUKSET JA IRTISANOMISKORVAUKSET

Toimitusjohtajan palkitseminen koostuu kiinteästä kuukausipalkasta, luontoiseduista sekä mahdollisesta kannustepalkkiosta yhtiön palkkiojärjestelmän mukaisesti. Toimitusjohtajasopimuksen mukaan yhtiöllä ja toimitusjohtajalla on oikeus irtisanoa toimitusjohtajasopimus kuuden kuukauden irtisanomisajalla. Mikäli yhtiö päättää toimitusjohtajasopimuksen, toimitusjohtajalle maksetaan 12 kuukauden kuukausipalkkaa vastaava rahasumma irtisanomisajan palkan lisäksi.

Toimitusjohtaja Jari Latvaselle vuonna 2017 maksettu kokonaispalkka ja lisäeläke olivat yhteensä 0,8 miljoonaa euroa.

TULOVEROT

Tuloveroihin ja laskennallisiin verosaamisiin ja -velkoihin sovelletaan konsernin laatimisperiaatteita siten kuin se on mahdollista Suomen tilinpäätöskäytäntöjen mukaan. Poistoeron laskennallinen verovelka ilmoitetaan liitetietona.

VUOKRASOPIMUKSET

Kaikki leasing-maksut on käsitelty vuokratuloina. Maksamattomat leasingsopimuksiin perustuvat leasing-maksut on esitetty tilinpäätöksen vastuissa.

TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

Tilinpäätössiirtoja on poistoeron muutos. Suunnitelman mukaisten ja kirjanpidollisten poistojen erotuksen muutos esitetään tilinpäätössiirtona tuloslaskelmassa, ja suunnitelman mukaisten ja kirjanpidollisten poistojen kertynyt erotus esitetään taseessa tilinpäätössiirtojen kertymänä.

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

(tuhatta euroa)

1. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT YHTEENSÄ

	2017	2016
Vuokratuotot	-	-
Liiketoiminnan muut tuotot	17 861	15 589
Myyntivoitot pysyvistä vastaavista	15	-
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	17 876	15 589
Henkilöstö keskimäärin	125	106

2. HENKILÖSTÖKULUT

	2017	2016
Palkat ja palkkiot	-10 355	-10 273
Eläkekulut	-1 851	-1 664
Muut henkilösivukulut	-1 486	-438
Henkilöstökulut	-13 692	-12 375
Toimitusjohtajat ja toimitusjohtajan sijaiset	807	1 979
Hallituksen jäsenet	353	316
Johdon palkat, palkkiot ja luontoisedut yhteensä	1 160	2 295

3. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

	2017	2016
Suunnitelman mukaiset poistot pysyvistä vastaavista ja liikearvosta	-879	-441
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-879	-441

4. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

	2017	2016
Vuokrat	-1 431	-1 380
Käyttöom. luovutustappiot, aineelliset hyödykkeet yhteensä	-103	-
Luovutustappiot pysyvistä vastaavista	-103	0
Tilintarkastusmenot, varsinainen tilintarkastus	-134	-224
Tilintarkastusmenot, muut asiantuntijapalvelut	-17	-385
Tilintarkastusmenot	-151	-609
Vapaaehtoiset henkilöstökulut	-2 026	-2 166
Energia	-92	-93
Kunnossapito	-35	-39
Mainos-, markkinointi- ja edustuskulut	-1 358	-985
Palvelu-, tietohallinto- ja konttorikulut	-14 966	-9 523
Muut kulut	-2 853	-3 072
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-23 015	-17 867

5. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

	2017	2016
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot saman konsernin yrityksiltä	6 170	16 145
Osinkotuotot omistusyhteisyrittäjiltä	-	8
Tuotot osuuksista	6 170	16 153
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	14 660	14 994
Korkotuotot omistusyhteisyrittäjiltä	3	3
Korkotuotot muilta	88	20
Korkotuotot pitkäaikaisista pysyvien vastaavien sijoituksista	14 751	15 017
Muut rahoitustuotot muilta	3 613	4 062
Muut rahoitustuotot	3 613	4 062
Rahoitustuotot yhteensä	24 534	35 232
Rahoituskulut		
Korkokulut saman konsernin yrityksille	-	-1
Korkokulut muille	-8 285	-8 283
Korkokulut	-8 285	-8 284
Realisoitumattomat voitot/tappiot käypään arvoon arvostuksesta	1 021	-1 696
Tytäryhtiöosakkeiden arvonalentuminen	-24 950	-
Muut rahoituskulut saman konsernin yrityksille	-30 000	-
Muut rahoituskulut muille	-10 223	-5 374
Muut rahoituskulut	-65 173	-5 374
Rahoituskulut yhteensä	-72 437	-15 354
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	-47 903	19 878

Tanskan tytäryhtiön osakkeisiin on tehty 25,0 miljoonan euron arvonalentumiskirjaus vuonna 2017, jotta yhtiön kerryttävissä olevat rahavirrat vastaavat osakkeiden tasearvoa.

Muut rahoituskulut saman konsernin yrityksille sisältää vuonna 2017 30 miljoonaa euroa velan anteeksiantoa Tanskan tytäryhtiölle sen pääomittamiseksi.

6. TILINPÄÄTÖSSIIRROT

	2017	2016
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	116	44
Saadut konserniavustukset	-	27 000
Tilinpäätössiirrot yhteensä	116	27 044

7. VÄLITTÖMÄT VEROT

	2017	2016
Aikaisempien tilikausien verot	-	-
Laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutos	3 808	-3 154
Muut välittömät verot	-32	-30
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	3 776	-3 184

EMOYHTIÖN TASEEN LIITETIEDOT

8. PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet 2017	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 690	661	3 351
Lisäykset	425	-	425
Vähennykset	-2 653	-	-2 653
Siirrot erien välillä	2 245	-	2 245
Hankintameno 31.12.	2 707	661	3 368
Kertyneet poistot 1.1.	-1 999	-405	-2 404
Vähennysten kertyneet poistot	106	-	106
Tilikauden poisto	-333	-91	-424
Kertyneet poistot 31.12.	-2 226	-496	-2 722
Kirjanpitoarvo 31.12.	481	165	646

Aineettomat hyödykkeet 2016	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 275	661	2 936
Lisäykset	91	-	91
Siirrot erien välillä	324	-	324
Hankintameno 31.12.	2 690	661	3 351
Kertyneet poistot 1.1.	-1 830	-272	-2 102
Tilikauden poisto	-169	-133	-302
Kertyneet poistot 31.12.	-1 999	-405	-2 404
Kirjanpitoarvo 31.12.	691	256	947

Aineelliset hyödykkeet 2017	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset	Ennakkoma- maksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 204	380	4 896	6 480
Lisäykset	6	1	2 943	2 950
Vähennykset	-66	-	-	-66
Siirrot erien välillä	22	-	-2 267	22
Hankintameno 31.12.	1 166	381	5 572	9 386
Kertyneet poistot 1.1.	-826	-367	0	-1 193
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	46	-	-	46
Tilikauden poisto	-140	-	-	-140
Kertyneet poistot 31.12.	-920	-367	0	-1 287
Kirjanpitoarvo 31.12.	246	14	5 572	8 005

Aineelliset hyödykkeet 2016	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset	Ennakkoma- maksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 204	380	1 675	3 259
Lisäykset	-	-	3 545	3 545
Vähennykset	-	-	-324	-324
Hankintameno 31.12.	1 204	380	4 896	6 480
Kertyneet poistot 1.1.	-686	-367	0	-1 053
Tilikauden poisto	-140	-	-	-140
Kertyneet poistot 31.12.	-826	-367	0	-1 193
Kirjanpitoarvo 31.12.	378	13	4 896	5 287

	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuus- yhtiöissä	Saamiset osakkuus- yhtiöiltä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Sijoitukset 2017					
Hankintameno 1.1.	290 738	148	0	16	290 902
Lisäykset	81 941	-	-	-	81 941
Vähennykset	-	-148	-	-	-148
Arvonalentumiset	-24 950	-	-	-	-24 950
Hankintameno 31.12.	347 729	0	0	16	347 745
Kirjanpitoarvo 31.12.	347 729	0	0	16	347 745

Tilikauden 2017 lisäyksissä on 81,9 miljoonan euron SVOP-sijoitus Suomen tytäryhtiöön.

	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuus- yhtiöissä	Saamiset osakkuus- yhtiöiltä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Sijoitukset 2016					
Hankintameno 1.1.	290 738	148	47	16	290 949
Lisäykset	-	-	-	-	-
Vähennykset	-	-	-47	-	-47
Hankintameno 31.12.	290 738	148	0	16	290 902
Kirjanpitoarvo 31.12.	290 738	148	0	16	290 902

	2017	2016
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	481	691
Muut pitkävaikutteiset menot	165	256
Aineettomat hyödykkeet	646	947
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	246	378
Muut aineelliset hyödykkeet	14	13
Ennakkomaksut ja kesk.er. hankinnat	5 572	4 896
Aineelliset hyödykkeet	5 832	5 287
Sijoitukset		
Osuudet saman kons. yrityksissä	347 729	290 738
Osuudet osakkuusyhtiöissä	-	148
Muut osakkeet ja osuudet	16	16
Sijoitukset	347 745	290 902
Pysyvät vastaavat yhteensä	354 223	297 136

9. PITKÄAIKAISET SAAMISET

	2017	2016
Pitkäaikaiset lainasaamiset	817	834
Laskennalliset verosaamiset	10 485	7 147
Muut saamiset	72	347
Siirtosaamiset	245	150
Yhteensä	11 619	8 478
SAAMISET SAMAAAN KONSERNIIN KUULUVILTA YRITYKSILTÄ		
Pitkäaikaiset konsernilainasaamiset	251 868	279 096
Pitkäaikaiset saamiset saman konsernin yrityksiltä	251 868	279 096
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	263 487	287 574

10. LYHYTAIKAISET SAAMISET

	2017	2016
Myyntisaamiset	-	-
Lyhytaikaiset muut saamiset (muilta)	7	5
Lyhytaikaiset siirtosaamiset (muilta)	2 775	605
Yhteensä	2 782	610
SAAMISET SAMAAAN KONSERNIIN KUULUVILTA YRITYKSILTÄ		
Konsernimyyntisaamiset	568	403
Konsernilainasaamiset	8 011	9 521
Muut saamiset	76	205
Konserniavustussaamiset	-	27 000
Yhteensä	8 655	37 129
SAAMISET OMISTUSYHTEYSYRITYKSILTÄ		
Omistusyhteisyrittäjäsaamiset	150	150
Muut saamiset	1	-
Lyhytaikaiset saamiset omistusyhteisyrittäjiltä	151	150
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	11 588	37 889
SIIRTOSAAMISTEN OLENNAISET ERÄT		
Jaksotetut rahoituserät	97	117
Jaksotut korkosaamiset	2 049	-
Jaksotetut henkilöstökulut	29	13
Muut siirtosaamiset	600	475
Yhteensä	2 775	605

11. OMA PÄÄOMA

Oma pääoma 2017	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Käyvän		SVOP	Muut rahastot	Voitto- varat	Yhteensä
			Omat osakkeet	arvon rahasto				
Oma pääoma 1.1.	66 820	73 420	-38	-6 786	143 203	4 805	164 186	445 609
Lisäys	-	-	-	-	-	13	-	13
Vähennys	-	-	-	1 880	-	-	-	1 880
Osingonjako	-	-	-	-	-	-	-8 643	-8 643
Tilikauden voitto/tappio	-	-	-	-	-	-	-63 721	-63 721
Oma pääoma 31.12.	66 820	73 420	-38	-4 906	143 203	4 818	91 822	375 138

Oma pääoma 2016	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Käyvän		SVOP	Muut rahastot	Voitto- varat	Yhteensä
			Omat osakkeet	arvon rahasto				
Oma pääoma 1.1.	66 820	73 420	-38	-1 538	143 076	4 792	143 153	429 684
Lisäys	-	-	-	-6 786	127	13	-	-6 646
Vähennys	-	-	-	1 538	-	-	-	1 538
Osingonjako	-	-	-	-	-	-	-7 562	-7 562
Suorat kirjaukset voittovaroihin	-	-	-	-	-	-	-49	-49
Tilikauden voitto/tappio	-	-	-	-	-	-	28 644	28 644
Oma pääoma 31.12.	66 820	73 420	-38	-6 786	143 203	4 805	164 186	445 609

Jakokelpoinen oma pääoma	2017	2016
Käyttörahasto	540	527
Omat osakkeet	-38	-38
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	143 203	143 203
Edellisten tilikausien voitto	155 541	135 540
Tilikauden voitto/tappio	-63 721	28 644
Jakokelpoinen oma pääoma	235 525	307 876

12. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

	2017	2016
Poistoero	84	200
Tilinpäätössiirrot yhteensä	84	246

Poistoerosta kirjaamaton laskennallinen verovelka on 17 teur.

13. PAKOLLISET VARAUKSET

	2017	2016
Eläkevaraukset	2 780	2 771
Pakolliset varaukset yhteensä	2 780	2 771

14. PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

	2017	2016
Laskennallinen verovelka	-	-
Joukkovelkakirjalaina	168 495	100 000
Lainat rahoituslaitoksilta	78 079	23 560
Muut velat	6 628	1 720
Yhteensä	253 202	125 280
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	253 202	125 280
Korollinen		
Velat muille	248 639	125 155
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	248 639	125 155
Koroton		
Velat muille	4 563	125
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	4 563	125
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	253 202	125 280

15. LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

	2017	2016
Lainat rahoituslaitoksilta	10 759	14 140
Ostovelat	3 794	2 282
Siirtovelat	8 202	12 907
Muut velat	2 099	1 479
Yhteensä	24 854	30 808
VELAT SAMAAAN KONSERNIIN KUULUVILLE YRITYKSILLE		
Ostovelat	128	149
Siirtovelat	88	95
Muut velat	17 411	21 428
Yhteensä	17 627	21 672
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	42 481	52 480
Korollinen		
Lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille	17 411	21 428
Velat muille	10 759	14 140
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	28 170	35 568
Koroton		
Lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille	216	244
Velat muille	14 095	16 668
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	14 311	16 912
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	42 481	52 480

SIIRTOVELKOJEN OLENNAISET ERÄT (PITKÄ- JA LYHYTAIKAiset)		
Jaksotetut henkilöstökulut	3 177	2 367
Jaksotetut korkokulut	1 445	634
Jaksotetut johdannaisten arvon muutokset	2 215	8 913
Muut siirtovelat	1 365	952
Yhteensä	8 202	12 866
VELAT, JOTKA ERÄÄNTYVÄT MYÖHEMMIN KUIN VIIDEN VUODEN KULUTTUA		
Lainat rahoituslaitoksilta	12 659	-
Eläkelainat	4 286	-
Muut pitkäaikaiset velat	-	-
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin 5 vuoden kuluttua	16 945	-

16. ANNETUT VAKUUEDET JA VASTUUSITOUMUKSET

Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	2017	2016
VELAT, JOIDEN VAKUUEDEKSI ON ANNETTU KIINNITYKSIÄ JA OSAKKEITA		
Rahalaitoslainat	-	-
Yhteensä	0	0
Vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	-	-
Yhteensä	0	0
TYTÄR- JA MUIDEN KONSERNIYHTIÖIDEN PUOLESTA ANNETUT VAKUUEDET		
Takaukset	19 364	20 163
Yhteensä	19 364	20 163
OMISTUSYHTEYSYRITYSTEN PUOLESTA ANNETUT VAKUUEDET		
Takaukset	-	489
Yhteensä	0	489
MUIDEN PUOLESTA ANNETUT VAKUUEDET		
Takaukset	1 895	1 703
Yhteensä	1 895	1 703
MUUT OMAT VASTUUT		
Leasingvastuut		
Alle yhden vuoden sisällä erääntyvät	276	215
1-5 vuoden sisällä erääntyvät	347	209
Yhteensä	623	424
MUUT VUOKRAVASTUUT		
Alle yhden vuoden sisällä erääntyvät	871	871
1-5 vuoden sisällä erääntyvät	3 482	3 482
Yli viiden vuoden sisällä erääntyvät	3 482	4 353
Yhteensä	7 835	8 706

Muut vastuut	4	4
Muut omat vastuut yhteensä	8 462	9 134

17. JOHDANNAISSOPIMUKSET

	2017	2017	2017	2016	2017	2016
	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Käypä arvo netto	Käypä arvo netto	Nimellis- arvo	Nimellis- arvo
Korkojohdannaiset	3 816	-10 222	-6 406	-8 543	65 238	70 937
erääntyi 2016	-	-	-	-251	-	5 234
erääntyy 2017	-	-	-	-754	-	15 703
erääntyy 2018	672	-672	-	-	-	-
erääntyy 2019	-	-	-	-	-	-
erääntyy 2020	-	-2 840	-2 840	-	25 000	-
erääntyy >2020	3 144	-6 710	-3 566	-7 539	40 238	50 000
josta rahavirran suojausinstrumenteiksi määritetty	-	-6 406	-6 406	-8 543	65 238	70 937
Valuuttajohdannaiset	125	-231	-107	-59	29 318	30 398
josta nettosijoituksen suojausinstrumenteiksi määritetty	-	-	-	-	-	-
Hyödykejohdannaiset	859	-859	-	-	-	-
erääntyi 2016	-	-	-	-	-	-
erääntyy 2017	401	-401	-	-	-	-
erääntyy 2018	333	-333	-	-	-	-
erääntyy 2019	126	-126	-	-	-	-
erääntyy 2020	-	-	-	-	-	-
josta rahavirran suojausinstrumenteiksi määritetty	-	-	-	-	-	-

Nimellisarvot niistä ulkoisista johdannaisista, jotka eliminoituvat sisäisistä johdannaisista johtuen, on netotettu nollaan yllä olevassa taulukossa. Nimellisarvot ovat 12 131 (13 162) tuhatta euroa valuuttajohdannaisia, 7 355 (7 271) tuhatta euroa hyödykejohdannaisia ja 55 317 (55 937) tuhatta euroa korkojohdannaisia.

Käyvän arvon hierarkia

	31.12.17	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Johdannaiset, positiivinen käypä arvo				
Koronvaihtosopimukset	3 816	-	3 816	-
Valuuttajohdannaiset	125	-	125	-
Hyödykejohdannaiset	859	-	859	-
Yhteensä	4 800	-	4 800	-

Johdannaiset, negatiivinen käypä arvo				
Koronvaihtosopimukset	-10 222	-	-10 222	-
Valuuttajohdannaiset	-231	-	-231	-
Hyödykejohdannaiset	-859	-	-859	-
Yhteensä	-11 313	-	-11 313	-

	31.12.16	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Johdannaiset, positiivinen käypä arvo				
Koronvaihtosopimukset	4 891	-	4 891	-
Valuuttajohdannaiset	304	-	304	-
Hyödykejohdannaiset	1 135	-	1 135	-
Yhteensä	6 330	-	6 330	-

Johdannaiset, negatiivinen käypä arvo				
Koronvaihtosopimukset	-13 434	-	-13 434	-
Valuuttajohdannaiset	-363	-	-363	-
Hyödykejohdannaiset	-1 135	-	-1 135	-
Yhteensä	-14 933	-	-14 933	-

Tason 1 instrumenttien käyvät arvot perustuvat markkinoilla noteerattuihin hintoihin. Tason 2 instrumenttien käyvät arvot perustuvat merkittävilta osin muihin syöttötietoihin kuin tasoon 1 sisältyviin noteerattuihin hintoihin, mutta kuitenkin tietoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle ovat todettavissa joko suoraan tai epäsuorasti (hinnoista johdettuina). Näiden instrumenttien käyvän arvon määrittämisessä konserni käyttää yleisesti hyväksytyjä arvostusmalleja, joiden syöttötiedot kuitenkin perustuvat merkittävilta osin todennettaviin markkinatietoihin. Tason 3 instrumenttien käyvät arvot perustuvat syöttötietoihin, jotka eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon, vaan merkittävältä osin johdon arvioihin ja niiden käyttöön yleisesti hyväksyttävissä arvostusmalleissa.

TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Vantaalla, helmikuun 6. päivänä 2018

Mikko Nikula

Hallituksen puheenjohtaja

Marko Onnela

Hallituksen varapuheenjohtaja

Pirjo Väliaho

Hallituksen jäsen

Per Olof Nyman

Hallituksen jäsen

Riitta Palomäki

Hallituksen jäsen

Tuomas Salusjärvi

Hallituksen jäsen

Jari Latvanen

Toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Vantaalla, helmikuun 7. päivänä 2018

PricewaterhouseCoopers Oy

KHT-yhteisö

Markku Katajisto

KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

HKScan Oyj:n yhtiökokoukselle

TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUS

LAUSUNTO

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti.
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

TILINTARKASTUKSEN KOHDE

Olemme tilintarkastaneet HKScan Oyj:n (y-tunnus 0111425-3) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2017. Tilinpäätös sisältää:

- konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista
- emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

LAUSUNNON PERUSTELUT

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

RIIPPUMATTOMUUS

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1-kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 6.

TARKASTUKSEN YLEINEN LÄHESTYMISTAPA

Yhteenveto

Olennaisuus

Määritelimme konsernitilinpäätökselle olennaisuuden 4 miljoonaa euroa, käyttäen vertailukohteen tulosta ennen veroja ja liikevaihtoa.

Konsernitarkastuksen laajuus

Suoritimme tilintarkastuksen HKScanin-konsernin yhtiöissä, jotka konsernin taloudellisen aseman ja tuloksen kannalta ovat merkittävimmät. Tilintarkastus kattoi konsernin emoyhtiön sekä yhtiöt, joilla on merkittävät toiminnot Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa ja Virossa.

Keskeiset seikat

- Rauman siipikarjalihayksikön investoinnin kirjanpitokäsittely
- Liikearvon ja pitkäaikaisten hyödykkeiden arvostaminen
- Vaihto-omaisuus
- Liikevaihdon tulouttaminen

Osana tilintarkastuksen suunnittelua olemme määrittäneet olennaisuuden ja arvioineet riskiä siitä, että tilinpäätöksessä on olennainen virheellisyys. Erityisesti olemme arvioineet alueita, joiden osalta johto on tehnyt subjektiivisia arvioita. Tällaisia ovat esimerkiksi merkittävät kirjanpidolliset arviot, joihin liittyy oletuksia ja tulevien tapahtumien arviointia.

OLENNAISUUS

Tarkastuksemme suunnitteluun ja suorittamiseen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Tilintarkastuksen tavoitteena on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena olennaista virheellisyyttä. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä. Niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Perustuen ammatilliseen harkintaamme määritimme olennaisuuteen liittyen tiettyjä kvantitatiivisia raja-arvoja, kuten alla olevassa taulukossa kuvatun konsernitilinpäätökselle määritetyn olennaisuuden. Nämä raja-arvot yhdessä kvalitatiivisten tekijöiden kanssa auttoivat meitä määrittämään tarkastuksen kokonaislaajuuden ja yksittäisten tilintarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden sekä arvioimaan virheellisyyksien vaikutusta tilinpäätökseen kokonaisuutena.

Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus	4 miljoonaa euroa.
Olennaisuuden määrittämisessä käytetty vertailukohde	Tulos ennen veroja ja liikevaihto.
Perustelut vertailukohteen valinnalle	Valitsimme olennaisuuden määrittämisen vertailukohteeksi sekä tuloksen ennen veroja että liikevaihdon, koska käsityksemme mukaan nämä yhdessä antavat tarkoituksenmukaisen perustan tilinpäätöksen lukijoille heidän arvioidessaan konsernin suoriutumista. Valitsimme sovellettavaksi prosenttiosuudeksi 0,5 % liikevaihdosta ja 5,0 % tuloksesta ennen veroja, jotka ovat tilintarkastusstandardeissa yleisesti hyväksytyjen määrällisten rajojen puitteissa.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN TARKASTUKSEN LAAJUUDEN MÄÄRITTÄMINEN

HKScan-konsernilla oli tilikaudella merkittäviä toimintoja Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa ja Baltiassa. Tilintarkastuksemme laajuutta määrittäessämme olemme ottaneet huomioon HKScan-konsernin rakenteen sekä taloudelliseen raportointiin liittyvät prosessit ja kontrollit.

Suoritimme tilintarkastuksen HKScan-konsernin yhtiöissä, jotka konsernin taloudellisen aseman ja tuloksen kannalta ovat merkittävimmät. Tilintarkastuksemme kattoi konsernin emoyhtiön sekä yhtiöt, joilla on merkittävät toiminnot Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa ja Virossa. Harkintamme mukaan muihin HKScan-konsernin yrityksiin ei liity olennaisen virheen riskiä konsernitilinpäätöksen kannalta ja täten näiden osalta tarkastustoimenpiteet rajoittuivat pääosin analyttisiin tarkastustoimenpiteisiin.

Näillä toimenpiteillä olemme hankkineet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä HKScan-konserniin kuuluvia yhtiöitä ja liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Otamme kaikissa tilintarkastuksissamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän sisältyy arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riski.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka	Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa
Rauman siipikarjalihayksiön investoinnin kirjanpitokäsittely	
Katso tilinpäätöksen laadintaperiaatteet ja liitetieto 12 (Aineelliset hyödykkeet). Yhtiö on investoimassa uuteen siipikarjanlihaysiköön Raumalla. Tilikauden lopussa 31.12.2017 Rauman investoinnin hankintameno	Arvioimme konsernin aineellisten hyödykkeiden laskentaperiaatteiden asianmukaisuutta ja vertailimme niitä

oli 117,5 miljoonaa euroa. Rauman investointi on yhtiölle merkittävä, investoinnin hankintamenon, taloudellisen pitoajan ja ennallistamisvarauksen kirjaaminen ja arvostaminen vaativat johdon harkintaa. Määritimme Rauman investoinnin tarkastuksen painopistealueeksi, koska on olemassa riski, että sen kirjanpitoarvot tai käytetyt kirjanpitoarvot eivät olisi asianmukaisia.	soveltuviin tilinpäätösstandardeihin. Muodostimme käsityksen yhtiön investointiprosessista ja soveltamasta kirjanpitoarvoista mukaan lukien sen miten yhtiö määrittää kuluksi kirjattavat ja aktivoitavat erät. Testasimme otannalla aktivoitujen tapahtumien kirjauksia. Arvioimme johdon käyttämiä oletettavia varmistuaksemme siitä, ovatko ne yhdenmukaisia konsernin laadintaperiaatteiden kanssa.
Liikearvon ja pitkäaikaisten hyödykkeiden arvostaminen	
Katso tilinpäätöksen laadintaperiaatteet ja liitetieto 11 (Liikearvo), liitetieto 10 (Aineettomat hyödykkeet), liitetieto 12 (Aineelliset hyödykkeet) ja liitetieto 5 (Poistot ja arvonalentumiset). Tilikauden lopussa 31.12.2017 konsernin liikearvo oli yhteensä 72,7 (2016: 77,0) miljoonaa euroa, aineettomat hyödykkeet 64,8 (2016: 66,0) miljoonaa euroa ja aineelliset hyödykkeet 458,2 (2016:401,7) miljoonaa euroa. Tanskan markkina-alueen osalta yhtiö on kirjannut arvonalentumistappioita yhteensä 10,1 miljoonaa euroa vuoden 2017 aikana. Yhtiö on velvollinen testaamaan liikearvon arvonalentumisten varalta vähintään kerran vuodessa. Kiinnitimme tähän erään tilintarkastuksessamme erityistä huomiota, koska arvonalentumistestaus perustuu useihin oletuksiin kuten arvioituihin kasvuvauhtiin, tuleviin kassavirtoihin ja käytettyyn diskonttokorkoon. Lisäksi arvonalentumistestauksen tulokset saattavat tuoda esille muiden hyödykkeiden arvonalentumistarpeita, joista merkittävimmät ovat tuotantolaitokset.	Arvioimme johdon arvonalentumistestauksen laadintaperiaatteiden asianmukaisuutta ja vertailimme niitä asianmukaisiin tilinpäätösstandardeihin. Arvioimme arvonalentumistestauksessa käytettyä kasvuvauhtia, kassavirtaennusteita ja diskonttokorkoa sekä vertasimme niitä viimeisimpiin hallituksen hyväksymiin taloudellisiin suunnitelmiin. Arvioidessamme keskeisiä oletuksia, mm. pääoman keskimääräistä kustannusta, käytimme tarkastuksessa myös arvonnäyttöä asiantuntijoitamme. Tarkastelimme aikaisempien vuosien arvonalentumistestauksissa käytettyjen kassavirtaennusteiden toteutumista arvioidaksemme ennusteiden tarkkuutta. Tarkastimme laskelmien matemaattisen oikeellisuuden sekä alaskirjauksen osalta että kirjaukset olivat asianmukaisesti viety kirjanpitoon. Lisäksi arvioimme liitetietojen riittävyttä.
Vaihto-omaisuus	
Katso tilinpäätöksen laadintaperiaatteet ja liitetieto 16 (Vaihto-omaisuus).	Arvioimme konsernin laskentaperiaatteiden asianmukaisuutta

Tilikauden lopussa 31.12.2017 konsernin vaihto-omaisuus oli yhteensä 111,8 (2016: 116,1) miljoonaa euroa. Vaihto-omaisuus koostuu pääosin aineista ja tarvikkeista, keskeneräisistä tuotteista sekä valmiista tuotteista. Keskityimme tarkastuksessa erityisesti keskeneräisiin sekä valmiisiin tuotteisiin, koska vaihto-omaisuuslaskenta lihantuotannossa sekä vaihto-omaisuuden arvostaminen on vaativa alue, joka sisältää arvionvaraisuutta.	koskien keskeneräisten ja valmiiden tuotteiden hankintamenolaskentaa sekä nettorealisaatioarvon määrittelemistä ja vertailimme niitä soveltuviin tilinpäätösstandardeihin. Hankimme käsityksen konsernissa vallitsevista vaihto-omaisuuden hankintamenon ja nettorealisointi-arvon määrittelemistä koskevista prosesseista ja kontrolleista. Testasimme otannalla relevantteja laskelmia ja tehtyjä kirjauksia varmistuaksemme siitä, ovatko ne yhdenmukaisia konsernin laadintaperiaatteiden kanssa.
Liikevaihdon tulouttaminen	
Katso tilinpäätöksen laadintaperiaatteet ja liitetieto 1 (Toimintasegmentit). Myyntisopimukset pitävät sisällään usean tyyppisiä hintakomponentteja kuten myönnettyjä alennuksia, myyntivolyyymiin perustuvia hyvityksiä ja markkinointitukia. Keskityimme tähän alueeseen, koska liikevaihdon tulouttaminen vaatii johdon arviota liittyen esimerkiksi myyntivolyyymien määrien arviointiin, joka puolestaan vaikuttaa kirjattavaan liikevaihdon määrään. Tämä seikka on EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettu merkittävä olennaisen virheellisuuden riski.	Arvioimme konsernin liikevaihdon tulouttamisen laskentaperiaatteiden asianmukaisuutta ja vertailimme niitä soveltuviin tilinpäätösstandardeihin. Hankimme käsityksen konsernissa vallitsevista tuloutusta koskevista prosesseista ja kontrolleista. Testasimme otannalla myyntihinnan alennusten ja myyntivolyyymiin perustuvien hyvitysten laskelmia, näiden kirjausajankohdan oikeellisuutta ja tehtyjen kirjausten yhdenmukaisuutta myyntisopimusten ehtojen kanssa. Tarkastimme otannalla myyntitapahtumia ja hyvityslaskuja lähellä tilinpäätöspäivää varmistuaksemme siitä, että ne on kirjattu oikealle tilikaudelle.
Emoyhtiön tilinpäätöksen osalta ei ole sellaisia tilintarkastuksen kannalta keskeisiä seikkoja, joista olisi viestittävä kertomuksessamme.	

TILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VELVOLLISUUDET

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUKSESSA

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnitellamme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koitua yleinen etu.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

TILINTARKASTUSTOIMEKSIANTOA KOSKEVAT TIEDOT

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 23.8.1988 alkaen yhtäjaksoisesti 30 vuotta. HKScan Oy:stä tuli yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö 6.2.1997.

MUU INFORMAATIO

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömmme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että

- toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia
- toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömmme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 7.2.2018

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Markku Katajisto
KHT

SELVITYS MUISTA KUIN TALOUDELLISISTA TIEDOISTA

JOHDANTO

Tämä raportti, HKScanin selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista, muodostaa kirjanpitolain mukaisen selvityksen yhtiön muista kuin taloudellisista tiedoista. HKScanin hallitus vastaa selvityksestä ja on hyväksynyt sen tiedot. Vuonna 2017 HKScan raportoi yritys vastuustaan ensimmäistä kertaa kansainväliseen Global Reporting Initiative -yritysvastuuraportointiviitekehukseen pohjautuen ja osana vuosikertomustaan.

HKScan on määritellyt yhtiölle olennaiset vastuullisuusteemat, joiden puitteissa sen vastuullisuustyötä voidaan mitata. Osa tuloksista valmistuu helmikuun aikana manuaalisen tulostenkeruun vuoksi ja ne julkaistaan osana vuosikertomusta maaliskuussa 2018. Tässä selvityksessä (HKScanin selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista) raportoidaan niiden vastuullisuusmittareiden tulokset, jotka ovat valmistuneet ennen selvityksen allekirjoitusta.

Oleelliset vastuullisuusteemat ja niihin liittyvät mittarit (KPI:t) ja tavoitteet on kuvattu taulukossa alla. Taulukossa kerrotaan myös, onko tieto raportoitu tässä selvityksessä vai HKScanin vuoden 2017 vuosikertomuksessa.

1. LIKETOIMINTAMALLI

HKScan on johtava pohjoismainen ruokayhtiö. Konserni myy, markkinoi ja valmistaa korkealaatuista ja vastuullisesti tuotettua sian-, naudan-, siipikarjan- ja lampaanlihaa, niistä valmistettuja tuotteita ja aterioita. Yhtiön kotimarkkinoita ovat Suomi, Ruotsi, Tanska ja Baltia, ja tuotteita viedään lähes 50 maahan. Yhtiön tunnetuimmat tuotebrändit ovat HK, Scan, Rakvere, Pärsons, Kariniemen, Rose ja Tallegg. Vuonna 2017 yhtiön palveluksessa työskenteli lähes 7 300 henkilöä. HKScan on listattu Nasdaq Helsinki Oy:ssä.

HKScanin toiminta perustuu koko pitkän arvoketjun vastuulliseen ja tehokkaaseen hallintaan ja lisäarvon luomiseen läpi koko ketjun aina maataloilta kuluttajan haarukkaan saakka. Yhtiön liharaaka-aineen hankinta perustuu Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa tiiviiseen kumppanuuteen ja yhteistyöhön HKScanin sopimustuottajien kanssa. Virossa yhtiöllä on omat maatilat sekä sopimustuotantokumppanuuksia.

HKScanilla on tuotantoyksiköitä kaikilla kotimarkkinoillaan, minkä myötä yhtiöllä on merkittävä suora ja epäsuora työllistävä vaikutus. Osa tuotantoyksiköistä on erikoistunut teurastus- ja leikkuutoimintoihin ja osa yksiköistä on keskittynyt tuotteiden valmistukseen. Suurimmissa yksiköissä edellä kuvatut toiminnot on integroitu. Tilaus-toimitusketjun tehokas hallinta on avainasemassa, kun arvoketju on pitkä ja yhtiön lopputuotteet ovat nopeakiertoisia päivittäistuotteita. Myös jakelun ja kuljetusten merkitys on kriittinen liiketoiminnalle.

HKScanin asiakkaita ovat vähittäiskauppa-, HoReCa-, ruokateollisuus- ja vientisektorit. HKScan tekee yhteistyötä asiakkaidensa kanssa niin trendien luotaamisessa, kysynnän ennustamisessa, tuotekehityksessä, markkinoinnissa, yritys vastuun kehittämisessä kuin muussakin liiketoiminnan kehittämisessä. HKScan osallistuu kuluttajia tuotekehitystyöhönsä ja käy vuoropuhelua kuluttajien kanssa muun muassa sosiaalisen median kanavien ja maakohtaisten kuluttajapalvelutoimintojensa välityksellä.

Yhteistyö sidosryhmien kanssa arvoketjun kaikissa vaiheissa, eläin- ja rehuntuotannosta kuluttajarajapintaan saakka kuuluu HKScanin päivittäiseen liiketoimintaan.

HKScanin arvoketju

PALVELEMME MAAILMAN VAATIVINTA HAARUKKAA

ARVONLUONTIA ERI SIDOSRYHMILLE

HKScan luo sekä taloudellista arvoa että aineetonta lisäarvoa laajasti eri sidosryhmilleen läpi arvoketjun kaikissa toimintamaissaan. Esimerkkejä sidosryhmistä ovat muun muassa eläintuottajat, oma henkilöstö, asiakkaat, osakkeenomistajat, tavarantoimittajat ja palveluntoimittajat sekä ympäröivä yhteiskunta.

Vuonna 2017 yhtiön liikevaihto oli 1 808,1 miljoonaa euroa, josta bruttoinvestointien osuus oli 6,9 prosenttia eli 125,5 miljoonaa euroa. Osinkoja maksettiin omistajille 9,0 miljoonaa euroa. Palkkoja ja niihin liittyviä sosiaalimaksuja maksettiin henkilöstölle 328,4 miljoonaa euroa. Raaka-aineiden, energian ja palveluiden toimittajille maksettiin 1 520 miljoonaa euroa, luotonantajille 11 miljoonaa euroa ja julkiselle sektorille tuloveroina kaksi miljoonaa euroa.

VASTUULLISUUS YHTIÖN STRATEGIASSA

Vastuullisuus on olennainen osa HKScanin 'From Farm to Fork' ("tilalta haarukkaan") -strategiaa. Yhtiö on sitoutunut vastuullisen liiketoiminnan systemaattiseen kehittämiseen strategiassaan ja toiminnassaan. Strategian keskiössä on kuluttaja, jota palvellakseen yhtiö johtaa aktiivisesti ruoan arvoketjua.

HKScanin vastuullisuustyö keskittyy neljään painopistealueeseen, joita ovat: taloudellinen vastuu, sosiaalinen vastuu, eläinten terveys ja hyvinvointi sekä ympäristövastuu. Vastuullisuustyön painopistealueet sekä olennaiset teemat pohjautuvat vuonna 2014 toteutettuun laajaan sidosryhmätutkimukseen. Olennaisia teemoja on arvioitu säännöllisesti, viimeksi vuonna 2017. HKScanin vastuullisuusteemat on esitetty alla olevassa kuvassa. Keskittymällä sidosryhmille olennaisten aihealueiden kehittämiseen, HKScan luo arvoa sidosryhmilleen arvoketjun eri vaiheissa.

HKScanin vastuullisuustyön painopistealueet

**Taloudellinen
vastuu**

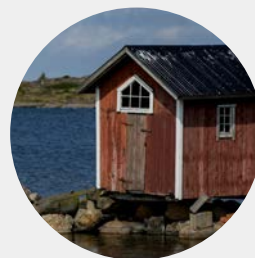
**Sosiaalinen
vastuu**

**Eläinten
terveys ja
hyvinvointi**

**Ympäristö-
vastuu**

Kestävä & läpinäkyvä toimitusketju

Sidosryhmäyhteistyö & viestintä

HKScanin vastuullisuusteemat

KPI:T TÄSSÄ RAPORTISSA ESITETYT KPI- TULOKSET ON MERKITYT TEKSTIIN ALLA OLEVAN NUMEROINNIN MUKAISESTI.	TAVOITTEET	LAADULLISET/ MÄÄRÄLLISET TAVOITTEET	RAPORTOINTI MUUN KUIN TALOUDELLISEN TIEDON SELVITYS / VUOSIKERTOMUS
TURVALLISET JA TERVEELLISET TUOTTEET			
Sertifioidut tuotantolaitokset ¹ Takaisinvetojen määrä ² Tuotelanseeraukset, joissa ravitsemuksellinen näkökulma ³	Kaikki tuotantolaitokset sertifioitu Nolla takaisinvetoa Vaikuttaa positiivisesti ravitsemukseen ja kansanterveyteen	Laadulliset Määrälliset	Muun kuin taloudellisen tiedon selvitys (=NFI) ja vuosikertomus
ELÄINTEN TERVEYS JA HYVINVOINTI			
Eläinten hyvinvointi yleisesti ja Welfare Quality Principles -hyvinvoinnin laatuperiaatteiden noudattaminen tavoitteena parantaa eläinten terveyttä ja hyvinvointia tiloilla, kuljetusten aikana ja teurastamoissa ⁴	Lakien ja säädösten noudattaminen Olla toimialan paras yritys eläinten hyvinvointiin liittyvissä asioissa Parantaa eläinten terveyttä ja hyvinvointia varmistamalla eläinten asianmukainen käsittely ja elinolosuhteet tiloilla, kuljetusten aikana ja teurastamoissa Säilyttää antibioottien alhainen käyttötaso ja saavuttaa vielä parempia tuloksia - vaarantamatta eläinten hyvinvointia	Laadulliset	NFI ja vuosikertomus
HENKILÖSTÖ			
Poissaolot (%) ⁵ Tapaturmataajuus (Lost Time Injury - LTI) ⁶	Yleinen tavoite: terveet työntekijät, turvallinen työympäristö, tyytyväiset työntekijät Asetetaan numeeriset konsernitavoitteet tapaturmataajuuden ja poissaoloihin	Laadulliset Määrälliset	NFI ja vuosikertomus
YMPÄRISTÖ			
Energiakulutus Kasvihuonekaasupäästöt Veden käyttö Jätteen määrä lajeittain ja	Ympäristövaikutusten pienentäminen Energiakulutuksen vähentäminen 10 %:lla vuosina 2014-2017	Määrälliset	Vuosikertomus

käsittelytavan mukaisesti • Materiaalitehokkuus	liikevaihtoon suhteutettuna • Asetetaan numeeriset konsernin laajuiset KPI:t • Kestävien pakkausmateriaalien ja pakkausratkaisujen edelleen kehittäminen • Eläinraaka-aineen tehokas hyödyntäminen - kiertotalousnäkökulma		
PAIKALLISET TUOTTAJAYHTEISÖT			
• HKScanin toiminta maaseudun elinkeinoelämän ja elinympäristön edistämiseksi, paikallisten sijoitusten lisäämiseksi, osaamisen ja ammattitaidon kehittämiseksi ja tuottajien hyvinvoinnin edistämiseksi ⁷	• Myönteisen vaikutuksen lisääminen tilojen talouteen, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin • Kansallisen ruokavaran huoltovarmuuden tukeminen mahdollisten kansallisten hätätilanteiden sattuessa • Paikallisen maaseudun elinvoimaisuuden turvaaminen	Laadulliset	NFI ja vuosikertomus
VASTUULLISET JA EETTISET HANKINNAT			
• Vastuullisesti tuotetun soijan hankinta ⁸ • Ostot lähimarkkinoilta (%) • Ostot toimittajilta, jotka täyttävät HKScanin vaatimukset	• Vastuullisesti tuotetun soijan osuus 100 % v. 2018 • Eettisten liiketoimintariskien välttäminen • 100 % toimittajista allekirjoittanut HKScanin eettisen toimintaohjeiston	Määrälliset	Soija: NFI ja vuosikertomus Ostot: vuosikertomus
ARVOKETJUN TALOUDELLINEN ELINKELPOISUUS			
• HKScanin neljä pitkän aikavälin taloudellista tavoitetta • Ei erityisiä vastuullisuuteen liittyviä KPI:tä	• Edistää myönteisiä vaikutuksia arvoketjussa • Liikevoitto >4 % liikevaihdosta • Sitoutuneen pääoman tuotto >12 % • Nettovelkaantumisaste <100 % • Osakekohtainen tulos >30 % liikevoitosta	Määrälliset	Vuosikertomus
MÄÄRÄYSTENMUKAISUUS			
• Ei vastuullisuusteemoihin kohdistuvia rikkomuksia ⁹	• Lakien ja säädösten noudattaminen	Laadulliset	NFI ja vuosikertomus

2. YMPÄRISTÖVASTUUN JOHTAMINEN

YMPÄRISTÖPOLITIIKKA OHJAA TOIMINTAA

HKScan kantaa vastuuta ympäristöstä läpi arvoketjun ja vähentää jatkuvasti prosessiensa ympäristövaikutuksia. HKScan johtaa toimintaansa siten, että ohjeet, säädökset ja ympäristölupien vaatimukset täytetään. HKScanin tavoitteena on, että sen tekemä ympäristötyö on linjassa myös yhteiskunnan tavoitteiden kanssa. Tätä varmistetaan muun muassa viranomaisyhteistyön avulla. Yhtiö asettaa ympäristöä koskevia vaatimuksia myös toimittajilleen osana HKScanin toimintaohjeistoa (Supplier Guidelines).

Ympäristöasioiden johtaminen perustuu koko konsernissa noudatettavaan [ympäristöpolitiikkaan](#), joka määrittelee konsernin ympäristösitoumukset. Ympäristövastuun tehokkuutta ja onnistumista arvioidaan mittaamalla ympäristövaikutuksia ja seuraamalla tuloksia johtoryhmässä sekä sisäisillä ja ulkoisilla ISO 14001-auditoinneilla. HKScanin kaikki tuotantolaitokset Tanskaa lukuun ottamatta on sertifioitu ISO 14001 -standardin mukaisesti. Vuonna 2017 HKScanissa ei tapahtunut ympäristöön liittyviä vakavia lainsäädännön rikkeitä.⁹

YMPÄRISTÖVASTUUN PAINOPISTEALUEIDEN TAVOITTEET JA MITTARIT

HKScanin ympäristötyön painopistealueet ovat energiatehokkuus, kasvihuonekaasujen vähentäminen, vedenkulutuksen ja jätevesien hyvä hallinta, materiaalitehokkuus sekä jätteiden ympäristötehokas käsittely, kierrätys ja hyötykäyttö. Yhtiö mittaa ympäristövaikutuksiaan jatkuvasti ja on asettanut ympäristövastuulleen numeerisia tavoitteita.

2.1. ENERGIATEHOKKUUS

HKScanin aktiivisen energiatehokkuustyön pitkän aikavälin tavoitteena on pienentää konsernin ympäristöjalanjälkeä ja parantaa samalla kustannustehokkuutta. Energiatehokkuuden parantaminen on tärkeä osa-alue myös kasvihuonekaasupäästöjen pienentämiseksi.

Energiansäästökohteiden löytämiseksi sekä EU:n energiatehokkuusdirektiivin täyttämiseksi HKScan jatkoi vuonna 2017 aiemmin toteuttamia energiakatselmuksia. Energiakatselmuksia toteutettiin HKScanin tuotantolaitoksissa vuosien 2015 ja 2016 aikana Ruotsissa, Puolassa ja Tanskassa. Vuoden 2017 aikana katselmusten toteuttaminen käynnistettiin Baltiassa ja Suomessa. Energiakatselmuksissa on tunnistettu useita kehityskohteita, joihin HKScan kiinnittää erityistä huomiota tulevaisuudessa. Kaikki HKScanin tuotantolaitokset Ruotsissa on sertifioitu ISO 50001 standardin mukaisesti.

Vuoden 2017 aikana tuotantolaitoksissa jatkettiin konsernin sisäistä energiatehokkuusprojektia, jonka tavoitteena on pienentää HKScanin energiankulutusta 10 prosenttia vuoden 2014 tasosta vuoteen 2017 mennessä liikevaihtoon suhteutettuna. Vuoden 2017 numeeriset tulokset on saatavilla helmikuun alussa 2018. Konkreettisia tuotantolaitoksissa tehtyjä toimenpiteitä energiatehokkuuden parantamiseksi kuvataan vuosikertomuksen vastuullisuusosiossa kohdassa [Ympäristö/Energiatehokkuus](#).

2.2. KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT

HKScan on julkistanut kasvihuonekaasupäästönsä vuodesta 2014 alkaen. Konsernin yhteenlasketut kasvihuonekaasupäästöt pienenevät kaikkiaan 53 prosenttia (127 000 tonnia) vuodesta 2014 vuoteen 2016. Vuoden 2017 tiedot ovat saatavilla helmikuun 2018 lopussa ja ne raportoidaan HKScanin vuosikertomuksessa kohdassa [Ympäristö/Kasvihuonekaasupäästöt](#).

Energiatehokkuuden parantaminen ja uusiutuvien energianlähteiden käyttö vaikuttavat päästöjen pienentymiseen. Tätä kehitystyötä on tehty aktiivisesti kaikissa konsernin maissa myös vuoden 2017 aikana, joista kuvaamme esimerkkejä vuosikertomuksen vastuullisuusosiossa kohdassa [Ympäristö/Energiatehokkuus](#).

HKScan kompensoi yhtenä Pohjoismaiden ensimmäisistä elintarvikeyhtiöistä Suomessa sijaitsevien tuotantolaitostensa hiilidioksidipäästöt. Kompensoinnit toteutettiin vuonna 2016. Ruotsissa HKScan jatkaa vuonna 2016 asettamansa tavoitteen saavuttamista. Tavoitteena on vähentää HKScanin Ruotsin toimintojen hiilidioksidipäästöjä 95 prosentilla

vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoteen 2003 (Scope 1 ja 2 päästöt sekä Scope 3 ostettu kuljetus ja liikematkustus).

Konserni asettaa vuoden 2018 aikana kasvihuonekaasupäästötavoitteensa vuoteen 2030.

2.3. VEDENKULUTUS JA JÄTEVESI

HKScan mittaa ja optimoi tuotantolaitoksissa käytettävän veden kulutusta elintarviketurvallisuutta vaarantamatta. Vedenkäytön kehityskohteita on löydetty katselmusten ja auditointien avulla sekä henkilöstön omien ideoiden avulla, mistä Vantaan tuotantolaitoksen parannustoimet vuonna 2017 on hyvä esimerkki.

Vuoden 2017 aikana jätevesien puhdistus on toiminut pääsääntöisesti hyvin. Yksittäisiä ja vähäisiä ympäristöluvan ylittäviä poikkeamia on havaittu, mutta ne eivät ole olleet merkittäviä ympäristövaikutusten kannalta. Huomiot on tehty HKScanin omavalvonnan ansiosta aikaisessa vaiheessa, poikkeamat on tutkittu ja parannustoimenpiteet tehty.

2.4. MATERIAALITEHOKKUUS JA JÄTTEET

Materiaalitehokkuus HKScanissa tarkoittaa muun muassa eläinraaka-aineen ja kaikkien ruhonosien tehokasta hyödyntämistä sekä pakkausten kehittämistä niin käytettävien materiaalien ekotehokkuuden kuin ruokajätteen minimoimisenkin näkökulmasta. Materiaalitehokkuuden tavoitteena on myös pienentää tuotantohävikkiä, minimoida ruokajätteen syntymistä koko arvoketjussa ja maksimoida jättemateriaalien hyötykäyttö.

HKScan raportoi yhtiön tuotannosta aiheutuviin jätteisiin liittyen ensimmäisen kerran vuonna 2016. Raportointi tehtiin lajiteltavien jakeiden mukaisesti. Aiheeseen liittyvät vuoden 2017 tiedot valmistuvat helmikuun alkupuolella ja ne raportoidaan HKScanin vuosikertomuksessa.

2.5. YMPÄRISTÖTYÖ TILOILLA

Osa lihatuotteiden ympäristövaikutuksista syntyy mautiloilla. HKScanin sopimustuottajat tekevät jo nyt merkittävää ympäristötyötä ja parhaita käytäntöjä jaetaan yhtiön alkutuotantoketjussa aktiivisesti. HKScan on aloittanut selvitystyön, jonka puitteissa haetaan keinoja alkutuotannon ympäristövaikutusten pienentämiseksi entisestään. Esimerkkinä työstä on jo vuonna 2014 HKScanin julkaisema sitoumus käyttää vastuullisesti tuotettua soijaa koko tuotantoketjussaan vuoden 2018 loppuun mennessä.

YMPÄRISTÖVASTUUSEEN LIITTYVÄT RISKIT JA NIIDEN HALLINTA

Ympäristöriskit on tunnistettu osana ISO 14001 ympäristöjohtamisen järjestelmää ja niitä hallitaan sekä johdetaan tuotantolaitoskohtaisesti. Yhdeksi globaaliksi niin ympäristöriskiksi kuin sosiaaliseksi riskiksi on tunnistettu soijan käyttö tuotantoketjussa. Tätä riskiä hallitaan sitoumuksella siirtyä vuoden 2018 loppuun mennessä vastuullisesti tuotetun soijan käyttöön koko konsernissa. Muita tunnistettuja ympäristöriskejä ovat mm. jätevesi- tai kemikaalivuotoihin liittyvät riskit, joita hallitaan säännönmukaisilla laitteistojen kuntotarkastuksilla, ennakoivalla kunnossapidolla sekä hälytys- ja valvontalaitteistoilla.

3. SOSIAALISTEN JA HENKILÖSTÖASIOIDEN JOHTAMINEN

HKScanissa sosiaalinen vastuu kattaa tuotelaadun ja -turvallisuuden, tuotteiden terveellisuuden edistämisen, vastuulliset ja eettiset hankinnat sekä henkilöstön hyvinvoinnin ja terveyden turvaamisen ja edistämisen.

3.1. TUOTELAATU, TUOTETURVALLISUUS JA TERVEELLISET TUOTTEET

Tuotelaadun ja -turvallisuuden varmistamista ohjaavat HKScanin omat politiikat, joita noudatetaan koko konsernissa. HKScan-konsernin [laatupolitiikassa](#) määritellään konsernin laadunhallinnan periaatteet sekä toiminnassa noudatettavat säädökset, ohjeet ja viiteasiakirjat.

HKScan-konsernin [tuoteturvallisuuspolitiikassa](#) määritellään konsernin tuoteturvallisuuden hallinta ja vastuut sekä

säädökset, ohjeet ja asiakirjat, joita tulee aina noudattaa. HKScanin tuotantolaitoksissa on sertifioidut tuoteturvallisuuden hallintajärjestelmät, joiden toimivuus varmistetaan sisäisissä sekä kolmannen tahon tekemissä ulkoisissa auditoinneissa.¹

HKScanin tuoteturvallisuuden johtamisjärjestelmään kuuluu tuotteiden jäljitettävyyden varmistaminen. Jäljitettävyydjärjestelmän avulla varmistetaan oikea-aikaiset toimenpiteet mahdollisissa takaisinvetotilanteissa, jotta kuluttajan terveydelle ei aiheudu riskiä. HKScan on asettanut tavoitteekseen, ettei takaisinvetoja tapahtuisi lainkaan. Takaisinvedon tekeminen virheen sattuessa on osa vastuullista toimintaa. Takaisinvedoista aiheutuvat vaikutukset yritysmaineeseen tai kustannukset eivät ole koskaan este takaisinvedon tekemiselle. Vuonna 2017 HKScan teki yhteensä 16 takaisinvetoa.² Syyt takaisinvetoihin on tutkittu ja korjaavat toimenpiteet tehty.

HKScanin tavoite on vaikuttaa kansanterveyteen positiivisesti kehittämällä ja tarjoamalla kuluttajille monipuolisia ja ravitsemuksellisesti hyvälaatuisia tuotteita. Vuonna 2017 noin 16 prosentissa HKScanin tuotelanseerauksista innovaatio tai tuoteparannus liittyi tuotteen ravitsemukselliseen kehittämiseen.³ Tuotteiden sisältämän rasvan määrään ja laatuun sekä suolan määrään on kiinnitetty huomiota. Esimerkiksi Rypsiporsas-tuotteiden sisältämän pehmeän rasvan osuus on ravitsemussuosituksen mukainen.³ Suolan määrää on vähennetty noin 10 prosentissa tuoteuudistuksista.³ Tuotteiden koostumusta on muutettu esimerkiksi lisäämällä kasviksia. Esimerkiksi aterioissa kasvisten osuus vaihtelee 21–50 prosentin välillä.³ Markkinoille on tuotu myös kasvisruokavalioon soveltuvia aterioita ja leikkeleitä.³

TUOTTEISIIN LIITTYVÄT RISKIT JA NIIDEN HALLINTA

HKScan tekee järjestelmällistä riskinarviointityötä elintarviketurvallisuuteen liittyvien riskien tunnistamiseksi ja hallitsemiseksi kaikissa arvoketjun vaiheissa. Riskinarvioinnissa huomioidaan muun muassa raaka-aineiden puhtaus (vierasaineet, jäämät, haitalliset mikrobit), pakkausmateriaalien vaatimustenmukaisuus, tuotannon ja raaka-aineiden vierasesineriskit, kemikaalien käyttö, allergisoivien aineiden hallinta sekä erityisesti elintarvikkeiden mikrobiologinen turvallisuus. Elintarviketun globalisaation myötä tuoteväarennökset ja tarkoituksellinen vahingonteko ovat nousseet keskeisiksi teemoiksi muiden elintarviketurvallisuusriskien rinnalle. Niihin liittyvien riskien tunnistamiseksi ja ennalta ehkäisemiseksi HKScan-konserni on rakentanut erillisen, koko ketjun kattavan riskinarviointimallin.

Hallitaksemme riskejä edellytämme kaikilta arvoketjuumme kuuluvilta toimijoilta kattavaa elintarviketurvallisuuden hallintajärjestelmää ja valvomme sen toteutumista säännöllisin auditoinnein sekä omilla laitoksissamme että muissa arvoketjuumme kuuluvissa tuotantolaitoksissa.

3.2. VASTUULLISET JA EETTISET HANKINNAT

HKScan kantaa vastuuta koko hankintaketjustaan. Konsernin hankintoja ohjaa sisäinen hankintapolitiikka, joka määrittelee konsernin ostojen vastuullisen hallinnan sekä vastuut, säädökset, ohjeet ja asiakirjat. Eläinten hankinta perustuu erilliseen [eläinhankintapolitiikkaan](#). Poliitiikka sisältää ohjeet parhaan eläinaineksen hankinnasta ja liiketoimintatavoista HKScanin eläintuottajien kanssa. Se tarjoaa ohjeistusta myös HKScanin eläintuottajakentän ohjaamiseksi ja hallinnoimiseksi, ja määrittää konsernin sisäiset eläinhankintaan liittyvät vastuualueet.

Toimittajat sitoutuvat toimimaan HKScanin hankintaan liittyvien periaatteiden mukaisesti allekirjoittamalla yhtiön eettisen toimintaohjeiston (Supplier Guidelines).

PAIKALLINEN LIHAN TUOTANTO

HKScan käyttää tuotannossaan pääasiassa paikallista alkuperää olevaa lihaa, jota hankitaan pitkäaikaisilta sopimustuottajilta tai omilta maatiloilta. Eläimet teurastetaan HKScanin teurastamoissa. Paikallisella lihan hankinnalla on merkittävä taloudellinen ja sosiaalinen vaikutus paikallisyhteisöihin ja ympäröivään yhteiskuntaan myös laajemmin. HKScanin eläinten hankinnasta lähes 100 prosenttia on paikallisilta markkinoilta. Lihan alkuperä tiedetään aukottomasti ja eläinten elinolosuhteet tunnetaan tiiviin tuottajayhteistyön, ja Virossa omien maatilojen ansiosta.

TOIMITUSKETJUN VASTUULLISUUDEN ARVIOINTI

Tavarantoimittajat arvioidaan tuoteturvallisuuteen, laatuun, ympäristöön, toimintatapoihin ja kuhunkin hankintaprosessiin liittyvien kriteereiden mukaisesti. Saadakseen riittävästi tietoa lihaan, muihin raaka-aineisiin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviin hankintapäätöksiinsä, HKScanilla on käytössään systemaattinen toimittaja-arviointiprosessi. Se sisältää myös toimittajien sosiaalisen yritysvastuun ja eettisten riskien arvioinnin.

SOIJAN VASTUULLINEN HANKINTA⁸

HKScan on sitoutunut siirtymään ainoastaan vastuullisesti tuotetun soijan käyttöön kaikilla konsernin kotimarkkinoilla vuoden 2018 loppuun mennessä. Suomessa HKScan saavutti tavoitteen vuonna 2017 ja Ruotsissa vuonna 2015. HKScan ja sen rehuyhteistyökumppanit kehittävät aktiivisesti paikallisten valkuaiskasvien käyttöä. Tavoitteena on pienentää soijan käyttöä rehussa.

HANKINTAAN LIITTYVÄT RISKIT JA NIIDEN HALLINTA

HKScanin riskienhallinnassa hankintaan liittyvät riskit liittyvät raaka-aineiden saatavuuden ja hintojen heilahteluihin. Kotimaisen lihan tuotannon laskeminen on mainittu riskiksi HKScanin merkittävimpien brändien (HK®, Kariniemen® ja Scan®) kotimaisuuslupauksien vuoksi. Toimittajilta hankittuihin raaka-aineisiin tai tuotteisiin liittyviä riskejä hallitaan tarkoilla standardeilla, jotka toimittajien tulee täyttää. Sosiaalisia riskejä alihankintaketjussa hallitaan hankintaprosessin riskiarvioinnissa.

3.3. HENKILÖSTÖ

HKScan on merkittävä työnantaja toiminta-alueillaan. Vuonna 2017 yhtiön palveluksessa työskenteli lähes 7 300 henkilöä, josta vakituisessa työsuhteessa oli 84,8 prosenttia. Henkilöstöstä 82,8 prosenttia on työntekijöitä ja 17,2 toimihenkilöitä. Naisten osuus työntekijöistä on 40,0 prosenttia ja toimihenkilöistä 49,0 prosenttia. Miesten osuus työntekijöistä on 60,0 prosenttia ja toimihenkilöistä 51,0 prosenttia. HKScanin työyhteisöt ovat monimuotoisia ja niiden toimintaa määrittävät konsernin arvojen ohella tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus.

Henkilöstöjohtamisen ja henkilöstön kehittämisen perustana toimivat HKScanin sisäiset politiikat ja periaatteet, jotka liittyvät muuan muassa rekrytointiin, suorituksen johtamiseen, palkitsemiseen, ja työterveyteen ja -turvallisuuteen. Konsernin yhteiset arvot ohjaavat päivittäistä tekemistä ja tiimien toimintaa. Tavoitteena on luoda hyvinvoiva työyhteisö, joka on turvallinen ja jossa toiminta perustuu luottamukseen, kunnioitukseen ja kannustamiseen. Johtamistaitojen ja henkilöstön osaamisen kehittämisen avulla HKScan luo edellytykset laadukkaalle tekemiselle ja tavoitteiden saavuttamiselle.

TYÖTERVEYS JA TURVALLISUUS

HKScanin työterveyden ja turvallisuuden johtaminen perustuu konserninlaajuisille standardeille. Standardeissa on määritetty käytännöt tärkeille turvallisuuden osa-alueille, kuten tapaturmien ja läheltä piti -tilanteiden raportointiin ja tutkintaan, turvallisuushavaintojen tekemiseen, sekä sitoutumiseen erityisen vaarallisia työtehtäviä käsitteleviin yleisiin standardeihin ja käytäntöihin. HKScanin kahdella Viron tuotantolaitoksella on työterveys- ja työturvallisuusjohtamisen OHSAS 18001 -sertifiointi.

Vuonna 2017 poissaoloon johtaneiden työtapaturmien taajuus oli 44,3 (tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohden), nousten hieman suhteessa edellisvuoteen (2016: 40,6).⁶ Poissaolojen osuus työajasta vuonna 2017 pysyi lähes samalla tasolla edelliseen vuoteen verrattuna ja oli 6,2 prosenttia (2016: 6,3 prosenttia).⁵

HENKILÖSTÖN SITOUTUMISEN MITTAAMINEN

HKScanilla on tehty konsernilaajuiset henkilöstön sitoutumista, johtamista ja suoriutumisen kulttuuria mittaavat tutkimukset vuosina 2014 ja 2016. Tutkimusten tulosten perusteella tehtiin laajat kehittämistoimenpiteet, ja erityisesti esimiestyön parantuminen näkyi vuoden 2016 tuloksissa. Vuoden 2016 People Power Indeksiksi muodostui

A+/Tyydyttävä+.

HENKILÖSTÖN JA JOHTAMISEN KEHITTÄMINEN

HKScanin toimintamalli uudistui kesäkuussa 2017. Syksyllä yhtiössä toteutettiin laaja ja strateginen osaamisen kartoitusprosessi, jonka avulla haluttiin varmistaa, että yhtiössä on tarvittavaa osaamista strategian ja uuden toimintamallin toteuttamiseksi. Kartoituksen perusteella määriteltiin vuonna 2018 toteutettavat toimenpiteet henkilöstön ja johtamisen kehittämiseksi. HKScan painottaa vahvasti myös työntekijöiden omaa vastuuta uuden oppimiselle ja ammatilliselle kehittämiselle.

Strategian toteuttamisen ja arvojen mukaisen johtamisen vaatimusten määrittämiseksi yhtiössä toteutettiin laaja arvoihin ja johtamiseen liittyvä verkkokysely. Tulosten perusteella määriteltiin arvojen tarkennetut kuvaukset. Samalla luotiin määritelmät arvojen mukaiselle johtamiskäyttäytymiselle, jota voidaan mitata ja kehittää. Johtamiskäyttäytymistä arvioidaan ja mitataan osana suorituksen johtamista, rekrytointia ja ura- sekä tehtäväkiertoa. Määritelmät ohjaavat myös johtamisen kehittämistä ja siihen liittyviä prosesseja.

Keskeinen osa HKScanin johtamisjärjestelmää on kahdesti vuodessa käytävät tavoite- ja kehityskeskustelut esimiesten ja alaisten välillä. Keskusteluissa käydään jokaisen kanssa läpi HKScanin strategia, tavoitteet ja arvot. Näiden pohjalta asetetaan yhtiön tavoitteita tukevat henkilökohtaiset tavoitteet ja tehdään suunnitelma henkilön ammatillisen kehittymisen tukemiseksi. Arvio edellisen vuoden suoriutumisesta auttaa vahvuuksien ja kehitysalueiden tunnistamisessa.

PALKITSEMINEN

HKScanin tavoitteena on kilpailukykyiset, motivoivat, reilut ja läpinäkyvät palkitsemisjärjestelmät, joissa voidaan palkita tavoitteiden saavuttamisesta tai ylittämisestä. Palkkauksen tasoa arvioidaan säännöllisesti ja sen kilpailukykyä verrataan muihin yhtiöihin. Palkitsemisen tasoon vaikuttaa kuitenkin aina myös henkilökohtainen suoriutuminen sekä HKScanin tuloksen kehittyminen. HKScan ottaa toiminnassaan laajasti huomioon myös sen, että työntekijöiden motivointiin ei vaikuta pelkästään palkitseminen ja aineelliset edut.

HENKILÖSTÖÖN LIITTYVÄT RISKIT JA NIIDEN HALLINTA

HKScan-konsernin riskienhallinnassa riippuvuus ammattitaidosta johdosta ja työntekijöistä on määritelty seuraavasti: HKScanin menestyminen on olennaisesti riippuvainen yhtiön johdon ja muun henkilöstön ammattitaidosta ja asiantuntemuksesta, sekä yhtiön kyvystä edistää nykyisen johdon ja muun henkilöstön osaamista ja sitoutumista, sekä kyvystä rekrytoida uusia ammattitaitoisia työntekijöitä myös tulevaisuudessa. HKScan on altis myös mahdollisille laillisille tai laittomille lakoille arvoketjussaan tai omassa tuotannossaan. Riskejä vähennetään kehittämällä yhteistyötä ja siihen liittyviä käytäntöjä sekä työhyvinvointia. Lisäksi riskejä voidaan pienentää vaihtoehtoisilla toimitusketjun rakenteilla ja prosesseilla.

3.4. FARMING COMMUNITY - PAIKALLISET TUOTTAJAYHTEISÖT*

HKScanin eläinhankinta perustuu pitkäaikaiseen sopimustuotantoon tai omaan tuotantoon ja tiiviiseen yhteistyöhön tuottajien kanssa. HKScan tarjoaa sopimustuottajilleen koulutusta ja neuvontaa muun muassa eläinten ruokinnan suunnittelussa, eläinten terveydenhuollossa sekä uusien tuotantotilojen suunnittelussa. Tuottajapalvelut mahdollistavat ja edistävät tuottajien liiketoimintaa ja hyvinvointia maaseudulla, paikallisia investointeja, tuottajien ammatillista osaamista ja ammattitaitoa.

Tuottajan hyvinvoinnilla on vaikutusta eläinten hyvinvointiin. HKScan järjestää sopimustuottajilleen seminaareja ja hyvinvointitapahtumia sekä palkitsee vuoden tuottajat Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa.

3.5 LAHJOITUKSET, SPONSOROINTI JA HYVÄNTEKEVÄISYYS

HKScan tukee kotimarkkinoillaan ensisijaisesti hankkeita, jotka liittyvät lapsiperheiden arkeen, edistävät elämisen laatua

ja kestävästä kehityksestä. Vuonna 2017 HKScan tuki muun muassa rintasyöpätutkimusta edistävää Roosa Nauha -kampanjaa Tanskassa ja solmi kolmivuotisen yhteistyösopimuksen kouluikäisten lasten liikuntaa edistävän Lasten liike -hankkeen edistämiseksi Suomessa. Lisäksi HKScan lahjoitti ruoka-apua vähävaraisille perheille useissa toimintamaissaan ja teki konserninlaajuisen lahjoituksen Punaisen Ristin katastrofirahastoon. Hyväntekevyyttä tehtiin kaikissa HKScanin toimintamaissa, joista edellä kuvatut hankkeet ovat yksittäisiä esimerkkejä.

4. IHMISOIKEUKSIEN KUNNIOITTAMINEN

HKScanin [Code of Conduct](#) -toimintaohjeiden tarkoituksena on varmistaa yhteisten eettisten toimintaperiaatteiden noudattaminen koko HKScan-konsernissa. Periaatteet kertovat, mitä konsernin liiketoiminnassa pidetään asianmukaisena. Konserni odottaa koko henkilöstönsä, mukaan lukien kaikki johtajat eri tasoilla, noudattavan näitä periaatteita. Code of Conductia päivitetään vuoden 2018 aikana.

Code of Conductissa ihmisoikeuksien kunnioittamisesta todetaan seuraavasti: HKScan ei hyväksy minkäänlaista pakkotyötä tai lapsityövoiman käyttöä. Työntekijöitä kohdellaan tasa-arvoisesti ikään, rotuun, uskontoon tai sukupuoleen katsomatta. Konserni kunnioittaa työntekijöidensä oikeuksia.

HKScanilla on käytössään Fair Way -niminen ilmoituskanava, jonka kautta yhtiön kaikki sidosryhmät voivat ilmoittaa anonyymisti epäilyistään koskien mahdollisia epäeettisiä toimia HKScanin liiketoiminnassa. Tämä koskee epäilyjä niin lakien ja määräysten rikkomisista kuin poikkeamia HKScanin Code of Conductin ja muiden poliitikoiden noudattamisesta.⁹ Vuonna 2017 Fair Way-kanavan tai muiden kanavien kautta tuli kolme (3) ilmoitusta koskien epäilyksiä ihmisoikeuksien rikkomuksista. Näiden epäilyksien sisäiset tutkinnat ovat edelleen kesken.⁹

IHMISOIKEUKSIEN KUNNIOITTAMISEEN LIITTYVÄT RISKIT JA NIIDEN HALLINTA

HKScanin riskienhallinnassa on tunnistettu riskejä ihmisoikeuksiin liittyen, jotka liittyvät työturvallisuuden johtamiseen ja työntekijöiden epäasialliseen kohteluun. Työturvallisuusriskejä hallitaan työturvallisuuskampanjoilla, -koulutuksilla ja varmistamalla, että työohjeita noudatetaan. HKScan ei hyväksy minkäänlaista työntekijöiden epäasiallista kohtelua, minkä varmistamiseksi konsernissa on käytössä epäasiallista kohtelua koskevat ohjeet. Eettisiä riskejä alihankintaketjussa hallitaan hankintaprosessin riskiarvioinnissa.

5. KORRUPTION, LAHJONNAN JA KILPAILULAINSÄÄDÄNNÖN VASTAISEN TOIMINNAN TORJUNTA

HKScanin Code of Conduct sisältää kohdat, joilla pyritään ehkäisemään korruptiota sekä torjumaan kilpailulainsäädännön vastaista ja petoksellista toimintaa. Alla esimerkkejä:

- Lahjusten antaminen ja vastaanottaminen on ehdottomasti kiellettyä. HKScan ja sen työntekijät eivät anna lahjuksia tai ryhdy muihin laittomiin toimiin liiketoiminnan edistämiseksi tai turvaamiseksi. Työntekijät saavat ottaa vastaan tai antaa ainoastaan nimellisarvoltaan kohtuullisia henkilökohtaisia lahjoja tai vieraanvaraisuuden osoituksia.
- HKScan noudattaa voimassa olevaa kilpailulainsäädäntöä. HKScanin työntekijät eivät saa osallistua minkäänlaiseen laittomaan toimintaan, joka rajoittaa kilpailua.
- Kaikenlainen petoksellinen toiminta on kiellettyä HKScanissa. Tämän periaatteen vastaisia toimia arvioidaan sisäisesti, ja ne ilmoitetaan tarvittaessa viranomaisille.

Vuonna 2017 Fair Way -kanavan tai muiden kanavien kautta tuli kaksi ilmoitusta koskien epäilyksiä korruptiosta ja lahjonnasta. Nämä epäilykset tutkittiin, mutta ne eivät johtaneet toimenpiteisiin.⁹

Marraskuussa 2016 HKScan kertoi päätöksestään käynnistää konsernin Baltian toiminnoissa sisäinen selvitys, jolla haluttiin varmistaa, että liiketoiminta-alueella noudatetaan hyvää hallintotapaa ja yhtiön toimintatapaohjetta (Code of Conduct).⁹ Päätös sisäisen selvityksen käynnistämisestä perustui yhtiön johdon saamiin tietoihin, jotka viittasivat epäasialliseen toimintaan. HKScan pysyi vuonna 2017 Viron viranomaisia selvittämään, onko HKScanin Baltian

toiminnoissa syyllystyttö rikoksiin, ja keskeytti samalla oman selvityksensä. Viron syyttäjäviranomainen julkaisi marraskuussa 2017 rikosepäilyihin liittyvän tiedotteen.

RISKIT JA NIIDEN HALLINTA

HKScanin riskienhallinnassa ei ole tunnistettu riskejä korruptioon tai lahjontaan liittyen. Code of Conductissa kuvataan periaatteet yhtiön suhtautumisesta korruptioon ja lahjontaan, ja niitä valvontaan sisäisessä tarkastuksessa. Korruptioon liittyviä riskejä alihankintaketjussa hallitaan hankintaprosessin riskiarvioinnissa.

6. ELÄINTEN TERVEYS JA HYVINVOINTI

HKScanin strateginen tavoite on olla toimialan paras yritys eläinten hyvinvointiin liittyvissä asioissa. [Eläinten terveyttä ja hyvinvointia ohjaava politiikka](#) koskee koko HKScan-konsernia ja sen toimitusketjua. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin perustana ovat EU:n ja paikallisen lainsäädännön noudattaminen sekä lainsäädäntöä tiukemmat ohjeet ja toimintatavat. Eläinten hyvinvoinnin kehittäminen on jatkuvaa toimintaa yhteistyössä yhtiön sopimustuottajien sekä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

HKSCAN EDELLÄKÄVIJÄ ELÄINTEN TERVEYDESSÄ JA HYVINVOINNISSA

HKScanin tuotantomaissa antibioottien käyttö on vähäistä suhteessa muihin Euroopan maihin, ja esimerkiksi Ruotsissa ja Suomessa antibioottien käyttö on vähäisintä koko EU:n alueella. Terveet ja hyvinvoivat eläimet eivät tarvitse antibiootteja. HKScanin omilla ja sopimustuotantotiloilla eläimiä ei lääkitä ennaltaehkäisevästi tai kasvun edistämiseksi. Mahdollinen antibioottien käyttö on tarkasti valvottua. Lääkkeitä käytetään ainoastaan eläinlääkäriin määräyksestä sairaiden eläinten hoitoon. HKScan lanseerasi kesällä 2017 niin kutsuttuja ”No antibiotics ever-sianlihatuotteita” Suomesta yhtiön vientimarkkinoille.⁴ Eläimet ovat olleet terveitä koko elämänsä ajan eikä niitä ole tarvinnut hoitaa antibiooteilla.

Sianlihatuotannossa lanseerattiin vuonna 2017 uusi Opti-Pekoni rehukonsepti, joka edesauttaa porsaiden hyvinvointia ja antibioottivapaata kasvatusta.⁴

Vuonna 2017 HKScan otti käyttöön, koko maailmassa ensimmäisten joukossa, uuden kananpoikien kasvatustavan, jonka mukaisesti untuvikot kuoriutuvat kanalassa erillisten hautomoiden sijaan.⁴ Uuden menetelmän ansiosta linnut eivät kuoriutumisen jälkeen muuta toiselle tilalle, mikä vähentää untuvikkojen käsittelyvaiheita ja parantaa eläinten hyvinvointia. Myös vettä ja ruokaa on saatavilla heti ensihetkestä alkaen.

HKScan on asentanut tallentavat valvontakamerat teurastamoihinsa kaikilla kotimarkkinoillaan. Viimeiset kamerat asennettiin Ruotsin yksiköihin vuoden 2017 aikana. Teurastamon henkilökunnan koulutus siirtyi vuoden 2018 puolelle teknisten tietoliikenneongelmien vuosi.

HKScan suhtautuu vakavasti eläinten hyvinvointiin ja toimii määrätietoisesti ehkäistäkseen riskit, jotka voivat vaarantaa eläinten hyvinvoinnin. Elokuussa 2017 HKScanin Viron hautomotoiminnassa ilmeni [vakava poikkeama](#) elinkyvyttömiä untuvikkojen ja kuoriutumattomien alkioiden käsittelyssä.⁹ Tapaus tutkittiin välittömästi ja korjaavat toimenpiteet toteutettiin. Lisäksi henkilöstölle järjestettiin asiaan liittyvää koulutusta ja ohjausta. Hautomo auditoitiin myös ulkopuolisen asiantuntijan toimesta.

KORKEA TAUTISUOJAUS

Eläintautien tartuntatilannetta ja niiden mahdollisia vaikutuksia tuotantoketjuun seurataan aktiivisesti. Afrikkalaisen sikaruton (ASF) leviämisen estäminen sikatiloille on ollut erittäin tärkeässä roolissa HKScanin tiloilla Baltiassa. Myös Suomessa on varauduttu afrikkalaisen sikaruton leviämisen ehkäisemiseen niin kansallisesti kuin tilatasollakin. Lintuinfluenssaepidemia vuoden 2017 alussa tiukensi tilatason toimenpiteitä.

ELÄINTEN TERVEYTEEN JA HYVINVOINTIIN LIITTYVÄT RISKIT JA NIIDEN HALLINTA

Helposti leviävät eläntaudit, kuten esimerkiksi afrikkalainen sikarutto, lintuinfluenssa, Newcastle'n tauti tai suu- ja sorkkatauti, ovat riski yhtiön liiketoimintaan. Helposti leviävien eläntautien vastustaminen kuuluu kansallisiin eläntautien vastustamisohjelmiin, mutta myös tilatason bioturvallisuuden varmistamiseen. Riskiä hallitaan viranomaisten ja HKScanin tuottajapalvelujen sekä eläintuotantotilojen yhteistyöllä sekä bioturvallisuusohjeiden noudattamisella.

SELVITYS MUISTA KUIN TALOUDELLISISTA TIEDOISTA, ALLEKIRJOITUKSET

Vantaalla, helmikuun 6. päivänä 2018

Mikko Nikula

Hallituksen puheenjohtaja

Marko Onnela

Hallituksen varapuheenjohtaja

Pirjo Väliaho

Hallituksen jäsen

Per Olof Nyman

Hallituksen jäsen

Riitta Palomäki

Hallituksen jäsen

Tuomas Salusjärvi

Hallituksen jäsen

Jari Latvanen

Toimitusjohtaja

SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ

HALLINNOINTIKOODIN NOUDATTAMINEN

HKScan Oyj:n ("HKScan" tai "Yhtiö") hallinto perustuu Suomen lainsäädäntöön, EU-tason sääntelyyn, HKScanin yhtiöjärjestykseen ja Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n laatimaan Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodiin 2015 ("CG-koodi") sekä HKScan-konsernin Code of Conductiin ja hallintomenettelypolitiikkaan (Governance policy). Lisäksi HKScan noudattaa Nasdaq Helsinki Oy:n sääntöjä sekä Finanssivalvonnan sääntöjä ja määräyksiä. Tämä selvitys HKScanin hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on laadittu 1.1.2016 voimaan astuneen CG-koodin suositusten mukaan ja arvopaperimarkkinalain 7 luvun 7 §:n mukaisesti. Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annetaan hallituksen vuoden 2017 toimintakertomuksesta erillisenä.

HKScan noudattaa CG-koodia seuraavin poikkeuksin:

- Suositus 15: Nimitysvaliokuntaan voidaan valita jäseniä myös hallituksen ulkopuolelta tuomaan lisää asiantuntemusta Yhtiön keskeisiin henkilövalintoihin. Hallitus nimittää nimitysvaliokunnan jäsenet.

Selvitys HKScanin hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on luettavissa yhtiön verkkosivuilta osoitteessa www.hkscan.com, kohdassa "Sijoituksena". Siellä on nähtävillä myös luettelo yhtiön suurimmista osakkeenomistajista, yhtiön saamat liputusilmoitukset sekä yhtiöjärjestys. CG-koodi on saatavilla Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n verkkosivuilta osoitteessa www.cgfinland.fi.

HALLITUS

Yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtii hallitus. Hallituksen tehtävät ja vastuu määräytyvät ensisijaisesti yhtiöjärjestyksen ja Suomen kulloinkin voimassa olevan osakeyhtiölain mukaisesti. Hallituksen kokouskäytäntö ja tehtävät on kuvattu hallituksen vuosittain vahvistamassa työjärjestyksessä.

Hallituksen jäsenet valitaan vuosittain varsinaisessa yhtiökokouksessa hallituksen nimitysvaliokunnan tekemän esityksen pohjalta. Yhtiöjärjestyksessä ei ole mainintaa erityisestä hallituksen jäsenten asettamisjärjestyksestä.

Yhtiön hallitus koostuu viidestä kahdeksaan (5–8) jäsenestä. Lisäksi hallitukseen voidaan valita enintään kolme (3) varajäsentä. Hallituksen kaikilla jäsenillä on tehtävään soveltuva erityinen pätevyys ja itsenäinen asema. Nimitysvaliokunta tekee esityksen hallituksen jäsenistä ottaen huomioon Yhtiön määrittelemät monimuotoisuutta koskevat periaatteet CG-koodin suosituksen 9 mukaisesti. Yhtiö on määritellyt seuraavat monimuotoisuutta koskevat periaatteet:

- hallituksessa tulee olla molempia sukupuolia;
- hallituksen jäsenillä tulee olla monipuolinen ammatti- ja koulutustausta, joka palvelee yhtiön liiketoiminnan harjoittamista;
- hallituksen jäsenillä tulee olla kokemusta kansainvälisistä tehtävistä; ja
- hallituksessa tulisi olla monipuolinen ikäjakauma.

Vuoden 2017 hallituskokoonpano noudatti hyvin Yhtiön monimuotoisuusperiaatteita.

Hallituksen jäsenen toimikausi alkaa valinnan suorittaneen yhtiökokouksen päätyttyä ja päättyy valintaa ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päätyttyä. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hallitus arvioi jäsentensä riippumattomuutta vuosittain suosituksen 10 mukaisesti. Hallituksen jäsen on velvollinen toimittamaan Yhtiölle tarvittavat tiedot riippumattomuusarvioinnin suorittamista varten. Hallituksen jäsenellä on myös velvollisuus ilmoittaa mahdollisista muutoksista riippumattomuuteen liittyvissä tiedoissa.

Vuoden 2017 varsinaisessa yhtiökokouksessa 6.4.2017 hallituksen jäseniksi valittiin:

Mikko Nikula (s. 1972)

Hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2015, FM (fysiikka)
Maatilayrittäjä, broilerinlihantuottaja, Rusko
HKScanin osakeomistus 31.12.2017: 8 598 (suora omistus)
ja 2 733 (Myllymäen Broileri Oy)

Marko Onnela (s. 1974)

Hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2017, MMM, Agronomi
Maatalousyrittäjä, sianlihantuottaja, Loimaa
HKScanin osakeomistus 31.12.2017: 11 190

Pirjo Väliaho (s. 1954)

Hallituksen jäsen vuodesta 2015, Ekonomi
HKScanin osakeomistus 31.12.2017: 3 508

Per Olof Nyman (s. 1956)

Hallituksen jäsen vuodesta 2017, DI (Tuotantotalous)
Toimitusjohtaja, Lantmännen ek. för.
HKScanin osakeomistus 31.12.2017: 3 283 (hallintarek.)

Riitta Palomäki (s. 1957)

Hallituksen jäsen vuodesta 2017, KTM
HKScanin osakemistus 31.12.2017: 1 783

Tuomas Salusjärvi (s. 1973)

Hallituksen jäsen vuodesta 2017, Filosofian tohtori (biokemia)
Valio Oy, Johtaja
HKScanin osakeomistus 31.12.2017: 1 783

Veikko Kemppe (s. 1965)

Hallituksen varajäsen vuodesta 2017, MMM, Agronomi
Toimitusjohtaja, LSO Osuuskunta
HKScanin osakeomistus 31.12.2017: -

Carl-Peter Thorwid (s. 1964)

Hallituksen varajäsen vuodesta 2017, DI (Tuotantotalous)
Toimitusjohtaja, Lantmännen Cerealia AB
HKScanin osakeomistus 31.12.2017: -

Yksi varsinainen hallituksen jäsen, Per Olof Nyman sekä yksi hallituksen varajäsen, Carl-Peter Thorwid eivät ole riippumattomia Yhtiöstä eivätkä merkittävistä osakkeenomistajista. Lisäksi yksi hallituksen varajäsen, Veikko Kemppe, ei ole riippumaton Yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Muut varsinaiset hallituksen jäsenet ovat riippumattomia Yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista.

Vuoden 2017 aikana hallitus piti 18 kokousta. Jäsenten ja varajäsenten keskimääräinen osallistuminen kokouksiin oli 95,7 prosenttia. Hallituksen kokous on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet sen jäsenistä on läsnä. Varsinaisten jäsenten ja varajäsenten lisäksi hallituksen kokouksiin osallistuivat säännöllisesti myös konsernin toimitusjohtaja,

talousjohtaja sekä konsernin hallinto- ja lakiasiaintohtaja hallituksen sihteerinä.

HALLITUKSEN TYÖJÄRJESTYS

Hallituksen työskentely pohjautuu Suomen kulloinkin voimassa olevan osakeyhtiölain ja Yhtiön yhtiöjärjestyksen määräyksiin sekä hallituksen hyväksymään työjärjestykseen.

Hallituksen päätettäväksi kuuluvat HKScanissa työjärjestyksen mukaan muun muassa seuraavat keskeiset asiat:

- Toimitusjohtajan ja ylimmän johdon nimittäminen ja erottaminen ja palvelussuhteen ehtojen periaatteet;
- Konserniyhtiöiden toimitusjohtajien ja ylimmän johdon palvelussuhteen ehtojen periaatteet;
- Konsernin johdon ja henkilöstön kannustinohjelmat ja bonusten maksamisen perusteet;
- Konserni- ja organisaatorakenne sekä uuden liiketoiminnan aloittaminen ja olennaisen liiketoiminnan muutokset tai päättäminen;
- Konsernin strategia, liiketoimintasuunnitelma ja tulostavoitteet seuraavalle vuodelle ja strategian perusteena olevat oletukset;
- Konsernin merkittävät investoinnit, yritys-, liiketoiminta- ja kiinteistöjärjestelyt sekä merkittävien laitteiden ja koneiden myynnit ja ulkoistukset;
- Konsernin muut merkittävät sopimukset;
- Osingonjakopolitiikka ja osingonjakoehdotus yhtiökokoukselle;
- Konsernin liiketoimintaan liittyvät riskienhallinnan ja tiedottamisen periaatteet ja liiketoimintojen lainmukaisuuden seuranta;
- Investointisuunnitelman hyväksyminen ja suunnitelmasta poikkeavien olennaisten investointien hyväksyminen;
- Konsernin lainojen ottaminen ja vakuuksien antaminen; sekä
- Yhtiön prokuroiden ja muiden edustusosuuksien antaminen.

Hallitus kokoontuu vuosittain päätettävän ja toimintaa ohjaavan vuosikalenterin mukaan. Tarvittaessa hallitus voidaan kutsua koolle ylimääräisiin kokouksiin. Hallituksen puheenjohtaja kutsuu koolle hallituksen kokoukset ja laatii kokouksen asialistan yhdessä toimitusjohtajan kanssa.

HALLITUKSEN TOIMINNAN ARVIOINTI

Hallitus tekee vuosittain arvioinnin suorituskyvystään ja työskentelymenetelmistään toimintansa kehittämiseksi. Arvioinnissa käydään läpi hallituksen kokoonpanoa ja prosesseja, hallituksen työn laatua, hallituksen ja operatiivisen johdon yhteistyötä sekä hallituksen jäsenten osaamista ja osallistumista.

HALLITUKSEN VALIOKUNNAT

Hallituksen vastuulle kuuluvien asioiden valmistelun ja hoitamisen tehostamiseksi HKScanissa on neljä valiokuntaa. Yhtiön hallitus valitsee valiokuntien jäsenet ja puheenjohtajat keskuudestaan ja varajäsenistä. Poikkeuksena on nimitysvaliokunta, johon voidaan valita myös hallituksen ulkopuolisia jäseniä tuomaan lisää asiantuntemusta yhtiön kannalta tärkeissä henkilövalinnoissa. Nimitysvaliokunnan osalta Yhtiö poikkeaa CG-koodin suosituksesta 15.

TARKASTUSVALIOKUNTA

Hallitus valitsee jäsenistään tai varajäsenistään tarkastusvaliokuntaan vähintään kolme jäsentä ja vähintään yhdellä jäsenellä pitää olla asiantuntemusta erityisesti laskentatoimen, kirjanpidon tai tarkastuksen alalla. Tarkastusvaliokunnan jäsenten enemmistön on oltava riippumattomia Yhtiöstä ja vähintään yhden jäsenen on oltava riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista. Yhtiön toimitusjohtaja tai muu ylimpään johtoon kuuluva henkilö ei saa toimia tarkastusvaliokunnan jäsenenä.

Tarkastusvaliokunta avustaa hallitusta valmistelemalla hallitukselle valiokunnan tehtäviin kuuluvia asioita ja tekemällä esityksiä tai suosituksia hallituksen päätöksentekoa varten. Tarkastusvaliokunnan tehtävät on määritelty hallituksen

vahvistamassa työjärjestyksessä, mikä on linjassa CG-koodin suosituksen 16 kanssa. HKScanin hallituksen tarkastusvaliokunnan tehtäviin kuuluu muun muassa:

- seurata tilinpäätösraportoinnin prosessia;
- valvoa taloudellista raportointiprosessia,
- seurata yhtiön sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmän tehokkuutta;
- käsitellä yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästäan antamaan selvitykseen sisältyvää kuvausta taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmän pääpiirteistä;
- seurata tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen tilintarkastusta;
- arvioida tilintarkastajien riippumattomuutta ja erityisesti tilintarkastusyhteisön oheispalvelujen tarjoamista yhtiölle; sekä
- valmistella tilintarkastajien valintaa koskeva päätösehdotus.

Tarkastusvaliokunta raportoi työstään hallitukselle seuraavassa valiokunnan kokouksen jälkeen pidettävässä hallituksen kokouksessa ja toimittaa hallitukselle tiedoksi valiokunnan kokouksen pöytäkirjan.

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja on Riitta Palomäki ja jäsenenä Pirjo Väliaho, Carl-Peter Thorwid ja Mikko Nikula.

Tarkastusvaliokunta kokoontui 6 kertaa vuoden 2017 aikana. Valiokunnan jäsenten keskimääräinen osallistuminen kokouksiin oli 91,7 prosenttia. Valiokunnan kokouksiin osallistuivat säännöllisesti myös yhtiön toimitusjohtaja, talousjohtaja ja sisäinen tarkastaja sekä ulkoiset tilintarkastajat. Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja laatii kokouksen asialistan talousjohtajan esityksen pohjalta ja kutsuu kokoukset koolle normaalisti vähintään viikkoa aikaisemmin.

NIMITYSVALIOKUNTA

Hallitus valitsee nimitysvaliokuntaan kolme jäsentä, jotka voivat olla myös hallituksen ulkopuolisia jäseniä. Yhtiön toimitusjohtaja tai muu ylimpään johtoon kuuluva henkilö ei saa toimia nimitysvaliokunnan jäsenenä.

Nimitysvaliokunnan tehtävät on määritelty hallituksen hyväksymässä työjärjestyksessä. Nimitysvaliokunnan tehtävänä on valmistella yhtiökokoukselle tehtäviä hallituksen ehdotuksia hallituksen jäsenmäärästä, hallituksen jäsenistä ja hallituksen jäsenten palkkiosta. Nimitysvaliokunta kokoontuu ennen yhtiökokousta vähintään kerran ja raportoi työstään hallitukselle viivytyksettä valiokunnan kokouksen jälkeen.

Hallituksen kokoonpanoa suunniteltaessa tavoitteena on varmistaa, että hallitus muodostaa toimivan kokonaisuuden. Edellytyksenä on, että hallitus on riittävän monimuotoinen. Hallituksen nimitysvaliokunta etsii, arvioi ja suosittelee jäseniä hallitukseen sekä arvioi hallituksen jäsenten lukumäärän. Hallituksen jäseniä koskevan ehdotuksen valmistelussa tulee ottaa huomioon Yhtiön määrittelemät monimuotoisuutta koskevat periaatteet:

- hallituksessa tulee olla molempia sukupuolia;
- hallituksen jäsenillä tulee olla monipuolinen ammatti- ja koulutustausta, joka palvelee yhtiön liiketoiminnan harjoittamista;
- hallituksen jäsenillä tulee olla kokemusta kansainvälisistä tehtävistä; ja
- hallituksessa tulisi olla monipuolinen ikäjakauma.

Nimitysvaliokunnan puheenjohtaja on Jari Mäkilä sekä jäsenenä Bengt-Olov Gunnarsson ja Mikko Nikula.

Nimitysvaliokunta kokoontui 2 kertaa vuoden 2017 aikana. Valiokunnan jäsenten keskimääräinen osallistuminen kokouksiin oli 83,3 prosenttia.

Esittelyt:

Jari Mäkilä (s. 1970)

LSO:n hallintoneuvoston puheenjohtaja

Maatalousteknikko, sianlihantuottaja, Oripää

Bengt-Olov Gunnarson (s. 1951)

Entinen Lantmännenin hallituksen puheenjohtaja

Maatalousteknikko, maanviljelijä, Klockrike, Ruotsi

PALKITSEMISVALIOKUNTA

Hallitus valitsee jäsenistään tai varajäsenistään palkitsemisvaliokuntaan vähintään kolme jäsentä. Palkitsemisvaliokunnan jäsenten enemmistön tulee olla yhtiöstä riippumattomia. Yhtiön toimitusjohtaja tai muu ylimpään johtoon kuuluva henkilö ei saa toimia palkitsemisvaliokunnan jäsenenä.

Palkitsemisvaliokunnan tehtävät on määritelty hallituksen hyväksymässä työjärjestyksessä. Palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on valmistella yhtiön palkitsemisjärjestelmiä koskevat asiat, kuten toimitusjohtajan palkkiojärjestely, muun johdon palkkiojärjestelyt, Yhtiön kannustus- ja etuusjärjestelyt sekä muut järjestelyt tai sopimukset Yhtiön ja toimitusjohtajan tai muun ylimmän johdon välillä.

Palkitsemisvaliokunta kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa ja raportoi työstään hallitukselle valiokunnan kokouksen jälkeen sekä toimittaa hallituksen tiedoksi pöytäkirjan valiokunnan kokouksista.

Valiokuntaa johtaa Pirjo Väliaho ja jäseninä ovat Riitta Palomäki ja Tuomas Salusjärvi.

Palkitsemisvaliokunta kokoontui 10 kertaa vuoden 2017 aikana. Valiokunnan jäsenten keskimääräinen osallistuminen kokouksiin oli 100 prosenttia. Palkitsemisvaliokunta on käyttänyt työssään ulkopuolisia neuvonantajia.

TYÖVALIOKUNTA

Työvaliokunnassa hallitus käsittelee asioita ilman Yhtiön operatiivisen johdon läsnäoloa.

Työvaliokunnan tehtävät on määritelty hallituksen hyväksymässä työjärjestyksessä. Työvaliokunnan tehtävänä on edistää yhtiön hallituksen tehtävien tehokasta hoitamista. Valiokunnan toiminnan tavoitteena on tehostaa CG-koodin periaatteiden noudattamista HKScanissa.

Kaikki hallituksen jäsenet ovat työvaliokunnan jäseniä. Työvaliokunnan puheenjohtaja on hallituksen puheenjohtaja Mikko Nikula. Työvaliokunta kokoontui 6 kertaa vuoden 2017 aikana. Valiokunnan jäsenten keskimääräinen osallistuminen kokouksiin oli 95,6 prosenttia.

HALLITUKSEN JÄSENTEN OSALLISTUMINEN KOKOUKSIIN

	Osallistuminen				
	Hallitus	Tarkastus- valiokunta	Nimitys- valiokunta	Palkitsemis- valiokunta	Työ- valiokunta
Mikko Nikula ⁴⁾	18/18	5/5	1/2		6/6
Marko Onnela ³⁾	17/18	1/1			6/6
Riitta Palomäki ²⁾⁴⁾⁶⁾	14/14	5/5		8/8	3/3
Pirjo Väliaho	18/18	5/6		10/10	6/6
Tuomas Salusjärvi ²⁾⁶⁾	12/14			8/8	3/3
Per Olof Nyman ²⁾	14/14				3/3
Teija Andersen ¹⁾⁵⁾	4/4			2/2	2/3
Niels Borup ¹⁾⁵⁾	4/4			2/2	3/3
Henrik Treschow ¹⁾³⁾	4/4	1/1			3/3
Veikko Kemppi (varaj.) ²⁾	14/14				3/3
Carl-Peter Thorwid (varaj.) ²⁾⁴⁾	14/14	5/5			3/3
Per Nilsson (varaj.) ¹⁾³⁾	1/4	0/1			2/3
Lena Åsheim ⁷⁾			1/1		
Jari Mäkilä			2/2		
Bengt-Olov Gunnarson ⁸⁾			1/1		

¹⁾ Hallituksen jäsen 6.4. asti. Välillä 1.1.- 6.4.2017 hallituksella oli 4 kokousta ja työvaliokunnalla oli 3 kokousta.

²⁾ Hallituksen jäsen 6.4. lähtien. Välillä 6.4.- 31.12.2017 hallituksella oli 14 kokousta ja työvaliokunnalla oli 3 kokousta.

³⁾ Tarkastusvaliokunnan jäsen 6.4. asti. Välillä 1.1.- 6.4.2017 tarkastusvaliokunnalla oli 1 kokous.

⁴⁾ Tarkastusvaliokunnan jäsen 6.4. lähtien. Välillä 6.4.- 31.12.2017 tarkastusvaliokunnalla oli 5 kokousta.

⁵⁾ Palkitsemisvaliokunnan jäsen 6.4. asti. Välillä 1.1.- 6.4.2017 palkitsemisvaliokunnalla oli 2 kokousta.

⁶⁾ Palkitsemisvaliokunnan jäsen 6.4. lähtien. Välillä 6.4.- 31.12.2017 palkitsemisvaliokunnalla oli 8 kokousta.

⁷⁾ Nimitysvaliokunnan jäsen 6.4. asti. Välillä 1.1.- 6.4.2017 nimitysvaliokunnalla oli 1 kokous.

⁸⁾ Nimitysvaliokunnan jäsen 6.4. lähtien. Välillä 6.4.- 31.12.2017 nimitysvaliokunnalla oli 1 kokous.

TOIMITUSJOHTAJA

Yhtiön hallitus nimittää Yhtiön toimitusjohtajan sekä mahdollisen toimitusjohtajan sijaisen. Toimitusjohtajan tehtävänä on johtaa HKScan-konsernin liiketoimintaa ja hallintoa yhtiöjärjestyksen, Suomen kulloinkin voimassa olevan osakeyhtiölain ja hallituksen ohjeiden mukaisesti. Hän vastaa hallitukselle hallituksen asettamien tavoitteiden, suunnitelmien, menettelytapojen ja päämäärien toteuttamisesta. Konsernin johtamisessa toimitusjohtajaa auttaa HKScan-konsernin johtoryhmä (Group Leadership Team, GLT).

Yhtiön toimitusjohtaja ei kuulu hallitukseen, mutta hän osallistuu sen kokouksiin ja raportoi hallitukselle kuukausittain konsernin taloudellisesta tuloksesta, rahoitusasemasta, vakavaraisuudesta ja markkinatilanteesta. Hän myös esittelee tilinpäätöksen ja osavuositarkastusten aineiston hallitukselle. Lisäksi toimitusjohtajan tulee raportoida hallitukselle, kuinka hallituksen päätökset on toimeenpantu ja mihin toimenpiteisiin ja tuloksiin ne ovat johtaneet.

Jari Latvanen (s. 1964), MBA, on toiminut HKScanin toimitusjohtajana 31.10.2016 alkaen.

KONSERNIN JOHTORYHMÄ

HKScan-konsernin johtoryhmä avustaa toimitusjohtajaa konsernin johtamisessa, liiketoimintasuunnitelmien, strategian, politiikkojen ja muiden tärkeiden asioiden valmistelemissa sekä strategisten ja operatiivisten tavoitteiden toteuttamisessa. Konsernin johtoryhmän jäsenet nimittää hallitus.

Konsernin johtoryhmän jäsenet 31.12.2017:

Jari Latvanen (s. 1964)

Toimitusjohtaja

MBA

HKScanin osakeomistus 31.12.2017:-

Tuomo Valkonen (s. 1967)

Talousjohtaja

KTM

HKScanin osakeomistus 31.12.2017: 7 855

Jyrki Karlsson (s. 1969)

HKScanin Suomen markkina-alueesta vastaava johtaja

DI

HKScanin osakeomistus 31.12.2017: 2 500

Jukka Nikkinen (s. 1962)

HKScanin HKScanin Tanskan markkina-alueesta ja International & biotech markkina-alueesta vastaava johtaja

KTM

HKScanin osakeomistus 31.12.2017: 10 711

Anne Mere (s. 1971)

HKScanin Baltian markkina-alueesta vastaava johtaja MBA

HKScanin osakeomistus 31.12.2017: 14 720

Heli Arantola (s. 1969)

HKScanin kategorioista ja konsepteista vastaava johtaja
KTT
HKScanin osakeomistus 31.12.2017:-

Sofia Hyléen Toresson (s. 1977)

HKScanin Ruotsin markkina-alueesta vastaava johtaja
KTM
HKScanin osakeomistus 31.12.2017:-

Anu Mankki (s. 1963)

Henkilöstöjohtaja
FM
HKScanin osakeomistus 31.12.2017:-

Mikko Saariaho (s. 1977)

HKScanin viestintäjohtaja
FM, johtaminen
HKScanin osakeomistus 31.12.2017: 300

Pia Nybäck (s. 1969)

HKScanin eläinhankinnasta ja alkutuotannosta vastaava johtaja
DI, eMBA
HKScanin osakeomistus 31.12.2017:-

Vuoden 2017 aikana myös seuraavat henkilöt ovat toimineet HKScan-konsernin johtoryhmän jäseninä: Aki Laiho, HKScanin teollisista toiminnoista vastannut johtaja 8.11.2017 asti; Göran Holm, HKScanin Skandinavian kuluttajaliiketoiminnoista vastannut johtaja 1.6.2017 asti; Markku Suvanto, HKScanin lakiasiainjohtaja 5.6.2017 asti; Svend Schou Borch, HKScanin Tanskan markkina-alueen johtaja 4.10.2017 asti.

Sami Sivuranta nimitettiin 8.11.2017 HKScanin tuotannosta vastaavaksi johtajaksi 1.1.2018 alkaen. Mikko Forsell nimitettiin HKScanin talousjohtajaksi 1.1.2018 alkaen.

Sami Sivuranta (s. 1975)

HKScanin tuotannosta vastaava johtaja 1.1.2018 alkaen
DI
HKScanin osakeomistus 31.12.2017:-

Mikko Forsell (s.1974)

HKScanin talousjohtaja 1.1.2018 alkaen
DI, KTM
HKScanin osakeomistus 31.12.2017:-

TALOUDELLISEEN RAPORTOINTIPROSESSIIN LIITTYVIEN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN PÄÄPIIRTEET SISÄISEN VALVONNAN VIITEKEHYS

HKScanin hallitus vastaa Yhtiön sisäisen valvonnan viitekehystä. Konsernin johdon vastuulla on tehokkaan sisäisen valvonnan ylläpito ja kehittäminen. Sisäisen valvonnan tavoitteena on pyrkiä varmistamaan lakien ja säännösten sekä konsernin arvojen ja sisäisten ohjeiden noudattaminen. Lisäksi sisäisen valvontajärjestelmän tavoitteena on tukea konsernin strategian mukaista toimintaa. Taloudellisen raportoinnin luotettavuus ja sen varmistaminen on kiinteä osa

Yhtiön sisäisen valvonnan viitekehestä.

VALVONTAYMPÄRISTÖ

HKScanin sisäisen valvontaympäristön perustan muodostavat konsernin arvot ja ohjeistukset.

Hallitus ja erityisesti sen tarkastusvaliokunta seuraa konsernin taloudellista tilannetta ja valvoo konsernin taloudellisen raportoinnin laatua. Hallitus toteuttaa tehtävänsä mm. hyväksymällä konsernin riskienhallintapolitiikan ja määrittämällä sisäisen valvonnan tavoitteet ja periaatteet. Konsernin toimitusjohtajan ja talousjohtajan vastuulla on taloudelliseen raportointiin liittyvän tehokkaan valvontaympäristön ylläpito ja kehittäminen.

Sisäinen tarkastus on HKScanissa johdon työväline valvonnan suorittamisessa. Konsernin sisäinen tarkastaja raportoi talousjohtajalle ja hallitukselle. Tämän ohella Yhtiön lakiasiaintoimintajohtaja valvoo erityisesti toimintojen lainmukaisuutta. Hän raportoi suoraan toimitusjohtajalle.

Sisäisen tarkastuksen tavoitteet nivELYTYVÄT kiinteästi yhtiön johtamisjärjestelmään, joka nojaa jatkuvan parantamisen periaatteeseen. Korjaavien ja ennalta ehkäisevien toimenpiteiden toteuttaminen on keskeinen osa koko prosessia.

RISKIENHALLINTA

HKScan-konsernissa riskienhallinnan tavoitteena on turvata edellytykset liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamiseksi ja toiminnan häiriöttömäksi jatkumiseksi. Konsernin riskit ovat luonteeltaan strategisia (esim. yrityskaupat), operatiivisia (esim. eläintaudit), taloudellisia (esim. valuuttakurssit, korot ja veroriskit) ja vahinkoriskejä (esim. onnettomuudet ja tuotantokatkot).

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat konsernin riskienhallinnan strategiasta ja periaatteista sekä strategisten tavoitteiden saavuttamista uhkaavien riskien hallinnasta. Operatiivisista riskeistä vastaavat ao. liiketoimintojen ja konsernitoimintojen johtajat. Konsernin talousjohtaja vastaa taloudellisten riskien hallinnasta ja konsernin vakuutuskäytännöistä.

Yhtiössä on käytössä järjestelmällinen Enterprise Risk Management -riskienhallintaprosessi ("ERM"), joka sisältää yhtenäiset periaatteet ja systemaattiset käytännöt riskienhallinnalle. ERM-prosessin tavoitteena on edistää riskitietoisuutta HKScanissa ja riskien tehokasta hallintaa koko konsernin läpi sekä varmistaa, että johdolla ja hallituksella on riittävästi tietoa riskeistä päätöksentekonsa tueksi. ERM-prosessi on kiinteä osa johtamisjärjestelmää ja strategiaprosessia. Konsernin riskienhallintapolitiikkaa sovelletaan HKScan-konsernin kaikissa liiketoimintaa harjoittavissa yhtiöissä.

Riskienhallinta on keskeinen osa konsernin taloudellisen raportoinnin prosessia. Konsernitasolla pyritään tunnistamaan ja arvioimaan vähintään kerran vuodessa merkittävät riskit, jotka sisältyvät olennaisiin tase- ja tuloslaskelmaeriin sekä määrittämään avainkontrollit riskien ehkäisemiseksi.

VALVONTATOIMENPITEET

Valvontatoimenpiteiden tavoitteena on varmistaa, että

- Yhtiön liiketoimintaa johdetaan tehokkaasti ja kannattavasti;
- Yhtiön taloudellinen raportointi on paikkansa pitävää, läpinäkyvää ja luotettavaa; ja
- Yhtiö noudattaa lakeja ja määräyksiä sekä kaikkia sisäisiä periaatteita.

Valvontatoimenpiteet voivat olla joko manuaalisia tai automatisoituja järjestelmäkontrolleja. Esimerkkejä taloudellisen raportoinnin luotettavuuden varmistavista kontrolleista ovat mm. täsmäytykset, hyväksymiset, tarkastukset, analysointi ja vaarallisten työyhdistelmien eliminointi.

Konsernin taloushallinto on määrittänyt riskiarvioinnin kautta talousraportointiprosessille keskeiset kontrollit. Kontrollien toteuttamisesta ja tehokkuudesta vastaavat liiketoimintayksiköiden taloushallinnot. Konsernissa on käytössä

itsearviointiprosessi, jolla pyritään varmistamaan taloudelliseen raportointiin liittyvien kontrollien toiminta ja tehokkuus. Kontrollien tehokkuuden varmistamisen lisäksi itsearvioinnilla pyritään löytämään mahdolliset kontrollipuutteet ja kehitystarpeet.

SEURANTA

Konsernin tuloksen kehittymistä seurataan kuukausiraportoinnin avulla hallituksen ja konsernin johtoryhmän kokouksissa. Tarkastusvaliokunta arvioi ja hallitus hyväksyy kaikki osavuositarkastukset ja tilinpäätökset ennen niiden julkistamista markkinoille. Yhtiön sisäinen tarkastaja raportoi tarkastusvaliokunnalle vuosittain tarkastussuunnitelmansa ja säännöllisesti tarkastusten perusteella tehdyt havainnot. Lisäksi tilintarkastajat raportoivat vuosittain tarkastusvaliokunnalle tarkastussuunnitelmistaan ja kvartaaleittain tarkastusten perusteella tehdyistä havainnoista sekä sisäisen valvonnan toimivuudesta. Tarkastusvaliokunta puolestaan arvioi tilintarkastajien työn laadun sekä riippumattomuuden vuosittain.

Vuoden 2017 aikana jatkettiin sisäisen valvonnan viitekehyksen kehittämistä, muun muassa laatimalla uusia Yhtiön politiikkoja ja ohjeistuksia, päivittämällä konsernin hyväksymisohjeistusta ja aloittamalla ja toteuttamalla Yhtiön hallinnon kouluttamiseen liittyvä projekti. Koulutusprojekti oli suunnattu kaikille konsernin toimintojen ja maiden johtoryhmille. Koulutusprojekti koostui seuraavien asioiden läpikäynnistä: Yhtiön Code of Conduct -toimintatapaohje, yhtiön politiikat ja muun sisäisen ohjeistuksen rakenne, kilpailuoikeus- ja sisäpiirisäännöt, lähipiiriliiketoimet, tiedon luokittelu sekä tuleva EU:n laajuinen henkilötietosuojan sääntely. Kaiken kaikkiaan 128 henkilöä tulee osallistumaan koulutuksiin, ja koulutus arvioidaan saatavan toteutetuksi vuoden 2018 ensimmäisen kvartaalin päättymiseen mennessä. Lisäksi vuoden 2017 aikana Yhtiössä on aloitettu työ Code of Conduct -toimintatapaohjeen päivittämiseksi ja uudistamiseksi.

LÄHIPIIRILIIKETOIMET

Yhtiö on määritellyt lähipiiriinsä kuuluvat tahot ja Yhtiö pitää listaa lähipiiristään CG-koodin suosituksen 28 mukaisesti. Yhtiö on määritellyt lähipiiriinsä IAS 24.9 -standardin määritelmiä noudattaen. Yhtiö tekee ajoittain liiketoimia joidenkin lähipiiriinsä kuuluvien tahojen kanssa ja Yhtiö arvioi sekä seuraa näitä liiketoimia suosituksen 28 ja Yhtiön sisäisen lähipiiriliiketoimia koskevan ohjeistuksen mukaisesti.

Pääsäännön mukaan kaikki lähipiirin kanssa tehtävät liiketoimet liittyvät yhtiön tavanomaiseen liiketoimintaan ja ovat yhtiön toiminnan tarkoituksen mukaisia ja ne toteutetaan tavanomaisten markkinaehtojen tai -käytäntöjen mukaisesti. Huolehtiakseen, että eturistiriidat tulevat asianmukaisesti huomioonotetuksi Yhtiön päätöksenteossa, Yhtiön hallitus päättää viimekädessä sellaisten lähipiiriliiketoimien toteuttamisesta, joita on pidettävä Yhtiön kannalta olennaisina, jotka poikkeavat yhtiön tavanomaisesta liiketoiminnasta tai jotka on tehty muutoin kuin tavanomaisin markkinaehdoin tai -käytäntein.

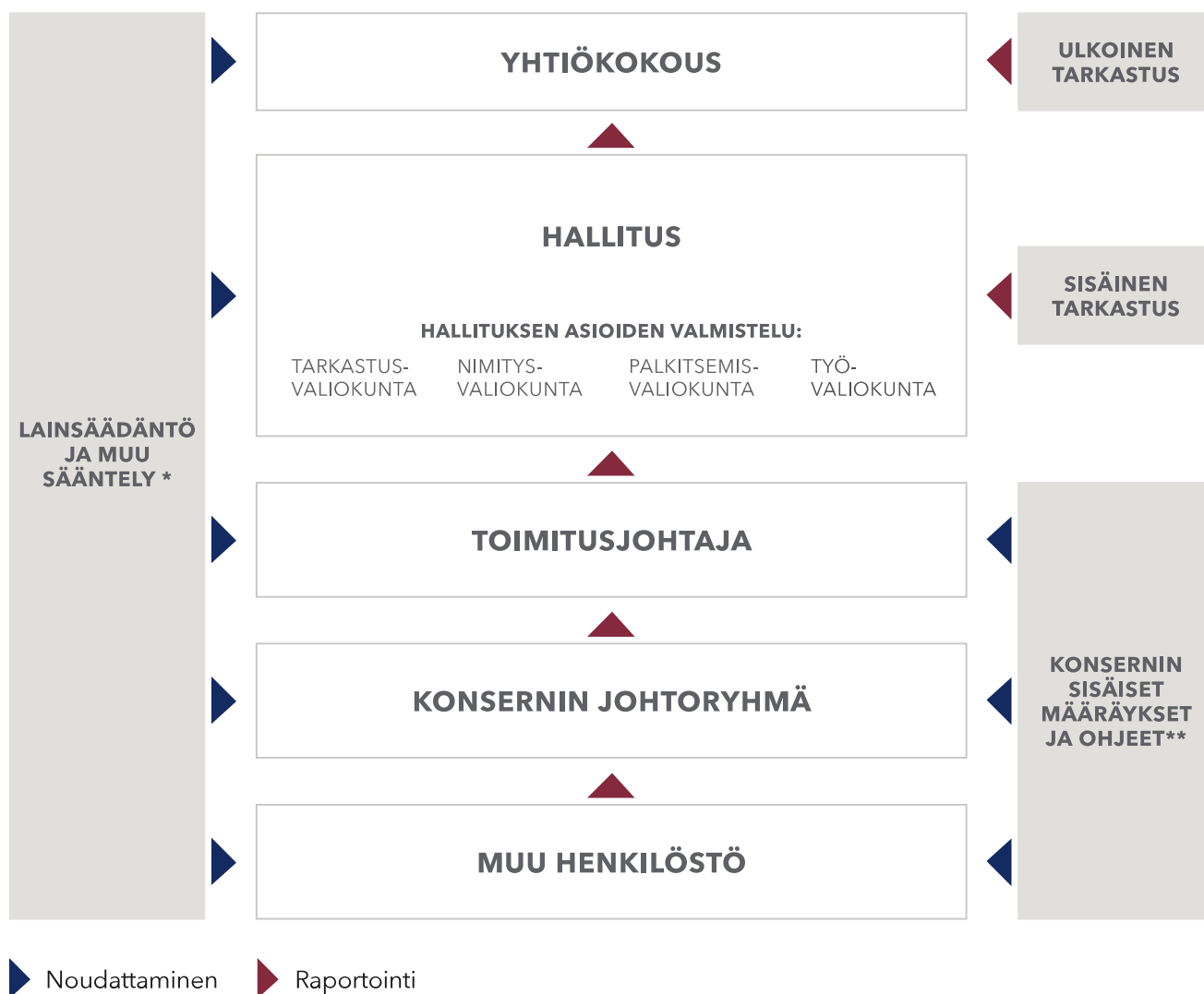
Periaatteena on Yhtiön sisäisen ohjeistuksen mukaisesti, että sisäinen tarkastaja seuraa säännöllisesti lähipiirin ja yhtiön välillä tehtäviä liiketoimia ja raportoi hallituksen tarkastusvaliokunnalle.

TILINTARKASTAJAT

Ulkoiset tilintarkastajat valitaan vuosittain varsinaisessa yhtiökokouksessa. Varsinainen yhtiökokous 2017 valitsi yhtiön varsinaiseksi tilintarkastajaksi seuraavan varinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy:n päävastuullisena tilintarkastajana KHT Markku Katajisto.

Konsernin sitoutumattomille tilintarkastajille maksamat tarkastuspalkkiot on esitetty taulukossa alla. Palkkiot kattavat tilinpäätöksen tarkastuksen ja siihen kiinteästi liittyvät lainsäädäntötehtävät. Muut asiantuntijapalvelut sisältävät verokonsultointia ja yritysjärjestelyihin liittyvää neuvontapalvelua.

	2017	2016
Tarkastuspalkkiot	-498	-599
Verokonsultointi	-15	-13
Muut palkkiot	-767	-379
Tarkastuspalkkiot, yhteensä	-1280	-991

▶ Noudattaminen ▶ Raportointi

* Osakeyhtiölaki, arvopaperimarkkinalaki, tilintarkastuslaki, kirjanpitolaki, EU-tason säädökset, Finanssivalvonnan määräykset, pörssin säännöt, hallinnointikoodi, toimialaa koskeva lainsäädäntö, markkinoiden väärinkäyttöasetus

** Yhtiöjärjestys, muut sisäiset politiikat, ohjeistukset ja toimintatavat

PALKKA- JA PALKKIOSELVITYS 2017

Tämä palkka- ja palkkioselvitys on laadittu Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin 2015 mukaisesti.

1. PALKITSEMISEN PÄÄTÖKSENTEKOJÄRJESTYS

Tämä kappale sisältää kuvauksen hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan ja muun johdon palkitsemista koskevasta päätöksentekojärjestyksestä.

Yhtiökokous päättää hallituksen ja hallituksen valiokuntien jäsenten palkkioista vuosittain nimitysvaliokunnan esityksen perusteella.

Hallitus päättää palkitsemisvaliokunnan ehdotuksesta toimitusjohtajan palkitsemisperiaatteista ja palkitsemisesta. Konsernin johtoryhmän palkitsemisesta ja työsuhteiden ehdoista hallitus tekee päätöksen toimitusjohtajan ehdotuksen perusteella. Hallitus hyväksyy kaikki konserninlaajuiset ylimmän johdon ja muun henkilöstön kannustinohjelmat.

Yhtiökokous päättää yhtiön osakkeiden käyttämisestä osakeperusteiseen palkitsemiseen. Yhtiökokous voi valtuuttaa hallituksen päättämään osakeannista ja osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta. Tiedot hallituksen voimassaolevista valtuutuksista sekä hallituksen tekemät päätökset koskien palkitsemista on kuvattu kappaleessa 3.

2. PALKITSEMISEN KESKEISET PERIAATTEET

Tämä kappale sisältää kuvauksen hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan ja muun johdon palkitsemisen keskeisistä periaatteista.

HKScan-konsernissa palkitseminen perustuu hallituksen hyväksymiin palkitsemisperiaatteisiin. Palkitsemisen suunnittelussa otetaan huomioon konsernin strategiset tavoitteet sekä taloudellinen tulos. Motivoivan palkitsemisen avulla pyritään sitouttamaan ydinosaaminen ja avainhenkilöstö konserniin.

HKScan-konsernin palkitsemisjärjestelmä koostuu peruspalkasta, luontoiseduista sekä lyhyen ja pitkän aikavälin kannustinjärjestelmästä.

Hallitus

Hallituksen jäsenten palkkiot koostuvat vuosipalkkioista, jotka maksetaan hallituksen ja sen valiokuntien jäsenyyden perusteella, sekä lisäksi jäsenet saavat kokouspalkkion kustakin hallituksen ja sen valiokuntien kokouksesta, johon he osallistuvat. Yhtiöllä ei ole käytössä osakepohjaista kannustepalkkiojärjestelmää hallitukseen kuuluville, eivätkä hallituksen jäsenet kuulu yhtiön kannustepalkkio- tai eläkejärjestelmien piiriin. Hallituksen jäsenet eivät saa erillistä kokouspalkkiota konsernin tytär- tai osakkuusyhtiöiden hallituksissa toimimisesta.

Yhtiökokous 6.4.2017 vahvisti hallituksen jäsenten vuosipalkkiot seuraavasti:

Vuosipalkkio, euroa	
Hallituksen puheenjohtaja	67 750
Hallituksen varapuheenjohtaja	33 875
Hallituksen jäsen	27 625
Hallituksen varajäsen	13 810
Hallituksen valiokunnan puheenjohtaja	5 000

Yhtiökokous päätti että vuosipalkkiot maksetaan yhtiön osakkeina ja rahana siten, että 20 prosenttia palkkion määrästä maksetaan hallituksen jäsenten nimiin ja lukuun markkinoilta hankittavina yhtiön osakkeina ja loput maksetaan rahana.

Lisäpalkkiot: Yhtiökokous päätti 550 euron suuruisesta kokouspalkkiosta kaikille hallituksen jäsenille kustakin hallituksen ja sen valiokuntien kokouksesta, johon he osallistuvat.

Kulut: Yhtiökokous päätti että hallituksen jäsenten matkakulut korvataan yhtiön matkustussäännön mukaisesti.

Toimitusjohtaja

Toimitusjohtajan palkitsemisen periaatteet on kuvattu seuraavassa taulukossa:

Palkkioelementti	Kuvaus
Palkka	Kiinteä palkka johon sisältyvät verotettavat luontoisedut (auto- ja puhelinetu). Toimitusjohtajan palkka on 54 166 euroa kuukaudessa (31.10.2016 alkaen).
Vakuutukset	Toimitusjohtajan tukemiseksi ja suojaamiseksi tehtävissään HKScan on hankkinut hänelle terveysturvavakuutuksen, henki- ja työkyvyttömyysvakuutuksen, työmatkavakuutuksen sekä vastuvakuutuksen.
Eläke	Toimitusjohtajan eläkeikä on 63. Lakimääräisen eläkejärjestelmän lisäksi toimitusjohtaja kuuluu maksuperusteisen lisäeläkevakuutuksen piiriin, jossa eläke-edut perustuvat kertyneeseen eläkesäästöön. Lisäeläkejärjestelyn kustannuksista vastaa yhtiö ja ne ovat 20 prosenttia vuosipalkasta. Mikäli toimitusjohtajan sopimus päättyy ennen eläkeikää, hänellä on oikeus kertyneeseen eläkesäästöön.
Lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä	Toimitusjohtaja kuuluu HKScanin lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmien piiriin kulloinkin voimassa olevien ehtojen mukaisesti. Hallitus määrittelee vuosittain järjestelmän palkkion pohjana olevat suorituskriteerit. Konserni- ja henkilökohtaiset tavoitteet sekä niiden ala- ja ylärajat määrittellään strategisten tavoitteiden perusteella. Henkilökohtaisten suoritustavoitteiden täyttymistä arvioi vuosittain hallituksen puheenjohtaja. Palkkion enimmäismäärä on 60 prosenttia vuosittaisesta kiinteästä peruspalkasta.
Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmä	Toimitusjohtaja kuuluu HKScanin pitkän aikavälin kannustinjärjestelmien piiriin kulloinkin voimassa olevien ehtojen mukaisesti. Hallitus määrittelee vuosittain järjestelmän ehdot ja suorituskriteerit strategisten tavoitteiden perusteella. Mikäli suoritustavoitteet saavutetaan, maksetaan palkkio osittain yhtiön A-sarjan osakkeina ja osittain rahana. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut. Palkkion enimmäismäärä ohjelman alkaessa on 100 prosenttia vuosipalkasta. Palkkion lopulliseen arvoon vaikuttaa suorituskyky ja osakekurssi.

Osakeomistuksen ohjeet	Hallitus suosittaa, että toimitusjohtaja omistaisi puolet kaikista pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän perusteella saamistaan osakkeista niin kauan, kunnes osakeomistuksen arvo vastaisi hänen vuosipalkkaansa. Tämä omistus tulisi säilyttää toimitusjohtajan voimassaoloajan.
Työsuhteen päättymisen ehdot	Toimitusjohtajasopimuksen mukaan konsernilla ja toimitusjohtajalla on oikeus irtisanoa sopimus kuuden kuukauden irtisanomisajalla. Mikäli HKScan päättää sopimuksen, toimitusjohtajalle maksetaan 12 kuukauden kuukausipalkkaa vastaava rahasumma irtisanomisajan palkan lisäksi.

Muu johto

Johtoryhmän jäsenten palkitsemisen periaatteet on kuvattu seuraavassa taulukossa. Johtoryhmään kuuluu jäseniä Suomesta, Ruotsista ja Virosta.

Palkkioelementti	Kuvaus
Palkka	Vuosipalkka koostuu peruspalkasta ja tavanomaisista luontoiseduista kuten auto- ja puhelinetu. Johtoryhmän jäsenten vuosipalkan sisältö vaihtelee tehtävän ja asuinmaan mukaan.
Vakuutukset	Johtoryhmän jäsenten tukemiseksi ja suojaamiseksi tehtävissään HKScan on hankkinut heille terveysturvavakuutuksen, henki- ja työkyvyttömyysvakuutuksen, työmatkavakuutuksen sekä vastuuvakuutuksen.
Eläke	Johtoryhmän jäsenet kuuluvat asuinmaansa eläkejärjestelmien piiriin paikallisen käytännön mukaisesti. Lisäksi johtoryhmän suomalaiset jäsenet kuuluvat HKScanin maksuperusteisen lisäeläkeohjelman piiriin. Lisäeläkesopimusten mukainen eläkeikä on 63 vuotta.
Lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä	Johtoryhmän jäsenet kuuluvat HKScanin lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmien piiriin kulloinkin voimassa olevien ehtojen mukaisesti. Hallitus määrittelee vuosittain järjestelmän palkkion pohjana olevat suorituskriteerit. Konserni-, yksikkö/toiminto- ja henkilökohtaiset tavoitteet sekä niiden alaja ylärajat määritellään strategisten tavoitteiden perusteella. Henkilökohtaisten suoritustavoitteiden täyttymistä arvioi vuosittain toimitusjohtaja. Palkkion enimmäismäärä on 50 prosenttia vuosittaisesta kiinteästä peruspalkasta.
Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmä	Johtoryhmän jäsenet kuuluvat HKScanin pitkän aikavälin kannustinjärjestelmien piiriin kulloinkin voimassa olevien ehtojen mukaisesti. Hallitus määrittelee vuosittain järjestelmän ehdot ja suorituskriteerit strategisten tavoitteiden perusteella. Mikäli suoritustavoitteet saavutetaan, maksetaan palkkio osittain yhtiön A-sarjan osakkeina ja osittain rahana. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut. Palkkion määrä ohjelman alkaessa on tehtävästä riippuen enimmillään 90 prosenttia vuosipalkasta. Palkkion lopulliseen arvoon vaikuttaa suorituskäyky ja osakekurssi.
Osakeomistuksen ohjeet	Hallitus suosittaa, että konsernin johtoryhmän jäsenet omistaisivat puolet kaikista pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän perusteella saamistaan osakkeista niin kauan, kunnes heidän osakeomistustensa arvo vastaisi heidän vuosipalkkaansa. Tämä omistus tulisi säilyttää työsuhteen voimassaoloajan.
Toimisuhteen päättymisen ehdot	Johtoryhmän jäsenten työsuhteen irtisanomisaika on molemmin puolin kuusi kuukautta. Yhtiön irtisanoessa työsuhteen johtoryhmän jäsenet ovat oikeutettuja kuuden kuukauden palkkaa vastaavaan erorahaan.

3. PALKITSEMISRAPORTTI

HKScan selostaa tässä palkitsemisraportissa hallituksen jäsenille, toimitusjohtajalle ja muulle johdolle edellisen tilikauden eli tilikauden 2017 aikana maksetut palkkiot ja muut taloudelliset etuudet. Raportointitilikautta edeltävän

tilikauden eli tilikauden 2016 aikana maksetut palkkiot esitetään vertailutietona.

Hallitus

Hallituksen jäsenille vuosina 2017 ja 2016 maksetut palkkiot on esitetty alla olevassa taulukossa.

	Vuospalkkiot (EUR)		Kokouspalkkiot (EUR)		Maksettu osakkeina* (lukumäärä)	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Mikko Nikula ⁴⁾	59 222	68 250	12 100	11 000	4 378	4 220
Marko Onnela ³⁾	20 420	11 690	9 900	11 550	2 190	
Per Olof Nyman ²⁾	12 906		7 150		1 783	
Riitta Palomäki ^{2) 4) 6)}	16 242		13 750		1 783	
Tuomas Salusjärvi ^{2) 6)}	12 906		11 000		1 783	
Pirjo Väliaho	25 452	25 783	17 600	14 850	1 783	1 725
Veikko Kemppe ²⁾	9 232		7 150			
Carl-Peter Thorwid ^{2) 4)}	9 232		9 350			
Niels Borup ^{1) 5)}	12 958	36 617	3 850	12 100		2 105
Henrik Treschow ^{1) 3)}	10 878	28 698	3 300	11 000		1 725
Teija Andersen ^{1) 5)}	9 210	25 783	3 300	13 200		1 725
Per Nilsson ^{1) 3)}	4 604	11 690	1 650	11 550		
Jari Mäkilä	5 000	5 000	1 100	1 650		
Bengt-Olov Gunnarsson ⁸⁾			550			
Lena Åsheim ⁷⁾			550	550		
Yhteensä	208 260	37 400	102 300	87 450	13 700	11 500

¹⁾ Hallituksen jäsen 6.4.2017 asti.

²⁾ Hallituksen jäsen 6.4.2017 lähtien.

³⁾ Tarkastusvaliokunnan jäsen 6.4.2017 asti.

⁴⁾ Tarkastusvaliokunnan jäsen 6.4.2017 lähtien.

⁵⁾ Palkitsemisvaliokunnan jäsen 6.4.2017 asti.

⁶⁾ Palkitsemisvaliokunnan jäsen 6.4.2017 lähtien.

⁷⁾ Nimitysvaliokunnan jäsen 6.4.2017 asti.

⁸⁾ Nimitysvaliokunnan jäsen 6.4.2017 lähtien.

*) Yhtiökokousten 2016 ja 2017 päätösten mukaisesti vuosipalkkiot maksettiin yhtiön osakkeina ja rahana siten, että 20 prosenttia palkkion määrästä maksettiin hallituksen jäsenten nimiin ja lukuun markkinoilta hankittuina yhtiön A-osakkeina ja loput maksettiin rahana. Osakkeet hankittiin kahden viikon kuluessa HKScan Oyj:n puolivuosisikatsauksen julkistuksesta. Kokouspalkkiot eivät sisällä matkakuluja.

Toimitusjohtaja ja muut johtoryhmän jäsenet

Toimitusjohtajalle ja muille johtoryhmän jäsenille vuosilta 2017 ja 2016 maksetut palkat, palkkiot ja muut etuudet on esitetty alla olevassa taulukossa.

1 000 euroa	Toimitusjohtaja		Muut johtoryhmän jäsenet (yhteensä)**	
	2017	2016*	2017	2016
Palkat ja etuudet	677	1 717	2 810	2 048
Lyhyen aikavälin kannustimet	0	54	73	137
Pitkän aikavälin kannustimet	0	77	0	157
Lisäeläkkeet	130	89	260	281
Palkkiot yhteensä	807	1 937	3 143	2 623

*) Toimitusjohtajan palkkiot vuonna 2016 sisältävät maksut Hannu Kottoselle (1.-20.1.), Aki Laiholle (21.1.-30.10.) ja Jari Latvaselle (31.10.-31.12.).

***) Yllä olevassa taulukossa mainitut muun johtoryhmä palkat, luontoisedut ja eläkekulut vuosilta 2017 ja 2016 eivät ole täysin vertailukelpoisia johtuen muutoksista johtoryhmässä ja valuuttakursseissa.

Lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä (STI)

Konsernissa oli vuonna 2017 käytössä lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä, joka oli suunnattu konsernin toimitusjohtajalle, johtoryhmän jäsenille sekä muille avainhenkilöille. Suorituskriteerit sisälsivät taloudellisia ja muita tavoitteita konserni-, yksikkö/toiminto- ja henkilötasolla. Vuoden 2017 taloudellinen tulos jäi järjestelmän kynnyksarvon alle ja palkkiot (maksetaan 2018) ovat vastaavalla tasolla kuin edellisenä vuotena.

Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmä (LTI)

HKScanin pitkän aikavälin kannustinjärjestelmässä 2013–2015 oli suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä jossa oli kolme yhden vuoden ansaintajaksoa sekä ehdollinen osakepalkkiojärjestelmä jossa oli kolmen vuoden pituinen rajoitusjakso. Vuosien 2013 ja 2014 ansaintajaksoilla ansaintakriteerit eivät täytyneet eikä järjestelmä tuottanut palkkioita. Vuoden 2015 ansaintajakson palkkiot maksetaan ohjelman mukaisesti vuonna 2018. Ehdollisen osakepalkkiojärjestelmän palkkiot on maksettu vuonna 2016.

Vuosien 2016 ja 2017 osakepalkkiojärjestelmät olivat suoritusperusteisia, eikä kummassakaan suorituskriteerit täyttyneet mistä johtuen järjestelmistä ei makseta palkkioita.

Kaikissa osakepalkkiojärjestelmissä mahdollisen palkkion saaminen on sidottu henkilön työ- tai toimituspuheen voimassaoloon palkkion maksuhetkellä. Lisäksi toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenien tulisi omistaa puolet kaikista järjestelmän perusteella saamista osakkeista niin kauan, kunnes heidän osakeomistustensa arvo vastaisi heidän vuosipalkkaansa. Tämä omistus tulisi säilyttää työ- tai toimituspuheen voimassaoloajan.

Alla olevassa taulukossa kuvataan pitkän aikavälin kannustinjärjestelmien keskeiset piirteet:

	LTI 2013–2015				LTI 2016	LTI 2017
Ohjelman tyyppi	Ehdollinen osakepalkkio	Suorite-perusteinen osakepalkkio	Suorite-perusteinen osakepalkkio	Suorite-perusteinen osakepalkkio	Suorite-perusteinen osakepalkkio	Suorite-perusteinen osakepalkkio
Ansaintajakso	2013–2015	2013	2014	2015	2016	2017
Osallistujien kokonaismäärä ohjelman alussa	21	22	22	25	31	26
Ansaintakriteerit	Osakeomistus	70% ROCE & 30% EPS	70% ROCE & 30% EPS	70% ROCE & 30% EPS	70% EBITDA & 30% EPS	70% ROCE & 30% EPS
Kriteerien saavuttamisaste	100 %	0 %	0 %	17 %	0 %	0 %
Luovutettujen osakkeiden määrä verojen jälkeen:						
Toimitusjohtaja	9 847	0	0		0	0
Johtoryhmän jäsenet	24 235	0	0		0	0
Luovutusvuosi	2016	2016	2017	2018	50 % vuonna 2017 ja 50 % vuonna 2018	50 % vuonna 2018 ja 50 % vuonna 2019

Hallituksen valtuutukset koskien palkitsemista

Yhtiökokous 6.4.2017 valtuutti hallituksen päättämään osakeannista ja osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta. Hallitus ei käyttänyt oikeuttaan vuonna 2017.

RISKIENHALLINTA

HKScan-konsernin riskienhallinnan tavoite on turvata konsernin liiketoimintatavoitteiden saavuttamiseen tarvittavat olosuhteet ja mahdollistaa keskeytymätön liiketoiminta.

Riskienhallinta on organisoitu osaksi HKScanin johtamisjärjestelmää, ja se perustuu riskien konserninlaajuiseen ja yhdenmukaiseen tunnistamiseen, arviointiin ja raportointiin. Yhtiön ERM-prosessin tavoite on edistää riskitietoisuutta ja tehokasta ja ennakoivaa riskienhallintaa kaikkialla konsernissa ja varmistaa, että yhtiön johdolla ja hallituksella on riittävästi tietoa riskeistä päätöksenteon tueksi. Hallituksen hyväksymää riskipolitiikkaa sovelletaan kaikissa HKScan-konserniin kuuluvissa yhtiöissä, joilla on liiketoimintaa.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat vastuussa konsernin riskienhallintastrategiasta ja -periaatteista sekä konsernin strategisten tavoitteiden saavuttamista uhkaavien riskien hallinnasta. Operatiiviset riskit kuuluvat kunkin liiketoimintaryhmän ja konsernitoimintojen johtajan vastuualueeseen. Talusjohtaja vastaa taloudellisten riskien hallinnasta ja konsernin vakuutuskäytännöistä.

HKScanissa riskit on jaettu neljään pääluokkaan, jotka ovat strategiset riskit, operatiiviset riskit, taloudelliset riskit ja vahinkoriskit. Konsernin tasolla yhtiö pyrkii säännöllisin väliajoin tunnistamaan ja arvioimaan kaikki olennaiset taseen ja tuloslaskelman erissä olevat riskit ja määrittelemään riskien ehkäisyssä sovellettavat keskeiset menettelytavat.

Strategiset riskit arvioidaan osana vuosittaista strategiaprosessia ja merkittävien liiketoimintaan liittyvien päätösten yhteydessä.

Operatiivisia riskejä arvioidaan vuosisuunnittelun yhteydessä ja myös osana päivittäistä liiketoimintaa.

Taloudelliset riskit ja vahinkoriskit minimoidaan siinä määrin kuin mahdollista niitä varten laadittujen politiikkojen ja ohjeistuksien avulla.

HKSCANIN MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

STRATEGISET RISKIT

Heilahtelut raaka-aineiden saatavuudessa ja hinnoissa

HKScanin tuotteiden valmistamiseen tarvittavien raaka-aineiden, kuten rehun, sian-, siipikarjan- ja naudanlihan, saatavuus ja hinnat vaihtelevat. Maailmanlaajuinen rehun ja raaka-aineiden ylituotanto laskee raaka-aineiden hintoja ja lisää niiden saatavuutta, kun taas alituotanto johtaa raaka-aineiden huonompaan saatavuuteen ja korkeampiin hintoihin. Suhdannevaihtelut, EU:n yhteinen maatalouspolitiikka, kaupan esteet ja muutokset tuissa vaikuttavat kysynnän ja tarjonnan tasapainoon pitkällä aikavälillä.

Nopeasti tarjontaan vaikuttavat tekijät, kuten eläintautiepidemiat, saattavat ajoittain vääristää kysynnän ja tarjonnan tasapainoa. Yhtiön vähittäiskaupalle myymien tuotteiden hinnat sovitaan kuukausia etukäteen Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa ja Baltian maissa. Näissä olosuhteissa raaka-aineiden hinnannousuja ei voida siirtää tuotteiden hintoihin riittävän nopeasti. Korkeampien raaka-ainehintojen siirtäminen tuotehintoihin voi olla vaikeaa myös tilanteissa, joissa hintoja ei ole sovittu etukäteen.

HKScanin merkittävimmistä brändeistä HK[®], Kariniemen[®] ja Scan[®] ovat antaneet kotimaisuuslupauksen. Vaikka tämä tuo HKScanille kilpailuetua tuontibrändeihin nähden, se myös saattaa HKScanin haavoittuvaan asemaan, jos kotimaisen lihan tuotanto laskee.

HKScan on luonut erityisen menetelmän keskeisille hintoja ohjaaville tekijöille sellaisten raaka-aineiden suhteen kuin öljy, sähkö ja vilja. Kerätyt tiedot auttavat HKScania tekemään ennusteita raaka-aineiden tulevista hinnoista ja saatavuudesta.

HKScanin markkina-alueilla toimivien kilpailijoiden lisäksi kilpailupainetta lisäävät vähittäismyyntiketjut, jotka ovat tuoneet elintarvikemarkkinoille omia kilpailevia tuotteitaan ja brändejään. Paikallisten kilpailijoiden ohella kilpailua tiukentavat kansainväliset yhtiöt ja halvempien tuotantokustannusten maissa toimivat yhtiöt.

Yhtiö vastaa lisääntyneeseen kilpailuun vahvistamalla brändejään ja innovointiaan, parantamalla ydinprosessiensa tehokkuutta, investoimalla korkealaatuisiin tuotteisiin ja toimitusvarmuuteen, hyvällä tuottajayhteistyöllä sekä konsernin synergioiden tehokkaammalla hyödyntämisellä.

Toimintojen sopeuttaminen mahdollisiin muutoksiin lainsäädännössä tai määräyksissä ja riippuvuus viranomaisista

HKScanin toimintaa säätelee sen kussakin toimintamaassa sovellettava kansallinen lainsäädäntö. Myös alueellisella ja ylikansallisella sääntelyllä, kuten EU-lainsäädännöllä, on vaikutusta yhtiön toimintaan. Yhtiön johdon käsityksen mukaan yhtiö noudattaa tällä hetkellä lainsäädäntöä ja muita määräyksiä. Lainsäädäntö ja muut määräykset ja niiden tulkinnat saattavat kuitenkin muuttua, eikä yhtiö voi taata kykenevänsä noudattamaan muuttuneita vaatimuksia ilman olennaisia toimenpiteitä. Yhtiön toiminta on riippuvaista myös sen toimintamaiden viranomaisista. Viranomaisten menettelyt voivat myös vaihdella huomattavasti yhtiön eri toimintasektoreilla. Lisäksi riskeihin lukeutuvat erilaiset odottamattomat painostusryhmien toimenpiteet, jotka voivat rajoittaa liiketoimintaa tai aiheuttaa kulutuskysynnän heilahtelua.

Yritysosotot ja hankittujen liiketoimintojen integrointi

Osana liiketoimintansa kehittämistä HKScan saattaa hankkia joko nykyisiltä markkina-alueiltaan tai uusilta maantieteellisiltä alueilta yrityksiä, jotka parantavat sen kilpailuasemaa. Hankintoihin liittyviin riskeihin kuuluvat mahdolliset tuntemattomat vastuut, mahdollinen kykenemättömyys integroida ja hallita hankittuja liiketoimintoja ja niiden mukana siirtynyttä henkilöstöä ja riski siitä, että massatuotannon hyödyt ja synergiat eivät toteudu. Lisäksi toimialan yhdistymisen ulkopuolelle jäämisellä voisi olla haitallinen vaikutus HKScanin strategiseen kilpailuasemaan. Uusille maantieteellisille alueille laajeneminen saattaa myös johtaa ongelmiin, jotka liittyvät valuuttakurssien heilahteluihin, odottamattomiin muutoksiin lainsäädännöllisissä vaatimuksissa, muutoksiin paikallisessa lainsäädännössä ja määräyksissä sekä niiden noudattamiseen ja poliittisiin riskeihin.

OPERATIIVISET RISKIT

Eläintaudit

Jonkin eläintaudin, kuten afrikkalaisen sikaruton, lintuinfluenssan, Newcastlel taudin tai suu- ja sorkkataudin, puhkeamisella voi olla vaikutus yhtiön liiketoimintaan ja sen tuotteiden kysyntään. Eläintaudit saattavat vaikuttaa kuluttajien käyttäytymiseen pitkänkin aikaa, vaikka HKScan näkeekin, että kulutus yleensä normalisoituu kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun eläintaudin puhkeaminen on havaittu. Eläintaudin aiheuttamaa riskiä tasoittaa hieman kulutuksen todennäköinen siirtyminen lihakategoriasta toiseen. Kokonaan integroidussa arvoketjussa, kuten esimerkiksi suurimmassa osassa yhtiön toimintaa Baltian maissa, eläintaudin havaitseminen voi pahimmassa tapauksessa väliaikaisesti katkaista raaka-aineiden tarjonnan, jos korvaavia raaka-ainelähteitä ei ole. Eläintauteihin liittyviä riskejä pyritään hallitsemaan seuraamalla jatkuvasti eläintautitilannetta, työskentelemällä yhteistyössä viranomaisten ja eläinlääkäreiden kanssa eläintautien leviämisen estämiseksi ja kiinnittämällä huomiota bioturvallisuuteen ja hygieniaan.

Riippuvuus tuotantolaitoksista ja jakeluketjun keskeytymättömästä toiminnasta

HKScan on riippuvainen tuotantolaitostensa ja jakelukeskustensa keskeytymättömästä toiminnasta. Jos yksi yhtiön tärkeimmistä tuotantolaitoksista mistä tahansa syystä tuhoutuu tai suljetaan tai jos sen laitteet vaurioituvat merkittävällä tavalla tai jos tuotanto altistuu muille häiriöille, tästä aiheutuu luultavasti viivästyksiä HKScanin kykyyn tuottaa ja jaella tuotteitaan aikataulujen mukaisesti. Riippuen tuotteesta HKScan saattaa kyetä siirtämään tuotantoa muihin laitoksiin ja näin välttää merkittävät häiriöt toiminnalleen. Tällaisten muutosten tekeminen tuotantoon voi kuitenkin olla vaikeampaa

tietyissä tuoteryhmissä ja voi siten johtaa merkittäviin viivästyksiin kyseisten tuotteiden toimituksissa ja menetettyyn myyntiin sekä lisäkuluihin ennen vakuutuskorvausten maksua.

Yhtiön toimialalle on ominaista, että tuotteiden toimitusajat ovat erittäin lyhyet, mikä lisää tehokkaan ja luotettavan jakeluketjun tärkeyttä ja korostaa kykyä ennakoida kuluttajakäyttäytymistä. Logistiikkajärjestelmien ja muiden teknisten järjestelmien luotettavuus on niin ikään erittäin tärkeää. Jos jakelukeskukset vaurioituvat, tuhoutuvat tai poistetaan käytöstä jostakin syystä tai jos jakelukeskuksissa olevat tuotteet vahingoittuvat, HKScanin on löydettävä vaihtoehtoinen keino tuotteiden toimittamiseksi asiakkaille siksi aikaa, kunnes vahingoittunut jakelukeskus voidaan ottaa uudestaan käyttöön.

HKScan hallitsee näitä riskejä esimerkiksi tekemällä mitä jos -analyysyjä liiketoiminnan jatkuvuuteen kohdistuvista riskeistä ja suunnittelemalla ja toteuttamalla ennakoivaa kunnossapitoa kriittisiksi arvioiduissa liiketoiminnan osissa.

Mahdolliset tuotteiden laatuongelmat

Elintarviketurvallisuuteen liittyvät riskit koskevat raaka-aineiden puhtautta (jäät, vieraat aineet), tuotteiden terveellisyttä, elintarvikkeiden kanssa kosketuksissa olevia pakkausmateriaaleja ja mikrobiologista turvallisuutta. Eriyistä huomiota kiinnitetään ruokamyrkytyksiä aiheuttavien bakteerien ehkäisyyn ja torjuntaan. Tiukan sisäisen valvonnan lisäksi kaikkien arvoketjuun kuuluvien toimijoiden tiloihin sovelletaan tiukkaa viranomaisvalvontaa ja sertifioitua elintarviketurvallisuuden hallintajärjestelmiä.

HKScanin tiukoista vaatimustasoista ja tiukasta sisäisestä valvonnasta huolimatta yhtiöllä ei voi olla ehdotonta varmuutta koko arvoketjun riskittömästä hallinnasta. Jonkin tuoteturvallisuuteen tai tuotevastuuseen liittyvän riskin toteutumisella voi olla olennaisen haitallinen vaikutus yhtiön tuotteiden kysyntään asiakkaiden ja kuluttajien keskuudessa.

Riippuvuus ammattitaitoisesta johdosta ja työntekijöistä

HKScanin menestyminen on olennaisesti riippuvainen yhtiön johdon ja muun henkilöstön ammattitaidosta ja asiantuntemuksesta sekä yhtiön kyvystä edistää nykyisen johdon ja muun henkilöstön sitoutumista ja rekrytoida uusia ammattitaitoisia työntekijöitä myös tulevaisuudessa.

HKScan on myös altis mahdollisille laillisille tai laittomille lakoille arvoketjussaan tai omassa tuotannossaan. Riskejä vähennetään työhyvinvointia kehittämällä ja vaihtoehtoisilla toimitusketjun rakenteilla ja prosesseilla.

TALOUDELLISET RISKIT

Rahoitusriskit

Rahoitusriskeillä tarkoitetaan rahoitusmarkkinoilla tapahtuvia epäsuotuisia muutoksia, joiden seurauksena yrityksen tuloksen kertyminen voi heikentyä tai kassavirta supistua. Yhtiön rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on rahoituksen keinoin suojata yhtiön suunniteltu tuloskehitys ja oma pääoma sekä turvata konsernin maksuvalmius kaikissa tilanteissa.

Rahoitusriskien hallinta sekä konsernin sisäinen ja ulkoinen rahoitus on keskitetty konsernin rahoitusosastoon. HKScanin rahoitus hankitaan emoyhtiön kautta ja konsernin rahoitusosasto järjestää tytäryhtiön rahoituksen kunkin yhtiön paikallisessa valuutassa konsernin sisäisillä lainoilla. Osa konsernin voitoista ja kuluista on ulkomaan valuutoissa, samoin jotkin investoinnit ja tulot. Yhtiön liiketoiminnan merkittävimmät valuutariskit liittyvät euroon, Ruotsin kruunuun ja Yhdysvaltain dollariin. HKScan-konserniin kuuluvien yhtiöiden suurimmat omat pääomat ovat euroissa, Ruotsin kruunuissa ja Tanskan kruunuissa. Konsernin rahoitusriskit esitetään tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitteessä 25.

VAHINKORISKIT

Ennalta arvaamattomat tekijät

Luonnonkatastrofeilla, tulipaloilla, bioterrorismilla, sabotaasilla, pandemioilla, äärimmäisillä sääilmiöillä ja muilla tekijöillä, joihin yhtiö ei pysty vaikuttamaan, voi olla haitallinen vaikutus tuotantoeläinten terveyteen ja kasvuun. Ne saattavat myös vaikeuttaa yhtiön toimintaa sähkökatkoina sekä tuotannon tai omaisuuden vahingoittumisena,

jakeluketjun häiriöinä tai muista syistä. HKScan hallitsee näitä riskejä ottamalla niitä vastaan vakuutuksia, jos kyseisten vakuutusten ottaminen on mahdollista ja ne katsotaan tarpeelliseksi.

HKSCANIN KONSERNIN JOHTORYHMÄ

Tiedot on kuvattu 31.12.2017 tilanteen mukaisina, mikäli ei ole toisin ilmoitettu. Johtoryhmän jäsenten ansioluettelot ovat luettavissa yhtiön [verkkosivuilla](#).

JARI LATVANEN

TOIMITUSJOHTAJA

MBA, Suomen kansalainen, s. 1964

Aiempi työura: Stora Enso Oyj, EVP, Consumer Board division 2015-10/2016; Findus Group, CEO, Findus Nordic 2010-2014; Nestlé Cesko, Market Head 2008-2010; Nestlé Zone Europe, Assistant Vice President 2007-2008; Nestlé Sverige Ltd, Country Manager Sweden 2003-2007; Zoegas Coffee Ltd, Managing Director 2003-2007; Nestlé Norden, Nordic Marketing Director 2001-2003; Suomen Nestlé Oy, Myyntijohtaja 2000-2001; HK Ruokatalo Oy, kaupallisia ja myynnin johtotehtäviä 1995-2000; Fazer Leipomot Oy, myynnin johtotehtäviä 1989-1995

Luottamustoimet: Elintarviketeollisuusliitto ry, hallituksen jäsen 2017-, hallituksen puheenjohtaja 2018-; Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, hallintoneuvoston jäsen 2017-; Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton (TT) -säätö sr, hallituksen jäsen 2018-

HELI ARANTOLA

KATEGORIOISTA JA KONSEPTEISTA VASTAAVA JOHTAJA (EVP) (2.5.2017 ALKAEN)

KTT, Suomen kansalainen, s. 1969

Aiempi työura: Fazer-konserni, SVP, Strategia ja uudistuminen sekä toimitusjohtaja, Fazer Myllyliiketoiminta 2012-2017; Fazer-konserni, markkinointi- ja brändijohtaja 2010-2012; Vectia Oy, osakas ja liikkeenjohdon konsultti 2000-2010; Sonera Oyj, liiketoiminnan kehitys ja markkinointi 1990-1999

Luottamustoimet: S-Pankki Oy, hallituksen jäsen 2014-; Tobii AB, hallituksen jäsen 2016-; EK, Liiketoiminnan uudistuminen -valiokunta, puheenjohtaja 2017-, jäsen 2012-

SOFIA HYLÉEN TORESSON

RUOTSIN MARKKINA-ALUEESTA VASTAAVA JOHTAJA (EVP) (2.5.2017 ALKAEN)

KTM, Ruotsin kansalainen, s. 1977

Aiempi työura: Findus Sverige AB, Myyntijohtaja, vähittäiskauppa, markkinointi- ja vähittäiskaupan kategoriakehityksen johtaja, valikoima- ja vähittäiskaupan kategoriakehityksen johtaja 2013-2017; HKScan, Ruotsi, kategoriajohtaja 2013; Pärsons Sverige AB, markkinointipäällikkö, kategoriapäällikkö 2009-2013; Nestlé Sverige AB, avainasiakaspäällikkö, markkinointipäällikkö, myynnin kehityspäällikkö (kategoria Zoégas Kaffe), brändipäällikkö 2001-2009

JYRKI KARLSSON

SUOMEN MARKKINA-ALUEESTA VASTAAVA JOHTAJA (EVP)

DI, Suomen kansalainen, s. 1969

Aiempi työura: HKScanin Suomen ja Baltian kuluttajaliiketoiminnoista vastaava johtaja (EVP) 2.11.-19.12.2016; Ruokakesko Oy, tuoretuotteiden hankinnasta vastaava johtaja 2015-10/2016; Kespro Oy, hankinnasta ja tilaus-toimitusketjusta vastaava johtaja 2013-2015; Unilever Suomi ja Norja, Foodsolutions-liiketoimintojen toimitusjohtaja 2009-2013; Unilever Baltia, toimitusjohtaja 2007-2010; Unilever Suomi, tilaus-toimitusketjusta ja asiakasmarkkinoista vastaava johtaja 2005-2007; Useita johtotehtäviä Unileverin liiketoimintaprosessi-, logistiikka- ja IT-toiminnoissa Ruotsissa, Belgiassa ja Isossa-Britanniassa 1995-2005; Myynti- ja asiakaspalvelutehtäviä Unileverillä Suomessa 1992-1994

Luottamustoimet: Kaslink Foods Oy, hallituksen jäsen 10/2017-; Lihatuokku Harri Tamminen Oy, hallituksen puheenjohtaja 2017-; Kivikylän kotipalvaamo Oy, hallituksen puheenjohtaja 2017-

JUKKA NIKKINEN

TANSKAN MARKKINA-ALUEESTA JA INTERNATIONAL & BIOTECH MARKKINA-ALUEESTA VASTAAVA JOHTAJA (EVP)

KTM, Suomen kansalainen, s. 1962

Aiempi työura: HKScanin Away from Home -liiketoiminnasta vastaava johtaja 2012-5/2017; HKScanin kansainvälisestä ja Biotech -liiketoiminnasta vastaava johtaja 6/2017-10/2017; Rautakirja Oy, johtaja, Liiketoiminnan kehitys ja strategia, Rautakirja-konsernin johtoryhmän jäsen 2004-2012 ja Kioskikauppa, johtaja, Kansainvälinen liiketoiminta, Kioskikauppa-toimialan johtoryhmän jäsen 2002-2004; Leaf Suomi ja Leaf Group, eri tehtävissä 1988-2001, viimeksi vientijohtaja 1999-2001

ANU MANKKI

HENKILÖSTÖJOHTAJA (EVP)

FM, Suomen kansalainen, s. 1963

Aiempi työura: JFP Executive Search Oy, seniorikonsultti 2016; Componenta Oyj, SVP, Human resources and internal communication 2005-2016; Metso Oyj, henkilöstön kehittämisestä vastaava johtaja (VP, HRD) ja muita seniori- ja johtotason HR-tehtäviä kotimaassa ja ulkomailla 1999-2005; Valmet Paperikoneet Oy, useita päällikkötason HR-tehtäviä kotimaassa ja ulkomailla 1987-1999

ANNE MERE

BALTIAN MARKKINA-ALUEESTA VASTAAVA JOHTAJA (EVP)

MBA, Viron kansalainen, s. 1971

Aiempi työura: HKScanin markkinointijohtaja 2013–11/2016; HKScanin Suomen ja Baltian kuluttajaliiketoiminnosta vastaava johtaja 2012–2013; AS Rakvere Lihakombinaat, toimitusjohtaja 2008–2012 ja markkinointijohtaja 2003–2008; Austria Tabak Eesti OÜ, markkinointipäällikkö 2000–2003; Unilever Eesti OÜ, Key Account Manager 1997–2000; Suomen Unilever Oy, Van den Bergh Foods, Viron edustaja 1994–1997

Luottamustoimet: Hallitustehtäviä konserniyhtiöissä

MIKKO SAARIAHO

VIESTINTÄ- JA VASTUULLISUUSJOHTAJA (EVP) (2.10.2017 ALKAEN)

FM (johtaminen), Suomen kansalainen, s. 1977

Aiempi työura: Finavia Oyj, viestintäjohtaja 8/2011–9/2017; Lassila & Tikanoja Oyj, viestintäpäällikkö 5/2007–7/2011; Yleisradio Oyj, taloustoimittaja ja taloustoimituksen varaesimies, 2000–2007

PIA NYBÄCK

ELÄINHANKINNASTA JA ALKUTUOTANNOSTA VASTAAVA JOHTAJA (EVP) (8.11.2017 ALKAEN)

DI, eMBA, Suomen kansalainen, s. 1969

Aiempi työura: Eläinhankinnasta ja alkutuotannosta vastaava johtaja (VP), 06/2017-11/2017; Eläinhankinnasta ja tuottajapalveluista vastaava johtaja (SVP), HKScan Oyj, 03/2016-06/2017; Laatu- ja vastuullisuusjohtaja (SVP), HKScan Oyj, 02/2013-03/2016; Tuotantojohtaja, ITAB Shop Concept Finland Oy, 2011-2013; Arabian ja Hackmanin tehtaiden johtaja, Iittala Group / Fiskars Oyj 2006-2011; Tuotantojohtaja, Kehitysjohtaja, Sako Oy / Beretta Group, 2003-2006; Vuosina 1994-2002: Päällikkö- ja johtajatasoinen tehtäviä biotech ja medical device -alan laatutoiminnoissa sekä ylitarkastaja Lääkelaitoksessa

Luottamustoimet: Finnpig Oy, hallituksen varapuheenjohtaja; DanHatch Finland Oy, hallituksen jäsen; Helsingin seudun kauppakamari, teollisuusvaliokunta, varapuheenjohtaja; ETL broilerteollisuusyhdistys, johtokunnan varajäsen; MTK lihavaliokunta, varajäsen; Suomen Paralympiakomitea r.y., varapuheenjohtaja

MUUTOKSET RAPORTOINTIKAUDEN JÄLKEEN

MIKKO FORSELL

TALOUSJOHTAJA (CFO) (1.1.2018 ALKAEN)

DI, KTM, Suomen kansalainen, s. 1974

Aiempi työura: Metsä Tissue Oyj, talousjohtaja (CFO), 2014-2017; Metsä Tissue Oyj, ostojohtaja, 2012-2013; Metsä Tissue Oyj, taloushallinnon hankkeista vastaava johtaja, 2009-2012; Metsä Tissue Oyj, Group Controller, 2005-2009; UPM Kymmene Oyj / Loparex UK Ltd, kehityspäällikkö, 2003-2005

SAMI SIVURANTA

**TUOTANNOSTA VASTAAVA JOHTAJA (EVP)
(1.1.2018 ALKAEN)**

DI, Suomen kansalainen, s. 1975

Aiempi työura: Rajaville Oy – Parma Oy/Consolis, toimitusjohtaja, 11/2016–2017; Parma Oy – Consolis, liiketoiminnan kehitysjohtaja, 8/2016–10/2016; Componenta Oyj, (SVP), kehitysjohtaja, 3/2016–7/2016; Herleen Foundries, Componenta BV, (VP), johtaja, 2015–6/2016; Componenta Oyj, (VP), johtaja, sisäinen hankinta, 11/2012–2014; Componenta Oyj, myyntijohtaja, 6/2010–2012; Componenta Oyj, päällikkö, sisäinen hankinta, 4/2009–5/2010; Componenta Karkkila Oy, tuotantopäällikkö, 10/2006–3/2009; Componenta Karkkila Oy, laatu- ja ympäristöpäällikkö, 8/2005–9/2006

Nykyiset luottamustoimet: Valkon metalli Oy, hallituksen jäsen, 2017–; Kankaanpää Works Oy, hallituksen jäsen, 2017–

JÄSENYYS KONSERNIN JOHTORYHMÄSSÄ PÄÄTTYNYT RAPORTOINTIKAUDEN AIKANA TAI SEN JÄLKEEN

Aki Laiho

Hankinnasta, tuotannosta ja tilausketjusta vastaava johtaja (EVP), toimitusjohtajan sijainen 8.11.2017 asti

Markku Suvanto

Lakiasiaintoiminnan johtaja (EVP) 5.6.2017 asti

Svend Schou Borch

Tanskan markkina-alueesta vastaava johtaja (EVP) 4.10.2017 asti

Göran Holm

Ruotsin markkina-alueesta vastaava johtaja (EVP) 1.6.2017 asti

Tuomo Valkonen

Talousjohtaja (CFO) (työsuhteessa 1.3.2018 asti)

HALLITUS

Tiedot on kuvattu 31.12.2017 tilanteen mukaisina, mikäli ei ole toisin ilmoitettu. Hallituksen jäsenten ansioluettelot ovat luettavissa yhtiön [verkkosivuilla](#).

MIKKO NIKULA

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

FM (fysiikka), Suomen kansalainen, s. 1972; HKScan Oyj:n hallituksen varajäsen vuosina 2013-2014 ja puheenjohtaja 2015-; Nimitysvaliokunnan, tarkastusvaliokunnan ja työvaliokunnan jäsen; Maatalousyrittäjä, broilerinlihan tuottaja, Rusko

Aiempi työura: Privanet Pankkiiriliike, operatiivinen johtaja 2012; TUTO Hockey Oy, toimitusjohtaja 2011; Nokia Oyj, 1998-2009: useita kansainvälisen myynnin ja tuotekehityksen johtotehtäviä

Nykyiset luottamustehtävät: Suomen Purjelaivaosakeyhtiö, hallituksen jäsen 2012-

Päätyneet luottamustehtävät: LSO Osuuskunta, hallituksen jäsen 2012-2013; Suomen Siipikarjaliitto ry, valtuuston varapuheenjohtaja 2010-2011

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

PIRJO VÄLIAHO

HALLITUKSEN JÄSEN 2015 ALKAEN

Ekonomi, Suomen kansalainen, s. 1954; Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja, tarkastusvaliokunnan ja työvaliokunnan jäsen

Aiempi työura: Procter & Gamble 2005-2014: Procter & Gamble Germany, Austria, Switzerland MDO, toimitusjohtaja, ja P&G Germany, Austria ja Switzerland (Saksa), johtoryhmän puheenjohtaja 2008-2014; P&G Germany, Austria, Switzerland MDO (Saksa), toimitusjohtaja 2007-2008; P&G Nordic (Ruotsi), toimitusjohtaja 2005-2007; The Gillette Company 1982-2005, useita toimitusjohtaja- ja muita johtajapositioita, viimeksi Gillette Central Europe West (Germany, Austria and Switzerland), toimitusjohtaja 2002-2005; Mainostoimisto Turkama & Kumppanit 1980-1982; Mainosyhtymä 1978-1980

Nykyiset luottamustehtävät: Veho Group Oy, hallituksen jäsen 2013-; Oras Group Oy, hallituksen jäsen 2014-; P&G Germany, hallintoneuvoston jäsen 2015-

Päätyneet luottamustehtävät: Amer Sports, hallituksen jäsen 2007-2012; The German Brands Association 2011-2014; The German Cosmetic, Toiletry, Perfumery and Detergent Association 2012-2014

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

MARKO ONNELA

HALLITUKSEN VARAPUHEENJOHTAJA

MMM, agronomi, Suomen kansalainen, s.1974; HKScan Oyj:n hallituksen varajäsen 2015-2016, hallituksen jäsen ja varapj. 2017-; Työvaliokunnan jäsen; Maatalousyrittäjä, sianlihantuottaja, Loimaa

Päätyneet luottamustehtävät: HKScan alkutuotannon yhteistyöryhmän pj. 2013-2014; LSO Osuuskunta edustajiston jäsen 2004-2011; LSO Osuuskunta hallintoneuvoston jäsen 2011-2015

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

RIITTA PALOMÄKI

HALLITUKSEN JÄSEN 2017 ALKAEN

KTM, suomen kansalainen, s. 1957; Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja, palkitsemisvaliokunnan ja työvaliokunnan jäsen

Aiempi työura: Uponor Oyj, Talousjohtaja ja konsernin johtoryhmän jäsen 2009-2017; Kuusakoski Group Oy, Talousjohtaja, konsernin johtoryhmän jäsen 2003-2009; ABB Oy, Liiketoimintayksikön talousjohtaja (Prosessiautomaatio, meriteollisuus ja turboahdin liiketoiminnot), ABB:n eläkesäätiön hallituksen ja sijoitusvaliokunnan jäsen 2001-2003; KCI Konecranes Oyj, Liiketoimintasegmentin talousjohtaja (Standardinosturit) 1997-2001; ABB Service Oy, Talousjohtaja 1991-1997; ABB Industry Oy, Tietohallintojohtaja 1988-1991; Lisäksi tietohallintoon liittyviä tehtäviä seuraavissa yrityksissä: ABB Industry Oy, Sisu-Auto Oy, Kymi-Strömberg Oy (ABB) 1983-1988; Turun kauppakorkeakoulu, Tutkija ja tietojenkäsittelytieteen lehtori 1979-1983

Nykyiset luottamustehtävät: OP Osuuskunnan hallintoneuvoston jäsen ja tarkastusvaliokunnan varapuheenjohtaja 2017-; Nordic Waterproofing Holding A/S, hallituksen jäsen 2016-; Tilintarkastuslautakunnan varajäsen 2016-

Päätyneet luottamustehtävät: Componenta Oyj, hallituksen jäsen 2012-2017

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

TUOMAS SALUSJÄRVI

HALLITUKSEN JÄSEN 2017 ALKAEN

Filosofian tohtori, Suomen kansalainen, s. 1973; Palkitsemisvaliokunnan ja työvaliokunnan jäsen, Valio Oy, Johtaja, Tuoteryhmät, Tutkimus ja Tuotekehitys sekä Brändit 2016-

Aiempi työura: Valio Oy 2007- Johtaja, Tuoteryhmät ja markkinointi 2014-2016, Tulosityksikön johtaja, Juomat 2013-2014, Kategoria- ja Brändijohtaja, Juomat 03/2013-08/2013, Tutkimus- ja Tuotekehitysjohtaja 2012-2013, Tuotekehitysjohtaja 2011-2012, Tuotekehityspäällikkö 2010-2011, Tutkimuspäällikkö, Mikrobiologia ja Hapatetuotanto 2007-2010, Tutkimuspäällikkö, Mikrobiologia 2007; Danisco AS 1998-2007 (Cultor Oy 1998-1999): Tutkija, Health and Nutrition ryhmä 2005-2007, Tutkija, Geenitekniikan ryhmä 1998-2005; Helsingin yliopisto, tutkimusohjaaja 1997; Sussexin Yliopisto, Iso-Britannia, tutkimusohjaaja 1997

Nykyiset luottamustehtävät: Hallituksen puheenjohtaja, Ravitsemuksen Tutkimussäätiö, 2017-; Puheenjohtaja, LUKE, Innovatiivisen elintarvikeketjun neuvottelukunta 2016-; Hallituksen jäsen, Pro Luomu ry 2015-; Valtakunnallinen maanpuolustuskurssi no. 222, 2017

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

VEIKKO KEMPE

HALLITUKSEN VARAJÄSEN 2017 ALKAEN

MMM, agronomi, Suomen kansalainen, s. 1965; Työvaliokunnan jäsen; LSO Osuuskunta, toimitusjohtaja 2010-

Aiempi työura: Lounaisfarmi Oy, toimitusjohtaja 2009-2010; LSO Foods Oy, toimitusjohtaja 2009-2010; HK Ruokatalo Oy, Siipikarjan alkutuotantojohtaja 2002-2010; MTK, kotieläintuotannon asiamies 1998-2002; Satakunnan 4H-piiri, johtaja 1992-1998; UNIFIF Libanon, joukkueen johtaja 1996-1998; Helsingin yliopisto, opetusassistentti kasvinviljelytiede 1990, 1991-1992

Nykyiset luottamustehtävät: MTK lihavaliokunta, 2010-; Brysselin kotieläinasiamiehen ohjausryhmä 2010-

Riippumaton yhtiöstä

PER OLOF NYMAN

HALLITUKSEN JÄSEN 2017 ALKAEN

DI (Tuotantotalous), Ruotsin kansalainen, s. 1956;
Työvaliokunnan jäsen; Toimitusjohtaja, Lantmännen ek. 2012-

Aiempi työura: Lantmännen ek 2008- EVP, SVP & Talousjohtaja; WHIRLPOOL, Europe (Italia, Sveitsi) 1991-2008: VP Talous & Talousjohtaja, Johtaja (VP) Strategian toteutus, Johtaja (VP) Asiakaspalvelu & Innovaatio, Johtaja (VP) Whirlpool Euroopan asiakaspalvelu, Controller & Johtaja, Taloudellinen suunnittelu & Analysointi, Teknologia & Hankinta, Comerio, Johtaja konsernin suunnittelu, Analyysit & tarkastus, Johtaja, Euroopan rahoitus, Markkinoinnin controller, Whirlpool Brändi; WHIRLPOOL, Ruotsi 1986-1991 Tehdas & Juridisen yksikön controller, Megaprojektien johtaja, Mikroaaltouunien uusi valikoima, Päällikkö Organisaatio & Tehokkuus, Projekticontroller; Gränges Metallverken, Ruotsi, Talousanalyttikko & Avustava talouspäällikkö 1982-1986; JOHNSON METALL, Ruotsi 1980-1982: IS-järjestelmäanalyttikko, Tuotannon suunnittelu & materiaali-päällikkö

Nykyiset luottamustehtävät: Svensk Kooperation Ekonomisk Förening; Lantmännen DLG International AB; Hauptgenossenschaft Kiel AB; Lantmännenin sisäiset hallitukset

CARL-PETER THORWID

HALLITUKSEN VARAJÄSEN 2017 ALKAEN

DI (Tuotantotalous), Ruotsin kansalainen, s. 1964;
Tarkastusvaliokunnan ja työvaliokunnan jäsen; Lantmännen Cerealía AB, toimitusjohtaja

Aiempi työura: Lantmännen Unibake, konsernin liiketoimintajohtaja tuoreet leivät, Integraatiojohtaja 2016-2017; Ackot AB/Lantmännen, Lantmännenin Vaasan-integraatiosta vastaava johtaja, 2014-2016; Accenture AB 1992-2014; Puheenjohtaja/Toimitusjohtaja Accenture AB, 2011-2014; Johtaja, Accenture tuotemarkkinointiyksikkö, 2001-2011; Asiakasyhteysjohtajana seuraavissa yrityksissä Skanska, Lantmännen, Electrolux, Volvo Cars, Volvo Trucks ja Volvo Powertrain; Johtava sponsori Alfa Lavalissa ja Ruotsin poliisissa; Useita asiakasjohtajuuksia seuraavilla aloilla: autoteollisuus, teollisuuslaitteet sekä kuluttajatarvikkeet ja -palvelut; Johdon konsultti; Teli AB, AXE-kytkinten tuotannon suunnittelu 1991-1992; Hälsingen rykmentti I14, Päällikkökoulusta vast. upseeri 1991; Hälsingen rykmentti I14, Upseeri 1986-1987

JÄSENYYS HALLITUKSESSA PÄÄTTYNYT RAPORTOINTIKAUDEN AIKANA

Henrik Treschow

hallituksen jäsen 6.4.2017 asti

Niels Borup

hallituksen jäsen 6.4.2017 asti

Teija Andersen

hallituksen jäsen 6.4.2017 asti

Per Nilsson

hallituksen varajäsen 6.4.2017 asti

HKSCAN SIOITUKSENA

HKScan on johtava pohjoismainen ruokatalo, jolla on vahvat pohjoismaiset perinteet ja yli sadan vuoden kokemus korkealaatuisten ja vastuullisesti tuotettujen lihatuotteiden myynnistä, markkinoinnista ja valmistamisesta.

Kotimarkkinamme kattavat Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Baltian, ja viemme tuotteita lähes 50 maahan. Vuonna 2017 HKScanin liikevaihto oli 1,8 miljardia euroa ja työntekijöitä oli noin 7 300. Yhtiö on myynnillä mitattuna toimialansa johtava Itämeren alueella. HKScan on ollut listattu Nasdaq Helsingissä vuodesta 1997 lähtien.

HKScanin sijoittajaviestinnän tavoitteena on tarjota pääomamarkkinoille avointa ja luotettavaa tietoa yhtiöstä ja sen toimintaympäristöstä, minkä myötä sidosryhmät voivat muodostaa totuudenmukaisen kuvan HKScanista sijoituksena. HKScanin tavoitteena on varmistaa että kaikilla sidosryhmillä on tasapuolisesti riittävä ja oikea tieto yhtiöstä ja että tieto julkaistaan täsmällisesti ja ilman viiveitä. HKScan noudattaa viestinnässään Suomen lainsäädäntöä, Nasdaq Helsinki Oy:n sääntöjä sekä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen ja Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita.

Listaus: Nasdaq Helsinki
Kaupankäyntikoodi: HKSAV
ISIN-koodi: FI0009006308
Sektori: Food & Beverage
Osakkeet: 49 626 522 (A-osaketta, listattu) 5 400 000 (K-osaketta, listaamaton)
Listalleottopäivämäärä: 6.2.1997

PITKÄN AIKAVÄLIN TALOUDELLISET TAVOITTEET

- Liikevoitto: yli 4 prosenttia liikevaihdosta
- Sijoitetun pääoman tuotto: yli 12 prosenttia
- Nettovelkaantumisaste: alle 100 prosenttia
- Osingonjako: yli 30 prosenttia nettotuloksesta

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

OSAKKEET

HKScan Oyj:n maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli vuoden 2017 lopussa 66 820 528 euroa. Osakkeiden kokonaismäärä oli 55 026 522 osaketta, ja se jakaantui kahteen sarjaan seuraavasti: A-osakkeita 49 626 522 kpl (90,19 % osakemäärästä) ja K-osakkeita 5 400 000 kpl (9,81 % osakemäärästä). A-osakkeet noteerataan Nasdaq Helsingissä. K-osakkeet ovat LSO Osuuskunnan (4 735 000 kpl) ja Lantmännen ek.för:n (665 000 kpl) omistuksessa, eikä niitä ole listattu. LSO Osuuskunnan ja Lantmännen ek.för:n osakeomistuksissa ei tapahtunut muutoksia vuonna 2017.

Joulukuun 2017 lopussa yhtiöllä oli hallussaan 1 008 849 (1 008 849) omaa A-osaketta. Niiden osuus kaikista osakkeista oli 1,8 prosenttia ja äänimäärästä 0,6 prosenttia.

HKScanin osakkeiden laskennallinen arvo vuoden 2017 joulukuun lopussa oli 169,1 (172,3) miljoonaa euroa. Se jakaantui niin, että A-sarjan osakkeiden markkina-arvo oli 152,2 (155,1) miljoonaa euroa ja listaamattoman K-sarjan osakkeiden laskennallinen arvo oli vastaavasti 16,9 (17,2) miljoonaa euroa.

Tammi-joulukuussa 2017 yhtiön osakkeita vaihdettiin yhteensä 10 426 342 (13 313 324) ja osakekauppojen arvo oli 33 784 168 (42 427 708) euroa. Ylin noteeraus oli 3,60 (3,89) euroa ja alin 2,96 (2,89) euroa. Keskikurssi oli 3,24 (3,18) euroa: vuoden 2017 joulukuun lopun päätöskurssi oli 3,13 (3,19) euroa.

OSAKKEENOMISTAJAT

Euroclear Finland Oy:n ylläpitämässä yhtiön osakasluettelossa oli vuoden 2017 lopussa 12 212 (13 226) osakkeenomistajaa. Yhtiön kaikista osakkeista 18,1 (12,6) prosenttia oli hallintarekisteröidyillä ja ulkomaisilla omistajilla.

LIPUTUSILMOITUKSET

HKScan Oyj vastaanotti 20.11.2017 Arvopaperimarkkinalain 9 luvun 5 §:n mukaisen ilmoituksen omistussuuden muutoksista Sveriges Djurbönder ek.för:iltä. Ilmoituksen mukaan Sveriges Djurbönder ek. för:in omistussuus HKScanin osakkeiden kokonaismäärästä on 20.11.2017 laskenut alle viiden (5) prosentin. Ilmoituksen mukaan peruste on osakkeiden ja äänioikeuksien luovutus johtuen Sveriges Djurbönder ek. för:in vapaaehtoisesta selvitystilasta ja varojen jakamisesta.

OSAKEPOHJAINEN PITKÄN AIKAVÄLIN KANNUSTINJÄRJESTELMÄ

10.4.2017 julkistetun pörssitiedotteen mukaan HKScan Oyj:n hallitus hyväksyi osakepohjaisen pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän konsernin ylimmälle johdolle ja valituille avainhenkilöille vuosille 2017-2019.

Uusi osakepohjainen kannustinjärjestelmä koostuu yhdestä vuoden pituisesta ansaintajaksosta, käsittäen kalenterivuoden 2017, sekä sitä seuraavasta, vuosiin 2018-2019, ulottuvasta rajoitusjaksosta. Järjestelmän nojalla mahdollisesti maksettava palkkio perustuu HKScan-konsernin sijoitetun pääoman tuottoon (ROCE) sekä osakekohtaiseen tulokseen (EPS) suoritusjaksolla.

Uuteen osakepohjaiseen kannustinjärjestelmään on oikeutettu osallistumaan 28 HKScan Oyj:n ylimpään johtoon kuuluvaa sekä muuta valittua avainhenkilöä

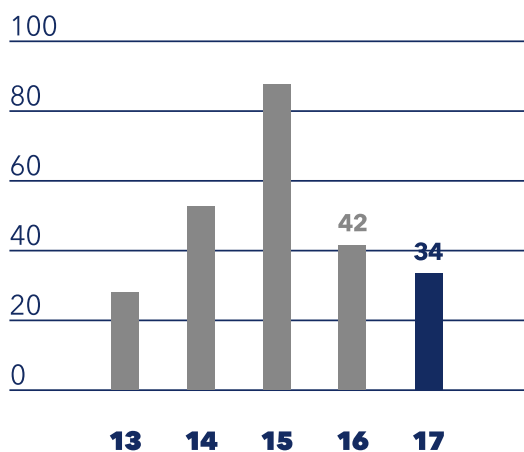
HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN OSAKEOMISTUS

Yhtiön hallituksen jäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä heidän lähipiirinsä omistivat vuoden 2017 lopussa yhteensä 32 878 A-osaketta, mikä vastaa 0,06 prosenttia osakkeiden kokonaismäärästä ja 0,01 prosenttia äänistä.

SEKTORIJAKAUMA 31.12.2017

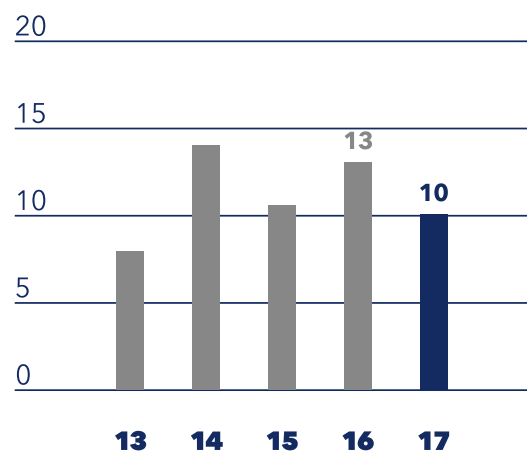
	Osuus omistajista, %	Osuus osakkeista, %	Osuus äänistä, %
Yritykset	3,46	45,81	73,07
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0,15	1,49	6,32
Julkisyhteisöt	0,05	7,52	2,63
Kotitaloudet	95,58	22,93	8,01
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,55	3,42	1,19
Koko kansantalous	99,78	81,16	91,21
Ulkomaat	0,22	0,49	0,27
Kaikki yhteensä	100,00	81,65	91,48
Yhteistilillä		0,24	0,08

**OSAKKEEN VAIHTO
MEUR**

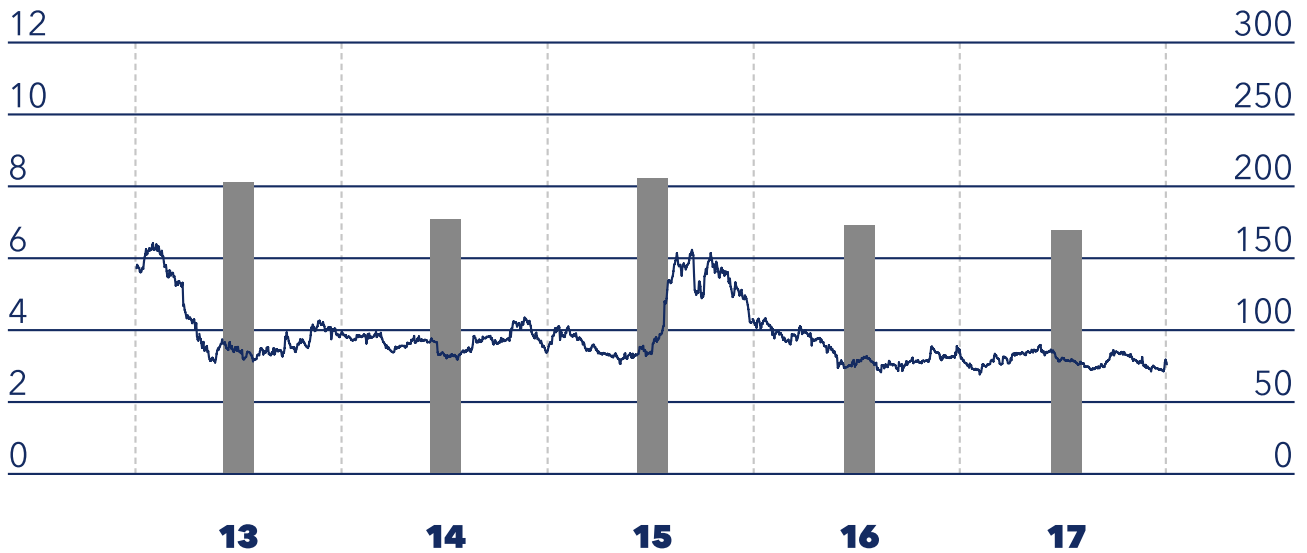
Lähde: Nasdaq Helsinki

**OSAKKEEN VAIHTO
MILJOONAA KPL**

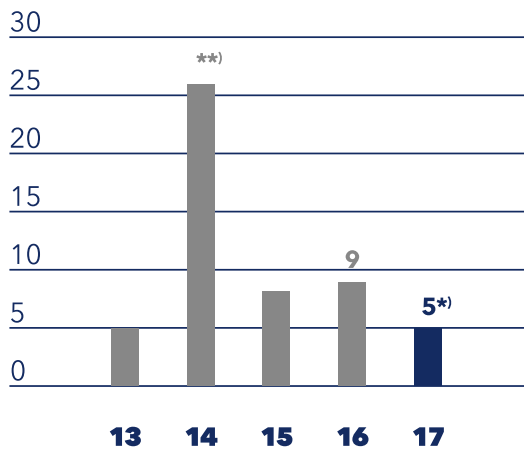
Lähde: Nasdaq Helsinki

OSAKKEEN KURSSIKEHITYS JA MARKKINA-ARVO EUROA/MILJOONAA EUROA

Lähde: Nasdaq Helsinki

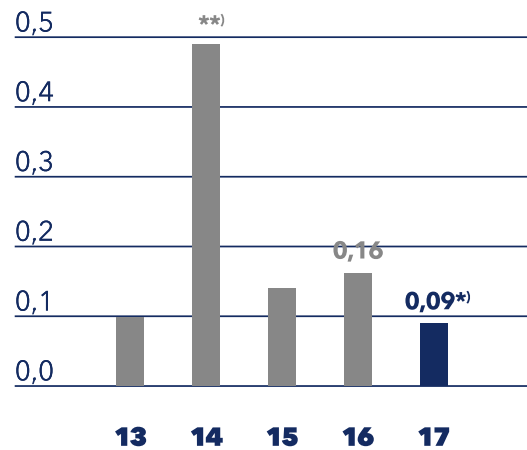
OSINGOT MEUR

*) Hallituksen osinkoehdotus yhtiökokoukselle.

***) Sisältää 21 milj. euroa ylimääräistä osinkoa.

OSINKO/OSAKE EUROA

*) Hallituksen osinkoehdotus yhtiökokoukselle.

***) Osinko 0,10 euroa/osake + ylimääräinen osinko 0,39 euroa/osake.

OMISTUSJAKAUMA OSAKEMÄÄRÄN MUKAAN 31.12.2017

Osakkeiden määrä	Omistajia kpl	Omistajia %	Osake-määrä kpl	Osake-määrä %	Äänimäärä kpl	Äänimäärä %
1-100	3 267	26,75	161 796	0,29	161 796	0,10
101-500	4 550	37,26	1 295 872	2,36	1 295 872	0,82
501-1 000	1 965	16,09	1 538 258	2,80	1 538 258	0,98
1 001-5 000	1 987	16,27	4 443 622	8,06	4 443 622	2,82
5 001-10 000	230	1,88	1 653 551	3,01	1 653 551	1,05
10 001-50 000	160	1,31	3 219 058	5,85	3 219 058	2,04
50 001-100 000	23	0,19	1 625 635	2,95	1 625 635	1,03
100 001-500 000	15	0,12	3 354 442	6,10	3 354 442	2,13
500 001-	15	0,12	36 938 948	67,13	126 903 948	80,51
Yhteensä	12 212	100,00	54 231 182	98,56	144 196 182	91,48
joista						
hallintarekisteröityjä	8		9 303 431	16,91	9 303 431	5,90
Odotuslistalla	1		665 000	1,21	13 300 000	8,44
Yhteistilillä			130 340	0,24	130 340	0,08
Liikkeeseenlaskettu määrä			55 026 522	100,00	157 626 522	100,00

20 SUURINTA OSAKKEENOMISTAJAA 31.12.2017

	A-osake	K-osake	Osuus osakkeista, %	Osuus äänistä, %
1 LSO Osuuskunta	14 458 884	4 735 000	34,88	69,25
2 Lantmännen ek. För	2 619 750	665 000	5,97	10,10
3 Tiiviste-Group Oy	1 250 000	0	2,27	0,79
4 Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	1 192 806	0	2,17	0,76
5 Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Elo	1 142 830	0	2,08	0,73
6 Apteekkien Eläkekassa	1 081 889	0	1,97	0,69
7 HKScan Oyj	1 008 849	0	1,83	0,64
8 Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry	836 414	0	1,52	0,53
9 Petter ja Margit Forsströmin säätiö Karl ja Olivia Forsströmin muistolle	670 500	0	1,22	0,43
10 Suhonen Jyrki	567 003	0	1,03	0,36
11 Hisinger-Jägerskiöld Eva	560 000	0	1,02	0,36
12 Sijoitusrahasto Taaleritehdas Arvo Markka Osake	550 000	0	1,00	0,35
13 Valtion Eläkerahasto	500 000	0	0,91	0,32
14 Hallqvist AB	405 000	0	0,74	0,26
15 J & K Härmäläinen Oy	257 000	0	0,47	0,16
16 Nordea Henkivakuutus Suomi Oy	250 000	0	0,45	0,16
17 Mandatum Life	226 164	0	0,41	0,14
18 Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	218 298	0	0,40	0,14
19 Gripenberg Jarl kuolinpesä	215 000	0	0,39	0,14
20 Sveriges Djurbönder Ek. För.	202 460	0	0,37	0,13

TIETOJA OSAKKEENOMISTAJILLE

YHTIÖKOKOUS

HKScan Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään torstaina 12.4.2018 klo 10.00 alkaen Logomossa (Köydenpunojankatu 14, Turku). Kokoukseen ilmoittautuneiden vastaanottaminen alkaa klo 9.00.

Osakkeenomistajien tulee ilmoittautua yhtiökokoukseen 9.4.2018 klo 16.00 mennessä joko HKScanin verkkosivujen kautta www.hkscan.com, puhelimitse numeroon 010 570 6100 (arkisin klo 9.00-16.00) tai kirjeitse osoitteeseen HKScan Oyj, Yhtiökokous, PL 50, 20521 Turku.

OSALLISTUMISOIKEUS

Yhtiökokoukseen voivat osallistua ne osakkeenomistajat, jotka 29.3.2018 ovat merkittynä Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään HKScan Oyj:n omistajaluetteloon.

OSINKO

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2017 jaetaan osinkoa 0,09 euroa osakkeelta. Yhtiökokouksen päättämä osinko maksetaan niille osinkoon oikeutetuille osakkeenomistajille, jotka ovat merkittynä omistajaluettelossa 16.4.2018. Osingonmaksupäiväksi esitetään 23.4.2018.

Niille osakkeenomistajille, jotka eivät ole siirtäneet osakkeitaan arvo-osuusjärjestelmään osingonjaon täsmäytyspäivään 16.4.2018 mennessä, osinko maksetaan sen jälkeen, kun osakkeet on siirretty arvo-osuusjärjestelmään.

OMISTAJALUETTELO

HKScan Oyj:n omistajaluetteloa ylläpitää Euroclear Finland Oy, PL 1110, 00101 Helsinki (käyntiosoite Urho Kekkosen katu 5 C, 00100 Helsinki), puhelin 020 770 6000 ja sähköposti info.finland@euroclear.eu.

Osakkeenomistajia pyydetään tekemään mahdolliset osoite- ja henkilötietojen muutokset oman arvo-osuustilinsä pitäjälle.

TALOUDELLINEN INFORMAATIO

HKScan julkistaa vuonna 2018 seuraavat osavuositarkastukset:

- tammi-maaliskuu torstaina 3.5.2018
- tammi-kesäkuu torstaina 19.7.2018
- tammi-syyskuu keskiviikkona 7.11.2018

Osavuositarkastukset julkistetaan pörssitiedotteina suomeksi ja englanniksi, ja ne ovat saatavilla yhtiön verkkosivuilla www.hkscan.com julkistuksen jälkeen.

VERKKOVUOSIKERTOMUS

Vuoden 2017 verkkovuositarkastus julkistettiin viikolla 11/2018 suomeksi ja englanniksi. Vuositarkastus on luettavissa suomeksi osoitteessa: vuositarkastus2017.hkscan.com. Vuositarkastusta ei tehdä painettuna.

HILJAINEN JAKSO

HKScan noudattaa kolmen viikon hiljaista jaksoa (silent period) osavuositarkastusten ja tilinpäätöstiedotteen julkistamisen edellä. Tänä aikana HKScan ei kommentoi yhtiön taloudellista tilaa.

YHTEYSTIEDOT SIJOITTAJILLE JA ANALYYTIKOILLE

Mikko Forsell, talousjohtaja (EVP)

Keijo Keränen, rahoitusjohtaja (VP)

Mikko Saariaho, konsernin viestintä- ja vastuullisuusjohtaja (EVP)

Marja-Leena Dahlskog, yritysviestinnästä vastaava johtaja (VP)

Sähköposti: etunimi.sukunimi@hkscan.com

Puh: +358 10 570 100

ANALYYTIKOT

Ainakin seuraavien välittäjäyritysten analyytikot ovat seuranneet HKScania sijoituskohteena.

Carnegie Investment Bank AB, Finland Branch

Iiris Theman

puh: +358 9 6187 1241

etunimi.sukunimi@carnegie.fi

Danske Bank Markets

puh: +358 10 236 4794

Nordea Markets

Mikko Ervasti

puh: +358 9 5300 8391

etunimi.sukunimi@nordea.com

OP

Niclas Catani

puh: +358 10 252 8780

etunimi.sukunimi@op.fi

Vuosikertomus 2017

Laatua ja vastuullisuutta tilalta haarukkaan.

Katsaus vuoteemme osoitteessa:

vuosikertomus2017.hkscan.com

HKSCAN

hkscan.com